

Prvi korak Zagreba in Knina

DARKO PAVIČIĆ

Po dolgotrajnih pripravah, ki so potekale v najstrožji tajnosti, je tako imenovani Plan Z-4 končno ugledal luč sveta. Seveda se ne gre za dokončni plan, ampak nekakšen načrt plana, kar pomeni, da ga bosta hrvaška in srbska stran na Hrvaškem, na katero se načrt pravzaprav nanaša, se lahko predelovali s svojimi priporočili in sugestijami. Pri tem je najbolj pomembno, koliko in kako bo mednarodna skupnost upoštevala stališča sprtih strani.

Če upoštevamo informacije, ki so bile v minulih dneh objavljene in posredovane zagrebškimi in kninskimi oblastem, smemo sklepati, da bosta obe pogajalski strani zadovoljni in nezadovoljni hkrati. Načrt je namreč zasnovan tako spetno, da obenem podpira interese ene in druge strani, enako kot obema škoduje. Kajti Hrvati se brzkone nikoli ne bodo sprijaznili s tako visoko stopnjo avtonomije, kot jo načrt predvideva za tamkajšnje Srbe, tamkajšnjim Srbom pa se naprej ostaja nedoumljivo, zakaj bi morali ostati v mejah hrvaške države, torej brez možnosti za odcepitev, o kateri že dolgo sanjajo.

Zagrebske oblasti naj bi mednarodna skupnost zadovoljila s tem, da doslej ni dovolila cepitve teritorija hrvaške države, niti odcepitve ozemlja, ki ga zasedajo Srbi. Kninčani pa naj bi bili zadovoljni z visoko stopnjo samostojnosti in ločenostjo od vlade v Zagrebu. Za kninske oblasti je takšen status velika pridobitev, saj so na začetku vojne zahtevali zgolj kulturno avtonomijo, po sedanjem načrtu pa jim pripada občutno več svobode.

Toda obe pogajalski strani spet največ pozornosti usmerjata na diplomatsko taktiziranje v času, ki se le približuje. Hrvaški politični komentatorji ocenjujejo razmere kot prednost za hrvaške oblasti, češ da predsednik Tudman tokrat »igra partijo saha z belimi figurami«. Kar naj bi pomenilo, da je hrvaški predsednik potegnil prvo potezo, ko je prvič videl tako imenovani Plan Z-4 in se o njem pritrdilno izrazil, čeprav je imel določene pomisleke. Po zagrebškem »Da« z veliko začetnico je tudi Kninčanom težko odkloniti načrt mednarodne skupnosti. Kajti v tem primeru bi ustvarili vtis, da zgolj kninski Srbi nenehno »minirajo vsa pogajanja«, z beograjsko podporo ali brez nje, kar bi brzkone zelo neugodno odjeknilo v mednarodni skupnosti.

Med poglavitna vprašanja tega trenutka vsekakor sodi tudi domneva, ali je mednarodna skupnost sploh pripravljena prisiliti strani k spoštovanju tega sporazuma oziroma sprejeti njune pripombe. Če se bodo Hrvati in kninski Srbi »pomirili« tako kot nekot Hrvati in Muslimani - v Washingtonu - si je mednarodna skupnost zagotovila uspeh vsaj na prvem koraku. Vse drugo morata urediti Zagreb in Knin, ali kot pravi kitajski pregovor: »Tudi najdaljša pot se začne s prvim korakom.«

BALKAN / V SARAJEVU IN ZAGREBU

Kinkel posreduje med sprtimi v BiH

Tudmana je svaril pred zaostrovanjem

ZAGREB - Nemški podkancler in minister za zunanje zadeve Klaus Kinkel se je včeraj dopoldne na poti v Sarajevo, kjer se je popoldne že sestal z bosanskim vodstvom, ustavil se v Zagrebu.

V hrvaški prestolnici ga je sprejel predsednik Franjo Tudman. Med pogovorom o znani hrvaški zahtevi po odhodu Unproforja je Tudman sogovorniku dejal, da si Hrvaška želi, da bi svetovna skupnost pospešila mirovni proces. Tudman je dodal, da Hrvaška ne bo spremenila odločitve, Klaus Kinkel pa je ponovil stališče nemške vlade, da take odločitve Zagreba ne bo podprla. Dodal pa je, da ima Hrvaška pravico zahtevati ustrezno mirovno rešitev. Obenem je hrvaškega predsednika opozoril na vnovično zaostrovanje odnosov med Hrvati in Muslimani v Mostaru in dodal, da bi to lahko pripeljalo do »nezazelenih posledic«. Kinkel in Tudman sta se pogovarjala tudi o uresničevanju načrta o bosansko-hrvaški federaciji.

Na 19. strani

SLOVENIJA / PRVI KORAKI ZUNANJEGA MINISTRA

Thalerjevo pismo slovenski manjšini

Zadovoljstvo zaradi obnovitve predstav - Srečanje z manjšino pred obiskom v Rimu

LJUBLJANA - Slovenski zunanji minister Zoran Thaler (na sliki) je predstavnikom slovenske manjšine v Italiji izrazil pisno podporo k njihovi odločitvi o ustanovitvi začasnega predstavništva Slovencev v Italiji. Thaler je v pismu poudaril, da je utemeljitev predstavništva na načelu »enotnost v razliknosti« dobro izhodišče za to, da se ob polnem spoštovanju obstoječe pluralnosti nadaljuje nujni proces akcijskega povezovanja vseh Slovencev v Italiji.

Kot smo izvedeli, bo Thaler, ki bo danes v Strasbourg podpisal evropsko konvencijo o zaščiti narodnih manjšin, v prihodnjih dneh sprejel skupno predstavništvo Slovencev v Italiji, prihodnji teden pa naj bi prislo do prvega srečanja z italijansko zunanjo ministrico Agnellijsvo.

Prihodnji teden pa bo v Ljubljani tradicionalni sprejem, ki ga slovenski predsednik Milan Kučan ob začetku leta prireja za predstavnike slovenske manjšine v Italiji, v Avstriji in na Madžarskem.

Na 13. strani

VREME / PO KATASTROFALNIH POPLAVAH V FRANCIJI, BELGIJI IN NEMČIJI

Z dveh nizozemskih polderjev izselili več kot 180 tisoč ljudi

HAAG, BERLIN, PARIZ - Nizozemske oblasti so včeraj dopoldne dokončale največjo evakuacijo prebivalstva v zadnjih 40 letih. Z dveh polderjev pri Nijmegu in iz Gerdelanda so izselili več kot 180 tisoč ljudi, ker se bojijo, da ne bodo vzdržali nasipi renskega roka-va Waal. Renska povodenj se ni dosegla delte, vsi nizozemski obrambni nasipi pa varujejo polderje predvsem pred morjem in le v manjši meri pred rekami.

Strah Nizozemcev opravčujejo vesti, ki prihajajo iz Nemčije. Ze res, da se je gladina Rena pri Kölnu sinoci znižala za kakih 15 centimetrov, v Koblenzu pa se je zvišala na 9,70 metra, tako da se položaj lahko vsak trenutek poslabša. Za kakih 10 centimetrov se je znižala tudi gladina Sene pri Parizu. Po desetih dneh se položaj v zahodni Franciji postopoma normalizira, se vedno pa je dramatičen na severovzhodu. Pri belgijskem Dinantu se je gladina Meuse (Maas) znižala za kakih 20 centimetrov, se pa zato že dviga gladina pri Namurju.

Meteorologi za danes napovedujejo nove padavine nad vsem nemškim ozemljem. Padavine bodo sibkejše kot v prejšnjih dneh, a bi lahko na razmocenih in poplavljenih tleh povzročile nove zaplete.

Na 20. strani

Ruske granate še vedno pretresajo Čečenijo

GROZNI, MOSKVA - V Čečenijo, ki jo se vedno pretresajo eksplozije ruskih granat, so začele prihajati policijske enote, ki naj bi do konca vojskanih operacij zamenjale vojsko in bodo stele 2500 policistov. Kdaj naj bi se to zgodilo, ni mogoče reči, je priznal namestnik ruskega notranjega ministra Kulikov. Po trditvah ruskega obrambnega ministrstva je od enajstega decembra lani v Čečeniji padlo 735 ruskih vojakov, 2500 pa jih je bilo ranjenih.

Vodilni politiki zahodnih držav, kot sta ZDA ali Francija, kljub nadaljevanju neusmiljene vojne se vedno podpirajo Jelcina. Ameriški državni sekretar Christopher je zavnil trditve republikancev, češ da Rusija zaradi vojne v Čečeniji morda ni več sposobna uresničiti dolocil sporazuma Star 2 o omejevanju jedrske oborožitve.

Na 18. strani

40 mrtvih in 280 ranjenih obračun atentata v Alžiru

ALŽIR - V eksploziji bombe, ki so jo v središču alžirske prestolnice podtaknili alžirski islamski skrajneži, je umrlo stiriideset mimoidočih ljudi, več kot 280 pa jih je bilo ranjenih. Po navedbah alžirskega notranjega ministrstva naj bi bil cilj eksplozije bližnja policijska postaja, ki leži sredi trgovske četrti Alžira. Alžirski predsednik Liamine Zeroual, ki se je takoj napotil na prizorišče gnusnega zločina, je obsodil »nečloveško dejanje« in ponovno zatrdil, da se bodo alžirske oblasti borile proti teroristom »do končne zmage«.

Tiskovno predstavništvo francoskega zunanjega ministrstva je ostro obsodilo »barbarski atentat« in sprte strani pozvalo k pogajanjem.

Na 19. strani

Clinton pomaga Mehiki

WASHINGTON - Namesto stiriidesetih milijard dolarjev, za katere je ameriški predsednik neuspešno prosil svoj parlament, jih bo Mehika dobila - petdeset! Bill Clinton bo dvajset milijard za kredite, s katerimi bo lahko južna sosedna ZDA uravnotežila svoj nevarno zamajani borzni sistem, dal iz »svojege zepa«, iz sklada, ki ga lahko izkorisča brez privoljenja kongresa. Drugo pa naj bi zbrala Mednarodni denarni sklad in Mednarodna banka za poravnave. Finančni spor o Mehiki, ki bi lahko v brezno potegnila večino držav v razvoju in tudi številne razvite, je dobera razgalil hude politične težave v ZDA. Z vso ostrino so izbruhnile razlike v dojemanju sveta med predsednikom, republikansko večino v kongresu in demokratskimi politiki, ki so nasprotovali predsedniku iz svoje stranke.

Na 19. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Genoa - Milan, mladoletnik priprt

Simone Barbaglia je bil osumljen, da je namerno umoril mladega genovskega navijača.

Stran 2

V Doberdobo dobili metan

V Doberdobo je včeraj zupan Lavrencic prizgal prvi simbolični plamen iz novega plinskega omrežja.

Stran 8

Racionalizacija šolstva v Gorici

Goriska občina pripravlja načrt za racionalizacijo šolstva, o katerem je doslej vladala najstrožja tajnost.

Stran 9

Od danes plačilo davka na avtomobile

Od 1. do 28. februarja je treba plačati davek na posest avtomobilov.

Stran 10

Mladi-stari z ženskega vidika

Najprej v gledališki predstavi, potem pa na okrogli mizi: osrednja tema je bila odnos med generacijami oz. staranje žensk.

Stran 15

Sklep Conija velja za vse

Sklep Conija, da v nedeljo suspendira vsa sportna tekmovanja zaradi uboja navijača v Genovi, velja tudi za pokrajinska prvenstva in mladinske lige, zadeva pa tudi sobotna tekmovanja.

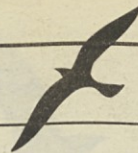
Stran 27

Danes v senatu zaupnica Diniju

RIM - Senat bo danes izglasoval zaupnico Dinijevi vladi. Premiera bodo podprli progresisti, Ljudska stranka in Severna liga, medtem ko se Kartel svobodnin ne bo udeležil glasovanja.

V razpravi o zaupnici je sodelovalo okoli 60 diskutantov, ki so v glavnem potrdili stališča, ki so že prisla do izražanja v poslanski zbornici. O zunanji politiki pa je govoril Caputo, ki je ostro napadel Slovenijo.

Na 3. strani

GENOVA / PO UMORU MLAGEGA NAVIJAČA PRED NEDELJSKO NOGOMETNO TEKMO GENOA - MILAN

Barbaglia osumljen namernega umora

Nož mu je posodil mladoletni M.G., ki je bil priprt

GENOVA - Namerni umor. To je obtožba, ki jo genovski javni tožilec Massimo Terrile predlaga za Simoneja Barbaglio, mladega navijaca Milana, ki je v nedeljo v Genovi pred vhomom v stadion do smrti zabodel 25-letnega navijaca Genoe Vincenza Spagnola.

Obtožba namernega umora, ki jo državno tožilstvo predlaga sodniku za predhodni postopek, dokazuje, da mladi milanski navijac ni preprical preiskovalcev s svojo tezo o samoo-brambi. Po fantovi pripovedi naj bi njega in njegove prijatelje genovski navijaci napadli že blizu železniske postaje. Med begom naj bi se Milančani porazgubili in Barbaglia naj bi se naenkrat znašel sam, obkolen od nasprotnih navijancev. Nož naj bi izvlekel iz žepa, da bi se branil. Vincenzo Spagnolo naj bi se bil pognal proti njemu, morda ker ga je kdo porinil ali ker ga je hotel razoroziti. Padel pa naj bi na nož.

Barbaglia očitno ni bil v svoji pripovedi dovolj prepričljiv. Delno pa

ga je demantiral tudi 17-letni prijatelj M.G., ki so ga karabinjerji včeraj priprli v Milanu. M.G., pri katerem so preiskovalci našli zbirko nožev (med temi nekatere s 40 cm dolgimi rezili), je namreč povedal, da je prijatelju Barbagli posodil nož. Mladi morilec naj bi mu povedal, da je hotel kupiti nož v trgovini, vendar ni našel nič primerne. Zato naj bi ga prosil, da mu posodi enega, češ da mora »pre-rezati nekega Genovezana«. Toda po oceni M.G. Barbaglia ni imel v načrtu nobega napada na nasprotne navijace, ampak je stavek izrekel nepremisljeno, skoraj v sali.

Barbaglia in M.G. sta se dogovorila, da bosta skupaj potovala v Genovo z vlakom, ki so ga najeli Milanovi navijaci klubi. Toda Barbaglia se je nato premislil in se odločil za drug vlak. M.G. je pozneje pojasnil, da ni hotel z organiziranim vlakom, ker je policijsko nadzorstvo običajno strožje.

Dinamiko umora naj bi pojasnili tudi izsledki obdukcije. Barbaglia je

zabodel Spagnola samo enkrat. Značilnosti rane pa bi lahko potrdile ali demantirale morilčevo tezo o samoo-brambi.

Poleg mladoletnega M.G. so karabinjerji ovadili sodstvu se pet mladih milanskih navijancev. Gre za Barbaglioove prijatelje, ki so mlademu milanskemu vrtnarskemu pripravniku pomagali, da se je znebil okrvavljenega noža in da je delno prikril svojo istovetnost z zamenjavo suknjica.

Vincenza Spagnola bodo bodo pokopali v četrtek. Na pogrebni svečanosti, ki jo bo daroval genovski kardinal Giovanni Silvestri, bosta prisotni vodstvi nogometnih klubov Genoa in Milan, prestavniki navijancev in predstavniki oblasti. Smrt mladega Spagnola je v mestu izzvala veliko razpravo. Med drugim so se sesli predstavniki navijancev obeh mestnih klubov, Genoe in Sampadorie, ki so sklenili, da bodo oblikovali poseben odbor, ki bo skrbel, da bodo vsi, ki so dolžni skrbeti za varnost na stadionih, res opravili svojo dolžnost.

Zbirka nožev, ki so jo našli na domu mladega navijaca Milana (AP)

KONTAKTNI ODBOR MINISTRSTVO-NOGOMETNA ZVEZA

Po britanskem zgledu

Predsednik Coni Pescante in notranji minister Matarrese

RIM - Ob koncu sestanka, ki ga je imel s predsednikom CONI Pescantejem nogometne zveze Matarresejem ter s sefom policije Masonejem, je notranji minister Brancaccio sporočil, da bodo oblikovali poseben odbor za stalni stik med notranjim ministrstvom in nogometno zvezo.

Medtem pa se je včeraj popoldne sestala posebna delovna skupina, katere naloga je izdelati predloge za sprememb o Maronijevega odloka, ki naj bo v skladu z navodili komisije za ustavna vprašanja. Odlok o javnem redu je

treba cimprej popraviti, se zlasti tam, kjer govori o potrebi, da se tisti, ki so obdolženi nasilja na sportnih igriščih morajo predstaviti na kvesturi, kar je baje protustavno.

Do ponedeljka naj bi predstavniki nogometnih društev preložili notranjemu ministru prve konkretne predloge, s katerimi bi preprečili nasilje. Vzeli naj bi za zgled britanski sistem, pravi predsednik nogometne zveze Matarrese in imeli vedno na razpolago azuriran seznam navijancev posameznih klubov in tudi njihove slike.

NOVICE

Pilot F16 uradno mrtev

AVIANO - Ameriske oblasti so proglasile kap. Marka McCarthyja za umrlega. Dolje so ga imeli za pogresanega v akciji. Kapetan McCarthy je bil za krnilom letala F16, ki je prejšnji teden za iz sedaj se neznanih vzrokov strmoglavilo v Jadransko morje pri italijanski Chioggi. V sporočilu ameriskega poveljstva v Avianu je se receno, da se na območju, kjer je letalo strmoglavilo nadaljuje iskanje, pri katerem so udeleženi oddelki oboroženih sil več držav.

Prepovedan vstop v Italijo ker je imel premalo denarja

VERONA - Kaze, da bo romunski barist Gheorghe Sinka končno lahko obiskal sestro Mariano, ki živi v kraju Castelfranco Veneto. 29-letni Sinka je dopotoval pred dnevi v Verono, kjer pa so ga obmejni organi ustavili, češ da ima pri sebi premalo denarja. Imel je namreč samo 50 tisoč lir. Zaman jim je skušal dopovedati, da je gost pri sestri in da denarja ne potrebuje, birokracija je bila močnejša in policija ga je naložila na prvo letalo, ki se je vračalo v Romunijo in to kljub temu, da je njegov vsak bil kar sedemkrat na kvesturi v Veroni, da bi funkcionarjem zagotovil, da bo Gheorghe Sinka njegov gost. Za zadevo je izvedelo krajevno časopisje, ki je sprožilo obsirno akcijo in celo kupilo Sinki vozovnico, da bi lahko spet prišel na obisk k sestri. Upati, da bodo tokrat obmejni organi bolj uvidevni.

KRIMINAL / OPERACIJA TOTOFAX

V Rimu odkrili obširno mrežo črnih stav

Stave (več sto milijonov lir tedensko) je tolpa zbiral po faxu - Prihajale so tudi iz tujine

RIM - Zbirali so stave vseh vrst v Italiji in tujini, vsak teden za več sto milijonov lir. Nanašale so se na izide nogometne prvenstva, na državna in mednarodna smučarska tekmovanja, na avtomobilске dirke, teniske dvoboje in na izide volitev in na velike politično-vojaskе spopade ali pa na velike procese, kot na primer na onega o umorih florentinske "posasti". Za resetkami se je tako včeraj zjutraj znašlo dvajset oseb, ki so obtožene, da so v Rimu ustanovile pravo organizacijo črnih stav. V zaporu so se znašle osebe, ki so ze imele opravka s pravico kot sicer tudi osebe, o katerih ne bi nikoli sumili, da se ukvarjajo z nezakonitimi posli.

V zaključni fazi preiskav, ki so se začele pred petimi meseci, je sodelovalo preko 120 agentov letečega oddelka, ki so preiskali 40 stanovanj in zaplenili nekaj milijard lir. Preiskovalci menijo, da so unicili eno najvažnejših tolpe črnih "brokerjev" v Rimu, ki je zapolnila vrzeli nek-

danjih organizacij rimskega podtalnega življenja. Preiskovalci so zaplenili na stotine faxev, ki so prihajali tudi iz tujine in preko katerih je bilo možno staviti. Stave so bile tako različne, da je bilo na primer možno staviti na najvišji teden-ski inkaso tega ali onega filma, ki so ga predvajali v kinodvoranah.

Med aretiranimi so tudi 48-letni profesor Elvino Brosio, ki poučuje na univerzi La Sapienza, 52-letni uradnik na isti univerzi Adolfo Verducci in bivši uslužbenec poštnega ministrstva 39-letni Angelo Tommaselli. Na njegov dom je preko faxes prihajala vsa dokumentacija o stavah. Preiskovalci menijo, da so prav omenjeni trije vodili organizacijo in koordinirali kapilarno mrežo zbiralcev stav.

Operacijo je koordiniral namestnik državnega pravdnika Francesco Polino, preiskovalci pa so jo poimenovali "totofax", ker so stave prihajale po faxu.

NEAPELJ / ARETACIJE

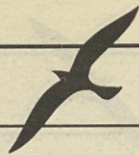
Funkcionar KZE prejel za uslugo 3 milijarde lir podkupnine, a so ga policisti iztaknili

NEAPELJ - Funkcionar neapeljske krajevne zdravstvene enote št. 41 Vito Parisi se je znašel včeraj v lisicah, ker je pred desetimi leti prejel od rimskega podjetja Sitir 3 milijarde lir podkupnine. Poleg njega so policisti aretirali tudi bivšega namestnika banke Credito Emiliano iz Reggio Emilie Luciana Lollia in voditelje finančne družbe Sitir Giorgia Silvestrinija, Sergia Petrija in Giovanno Di Mauro ter Parisijevo teto Rosario in sestro Antonino Parisi.

Podjetje Sitir je leta 1985 zmagalo na licitaciji za vzdrževanje naprav za odstranjevanje odpadkov in ogrevanje starih neapeljskih bolnišnic z odločilno »pomocjo« Parisija. KZE je

kar trikrat pripravilo odlok o oddaji del v zakup, a vsakic ga je deželni nadzorni odbor zavrnil. V četrtec je slo očitno rado. Družba Sitir si je tako zagotovilo za svoje usluge 100 milijard lir. Tri milijarde od teh je romalo v žep funkcionarja KZE, ki jih je preko svoje sestre in tete »investiral« v banko Credito Emiliano. Pri tem mu je pomagal bivši namestnik direktorja banke Lolli, seveda proti placilu 300 milijonov lir. Lolli naj bi poskrbel za »preciscenje« umazanega denarja.

Med hisnimi preiskavami so policijski agenti iztaknili 500 milijonov lir v gotovini, poleg tega pa se vrsto umetnin izdatne vrednosti.

ITALIJA / RAZPRAVA V ZGORNJEM DOMU

Danes v senatu zaupnica Diniju

Livio Caputo o odnosih s Slovenijo

RIM - Senat bo danes izglasoval zaupnico vladi Lamberta Dinija. Včeraj zvečer se je končala razprava, danes pa bodo senatorji glasovali po Dinijevi repliki in glasovalnih izjavah predstavnikov političnih sil.

Razprava v senatu ni nakazala posebnih novosti v primerjavi s soočanjem v poslanski zbornici, vzdusje pa je bilo bolj umirjeno, ker imajo v zgodnjem domu italijanskega parlamenta stranke, ki podpirajo vladno, krepko večino. Stranke Kartela svobosćin pa so potrdile, da ne bodo sodelovale pri glasovanju in tako vsaj delno podprle Dinijevo vladno. Zastopniki Forza Italia, Nacionalnega zavezništva in Krščanskega demokratskega centra so ostro polemizirali s Severno ligo, obenem pa premiera opozorili, naj njegov vladni mandat ne bo predolg, ker zahtevajo predčasne politične volitve. Toda ton teh zahtev je izvenel manj ultimativno kot v poslanski zbornici in polemika s predsednikom republike manj izrazita.

Podporo Dinijevi vladi so napovedali progresisti, Ljudska stranka in Severna

liga, ki so vladi naložili predvsem nalogo, da pomiri razgreto in naelektreno vzdušje in vzpostavi obdobje premirja. Vsi so tudi poudarili, da tri sile niso oblikovale nekega političnega zavezništva, ki bi izzvenelo kot prekucija, ampak si prizadevajo za obdobje premirja in premisleka, ki naj bi omogočilo nekaj nujnih ukrepov, brez katerih bi se družbena in gospodarska kriza zaostila.

Edina stranka, ki bo glasovala proti zaupnici vladi, je Stranka komunistične prenove.

V razpravo je posegel tudi bivši podtajnik v zunanjem ministrstvu Livo Caputo (Forza Italia), ki je branil dosedanje italijansko zunanjo politiko. V tem okviru se je Caputo dotaknil tudi vprašanja odnosov s Slovenijo, ki ji je očitil, da ni hotela dogovora in da ni se povsem dozorela demokraciji kot dokazuje njen odnos do premoženja istrskih optantov. Po Caputovih besedah naj bi tudi nova zunanja ministrica Susanna Agnelli zagotovila, da se v odnosu do Ljubljane italijanska politika ne bo bistveno spremenila.

ITALIA / FAMIGLIA CRISTIANA

Desnica z vetrom v jadrih

Mlade privablja predvsem kulturni model osebne uveljavitve

RIM - Italijanski desnici je sedanjica naklonjen. Tako meni tehnik Famiglia Cristiana, po katerem občutka, da veter polni jadra desnice, ne potrjujejo samo politične izbire, ampak tudi življenjske opredelitve mladih.

Krepitve desnice, trdi tehnik, ni mogoče tolmaciti samo na osnovi političnih izbir in opredelitev za to ali ono stranko. Krepitev je odraz globljega »poistovetenja, ki sprejema tudi nekatere vsebine in vrednote«.

Po oceni Famiglie Cristiane se dober del mladih zgleduje po novem kulturnem vzorcu. »Gre za mladino, ki je osvojila mit osebnega uspeha tudi pod vplivom reklamnih spotov«. Za te mlade »Silvio Berlusconi predstavlja možnost uspeha, podčrtuje pomen osebne pobude in dokazuje pomen učinkovitosti in odločnosti«. Vodjo Nacional-

nega zavezništva Gianfranca Finija pa mladi vidijo kot »odločnega in konkretnega človeka, ki ima zelo jasne ideje, je spreten in dosleden v javnem soočanju in ne sprejema ne posredovanja in niti kompromisov«.

Mladi, ki sprejemajo ta kulturni vzorec, so »nezaupljivi do skupinskega dela; branijo svojo osebno sfero pred vsiljivostjo ustanov; poudarjajo predvsem vrednote kot so solidnost, konkretnost in pragmatičnost, isčejo zlasti možnosti, ki omogočajo uveljavitev posameznika in ponujajo sigurnost in varnost«.

Desnica je torej po oceni tednika na pohodu. Obenem pa Famiglia Cristiana ugotavlja, da je omenjeni mladini tuje nasilje. Zato svari, da bi bilo »zgrešeno, če bi jih porinili v geto in tako ponovili napake preteklosti«.

RIM / SOOČANJE V LJUDSKI STRANKI

Ljudska stranka pred dilemo zavezništva

Levica zavira Buttiglionejev dialog z desnico

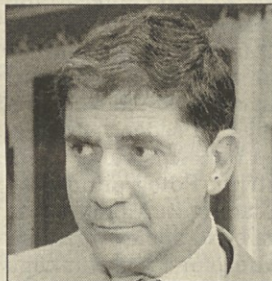
RIM - Napetost na italijanski politični sceni, predvsem pa napor za zrušenje Berlusconijske vlade in prizadevanja za rešitev vladne kri-

ze, so v prejšnjih mesecih nekoliko utisali notranjo dialektiko v Ljudski stranki, kjer sta se vedno prisotni dve duši. Ena, manjšinska, se sklicuje na stalisca bivšega tajnika Ljudske stranke Mina Martinazzolija in vidi Ljudsko stranko kot centristično silo, ki se povezuje in sklepa zavezništva z reformistično levico. Druga, ki ima svoje glavnega interpreta v tajniku Rocco Buttiglioneju, pa s centra raje zre proti desnici in bi hotela oblikovati demokratični blok zmernih sil, ki bi z levosredinskim blokom tekmoval za oblast.

Rocco Buttiglione, ki je pred padcem Berlusconijske vlade in med vladno krizo večkrat zagrozil z zavezništvom z levico, da bi zajezil nevarnost postopnega drsenja v objem plebiscitarne desnice, je v zadnjih dneh obrnil krmilo svoje politike v nasprotno smer. Odločilen je bil kongres v Fuggiju, na katerem je ugasnila tribarna plamenica neofasistične stranke MSI in vzcvetel simbol Nacionalnega zavezništva, ki je po Finijevih besedah »izročilo fasizem zgodovini«. Poleg tega je stranko zapustilo krilo nostalgikov, ki se spoznavajo v stališčih ideologa skrajne desnice Pina Rautija.

To je po Buttiglionejevem mnenju dovolj za začetek dialoga z novo italijansko desnico. Na seji senatorjev Ljudske stranke je tajnik poudaril, da se je z vladno krizo Kartel svobosćin razdril in da je naloga LS oblikovati zavezništvo zmernih. Predlagal je zato, naj bi sestavili »manifest zmernih sil«, ki bi bil lahko osnova za vsebinsko soočanje tako s Finijevim Nacionalnim zavezništvom kot z Berlusconijsko Forza Italia. Nujnost te poteze je podčrtal tudi z namigom, da

bi v srednjem roku Finijevo bolj organizirano Nacionalno zavezništvo lahko postopno osvojilo Forza Italia in njene volilce, se posebej če bi

Berlusconijsva politična zvezda začela zahajati.

S svojim izvajanjem tajnik ni preprical levega krila, ki se pripravljajo na bitko. Priložnost za soočanje bo seja vsedravnega strankinega sveta, ki se bo sestal prihodnji teden (9. in 10. februarja). Levo krilo se bo sestalo že dan prej v Lombardiji, da se pripravi na spopad. Bivši minister Leopoldo Elia je že napovedal, da strankina levica »zeli zavreti tako politiko«, ki je v nasprotju »z zgodovino, s tradicijo in tudi s samo naravo Ljudske stranke«. »Razumem, da nekedo želi biti kaplan neofasistov, zdi se mi pa prehudo, da bi hotel postati tudi njihov cerkovnik,« je čez tajnika ironiziral Guido Bodrato, medtem ko predsednik strankinih poslancev in bivši zunanji minister Nino Andreatta meni, da je težko oceniti, ali bi bilo zavezništvo z NZ smotno. Ocena pa mora biti nujno skupna, saj »zadeva srž ustanovne pogodbe Ljudske stranke«. »Nihče od nas ne more sam sprejeti take odločitve, sicer tvegamo, da ponovimo Sturzovo napako, se pravi sodelovanje katolikov v prvi Musolinijevi vladi,« je povedal Andreatta. Kritična pa ni samo levica. Tudi izkušeni Giulio Andreotti je posvaril tajnika, naj ne »preveč povzdiguje pomena kongresa v Fuggiju«.

Tajnika je branil koordinatorski LS v Lombardiji Roberto Formigoni, ki je tudi odgovoren za stike s strankami. Po njegovem mnenju

nista Finijeva in Berlusconijsva stranka postopno drsela k nevarnemu breznu plebiscitarne desnice, ampak je v prepred drsela vsa družba. Dejstvo, da sta stranki končali polemiko s predsedstvom republike, je po njegovem mnenju privedlo do »objektivno nove situacije in slepi bi bili, če tega ne bi videli«. Možnost predcasnih volitev

je po Formigonijem mnenju povezana z uresničitvijo Dinijevega vladnega programa, z odobritvijo zakona proti televizijskim monopolom in rojstvom dveh alternativnih kartelov, ki bosta tekmovala za oblast. »Ce se to uresniči, volitve najbrž niso daleč,« je poudaril Formigoni, ki je tudi ocenil, da bo »vodstvo desnosredinskega kartela nujno pluralno« in ne bo monopol ene same sile. Zato tudi LS ne bi tvegala v tej družbi obrobnosti.

Vtis komentatorjev je, da je Buttiglione osebno sicer že izbral desnico, vendar se o tem noče izjasniti, ker noče razbiti stranke. Od tod tudi njegovega nihajoca politika, ki je v bistvu počasna, dolga in vijugasta pot približevanja Kartelu svobosćin.

Vprašanje pa je, do kdaj bo Buttiglione lahko vztrajal s tako politiko. Tako stranke Kartela svobosćin na eni strani kot reformistična levica na drugi ga silijo, naj dokončno izbere. Vsedravnim strankin svet verjetno tega vozla ne bo še mogel presekati, kajti politična slika v državi se ni jasna. Počakati bo treba zato do deželnih volitev, če se v tem času ne bo kaj zapletlo z vlado in z uresničevanjem njenega programa. V nekaj mesecih pa se bo moral tudi Buttiglione dokončno opredeliti in jasno izbrati. Pot, ki jo je ubral, postaja vse napornejša in ima vse več ovir.

SPET DAVČNE UTAJE?

Druga preiskava o Silviu Berlusconiju: previdnost načelnika milanskega tožilstva

MILAN - Sef milanskega tožilstva Saverio Borrelli ni potrdil, a tudi ne demantiral govoric, po katerih naj bi bil Silvio Berlusconi vpleten v novo preiskavo o domnevnih davčnih utajah grupe Fininvest. Borrelli je radovednim novinarjem povedal le, da bivšemu premierju niso poslali nobenega jamstvenega obvestila. Obstaja torej možnost, da so Berlusconijske drugice uvrstili v tako imenovani seznam osumljenih oseb, kar se ne pomeni, da so proti njemu začeli formalno preiskavo.

Po nepotrjenih govoricah naj bi Berlusconi tokrat tvegalo obtožbo pokaže proračunov svojih finančnih družb

in tudi nekaterih nepravilnosti pri prodaji Milanovega nogometaša Lentinija. V afero naj bi bila vpletena tudi njegov brat Paolo in nekdanji direktor davčnega oddelka Fininvest Salvatore Sciascia, ki je prvi razkril domnevne davčne prekrške in utaje grupe Fininvest.

Javni tožilec Margherita Taddei pa medtem nadaljuje z »uradno« preiskavo o domnevnih Berlusconijskih davčnih utajah. Včeraj je med drugim zaslislala nekatere funkcionarje Publitalia in rimskega odvetnika Giancarla Rossija, ki je svojčas poslovno sodeloval z nekdanjim ministrskim predsednikom.

NEAPELJ / AFERA O ZAMENJAVI SEMENČIC

Ginekolog Magli ne izključuje »pomote«

Prijavili so ga starši Giade, težko bolne deklice

NEAPELJ - Nisem kriv, vendar pa je mogoče le prišlo do pomote. Tako naj bi se branil neapeljski ginekolog Raffaele Magli med včerajšnjim večurnim zaslišanjem na policiji (Te-

lefoto AP). Preiskavo so sprožili stariši male Giade, deklice, ki se je rodila po umetni oplojitvi in ki bo leha za sredozemsko slabokrvnostjo. Giadini stariši so prepricani, da je prišlo

do zamenjave semencic. Ginekolog Magli naj bi izjavil, da ni kriv za morebitno zamenjavo, vendar pa ne izključuje možnosti, da je prišlo do kaksne »pomote«, saj so kar trikrat izvedli poskus umetne oploditve.

Podrobnosti razprave niso znane, vendar kaže, da sodniki osporavajo ginekologu, ki ga trenutno bremenita obtožbi goljufije in povzročitve hudih poškodb, nekatera neso glasja med njegovimi začetnimi izjavami in zadnjimi. V naslednjih dneh bodo zaslislali nekatere ginekologove sodelavce, javni tožilec pa bo preveril verodostojnost treh prijav, ki so v prejšnjih neopodpisane prisle na tožilstvo. Predmet prijave je seveda zamenjava semencic.

NOVICE

Di Pietro bo sodeloval s komisijo za pokole

RIM - Sodnik Antonio Di Pietro bo kot konzulent sodeloval s parlamentarno komisijo, ki raziskuje zakulisja pokolov in političnih atentatov zadnjih let. Vest je sporočil predsednik komisije senator Giovanni Pellegrino, ki je povedal, da bo Di Pietro koordiniral razne preiskave o terorizmu.

Vest, da bo znani vodja preiskave »cistih rok« sodeloval s parlamentarno komisijo, je naletela na splošno odobravanje vseh strank. Predsednik Pellegrino je izrazil prepričanje, da bo Di Pietro odkril marsikatero zanimivo ozadje pokolov in atentatov.

Umrli pod tovornjakom, ki ga je upravljal sin

VIDEM - V Cagnacu pri Vidmu se je včeraj pripetila shriljiva nesreča, v kateri je izgubil življenje 60-letni Edgardo Savorani. Moski je komaj izstopil iz tovornjaka, ki ga je vozil 22-letni sin Andrea, ko je vlačilec iz se nepojasnjenih razlogov povozil nesrečneza, ki je bil na mestu mrtev. Nesreča se je pripetila na dvorišču pred železarno ABS.

Smrt znanega podjetnika: umor ali samomor?

PORDENON - Karabinjerji niso še ugotovili točnih okoliščin smrti 64-letnega Pietra Carlota, znanega podjetnika, lastnika velike tovarne pohištva pri Sacileju. Njegovo truplo je odkril sin. Carlot je imel v prsih nož, truplo je ležalo pred odprto železno blagajno in pred razbito okensko sipo. Sprva je kazalo, da gre za umor, preiskovalci pa so kasneje postali previdnejši in sedaj ne izključujejo možnosti samomora.

ŠKEDENJ / POTRJENI DVE PONUDBI

Železarna zdaj v rokah ministra

Minister Clò včeraj zagotovil, da bo odločitev sprejel v najkrajšem času

Bliza se trenutek odločitev za škedenjsko železarno. Za njen odkup obstajata dve konkretni ponudbi, tista, ki jo je predstavila skupina Bolmat podjetnikov Bolfo in Malacalza, ter ona, ki jo je predstavil podjetnik Lucchini. Novi minister za industrijo Alberto Clò je včeraj izjavil, da bo »v najkrajšem času« sprejel odločitev, s katerim od dveh ponudnikov začeti zaključna pogajanja, ob čemer je pristavil, da se dobro zaveda, kako velikega pomena je škedenjski obrat za celotno tržasko gospodarstvo.

Resnici na ljubo so nekateri pričakovali, da bo minister že včeraj sprejel odločitev in podelil mandat komisarjem škedenjske železarne za začetek pogajanj, a očitno zadeva ni se dovolj dozorela oziroma, kar je bolj verjetno, se novi minister z njo še ni dovolj seznanil. Vsekakor kaže, da je treba povsem izključiti možnost, da bi se zadeva razresila z novo dražbo, kot so v teh dneh pravile nekatere govorice. Upoštevati je namreč treba, da sta bili obe dražbi, ki sta se izvršili lansko poletje, neuspeli, predvsem pa, da zdaj obstajata, kot reče, dve konkretni ponudbi, zaradi česar bi razpis nove dražbe pravzaprav pomenil le nepotrebnost izgubljanje nadaljnega časa.

Medtem pa si oba ponudnika vsak po svoje prizadevata, da bi si pridobila čim večjo naklonjenost vseh zainteresiranih dejavnikov. Tako je včeraj prof. Antonio

Gozzi prisel v Trst predstaviti industrijski načrt, ki ga je za razvoj škedenjske železarne izdelala skupina Bolmat. Načrt predvideva, da bi tovarna obnovila svojo dejavnost v zelo kratkem času in nudila zaposlitev 750 ljudem. Prof. Gozzi je tudi poudaril, da se ta načrt harmonično vključuje v širšo razvojno strategijo deželnih razsežnosti, saj je skupina Bolmat tudi lastnica metalurškega obrata v kraju San Giorgio di Nogaro. Sindikalni predstavniki CGIL, CISL in UIL in tovarniškega sveta škedenjske železarne so vzeli na znanje izvajanja prof. Gozzija in z zadovoljstvom ugotovili, da je skupina Bolmat pozorna do

vseh zainteresiranih dejavnikov, seveda pa so poudarili, da je vsako nadaljnje pogovarjanje zdaj odvisno od odločitve, ki jo bo sprejelo ministrstvo.

O problemih železarne bo tekla beseda jutri na sestanku, ki se bo odvijal na sedežu deželne odbornosti za industrijo. Poleg odbornika Gianfranca Moretona se ga bodo udeležili izredni komisar škedenjskega obrata Giampaolo De Ferra, tržaski župan Riccardo Illy in predstavniki sindikatov. Mogoče bo tedaj že znano stališče ministra za industrijo Clòja, čeprav je verjetnost, da bo za sprejem odločitve potreboval še nekaj časa, dokaj velika.

PISMO / PARLAMENTARCEM

Tombesi spet posegel za »off-shore« v Trstu

Predsednik tržasko trgovinske zbornice Giorgio Tombesi je spet potkal na vrata tržaskih parlamentarcev, tokrat s pismom, v katerem jih prosi, naj se zavzamejo zato, da bi Trst dobil finančni-zavarovalni center, znameniti »off-shore«. Tombesi je v pismu ponovil, da je ustanovitev centra »off-shore« predvidena po zakonu za obmejna področja, zadevo pa je ustavila Evropska skupnost. Predsednik trgovinske zbornice je povezal center »off-shore« s pri-

zadevanji za priključitev Slovenije k Evropski zvezi. Že pred tedni se je izrekel za priključitev, pri čemer pa je opozoril, da bi to vplivalo na gospodarski položaj Trsta. Center »off-shore« bi po njegovem pripomogel k razvoju Trsta, ki bi bil sicer pahnen ob gospodarsko stran.

Tombesi je obenem seznanil, da je o zadevi že obvestil novega predsednika vlade Lamberta Dinija in zunanjo ministrico Susanno Agnelli, da bi posredovala pri evropski vladi.

ŽAVLJE / JAMSTVENI ODBOR

Načrt za plinsko skladišče bi bilo najbolje umakniti

Pozitivno mnenje ministrstva naj bi bilo zgolj navidezno

Gre za »goljfljiv akt«. Tako je Jamstveni odbor označil pozitivno mnenje, ki ga je izdalo ministrstvo za okolje o načrtu družbe Monteshell za ureditev plinskega skladišča v Zavljah. Razlogi, zaradi katerih naj bi si ministrsko mnenje zaslužilo tako negativno oznako, pa so bodisi tehnične kot politične narave. V imenu Jamstvenega odbora so jih včeraj podrobneje osvetlili na tiskovni konferenci na sedežu tiskovne agencije ANSA v Trstu prof. Giacomo Costa, Tullio Morgutti, Aldo Giacomini in deželni svetovalec Paolo Gheršina.

Prof. Costa je na srečanju s časnikarji podrobneje razčlenil tehnične razloge. Opozoril je predvsem na dejstvo, da je ministrsko mnenje sicer pozitivno, postavlja pa tri pogoje za ureditev projekta, ki so po eni strani silno zahtevni, po drugi pa tudi protislovni, zaradi česar je pozitivno mnenje dejansko zgolj prazno-deklarativno. V ministrskem mnenju je namreč poudarjeno, da bi morali napraviti samo eno podzemsko skladišče in ne dve (eno za propan in drugo za butan), kot predvideva prvotni načrt. Toda to po mnenju prof. Coste postavlja celotno zadevo povsem na glavo. Poleg tega ministrstvo zahteva, naj družba Monteshell poskrbi v roku treh let za primerno cestno infrastrukturo, ki naj omogočijo varen prevoz plina v pristanišče in iz njega. Po mnenju jamstvenega odbora pa naj bi bil resnični problem prevažanje plina po cesti na relaciji Trst-Tržič, in to

tudi v primeru, ko bi bila že povsem dokončana avtocesta. Tu bi morali pomisliti raje na železniško povezavo, o čemer pa ministrstvo povsem molči. Kot tretji pogoj pa ministrvo postavlja ureditev modernih kontrolnih sistemov za varnost prometa v pristanišču, kar je sicer nacistično pravilno, vendar tehnično vse prej kot preprosto izvedljivo.

Deželni svetovalec Gheršina pa je opozoril na razne nedostatke, ki so nastali pri oblikovanju ministrskega mnenja. Tako je še pod Ciampijevo vlado pristojna ministrska komisija že izrekla negativno mnenje o načrtu, minister za okolje Matteoli pa ga je potem spremenil v pozitivnega na osnovi nekaterih lažjih popravkov, ki jih je naknadno predložila družba Monteshell, a ki v resnici ne spreminjajo temeljnih značilnosti projekta. Gheršina je tudi podčrtal, da se je ministru Matteoliju očitno zelo mudilo, saj je mnenje podpisal 30. decembra, ko je bil s celotno Berlusconijevo vlado že v odstopu.

Po mnenju Jamstvenega odbora bi bilo bolje, da bi vsi skupaj vzeli na znanje, da je projekt za plinsko skladišče v Zavljah dejansko nesprejemljiv, zaradi česar bi bilo bolje, da bi po 8 letih zavlečevanja dokončno zaprli to poglavje in izkoristili zainteresirano območje pri Zavljah za kak boljši načrt, kot je na srečanju s časnikarji poudaril predvsem Morgutti. Giacomini pa je opozoril na problem obvoznice, s katerim se Zavljje že dalj časa spopadajo.

PODPORA OSTARELIM

Srebrna nit: tisoč dni in dvajset tisoč klicev

Pred tremi leti so, na pobudo združenja upokojencev sindikata Cgil, ustanovili združenje Srebrna nit - Ausser z namenom, da bi pomagali tistemu delu občanov, ki so pri nas najbolj številni del prebivalstva in so, pri nas kot drugod, tudi najbolj neboljani in potrebni pomoči - ostareli. Včeraj so javnosti predstavili obračun prvih tisoč dni delovanja, ki je nedvomno zelo pozitiven. En sam podatek pove, kakšen obseg ima delovanje združenja: v treh letih je 60 prostovoljcev odgovorilo na približno 20.000 telefonskih klicev!

Starejši, pa tudi nekateri mlajši osamljeni občani so združenje Srebrna nit zaprosili za pomoč pri sto in enem različnem problemu, od nakupa zdravil do placila javnih storitev, od davčne prijave do prevoza. Največ pa jih je dvignilo telefonsko slusalko, da bi predrli zid osamljenosti, ki tare same in ostarele osebe. Srebrna nit nudi pomoč svojih prostovoljcev, razpredla je tudi mrežo približno 100 profesionalcev z najrazličnejših področij, ki ostarelim lahko nudijo svoje specifično znanje

pri bančnih ali birokratskih opravilih, pri vzdrževanju stanovanj, pri zdravstveni oskrbi. Zabeležili so tudi več primerov, ko so se ostareli, ki so zaprosili združenje za pomoč iz osamljenosti, sami aktivirali, pričeli nuditi svojo podporo drugim starejšim in se tako spet pozitivno vključili v družbeno dogajanje. Združenje prireja več različnih pobud, od tečajev do izletov in pocičnic, ki jih družijo namen, da se priletne osebe otresejo družbene obrobosti, ki marsikdaj botruje prehitremu in neprijetnemu zatonu življenja.

Da bi nudili še več uslug ostarelim, namerava združenje Srebrna nit kupiti kombi prirejen tudi za prevoz oseb, ki imajo težave s premikanjem ali so na vozicku. Sredstva za nakup kombija zbirajo na tekočem računu 60/49 pri banki Ambrosiano-Veneto.

Združenje Srebrna nit - Ausser odgovarja ob ponedeljkih, sredah in petkih od 17. do 20. ure na telefonski številki 639664, pa tudi na brezplačni številki 1678-68116.

Na sliki (foto KROMA) včerajšnja tiskovna konferenca.

NEDOVOLJENA TRGOVINA

Senegalec je doma skrival blago s ponarejeno znamko

Senegalski državljani, 35-letni T.M., je svoje stanovanje v središču mesta »preuredil« v majhno skladišče. Osebeje urada za tuje tržasko kvesturo je namreč v njem našlo okrog 1500 glasbenih kaset brez predpisane oznake SIAE ter številne usnjene predmete (torbice, denarnice itd.) s ponarejeno znamko (cartier, timberland). Preiskavo je vodila sodna policija in sodi v široko akcijo preprečevanja nedovoljene trgovine. Poleg omenjenega Senegalca so sodnim oblastem prijavili se pet njegovih rojakov (20-letni M.K., 29-letni M.S., 49-letni D.B., 32-letni D.A. ter 42-letni S.S.). Vsem so izročili dekret o izgonu iz države,

ker niso imeli ustreznih urejenih dokumentacij o prebivanju v Italiji. Dokumenti si morajo priskrbeti v petnajstih dneh preko uradov na rimskem letališču Fiumicino.

Od začetka leta je urad za tuje že izgnal 14 Senegalcev, ki so zakrivali kazniva dejanja, medtem ko so osem prijavili sodišču, ker so se ukvarjali z nedovoljenim krošnjarstvom.

Na sliki: agenti z zaplenjenim blagom.

OSKRBOVAL JE PREDVSEM MLADE

Doma je imel hašiš

Zaradi prepira, ki je predsinočnim izbruhnil v neki družini v Ul. Castellieri, so celo poklicali agente, ki pa so »mimogrede« prijeli se stiri mladeniče in zaplenili nekaj mamila. Na ulici nedaleč od kraja posega so namreč policaji s komisariata pri Sv. Soboti opazili sumljivo četverico, a ko je eden od mladeničev zagledal agente, je pod bliznji avtomobil odvrtno zavojček. V njem je bilo 218 gramov mamila, verjetno hasiša. Ugotovili so, da se je mamila skušal nebiti 21-letni Marco D., ki prebiva v blizini. Ustavili so tudi njegove prijatelje, jih odpeljali na komisariat in preiskali njihova stanovanja. Zatem sta na dan prisli se dve imeni. Pri 21-letnem Andreu Diminiju niso ugotovili nič nezakonitega, zato pa so se je v težavah znašel 22-letni Alessandro Perini iz Ul. Lovisato 4 (na sliki). Že dalj časa so namreč sumi,

li, da je eden glavnih razpečevalcev na drobno, njegov »delokrog« pa so bila področja, kjer se običajno zbirajo mladi. V njegovi kleti so našli zavojčka, v katerih je bilo 65 oz. 15 gramov hasiša, ter 1.800.000 lir. Domnevajo, da gre za izkupicek nedovoljenega trgovanja.

Zaenkrat so aretirali Perinija in Marca D., medtem ko se preiskava proti ostalim, ki poteka v sodelovanju z namestnikom državnega pravdnika Federicom Frezzo, nadaljuje.

Kradel je pri belem dnevu

Medtem ko je bil na obhodu v Ul. Settefontane, je agent letečega oddelka S. Capodivento opazil mladeniča, ki se je sumljivo sukal okrog parkiranih avtomobilov. Ni ga več spustil z oči. Kmalu zatem je moski skozi zadnja vrata vdrl v avtomobil autobianchi in začel po njem brskati. Jasnó je bilo, kakšne namene ima. Agent je nemudoma posegel in ga zadržal, nakar so ga odpeljali na kvesturo. Ugotovili so, da gre za starega znanca policije, 23-letnega Gianfranca Tonchello, ki so ga aretirali in odpeljali v koronejske zapore. Avtomobil, v katerega je vdrl, je last Francesca Borbe.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Prednaročnina za Italijo 300.000 LIT

Postni t.r. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

TRŽAŠKI OBČINSKI SVET / ILLYJEVA POLITIČNA KOALICIJA

Izvolitev predsednika potrdila nesoglasja

Desnica upa v razkroj levosredinskega zavezništva

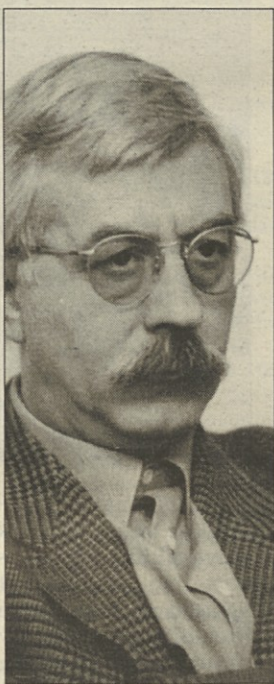
Ettore Rosato (Ljudska stranka) in Marco Drabeni (neodvisni svetovalec Liste za Trst) sta torej predsednik in podpredsednik trzaskga občinskega sveta. Skupščina je tako končno dobila svojo institucionalno vodstvo, predsinočni dogodki pa so močno zamajali Illyjevo levosredinsko koalicijo, ki je vse bolj v vrtincu notranjih sporov in polemik. Sporna izvolitev predsednika in podpredsednika namreč ni osamljena epizoda, ampak pravzaprav le dodatno poglavje v nesoglasjih, ki so prišla do izraza pri oceni proračuna in predvsem regulacijskega načrta.

Politična »reziserja« Rosatove in Drabenijeve izvolitve sta bila župan Riccardo Illy in svetovalec Krcscansko-demokratskega centra Bruno Marini. Župan si je od vsega začetka prizadeval, da bo podpredsednik iz vrst desnice in da bi v skupščini ne prišlo do trenj med večino in opozicijo. Marini, ki ima za sabo vso desnico in Severno ligo, je pravzaprav kandidiral Rosata in seveda tudi Drabenija ter s tem dosegel dvojni cilj. Desnica je znova dokazala, da lahko odločilno pogojuje občinski svet in da lahko politično vpliva tudi na večino, ki se je tokrat klavarno izkazala.

Ljudska stranka, DSL in Zavezništvo za Trst so, kot znano, že pred časom dosegli dogovor za predsednika Giuseppeja Dell'Acqua (DSL) in podpredsednika Petra Močnika (ZT-SSK). Zu-

pan mu je, kot kaže, od vsega začetka nasprotoval, na velike pomisleke pa je dogovor naletel tudi med nekaterimi svetovalci večine, ki so bili mnenja, da je treba v institucionalno »igro« na vsak način vključiti tudi opozicijo. Desnico, a tudi Stranko komunistične prenove.

Končalo se je tako, da je opozicija zadovoljna, del večine (Zavezništvo za Trst in nekateri svetovalci Ljudske stranke) pa zelo razočaran. Čas bo pokazal, kdo ima prav in kdo je predsinočnim potegnil pravo potezo. Gotovo pa je, da bo morala Illyjeva večina cimpreg obnoviti izgubljeno enotnost, v nasprotnem primeru se ji namreč ne obetajo dobri časi.

Giuseppe Dell'Acqua

Peter Močnik

Močnik je zelo razočaran, Dell'Acqua pa se sklicuje na »demokratsko igro«

»Pogorela kandidata« sta precej različno sprejela razplet (ali zaplet) na občinski seji. Medtem ko je Peter Močnik izrazil globoko razočaranje nad potekom dogajanja, je Giuseppe Dell'Acqua vso zadevo uokviril v normalno demokratsko soočanje, »v katerem nekdo pridobi, drugi morda izgubi, vazo pa je, da ne nastrada demokratska institucija«.

Močnik je izhajal iz občinskih volitev, na katerih se je slovenska manjšina - prvič v povojnih letih - strnjeno opredelila za skupnega župana in za skupno koalicijo. Župan Illy pooseblja to izbiro, zato mu bo Slovenska skupnost še dalje zaupala, čeprav se vedno pričakuje, da bo slovenska prisotnost vidna tudi navz-

ven. Močnik je prepričan, da je pri tem slo za diskriminacijo predstavnika slovenske narodnosti, saj je treba nasprotnike njegovi kandidaturi iskati ne samo v vrstah desnice, a tudi v nekaterih večinskih krogih.

Po mnenju Dell'Acque je večina zelo nerodno in neprepričljivo predstavila kandidato Močnika, ki si zaradi tega zasluži solidarnost. Po njegovem je vsekakor bistveno, da bo z novim vodstvom občinski svet spet pridobil izgubljeno verodostojnost ter da bo kos zahtevnim nalogam, ki ga čakajo v bližnji bodočnosti. Župan Illy uživa zaupanje DSL, a mora tudi sam zaupati v koalicijo, ki ga podpira. DSL je vsekakor z načelnikom

skupine Giorgiom De Roso napovedala, da za sedaj ne bo sprejela nobenih vodilnih funkcij v svetovalskih komisijah.

Rosata in Drabenija je podprl tudi svetovalec SKP Jacopo Venier, ki je javno priznal županu, da je ravnal korektno in da je s svojim posegom resil ugled mestne skupščine. SKP je zadovoljna, da je Illy priznal legitimnost ne samo desne, a tudi leve opozicije. Po ponedeljkovih dogajanjih Venier upa tudi v zbližanje med SKP in DSL. Zelo nezadovoljen pa je načelnik Zavezništva za Trst Alberto Russignan, ki pravi, da smo bili priča zakulisnim in temacnim manevrom in kompromisom, »v katere je vpletena tudi DSL«.

S.T.

DEVINSKO-NABREŽINSKI OBČINSKI SVET

Izvedenci v novi gradbeni komisiji

»Birokratska« obstrukcija desne opozicije
Odložili so nekaj pomembnih resolucij

Sinoci se je sestel devinsko-nabrežinski občinski svet in odobril vrsto sklepov, v glavnem s področja urbanistike in socialnega skrbstva. Med drugim je odobril nova pravila za imenovanje članov občinske gradbene komisije. V skladu z zakonom, bo po novem član-izvedence občinske pristojnosti imenoval župan in ne več, kot doslej, občinski svet.

Občinski svet pa je sinoci tudi imenoval nove član-izvedence občinske gradbene komisije, a to se s starimi pravili, saj so nova bila sicer odobrena, a formalno se niso stopila v veljavo. V novo gradbeno komisijo so bili imenovani: inz. Livio Pertot, arh. Dusana Valecic, geom. Vasilij Gustin, arh. Roberto Filipaz in arh. Bruno Benevol. Poleg tega so bili imenovani kot izvedenci za krajinske aspekte arh. Patricija Magnani, arh. Veriano Markesich in geolog Bruno Grego. Ta komisija naj bi bila začasna, saj bi jo morali zamenjati kakor hitro bodo stopila v veljavo nova pravila za imenovanje občinskih gradbenih komisij. Kdaj se bo to zgodilo, pa ni znano.

Občinski svet je nadalje odobril nekaj podrobnostnih regulacijskih nacrtov za omejene gradbene posege, pa tudi smerice za oblikovanje regulacijskega nacrtu za pristanisce Ribiskega naselja. Svetovalci so nadalje sprejeli programske smernice Osnovne socialne službe za Občino Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor ter za okrožje zahodnega Krasa trzaskga Občine, kakor so tudi odobrili zadevne konvencije.

Pristavimo se, da je seja potekala v dokaj živcnem vzdusju, saj je zlasti opozicija »Aria nuova - Nacionalno zavezništvo« sistematično in hrupno opozarjala tudi na manjše formalne nedostatke upravnih sklepov, kar je seveda potek seje dokaj otežkočilo. Zaradi takšnega zadržanja je bila med drugim odložena obravnava interpelacije svetovalca Severne lige Carlja o sporu zasebnika Fulvia Mitrija s Konzorcijem za obrtno cono glede dostopne ceste, kakor je bila tudi odložena obravnava resolucije, ki jo je predložil sam občinski odbor o bencinu po neobdavceni ceni.

NOVICE

Prvo zasedanje o preventivi samomorov in samotnih smrti

V deželnem študijskem centru za umsko zdravje v kompenzatoriju pri Sv. Ivanu je bilo prvo informativno zasedanje o "Načrtu-cilju za preventivo samomorov in samotnih smrti v Trstu". Na njem se je začela razprava o načrtu, ki sta ga meseca decembra občinski upravi in posebej odborniku za skrbstvo Pecol Cominottu predstavila dr. Augusto Debernardi in dr. Giuseppe Dell'Acqua.

Telecom: telefonske zveze z Azerbaidžanom, Gruzijo in Turkmenistanom

Telecom Italia je aktivirala neposredne telefonske zveze med Italijo in državami bivše SZ Azerbaidžanom, Gruzijo in Turkmenistanom. Klicne telefonske številke iz Italije so 00994 za Azerbaidžan, 00995 za Gruzijo, Turkmenistan pa je trenutno dosegljiv s klicno številko 007, ki velja tudi za Rusijo. Telecom Italia posreduje podrobnejše informacije na tel. st. 176.

SREČANJE / SLOVENSKE IN ITALIJANSKE VZGOJITELJICE

Skupno o izpopolnjevanju

Poklicno izpopolnjevanje je predvsem na solskem področju nujno potrebno. Narekujejo ga družbene spremembe in nova spoznanja, urejujejo ga ministrski odloki in okrožnice. Izpopolnjevanje je potrebno in pomembno na vseh solskih stopnjah, tudi v predšolski.

Prav poklicno izpopolnjevanje je bilo v središču včerajšnjega srečanja vzgojiteljic državnih otroških vrtcev, ki so ga v prostorih italijanske osnovne šole Morpurgo skupno organizirali solski sindikati CGIL, CISL, UIL in Sindikata slovenske šole. Srečanje je bilo pomembno tudi zato, ker je bilo sploh prvo, ki so ga italijanski sindikati in slovenski sindikat skupno priredili za vzgojiteljice. Odziv nanj je bil zadovoljiv, slovenske vzgojiteljice so bile v večini.

Govor je bil predvsem o pokrajinskem načrtu za izpopolnjevanje vzgojiteljic. Tega vsako leto formalno pripravi solski skrbnik po posvetovanju s posebno komisijo na skrbništvu in s sindikalnimi predstavniki. Po mnenju sindikalista CISL Gianfranca Comela pa ti načrti ne zadostajo realnim potrebam; predvsem zaradi skromne koordinacije dela in ker ne upoštevajo različnosti med posameznimi vrtci. Na primer:

izpopolnjevalna predavanja so namenjena vsem vzgojiteljicam, pri čemer se dogodi, da so za nekatere vzgojiteljice prenaporna, za druge pa prelahka, ker snov že dobro poznajo. V večini primerov gre tudi za pristop, ki ima malo stičnih točk z realnim delom vzgojiteljic (na primer: kako naj vključijo v skupino otroke s posebnimi potrebami, nomade ali otroke beguncev). Poglavje zase predstavlja kritje stroškov za izpopolnjevalne tečaje. Vsedržavni načrt za poklicno izpopolnjevanje je namenil trzaski pokrajini le pol milijona lir; mnogo premalo, da bi zadostovalo za primerno izpopolnjevanje 72 italijanskih in 48 slovenskih vzgojiteljic državnih otroških vrtcev.

»Položaj je na slovenskih državnih otroških vrtcih v tem pogledu vsekakor boljši, kot na italijanskih,« je povedala predstavnica Sindikata slovenske šole Nadja Debenjak. »Slovenske vzgojiteljice so že septembra opravile ustrezni tečaj, ki so ga didaktične ravnateljice res dobro organizirale. Italijanske vzgojiteljice so morale slediti tečaju v naslednjih mesecih, po službi.«

Drugo vprašanje, ki od 1. januarja letos zuli vzgojiteljice, in o katerem so tudi razpravljali, je bila menza.

Vzgojiteljice morajo letos placati obroke hrane, medtem ko jih doslej niso.

V zadnji delovni pogodbi (iz leta 1988!) so namreč sindikati dosegli, da je bil čas kosila vključen med vzgojne dejavnosti vrtca. Kosilo je postalo del vzgojnega procesa (na primer prehranske vzgoje), zaradi česar morajo vzgojiteljice kositi z otroki. Zato je bilo določeno, da vzgojiteljice ne bodo plačevale solskih kosil. Stroške je krila država s posebno postavko v finančnem zakonu.

Tako je bilo do 31. decembra. Berlusconijska vlada je postavko črtala iz finančnega zakona. Brez državnega finančnega kritja je občinam in podjetjem, ki nudijo solska kosila, preostalo le eno: zaračunati kosila vzgojiteljicam. Od 1. januarja letos morajo zato vzgojiteljice same plačevati solska kosila. V vrtcih in trzaski občini morajo za kosilo odsteti 4.500 lir, v miljski nekaj manj, prav tako morajo solska kosila placati tudi v dolinski občini. Vzgojiteljice so se tako znasle med nakovalom delovne pogodbe, ki zahteva njihovo prisotnost med kosilom z otroki, in klavdivom finančnega zakona, ki jim je odklestilo državni prispevek za kosilo. (M.K.)

BIVŠI SINDIKALIST CISL

Tria priznal prejem podkupnine

Grozi pa mu že nova, veliko hujša obtožba, in sicer izsiljevanje

Bivši sindikalist CISL, 45-letni Pompeo Tria, je priznal, da je vtaknil v žep deset milijonov lir, ki mu jih je izročil (ali bolje, ki mu jih je bil prisiljen izročiti) odgovorni pri podjetju Gabbia Progetti SpA, arhitekt Marco Rodda. V zameno je Tria predlanskim omogočil podjetju, da je z luksuznim pohištvom opremilo predsedniški urad in sejno dvorano upravnega sveta Dezelne ustanove za pravico do studija - ERDISU, torej ustanove, kateri je Tria tedaj predsedoval. Bivši finančni stražnik, delavec in sindikalist v tovarni Velikih motorjev (v tajništvo sindikata FIM-CISL je vstopil ob koncu 80. let, nakar ga je zapustil in ustanovil lastno konzulenco družbo, a lani je bil spet imenovan v sindikat, iz katerega so ga sedaj »previdnostno« suspendirali) je verjetno mislil, da si bo s priznanjem izboljšal položaj in v nekaj dneh zapustil zapor, v katerem se je znašel v soboto (prav tistega dne so Roddo izpustili iz Koroneja). Predsinočnim pa so se nad njegovo glavo zgrnili novi črni oblaki. Medtem ko je bil prvotno obtožen korupcije, sedaj tvega, da mu bodo sodili zaradi izsiljevanja, kar je veliko huje, saj tvega od 4 do 12 let zavora. K namestniku državnega pravdnika De Nicolou so namreč prisli zastopniki konzorcija podjetij, ki so povedali, da je

bivši sindikalist pred nekaj leti zahteval podkupnino na 6 milijard lir vreden zakup, s katerim bi ERDISU posodobila in upravljala ogrevalne naprave v številnih univerzitetnih poslopih. Deset milijonov je prispevalo podjetje Slataper SpA, ostalih 30 milijonov pa nekaj podjetij, ki jih je koordiniralo Savino SpA. Podjetnike so že zaslislali. Glede na nove obtožbe je utemeljeno pričakovati, da Tria ne bo tako kmalu docakal svobode.

Včeraj se je oglasilo tudi pokrajinsko tajništvo SKP, ki pravi, da je s Trio imelo večkrat opraviti in ga dobro pozna. Ko so levičarski študenti opozorili javnost, da mu je ERDISU za potovanja oskrbelo z vsemi možnimi pritisklinami opremljen avtomobil alfa 164, je obso-dil študente, da jih strumetalizira SKP. Zatem je sama SKP javno povedala, da je Tria z denarjem ERDISU omogočil nekakšno nezakonito financiranje volilne kampanje poslanca Colonija. Tedaj je bivši sindikalist zaradi obrekovanja tožil vodstvo SKP (tajnika Georgia Cancianija in tajnika mladinskega krožka Jacopa Veniera). Pokrajinsko tajništvo SKP se navaja, da so sami delavci pripovedovali o svojem boju in prijavah znotraj CISL, bodisi v obdobju, ko je bil Tria na celu ERDISU kot tudi kasneje.

GLEDALIŠČE / V PETEK PREMIERA V KULTURNEM DOMU

Bolham je opera v največje veselje

V soboto dve predstavi v italijanščini in slovenščini

V petek ob 18. uri bo v Kulturnem domu premiera otroške predstave Bolhe v operi, tako da bodo tudi slovenski malčki spoznali prijetno družino, ki v popolni slogi srečno živi v skupnem stanovanju, največji užitek v življenju pa ji je opera. Zanimivi projekt Slovenskega stalnega gledališča in italijanske zasebne gledališke skupi-

ne La Contrada, ki sta se letos odločili, da skupaj postavita igro za svoje najmlajše gledalce v dvojni, slovenski in italijanski verziji, a s povsem enako zasnovi, z različnimi igralci, a istim režiserjem, istim scenografom in kostumografom, koreografom in z vsemi izvedenci, ki pač sodelujejo pri ustvaritvi zapletenega meha-

nizma, kakršna je gledališka predstava, bo sedaj zazivel tudi na slovenskem odru.

Igro je La Contrada že z uspehom predstavila na začetku meseca (na sliki - foto Krizmančič/ KROMA). Kot se marsikdo spominja, sta gledalci izbrali pripoved Fulvia Tomizze, istrskega avtorja italijanskega rodu, ki ze dolgo let

živi v Trstu in ki je v marsičem predstavnik stvarnosti, kakršno si želimo, to je stvarnosti, v kateri se harmonično prepletajo latinski in slovanski vplivi in se nihče zaradi tega ne čuti ogrožen. Zgodbice o bolhi Saltellini je Tomizza spisal za hčerko, Ugo Vicić pa jih je priredil za gledališče z naslovom Anche le pulci hanno la tosse (Tudi bolhe kasljajo), ki namiguje na resnični Saltelliniin kaselj, a tudi na tržaski ljudski rek.

V slovenščino je gledališko besedilo prevedel Marko Kravos, ki je že prej objavil v Keksu prevod Tomizzovega izvirnika. Režiser predstave je Boris Kobal. V vlogi bolhe Skokice bo nastopila Sara Baldé, družbo pa ji bodo delali komar Franko Korosec, stonoga Ales Kolar in pajek Stojan Colja, torej dekle in trije moski, medtem ko v postavitvi La Contrade nastopajo tri dekleta in moski. Režiserjeva želja je, da bi bili italijanska in slovenska predstava kot dve enaki kopiji; ali bo res tako, bo mogoče ugotoviti v soboto, 4. februarja, ko bodo v Kulturnem domu ob 18. uri ponovili obe, in sicer istočasno: eno v baru v četrtem nadstropju in eno v fojerju balkona, občinstvo pa se bo lahko prosto premikalo od ene do druge.

Naslednja ponovitev slovenske verzije bo v sredo, 8. februarja, ob 10. uri. Sledilo bo se nekaj predstav v Kulturnem domu, nato so v načrtu nastopi v različnih dvoranh po okoljskih vaseh, kot denimo v Boljuncu in na Opcinah, v dogovoru s šolami. (bov)

Drevi v Ricmanjih občni zbor KD Slavec

V Kulturnem domu v Ricmanjih bo drevi občni zbor Kulturnega društva Slavec in Ricmanj in Loga. Dnevni red predvideva najprej izvolitev predsedstva, nato poročila predsednika, blagajnika, gospodarja, predstavnika pevskega zbora in nadzornega odbora, po pozdravu gostov pa bodo na vrsti se razprava in izvolitev novih društvenih organov. Začetek ob 20.30 v prvem sklicanju in ob 21. v drugem.

Sestava novega odbora Godbenega društva Prosek

Novoizvoljeni odbor Godbenega društva Prosek si je na prvi seji po občnem zboru v ponedeljek, 30. januarja, razdelil funkcije. Za predsednika je bil izvoljen Marko Rupel, podpredsednik je Bruno Versa, tajnik Aljoša Blazon, blagajničarka Isabella Cipollino, Drago Ukmarič bo skrbel za arhiv, funkcijo gospodarja pa bosta opravljala Andrej Blazon in Aleksander Gruden. Za predsednika nadzornega odbora je bil potrjen Slavko Luksa, ostala dva člana pa bosta Dario Tercič in Zarko Budin. (Bruno Rupel)

Teolog dr. Kovač v DSI o razumu in etičnosti

Tradicionalni ponedeljkov večer Društva slovenskih izobražencev je bil tokrat vglasi na temo krize filozofije oz. razuma v današnjem času in možnega izhoda iz nje. »Rešimo razum« je bil namreč naslov predavanja, ki ga je v ponedeljek v DSI imel teolog dr. Edi Kovač, sicer dober znanec Društva.

Filozofija, je dejal dr. Kovač, je modrost naših medsebojnih odnosov. Zatem se je predavatelj vprašal, kako je prišel razum v krizo in kdo ga bo rešil. Pri tem se je precej ustavil pri znanem nemškem filozofu Friedrichu Nietzscheju, za katerega ni bila filozofija samo anonimna abstraktna spekulacija, saj postane v takem primeru ideologija, torej nična. Zaradi ideologije človek izgubi svojo identiteto; Nietzsche, je dejal dr. Kovač, je svojo novo identiteto iskal med antičnimi bogovi,

pa tudi pri Kristusu.

Po mnenju predavatelja doživlja naša doba nekaj podobnega. Različne ideologije so človeku zapravile identiteto, avtonomija razuma je privedla do tega, da je postala znana sama sebi namen. Zato je treba absolutno avtonomijo vsake znanosti streti in odpreti vrata vdoru človeške osebnosti. Razum bo torej rešila le nova ustvarjalnost duha, ki prihaja iz religije, etike in morale, katere povezuje umetnost. Čisti intelekt namreč ne proizvede nikakršne filozofije, ker se filozofija ne opredeli za slep napredek. Razum brez etičnosti je torej razvrednoten, ravno tako umetnost, ki postane v tem primeru zgolj dekoracija. Lepota, razum in etičnost se po mnenju dr. Kovača utelešajo v rimskem pravu, katerega racionalnost ni absolutno avtonomna, ampak je tudi etična in moral-

na. Izvor pravne države je torej etičnost oz. moralnost, brez katere pravne države ni.

Etični naboj mora biti prisoten tudi v politiki in gospodarstvu, drugače le-ta zapadeta v goli pragmatizem. Treba je ravnati etično, četudi ni to gospodarsko in politično koristno oz. učinkovito. Dandanes pa krščanska politika ni sposobna črpati iz svoje identitete, saj ne more živeti brez nasprotnika oz. sovražnika. Pri tem se je predavatelj vprašal, ali je krščanska misel sploh sposobna ustvariti nekaj brez nasprotnika.

Pri razumu se je treba torej vrniti k etičnosti in principu razločnosti, katerega pooseblja figura Očeta pri Sveti Trojici in ki je prava protivrednota principa pragmatizma.

Ivan Zerjal
Na sliki (foto Ferrari/KROMA) ponedeljkov večer v Društvu slovenskih izobražencev.

BOŽJE POLJE / SKUPNOST DRUŽINA OPČINE

»Skupnost se ne sme zapirati«

V domu Skupnosti družina Opčine na Božjem polju se življenje odvija po že utečenem tiru. V domu je sedaj stalno šest invalidov, obiskuje pa ga še nekaj drugih telesno prizadetih oseb, ki se v njem združujejo le čez dan. Kljub temu pa ne manjka dela; Karlo Kalc, prava duša doma, je vedno zelo zaposlen. Skrbeti mora za vse, da bi se kaj ne zataknilo. Ni pa sam: lahko namreč računa tudi na "zunanjo" pomoč. Z velikim zadovoljstvom poudarja, da mu sosednje vasi s svojimi organizacijami rade volje in pogostoma prisloščijo na pomoč.

Tako je bilo tudi pred tednom dni, ko je dom obiskal Slovenski lovski pevski zbor Doberdob iz Zgonika. Pevci, bilo jih je 11, so gostom doma zapeli nekaj prilžnostnih pesmi, za tem pa takoj poprijeli za delo. V

roke so vzeli motorke, žage in sekire in se lotili dela (na sliki - foto Ferrari/KROMA). Za goste doma so posekali in sežagali kar lepo količino drvi za kurjavo, saj zima se vedno kaže ostre

zobe. Karlo Kalc je seveda zelo zadovoljen; ne samo zaradi opravljene dela, ampak predvsem zaradi srečanja s člani lovškega pevskega zbora, ki so za skupnost zelo važna. Podobna

srečanja ji namreč dokazujejo, da invalidi v domu niso osamljeni in da jim bližnje vasi pogosto in rade volje prisloščijo na pomoč za katerokoli delo. Trenutno bi v domu potrebovali še

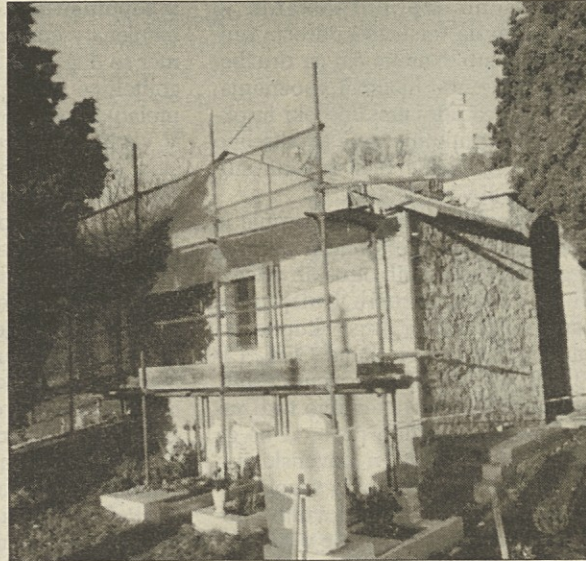
upokojenega soferja-hisnika, ki bi bil pripravljen poprijeti za vsako delo.

Sicer pa ima Karlo Kalc še veliko načrtov; v mislih ima trenutno predvsem večjo sportno halo, v kateri naj bi uredili steze za balinanje in za druge sportne za hendikapirane osebe primerne panoge. Zaenkrat so to le sanje, poznavajoč Kalcevo vztrajnost pa ni izključeno, da bi se načrt lahko že kmalu uresničil ob pomoči vseh tistih, ki so mu doslej radodarno pomagali.

Ob vsem tem Karlo Kalc poudarja, da skupnost ne sme biti zaprta, ampak se mora odpreti zunanosti. Zapiranje v se bi namreč se otežkilo življenje že itak prizadetim osebam. V lepo urejenem domu, kjer ne manjka prostora, se sicer dobro počutijo, potrebni pa so tudi cim bolj pogostiti stiki z zunanjim svetom.

REPENTABOR / JAVNA DELA

Na pokopališču na Colu začeli obnavljati kapelico

Trzasko gradbeno podjetje CRE je po nalogu repentabske občinske uprave začelo obnavljati kapelico-mrtvašnico na pokopališču na Colu (na sliki - foto Ferrari/KROMA), katero je nacerl zob casa in je popustila streha, tako da so jo morali pred casom zapreti iz varnost-

nih razlogov. Poleg obnove stavbe je predvidena ureditev pokopališkega obzidja in izgradnja sanitarij, za kar si je repentabska občina zagotovila 220 milijonov lir: 173 milijonov je prispeval Sklad za Trst, preostalih 47 milijonov lir pa je namensko dodelila Dezela. (B)

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
v koprodukciji s
STALNIM GLEDALIŠČEM FURLANIJE - JULIJSKE KRAJINE
Peter Handke
Čas, ko nismo vedeli
ničesar drug o drugem
Režija GIORGIO PRESSBURGER
PONOVITEV:
danes, 1. februarja, ob 20.30 - ABONMA RED D

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
V sodelovanju z gledališčem LA CONTRADA
Fulvio Tomizza
BOLHE V OPERI
Mladinska igra, režija BORIS KOBAL
PREMIERA: v petek, 3. februarja, ob 18. uri

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA,
1. februarja 1995
BRIGITA

Sonce vzide ob 7.27 in
zatone ob 17.10 - Dolžina
dneva 9.43 - Luna vzide
ob 7.51 in zatone ob
19.21.

Jutri, CETRTEK,
2. februarja 1995
SVECNICA

VREME VČERAJ OB 12.
URI: temperatura zraka
9,2 stopinje, zračni tlak
1021,4 mb, narasča, veter
vzhodnik severovzhodnik
21 km na uro, burja, vlaga
34-odstotna, nebo jasno,
morje razgibano, tempera-
tura morja 8,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Valenti-
na Munač, Andrea Galva-
rano, Riccardo Altin, Ca-
terina Sandre, Elena Pa-
lermo.

UMRLI SO: 33-letni
Claudio Padovan, 75-letna
Maria Sterle, 86-letna Ro-
saria Carriero, 1 dan star
Luigi Castiello, 92-letna
Elena Zupan, 70-letni An-
tonio Perini, 85-letni Ro-
dolfo Mitri, 82-letna Emi-
lia Stefani, 85-letna Anna
Spagnolo, 65-letna Lucia
Pauli, 93-letna Maria Bar-
tole, 60-letni Bruno Zac-
chigna, 92-letna Emma-
nuela Vancheri, 34-letna
Lucia Cavalieri, 59-letni
Franco Dubani, 82-letni
Giovanni Zannon.

12. FEBRUARJA v Primorskem dnevniku
barvna priloga: OBČINA DOLINA
Izkoristite priložnost za vaš oglas:
pokličite Publiet tel. 7796688

"SKUPAJ NA OPČINAH"
POZOR
4. FEBRUARJA 1995
ZAPADE ROK ZA IZROČITEV
IZŽREBANIH ŠTEVILK

Volkswagen Novi POLO
1° N° 209185
ZLATARNA SOSSI

10 NAGRAD po
1 MILIJON
v ZLATIH ŽETONIH

2° ŠT. 271956 ZLAT. SOSSI
3° ŠT. 115080 OBUT. MALALAN
4° ŠT. 212081 VIVIANA REGALI
5° ŠT. 283937 LUCKY VIDEO
6° ŠT. 000528 VIVIANA REGALI
7° ŠT. 024284 DRAG. MALALAN
8° ŠT. 269076 GOST. VETO
9° ŠT. 013014 SCLIP GUIDO
10° ŠT. 018398 DI SCIASCIO T.
11° ŠT. 139963 LUCKY VIDEO

REZERVE

1° ŠT. 261439 SAINT HONORE'
2° ŠT. 370423 DRAG. MALALAN
3° ŠT. 181701 N.TECNOUTENSILI
4° ŠT. 329506 ULGHERI PAVAT
5° ŠT. 143875 OBUT. MALALAN
6° ŠT. 370031 OBLAČILA K e G
7° ŠT. 004061 AUT. CAZZADOR
8° ŠT. 245364 FURLAN & MILIČ
9° ŠT. 314205 N.TECNOUTENSILI
10° ŠT. 052354 START SPORT
11° ŠT. 233432 GOST. VETO

STEFANI PUBBLICITA' AUT. MIN. N. 6/8285
CASSA RURALE ED ARTIGIANA
OPČINA TRIESTE
BANCA DI CREDITO COOPERATIVO DI OPČINA
HRANILNICA IN POSLOVNICA
OPČINE TRIESTE
ZADRUŽNA BANKA OPČINE

KINO

ARISTON - 16.30, 18.25,
20.20, 22.15 »Once Were
Warriors«, i. Rena Owen.

EXCELSIOR - 17.30,
19.50, 22.15 »Rivelazioni«,
i. Michael Douglas, Demi
Moore.

EXCELSIOR AZZURRA
- 17.20, 19.40, 22.00 »Rive-
lazioni«, i. Michael Dou-
glas, Demi Moore.

AMBASCIATORI -
16.00, 18.00, 20.05, 22.15
»Stargate«, i. Kurt Russell.

NAZIONALE 1- 16.30,
18.20, 20.15, 22.15 »The
Mask«, r. Jim Carrey.

NAZIONALE 2 - 16.00,
18.00, 20.05, 22.15 »Kika«,
r. Pedro Almodovar, prepo-
vedan mladini pod 14. le-
tom.

NAZIONALE 3 - 16.15,
18.15, 20.15, 22.15 »Termi-
nal velocity«, i. Charlie
Sheen, Nastassja Kinsky.

NAZIONALE 4 - 16.30,
18.20, 20.15, 22.15 »Tre ve-
dove e un delitto«, i. Mia
Farrow.

MIGNON - 16.00 - 22.00
»La locandiera viziosa«,
porn. prepovedano mladini
pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 17.30,
19.00, 20.30, 22.10 »Il Re
Leone«, risanka, prod. Walt
Disney. Zadnje ponovitve.

ALCIONE - 18.00, 20.00,
22.00 »Assassini nati« (Na-
tural Born Killers), r. Oliver
Stone, i. Juliette Lewis,
Tommy Lee Jones.

LUMIERE - Samo danes:
17.00, 18.45, 20.30, 22.15
»Matador«, r. Pedro Almo-
dovar. Jutri: 17.00, 18.45,
20.30, 22.15 »Sirene«, i.
Hugh Grant.

ČESTITKE

Danes praznuje naša
NERINA FURLAN svoj 60.
rojstni dan in povrh se 40
let poroke. Draga NERINA
in ENIO vsi vama želimo
mnogo, mnogo zdravja in
zadovoljstva ter da bil
vajin obraz vesel in mir v
srcu ter da bi bilo vajino
življenje vedno polno ve-
selja. To je želja vseh so-
rodnikov iz Doline.

V Repnu je Tamaro,
Igorja in sinčka Alena
osrečila se mala KARIN.
Iskrene čestitke jim zeli
družina Mario Suc, mali
Karin pa, da bi zrastle v
zdravo in veselo deklčo.

Mirku, Vasiliju in
Branku se je pridružil bra-
tec RUDI. Srečnima kolegi-

ci Sonji in mozu Zdravku
čestitajo ravatelj, učno in
neučno osebje srednje sole
S.Kosovel.

OBVESTILA

STRANKA KOMUNI-
STICNA PRENOVE -
Krožek Kras vabi na praz-
nik vclanjanja, ki bo dan-
es, ob 20. uri, v Ljudskem
domu v Trečah.

SKD SLAVEC Ricmanje -
Log sklicuje REDNI OBCNI
ZBOR danes, 1. februarja
v Kulturnem domu v Ric-
manjih ob 20.30 v prvem in
ob 21. uri v drugem skli-
canju.

SD SOKOL in SKD IGO
GRUDEN sklicujeta redni
občni zbor, ki bo v župnijs-
ki dvorani v Nabrežini v
petek, 3. februarja, ob 19.30
v prvem in ob 20.00 v dru-
gem sklicanju. Vabljeni!

SKK razpisuje ob dnevu
slovenske kulture literarni
likovni in fotografski na-
tečaj. Tema in tehnika sta
prosti. Svoje prispevke
lahko oddate do vključno
četrtka, 9. februarja na se-
dežu Slovenske prosvete v
Ul. Donizetti 3 vsak delav-
nik v jutranjih urah ali ob
sobotah zvečer, lahko pa
jih oddate referentom SKK
na slovenskih srednjih so-
lah.

PRIREDITVE

IDENTITETA DANES,
VČERAJ, JUTRI - KD F.
Preseren in KD V. Vodnik
vabita na tematsko
soočanje ob izidu knjige
Borisa M. Gombaca TRST -
TRIESTE, DVE IMENI, DVE
IDENTITETI, ki bo v petek,
3. februarja t.l., ob 20. uri v
mali dvorani občinskega
gledališča v Boljuncu. Po-
leg avtorja bosta sodelovala
tudi Ciril Zlobec in dr. Pa-
vel Fonda.

KNJIZNICA "P. TO-
MAZIC IN TOVARISI" -
Prosvetni dom Opčine. V
petek, 3. februarja, ob 20.
uri bosta avtorja z univerze
v Bologni S. Bianchini in F.
Privitera predstavila knjigo
"6 APRILE 1941 L' ATTA-
CO ITALIANO ALLA JU-
GOSLAVIA". Večer bo vo-
dil R. Kodric.

SKLAD Mitja Cuk vabi
na ogled razstave ilustracij
Magde Tavcar in risb Darje
Celik v Dvorano openske
Zadrúzne kraske banke se
danes 1. februarja 1995
med 10. in 12. uro ter od
17. do 19. ure.

KD PRIMOREC - Trebče
vabi na ogled lepljenke IN
SE SMUO LETE v izvedbi
clanov SKD Rovte Ko-
lonkovec. Režija D. Gorup,
v soboto, 4. t. m., ob 20.30
v Ljudskem domu v
Trebčah.

SKD TABOR - Opčine
vabi v soboto, 4. februarja
1995, od 20. ure dalje na
predspitni plesni večer.

ZUPNIJA sv. Jerneja -
Opčine prireja v nedeljo, 5.
februarja, ob 18. uri v žu-
pnijski cerkvi na Opčinah
koncert, ki ga bosta izvajali
Silvia Di Martino - flauta in
Luisa Antoni - orgle in
cembalo.

KD in ZPJ I. Grbec -
Skedenjska ul. 124 vabita
clane in prijatelje na "Vese-
lo srečanje" v nedeljo, 5. fe-
bruarja, ob 16.30. Vabljeni -
caka vas presenečenje.

SKLAD MITJA CUK vabi
na uprizoritev igrice ME-
STNI GODCI. Izvaja Mla-
dinska skupina SKD Pri-
morec iz Trebč. V nedeljo,
5. februarja, ob 17. uri v
Marijinem domu pri Sv.
Ivanu.

ARS NOVA prireja kon-
cert narodno zabavne gla-
sbe. Niko Zlobko pred-
stavlja ROM POM POM s
humoristom Slavkom Pod-
bojem. V nedeljo, 5. t. m.,

PUBLIEST

Tel. (040) 7796611 - Fax 768697
oglas - obvestila:
8.30 - 12.30

osmrtnice - sozolja:
8.30 - 12.30
13.30 - 17.00 (razen sobote)

ob 18. uri v sportno-kultur-
nem centru v Zgoniku. So-
delujejo: restavraciji Božo
Repentabor, tel. st. 327113
in Fernetici tel. st. 211460
ter Rože Miki, Nabrezina
104, tel. st. 200286.

GLASBENA MATICA
TRST - Koncertna abon-
majska sezona 94/95 v po-
nedeljek, 6. t. m., ob 20.30
v Kulturnem domu v Trstu
LJUBLJANSKI GODALNI
KVARTET. Monika Skalar,
violina; Karel Zuzek, violi-
na; Franc Avsenak, viola;
Stane Demšar, violončelo
(Szymanovski, Delak, So-
stakovic).

IZLETI

SKD Cerovlje-Mavhinje
prireja v nedeljo, 5. fe-
bruarja, smučarski izlet na
Monte Elmo - Sesto (Val
Pusteria). Odhod z avtobu-
som iz Sesljana (pred ben-
cinsko crpalko Esso) ob
6.15. Zbirališče ob 6.00. Za
nesmučarje je možen ogled
vasice Sesto in drsališča.
Informacije in rezervacija
na tel. st. 299798.

SZ JADRAN obvešča, da
zaradi prekinitve vseh pr-
venstev odpade avtobusni
izlet v soboto v Cittadello.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE
SOLE - obvešča
vzgojiteljice in profesorje
nižjih srednjih sol, da je
rok za predstavitev prosenj
za premostitev podaljšan
do 5. 2. 95.

Vabi učitelje, ki so se
prijavili k natečaju za vstop
v stalež na pripravljalni
tečaj. Prvo srečanje bo v pe-
tek, 3. 2. 1995, ob 16.30 v
razstavnici dvorani Hranil-
nice in posojilnice na Opči-
nah, Ul. Riceratorio 2. Pre-
davalca bosta uč. Rosana
Tul in uč. Stanko Salvi na
temo: "Nove oblike ocenje-
vanja". Prijave in vpiso-
vanje pol ure pred
pricetkom predavanja. Ce-
na tečaja je 30.000 lir za
clane SSS in 40.000 lir za
neclane.

Obvešča vzgojiteljice in
učitelje, da so na sedezu
na razpolago obrazci za
vključitev v pokrajinske le-
stvice za suplenje v ot. vrt-
cih in osnovnih solah za
sol. leta 95/96, 96/97 in
97/98. Rok zapade. 28. 2.
1995.

MALI OGLASI

ISCEN stare razglednice
ali risbe iz Podgore, Stma-
vra, Oslavja in Pevme ali
zanimivosti iz teh krajev
za objavo v zborniku, ki je
v pripravi. Zanima me ma-
terial izpred prve svetovne
vojne. Osebnostno jamčim za
vračanje materiala. Vlado
Klemše, Rupa, 54 - So-
vodnje ob Soci - tel. st.
(0481) 882079 (v večernih
urah) ali (0481) 533382
med delovnim časom.

SLUŽBO dobi mladenič
za določen čas (contratto
formazione) kot pomočnik
v hotelski recepciji, z
znanjem nemščine in an-
glesiščine. Ponudbe poslati
na: Palace Hotel, Korzo Ita-
lia 63 - 34170 Gorica.

DRUSTVENA GOSTIL-
NA NA PROSEKU isče na-
takarico/ja. Tel. na st.
225039 od 18. do 20. ure.

PRODAM avtomobil
Lancia Delta GT I.E., v do-
brem stanju, po ugodni ce-
ni. Tel. 229373

PRODAM fiat uno fire,
rdeče barve v dobrem
stanju, letnik '88 po ugod-
ni ceni. Tel. st. (040)
229353 v večernih urah.

V DEVINU dajemo v
najem 4-sobno stanovanje
v pritličju, na glavni cesti,
primerno za poslovne pro-
store kot npr. urade, mož-
nost polovičnega najema.
Tel. na st. 229191 ali
208592.

VZGOJNO ZAPOSLOTI-
VENO središče Mitja Cuk
zbira volno in blago. Za
pojasnila klicite po 13. uri
na tel. st. 327114. Ze v na-
prej hvala.

OSMICO ima odprto Ra-
dovan Semec v Prečniku.

OSMICO ima odprto
Marjo Pahor v Jamljah.
Toci belo in črno vino z
domačim prigrizkom.

PRISPEVKI

V spomin na Bruna Sar-
do, ob 2. obletnici smrti,
daruje zena Lidija z otroci
100.000 lir za Spomenik-
dom padlim v NOB iz
Brisčikov.

V spomin na Davida
Battigellija daruje Elena z
družino 30.000 lir za Sk-
lad Mitja Cuk.

Namesto cvetja na pre-
rani grob Davida Battigel-
lija darujeta Lidija in Mi-
los Kalc 30.000 lir za Sku-
pnost družina Opčine.

Družina Tence daruje
100.000 in družina
Cernjava 50.000 lir za
Skupnost družina Opči-
ne.

Ob obletnici smrti ma-
me in brata Olivierota da-
rujeta Gigi in Vladimir z
družinama 50.000 lir za
SD Vesna.

Vidau-Ursic Marija da-
ruje 50.000 lir za obnovo
Stadiona 1. maj.

V spomin na pok.
cenjenega prof. Borisa To-
mazica, drago mamo Alda
Zezline in drago Enricovo
nono Marijo Poberaj da-
ruje Vidau-Ursic Marija
50.000 lir za otroško
knjižnico KD Grad - Bani.

Za popravilo strehe
Prosvetnega doma na
Opčinah darujejo: Rafea-
la Stok vd. Skerlavaj
50.000 lir, prijatelji drust-
venega bara 110.000 lir in
Ana Sosic 50.000 lir.

V spomin na Meri Peta-
ros-Rojc darujeta Ales in
Katja z mamo 30.000 lir
za PZ Jacobus Gallus.

V spomin na prof. Nevo
Godnič daruje Marina Ba-
bič 30.000 lir za Sklad
Mitja Cuk.

Za vzdrževanje Zadruga
Ban darujejo Natasa Smo-
tlak 20.000 lir, Aldo Ban
10.000 in N.N. 80.000 lir.

V 94. letu starosti je za
vedno zatisnila svoje
trudne oči naša ljubljena

Gizela Marusič
vd. Smotlak

Pogreb bo danes, 1. fe-
bruarja, ob 12.15 iz kape-
lice "Casa di cura Pineta
del Carso" v zgonisko
cerkev.

Posebna zahvala
zdravnikom in osebju B
oddelka "Casa di cura Pi-
neta del Carso".

Zalujoc necak Franko z
družino

Gabrovec, Sempolaj,
1. februarja 1995

Zalovanju se pri-
družujejo

Alojzija, Nadja
in Giorgio

Ob izgubi drage mame
izrekajo gospe Zelki in
družini iskreno sozolja

cerkvene pevke
iz Boljunca

Ob izgubi drage Gizele
Smotlak izreka iskreno
sozolja svojem

KD Primorsko - Mackolje

V spostljivo slovo dra-
ge none Gizele Smotlak
izražamo občuteno
sozolja Miranu Klunu

kolegi in sodelavci
podjetja Parovel Group

ter družina Parovel vsem
ostalim sorodnikom

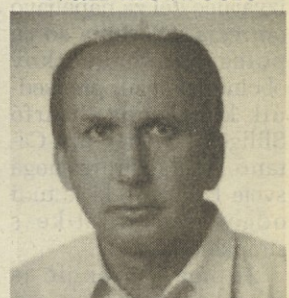
Ob bridki izgubi drage
none Gizele izrekajo isk-
reno sozolja Sandiju Klun-
u in svojem

upravni in nadzorni
odbor, ravnateljstvo in
uslužbenci Zadrúzne
kraske banke

Po dolgem trpljenju je
odšel v večnost naš lju-
bljeni moz, očka in brat

Ivan Lovrečič

Zalostno vest sporočajo
zena Darja, hčeri
Roberta in Natasa, sin
Danijel in brata Teodor
in Danilo

Bolecine sta dragemu
Ivanu lajsali dr. Maria
Carmela Posarelli in Eli-
zabeta Zidaric. Hvala ji-
ma.

Pogreb bo jutri, 2. fe-
bruarja, ob 13. uri iz žu-
pnijske cerkve v Ric-
manjih. Krsta bo izpo-
stavljena v cerkvi od 11.
ure dalje.

Nabrezina - Praprot,
1. februarja 1995

Kollegice in kolegi Ra-
dia Trst A izražajo Dani-
lu Lovrečiču sozolja ob
smrti dragega brata.

Mirno je zaspala
Stefania
Calegari
vd. Furlan

Pogreb bo danes, 1. fe-
bruarja, ob 12.45 iz kape-
lice "Casa di cura Pineta
del Carso" v zgonisko
cerkev.

Posebna zahvala
zdravnikom in osebju B
oddelka "Casa di cura Pi-
neta del Carso".

Zalujoc necak Franko z
družino

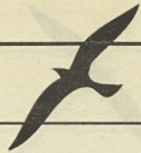
Gabrovec, Sempolaj,
1. februarja 1995

ZAHVALA
Svojci pokojne

Marie Ivanke
Košuta
por. Cecchi

se posebno zahvaljujejo
gospe Meri Gruden in
družini, zdravnicama Pe-
lagatti in Orlandini, vse-
mu zdravniškemu in po-
možnemu osebju IV. me-
dicinskega oddelka ter
vsem, ki so nam na
karkšenkoli način poma-
gali in bili blizu naše
drage.

Trst, 1. februarja 1995
(Pogrebno podjetje Zimolo)

DOBERDOB / VČERAJ PREDALI NAMENU PRVI DEL OMREŽJA

Doberdobci se lahko ogrevajo z metanom

Konzorcij Cisarfo naj bi že kmalu razširil omrežje

V Doberdobu so včeraj s kratko slovesnostjo pred županstvom uradno predali namenu prvi del plinskega omrežja v vasi. Župan Mario Lavrencić je kljub nadležni burji nekaj minut po 12. uri simbolično prizgal prvi plamen iz cevi, ki so jo v ta namen postavili tehnik medobčinskega konzorcija Cisarfo, ki je tudi izvajalec del za napeljavo omrežja. Srečanja so se poleg predstavnikov občine udeležili predsednik konzorcija Cisarfo Sfiligoi, ravnatelj inž. Catano in član upravnega sveta La Torre, ki je tudi odgovoren za stike s strankami.

Župan Lavrencić je ocenil, da je metan pomembna pridobitev za doberdobsko občino, četudi so doslej lahko urešili le prvi del omrežja. Priložnost za pridobitev zlahkega plina, ki bo poleg kuhinjske uporabe omogočal cenejši in manj onesnažujoče ogrevanje stanovanj, se je ponudila pred nekaj leti, ko je družba SNAM potrebovala zemljišče pri Jamljah za postavitev manjše plinske centrale na metanovodu. Občinska uprava je takrat privolila v prodajo, vendar dosegla v zameno, da je družba SNAM na svoje stroške napeljala metan iz Selc do Doberdoba. Omrežje v vasi je realiziral konzorcij Cisarfo, ki je v ta namen razpolagal s 600 milijoni lir. Omejenim finančnim sredstvom gre pripisati dejstvo, da so zaenkrat plin napeljali le po glavnih ulicah Doberdoba.

Za popolno plinifika-

Župan Lavrencić prižiga prvi plamen iz metanovoda (foto Studio Reportage)

cijo vasi, pravi župan, bi potrebovali dodatnih 400 milijonov, ki jih je občina že zaprosila, vendar je bil prispevek zavrnjen, čes da je za ta dela pristojen izključno konzorcij. Vodstvo Cisarfo je ta dela vsekakor vključilo v svoj kratkoročni program investicij, zato upajo, da bodo prišla na vrsto čimprej. V naslednji fazi pa je že predvidena napeljava metana tudi v Jamlje in na Poljane. Ravnatelj Cisarfo inž. Catano nam je povedal, da je doslej za priključitev k omrežju zaprosilo že 125 doberdobskih družin. Prvih sedem lahko že uporablja metan, vsem drugim pa bodo uredili priključke čimprej oziroma brž, ko bodo zainteresirani, če je še niso, predložili dokumentacijo, da imajo urejene naprave v hiši.

KRONIKA / PREISKAVE O "CORAFU"

Sodno obvestilo za Bevilacqua

Podoben ukrep tudi proti nekdanjemu odborniku Braidu

Vse kaže, da so tudi v nasi deželi, v okviru popotrsne obnove, ugledni predstavniki političnega in upravnega življenja zagrešili vrsto nepravilnosti in tudi kaznivih dejanj glede uporabe javnega denarja in mimogrede zagrešili še katero drugo kaznivo dejanje. Te dni se je zvedelo, da je namestnik državnega pravdnika v Vidmu Paolo Alessio Verni poslal sodno obvestilo nekdanjemu deželnemu odborniku za gradbeništvo in tehnične zadeve Braidu, danes predsedniku združenja fur-lanskih zadrug CORAF in nekdanjemu ravnatelju službe za združništvo pri omenjenem odborništvu, Enzu Bevilacqua. Dr. Enzo Bevilacqua je, kakor znano, predsednik Trgovinske zbornice v Gorici. Ze dalj časa namreč sodstvo vodi preiskavo glede domnevnih nepravilnosti v poslovanju zadrug, članic konzorcija Coraf. Namestnik drž. pravdnika je tudi zahteval podaljšanje hisnega pripora za tri uslužbenke konzorcija. Osumljeni so poskusa goljufije in goljufije na škodo Dezele in lažnih navedb v finančnih dokumentih. V priporu, verjetno kakih dvajset dni, bodo ostali Alfredo Govetto, Paolo Mansutti in Lino Comelli.

Paolo Alessio Verni, državni pravdnik

ŠOLSTVO / NA ZAVODU IVAN CANKAR V OKVIRU PROJEKTA PETRA II

Drevesce v šolskem centru v spomin na sodelovanje s Španci in Nemci

Šole iz treh držav zaključujejo triletno delo v sklopu evropskega projekta

Na slovenskem poklicnem trgovskem zavodu Ivan Cankar v Gorici je bilo ob koncu prejšnjega in v začetku tega tedna eno zadnjih srečanj s predstavniki sorodnih sol iz Španije in Nemčije, s katerimi goriska šola že tri leta sodeluje v okviru evropskega projekta Petra II. Na obisku v Gorici so bili solniki s poklicnih trgovskih sol iz Gandië in Valencie ter iz Hamburga, s katerimi so goriski dijaki in profesorji v teh letih pripravili obsežno raziskavo o mednarodnem trgovanju.

Srečanje je bilo namenjeno prav preverjanju in urejanju gradiva, ki ga bodo objavili v treh publikacijah in na videokaseti. Vse to gradivo bo v angleščini, namenjeno pa bo uporabi v vseh solah

držav Evropske skupnosti s trgovsko usmeritvijo, ki ga bodo lahko uporabile kot koristen učni pripomoček. Videokaseta bo na primer dokaj nazorno

prikazovala mednarodni prevoz blaga iz Hong Konga v Valencio z vsemi vmesnimi prehodmi od narocila do določitve prevoznika do končne izročit-

ve posiljke. Se obsežnejše bodo seveda publikacije, ki jih bodo najbrž promovirali tudi na mednarodnih knjižnih sejnih.

Sodelovanje, ki je doslej

obsegalo že kakih petnajst medsebojnih srečanj in obiskov, se bliža koncu. Predvideni sta še dve srečanju, najprej v Berlinu in nato v Španiji, kjer bodo predstavili rezultate dela. Ker je bilo tokratno srečanje zadnje v Gorici, so ga sklenili s posaditvijo drevesa (na sliki - Fotostudio Reportage) na dvorišču šolskega centra v Ul. Puccini. Na željo Spancev so izbrali mediteransko cipreso, ki naj bi s svojo odpornostjo simbolizirala tudi trajnost navezanih prijateljskih stikov. Hkrati bo drevo nekoliko olepsalo videz šolskega območja v pričakovanju, da se občina naposled le odloči, da posadi se kako drevesce in uredi se vedno zanemarjeno okolico šolskega centra.

PREDSTAVITEV / JUTRI V FEIGLOVI KNJIŽNICI

Zbornik in razstava o Ivanu Trinku

Večer prireja ZSKD v želji, da bi Goričanom predstavila kulturni utrip Beneških Slovencev

Zveza slovenskih kulturnih društev, v želji, da bi gorisko javnost seznanila z bogato kulturno tradicijo Beneških Slovencev, prireja jutri, 2. februarja, ob 18. uri v čitalnici Feiglove knjižnice v Gorici večer, ki bo ponudil izsek iz beneške stvarnosti. V sodelovanju s cedajskim kulturnim društvom bodo odprli dokumentarno razstavo o Ivanu Trinku. Ob tej priložnosti pa bo predsednik istoimenskega društva iz Cedada prof. Marino Vertovec predstavil Trinkov koledar za leto 1995.

Trinkova razstava, ki so jo pripravili ob priložnosti lanskega tradicionalnega srečanja Slovencev na Matajurju, govori o življenju in delu

beneskega kulturnika, narodnega buditelja, prevajalca, matematika, prirodoslovca, filozofa in duhovnika. Trinko je bil aktiven tudi na političnem področju: bil je poslanec v deželni zbor in član vodstva takratne Ljudske stranke. Zanimala ga je tudi likovna in glasbena umetnost, komponiranje in prevajanje.

Takšna izredno razgledana osebnost je naravno težila k temu, da je postala nekakšen most, stičišče med slovenskim in romanskim svetom in se s tem postavila na nivo nekaterih Benčanov, ki so se uveljavili v širšem svetu. Spomnimo se na prof. Jakoba Stulina, ki je poučeval na univerzi v

Padovi, na Bruna Gujona, profesorja slavistike na univerzi v Neaplju, na družino Podrecca, na jezikoslovca in pesnika Antona Klodica ter na Jozefa Skura, ki je leta 1911 skušal ustanoviti prvo slovensko posojilnico v Beneciji.

Uredniki Trinkovega koledarja so letosno izdajo zbornika namenili prav benesemu duhovniku ob 40-letnici smrti ter 40-letnici ustanovitve kulturnega društva. V njem je več fotografij iz zadnjega obdobja Trinkovega življenja, ki jih je na Trčmunu posnel tržaski fotograf in verni spremljevalec vsega povojnega življenja slovenske narodnostne skupnosti v Italiji Mario Magajna.

KINO

GORICA

VITTORIA 18.20-20.10.22.00 »The mask«. Igra Jim Carrey. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 17.30-19.45-22.00 »Rivelazioni«. Igrata Michael Douglas in Demy Moore.

OBVESTILA

DRUŽBA se dobi danes, ob 19.30 na Placuti.

PRIREDITVE

DRUŠTVO JADRO IZ RONK vabi na ogled diazitivov o naravi, ki jih bo predvajal Viktor Selva iz Standreza nočoj ob 20.15 na sedežu društva v Romjanu.

KD BRISKI GRIC iz Steverjana vabi na pustovanje z večerjo, ki bo 18. februarja v domu na Bukovju. Igral bo ansambel "Stirih vetrov" Rudija Komavlja. Prirejajo tudi nagradno razstavo pustnih slaščic, srečolov, saljiva tekmovanja in nagrajevanje najboljših mask. Vpisujejo Maja Humar (tel. 884187), Tamara Mizerit (884110) in Emanuela Juretič (81163). Stevilno sedežev je omejeno.

DRUŠTVO SLOVENSKEGA UPOKOJENCEV ZA GORIŠKO obvesča, da bo pustovanje 25. februarja v gostišču Al Fogolar v Galianu pri Cedadu. Prijave sprejemajo od danes na sedežu društva in pri poverjenikih.

ČESTITKE

Danes praznuje 24. rojstni dan Sabina Zavadlav. Ob prazniku ji iskreno čestitajo tata, mama in brat Erik.

GLEDALIŠČE

OBCINSKO GLEDALIŠČE V TRŽICU: danes in jutri, 2. februarja, ob 20.30 »Porcile« Pier-paola Pasolinija v izvedbi skupine »I Magazzini« iz Firenc. Jutri ob 18. uri bo v dvorani Pallazetto Veneto tudi srečanje z glavnimi igralci. Obe predstavi sodita v okvir abonmaj-ske gledališke sezone. Proste vstopnice so v prodaji pri okencu gledališča.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

AL GIARDINO, Korzo Verdi 57, tel. 531879

DEŽURNA LEKARNA V TRŽICU

CENTRALE, Trg Republike 26, tel. 410341

POGREBI

Danes v Gorici ob 11. uri Ilario Zotti iz splosne bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Podgori, ob 12. uri Daniele Stanta iz Fare v cerkev pri Madonnini in na glavno gorisko pokopališče.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLISKE PROSVETE - GORICA

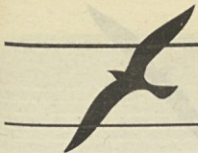
Balantičev večer

Krstna izvedba nagrajenih skladb in podelitev priznanj.

O pesniku bo govorila prof. Lojzka Bratuz.

Izdajo izvirnih skladb na besedilo Franceta Balantiča bo predstavila prof. Franka Žgavec.

Jutri, 2. februarja 1995, ob 20.30 v komorni dvorani ob Katoliskem domu v Gorici.

GORICA / OB ČINSKA UPRAVA JE DOSLEJ SKRIVALA ŠTUDIJO

Skrivnostni načrt glede racionalizacije šolstva

Danes (že odločilno?) srečanje s šolskim skrbnikom

Goriska občina pripravlja načrt za racionalizacijo sol v mestu. V ta namen je odbor za javna dela inženjersko arhitekturno biro Roselli dal pripraviti študijo o tem, katera med sedanjimi šolskimi poslopji bi lahko izpraznili z združenjem ali ukinitvijo posameznih sol. Problem seveda močno zanima javnost, do sinoci pa je študija bila strogo tajna. Nedostopna je bila ne samo novinarjem, temveč tudi občinskim svetovalcem, ki so zaman spraševali po njej. Odgovor funkcionarjev je bil za vse enak: odbor je izrecno ukazal, da študije ne smejo pokazati nikomur.

Zadeva je odjeknila tudi na sinočni seji občinskega sveta, kjer sta nanjo opozorila dva svetovaleca opozicije, Tavagnutti od Severne lige in Bruno Crocetti, poraženi zupanski kandidat naprednega zavezništva. Sprva je odbor Roselli vztrajal pri svojem, čes da je študija samo delovna hipoteza, da v njej se ni ničesar dokončnega in da zato ne morejo povzročati prenapetosti razburjenja in polemik. Objavili naj bi jo sele, ko bo uprava zavzela dokončno stališče in bo imela svoj predlog o združenju sol.

Crocetti je ugovarjal, da to ni nikakršna prozornost ne korektnost uprave do svetovalcev. Nobe ne smisla nima odpirati razpravo, potem ko je uprava že sprejela svoje sklepe. Prej se je treba razgovoriti in omogočiti vsem političnim silam, tudi opoziciji, da dajo svoj prispevek v iskanju najboljših rešitev. Crocetti

je zato formalno zahteval, naj se kopija študije izroči vsem občinskim svetovalcem in naj se razprava o racionalizaciji šolstva vključi v dnevni red seje, ki bo v torek, 7. februarja. Tri dni kasneje se namreč začel vpisovanje v sole. Roselli je na poslednjo privolil v informiranje svetovalcev, občinski svet pa je odobril predlog o razpravi.

Gornjemu naj dodamo, da bo prav danes odbor Roselli imel srečanje o teh vprašanjih s šolskim skrbnikom in bodo najbrž že na tem srečanju odločili kaj in kako s solami v prihodnjem šolskem letu. Razprava v občinskem svetu utegne zato biti vseeno pozna. Zaenkrat ne vemo, ali se študija dotika tudi slo-

venskih sol. Združevanja ne bi smelo biti, gotovo pa je odprto se vprašanje lokacije srednje sole Trinko, saj je sedanjí sedež potreben zahtevnih popravil.

V uvodnem delu se je zupan med drugim poročal o problemu denarja za ceste. Kot znano so skoraj vsa financiranja za ceste na Goriskem ubrala drugo pot in bomo Gorici spet ostali na cedilu. Da je tako, je moral priznati tudi zupan, ki je lahko pristavil eno samo pozitivno noto. Gre za denar, ki je bil svojčas predviden za standreško obvoznico in ki so ga nato nameravali uporabiti za ureditev vstopov v mesto tako z Ločniskega mostu kot na Trzaski ulici. Toda občina je zamujala in Dezela je

večji del 10 milijard že porabila drugje. Ostale so stiri milijarde, deželni odbor za prevoze Degano pa se je obvezal, da bo poiskal se druga sredstva vendar pod pogojem, da občina v roku 6 mesecev predloži nacrt.

Na podoben problem je opozoril tudi svetovalec Nicolò Fornasir, ki je hotel imeti uradno potrditev vesti, da je nacrt o jezu na Soci pri Podgori dokončno "splaval po vodi". Vest neuradno že kroži, pričakujemo pa uradno potrditev zupana, je dejal. Obenem je upravo pozval, naj čimprej predstavi alternativne nacрте za uporabo 70 za jez dodeljenih milijard, da bi zaradi nesposobnosti ne zapravili tudi ta denar.

OBČINA / SVETOVALSKA VPRAŠANJA

O prižganih motorjih in globah

Odlok preklican, potem ko je globo dobil županov šofer

Je mar goriski zupan Valenti preklical odlok, ki je prepovedoval postanke motornih vozil s prižganim motorjem zgolj zato, ker je vestni (in predrzni) mestni redar prisolil globo soferju njegovega reprezentančnega avtomobila? To nekoliko zlobno vprašanje je včeraj postavil v občinskem svetu svetovalec Severne lige Zamparo. Globe za avtomobiliste, ki onesnažujejo zrak s prižganimi motorji, tudiko je vozilo ustavljeno, je uvedel zupan Tuzzi 25. maja 1992. Valenti ga je preklical 23. januarja letos, prav po aferi okrog globe njegovemu soferju. Zamparo je zato hotel vedeti, zakaj je bil preklican odlok, ki je težil k omejevanju onesnaževanja zraku v mestu. Zupan ni zanikal, da je bil povod za njegov poseg prav omenjeni dogodek. Podčrtal pa je, da se mu je zdel odlok nepotreben, saj je

dejansko že doslej bil le formalno v veljavi, izvajal pa se ni. Glob zaradi takih prekrškov je bilo komaj za prste ene roke, zato je zupan menil, da bo kar najbolje, da se odlok sploh odpravi.

V zvezi s problematiko okolja je svetovalec zelenih Maniaco opozoril na problem "na črno" postavljenih barak in ograj na območju med Ločnikom in Faro, pa tudi na opuščene vojaške objekte, ki kvarijo okolje. Zupan je obljubil, da bo ukrepal in bo na problem opozoril tudi vojaške oblasti.

Zappalà (LS) pa je opozoril na problem pomanjkanja odlagališč in na potrebo, da se občina spoprije s problematiko odpadkov. Predlagal je dnevni red, s katerim zahteva poleg drugega, naj se čimprej izbere lokacija za novo odlagališče.

SODELOVANJE / POKRAJINA - N. GORICA

Črtomir Špacapan je obiskal Pokrajino

Želje po stvarni pospešitvi in popestritvi sodelovanja na širši osnovi

S ponedeljkovega obiska in srečanja na Pokrajini (foto Visintin)

Novogoriski zupan Črtomir Špacapan je bil v ponedeljek na obisku pri predsednici pokrajinske uprave. Srečanja sta se udeležila tudi odgovorna za vprašanja varstva okolja in kulture, Franjo Batagelj in Jana Valentincic. Z italijanske strani pa so se srečanja, poleg predsednice Marcolinijeve, udeležili se odborniki Oblach, Jacumin in Scuur. Slo je za prvi obisk decembra izvoljenega zupana Nove Gorice, zato so o konkretnih vprašanjih govorili le obrobno, predvsem pa poudarili že lani izraženo voljo po širokem sodelovanju, ki naj bi v začetni fazi seglo na področje kulture in varstva okolja, kasneje pa se na druga področja. Odbornik Cesare Oblach je novogoriškemu zupanu izrazil zaskrbljenost zaradi

nejasnosti glede izgradnje avtocestne povezave. Črtomir Špacapan je dejal, da se nekatera vprašanja s področja varstva okolja, zlasti varstva voda, že rešujejo in da bodo za čiščenje drugih virov onesnaževanja poskrbeli v prihodnje. Odbornik Oblach je na srečanju nanizal paleto argumentov, ki naj bi jih čimprej razresili, v obojestransko korist. Eno od teh zadev tudi preučitev možnosti za uvedbo skupnih avtobusnih mestnih prog.

Odbornik Scuur je opozoril na nekatera vprašanja na področju gospodarstva in na potrebo o bolj usklajenem razvoju ob meji, zlasti pa potrebo po omejevanju raznih oblik nelojalne konkurence v krajih ob meji. V mislih je imel seveda brezcarinske pro-

dajalne. Novogoriski zupan Špacapan je izrazil pripravljenost na sodelovanje in ob tem dodal, da bodo brezcarinske prodajalne vsekakor morali zapreti do leta dva tisoč.

Ugodno je dosedanje stike in začetek sodelovanja med Pokrajino in novo občinsko upravo v Novi Gorici ocenila predsednica Marcolinijeva. V prihodnje bo mogoče sodelovanje se razširiti in popestriti. Tako naj bi prav v okviru sodelovanja med ustanovama prenesli v Slovenijo razstavo Cernigojevih grafik ter razstavo o osemnajstem stoletju na Goriskem, ki se sicer sele postavlja. Novogoriski dijaki pa bodo sodelovali pri natečaju na temo diferenciranega zbiranja odpadnih materialov.

GORICA / DVODNEVNI SEMINAR KOMITEJEV CSI

Nova vloga sindikatov v okviru združevanja v Evropi

V Gorici se je v ponedeljek in torek odvijal seminar predstavnikov sindikalnih odborov obmejnih dežel ter pristojnega koordinacijskega odbora, ki deluje v Bruslju, v okviru evropske sindikalne zveze.

Kakor smo že poročali, gre za nove oblike organizirane sindikalne prisotnosti in dejavnosti v sklopu zveznih sindikatov. Pobuda je razmeroma mlada, saj večina odborov CSI v italijanskih regijah deluje le kaka tri do stiri leta, medtem ko segajo izkušnje v drugih državah kakih osem do deset let nazaj. Zasedanje predstavnikov odborov CSI (Comitato sindacale interfrontaliero) se je prvič odvijalo v Gorici, čeprav imamo prav v našem

mestu in nasi deželi vrsto odprtih vprašanj, ki nekako sodijo v pristojnost razreševanja omenjenih odborov CSI.

Zaključke dvodnevnega seminarja so obrazložili na včerajšnjem zaključnem srečanju z novinarji Roberto Bonvicini, predstavnik vsedržavnega vodstva UIL, Giuseppe Solomita, predstavnik CISL, in Ettore Masucci in Susanna Fori (CGIL). Glavni temi dvodnevnega seminarja sta bili priprava kongresa CES (odvija se dvakrat letno v Bruslju) in razprava o vlogi in poslanstvu takimenovanih strokovnih svetovalcev, ki naj bi v prihodnjih letih pomagali odstraniti neskladja v gospodarskem razvoju kakor tudi na področju zaščite

osnovnih sindikalnih pravic. Nacrt Eures, takom se namreč nacrt uradno imenuje, je obrazložila tajnica Evropske zveze sindikatov. Odgovore na nekaj vprašanj so skušali poiskati včeraj dopoldne, na okrogli mizi pri kateri so sodelovali predstavniki italijanskih, avstrijskih in slovenskih sindikatov. Na območju delovne skupnosti Alpe Jadran smo glede razreševanja teh vprašanj naredili kar precej, vendar se premalo, ugotavlja Susanna Foni.

Sindikate čaka torej dokaj trdo delo, ki se odvija v dveh smereh: na področju zaščite in usklajevanja osnovnih sindikalnih pravic in na področju pospeševanja gospodarske integracije.

Poročevalci na seminarju (foto Studio Reportage)

NOVICE

Tečaj razpoznavanja vin: jutri predzadnje srečanje

Tudi tretji pogovor - srečanje o vinih, ki ga je priredil konzorcij za zaščito briskih vin je bilo uspešno. Stirideset pozornih poslušalcev, ki se udeležuje tečaja v krinski enotki se je seznanilo z načini pridelovanja penecih se vin in lekcijo seveda sklenilo z degustacijo Jutri, v četrtek, 2. februarja, bo na vrsti predzadnje srečanje. Na njem bodo spregovorili o vinih, ki zorijo v lesenih sodih, po sistemu "barrique". Poleg teoretičnega dela bo tudi torkrat na vrsti pokušnja. V pogovoru bo sodeloval tudi Adrijano Sirk, ki bo udeležencem tečaja obrazložil kako smotno urediti in nato skrbeti za družinsko vinsko klet.

ZSKP prireja Balantičev večer

V komorni dvorani ob Katoliškem domu bodo jutri ob 20.30 priredili krstno izvedbo nagrajenih skladb na besedila Franceta Balantica in podelili priznanja. O pesniku bo spregovorila prof. Lojzka Bratuž, izdajo izvornih skladb pa bo predstavila prof. Franka Zgavec.

Sprememba v programu italijanskega gledališča

V programu predstav italijanskega gledališča je prišlo do spremembe. Za jutri napovedano izvenabonmajsko predstavo »Centocinquanta la gallina canta« v izvedbi Stalnega deželnega gledališča in skupine »La Contrada« bodo zaradi tehničnih težav igrali sele 22. februarja ob 20.30 v Kulturnem domu. Vstopnice bodo na razpolago od 9. februarja dalje v turističnem uradu Appiani.

OD DANES / ŠESTODSTOTNA PODRAŽITEV

Plačati davek za avtomobil

Rok za izplačilo zapade 28. februarja

RIM - Od danes do 28. februarja se lahko plača davek na posest avtomobilov, ki se je letos podrazil za 6 odstotkov. Prav zaradi zamudnega preračunavanja novih zneskov so rok za začetek izplačil davkov, ki so zapadli decembra lani, pomaknili od januarja na 1. februarja. Do konca meseca bo torej treba plačati davek za avtomobile na bencin, ki presegajo 9 obdavčljivih enot moči, kakor tudi davke za motorna kolesa, poskusne registracije, prikolice itd. Za avtomobile na bencin je treba izplačati davek v enem samem obroku, za vozila na utekočinjeni plin, na metan ali na diesel gorivo pa se davek lahko plača za obdobje 4,8 ali 12 mesecev. Dodatka k davku za avtomobile na diesel gorivo so oproščena vozila, ki so jih registrirali od 3. februarja do 31. decembra 1992, ter od 1. januarja do 31. decembra letos.

Znesek davka ni enak po vsej Italiji. V dezelah s posebnim statutom, kot je Furlanija - Julijska krajini,

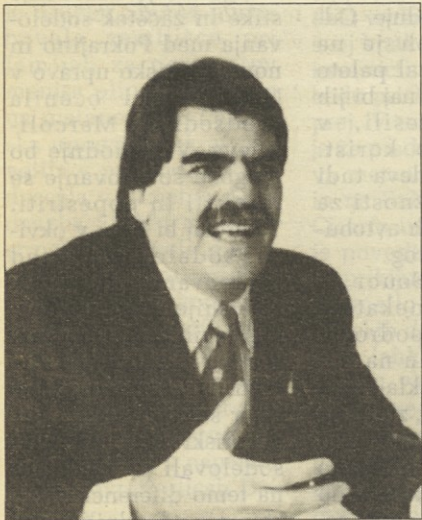
znaša letni davek za avtomobile na bencin z 9 obdavčljivimi enotami moči 39.200 lir, s 15 enotami 137.200 lir, z 21 enotami pa 309.245 lir.

Prejšnje leto so od januarja do novembra lastniki avtomobilov plačali državni upravi 1.963 milijard lir različnih davkov in pristojbin. Sam davek na posest avtomobilov je prisnel v državne blagajne 1.161 milijard lir, kar je za 4,5 odstotkov manj kot v prejšnjem letu 1993. Za skoro 13 odst. pa se je povisal prispevek od davkov na prodajo rabljenih vozil, ki je znašal v prvih enajstih mesecih leta 1994 714 milijard lir. Narasel je tudi doprinos davkov na luksuzne avtomobile in sicer za 2,3 odst., ki je v enajstih mesecih znesel 88 milijard lir. Avtomobilski klub Aci je ugotovil, da so v samem mesecu novembru izplačali 6 milijard lir davkov za luksuzne avtomobile, kar je dvakrat več kot novembra 1993: očitno ni gospodarska kriza prizadela vseh enako...

PO NEDAVNEM OBČNEM ZBORU

Vocci ostane na krmilu Istrie

Predsednik in odborniki pred zelo zahtevnimi nalogami

Predsednik krožka Istria Marino Vocci

TRST - Marino Vocci je bil potrjen za predsednika kulturnega krožka Istria. Vocci je na nedavnem občnem zboru pravzaprav izrazil željo po izvolitvi novega predsednika, na pritisk članstva in tudi sprico nekaterih političnih težav, v katerih se je znašel krožek, pa je na koncu spet sprejel to funkcijo. Za podpredsednika je bil izvoljen živinozdravnik in naravovarstvenik Livio Dorigo, za tajnika pa univerzitetni profesor, biolog Giuliano Orel.

V novem upravnem odboru sedijo Marcello Cherini, Franco Colombo, Giorgio Depangher, Vladimiro Kosic, Daniele Kumar, Walter Macovaz, Sándor Mattuglia, Guido Miglia, Paolo Segatti in Gianfranco Sodomaco. Novi nadzorni odbor kulturnega krožka sestavljajo Corrado Deste, Luciana Forchiassan in Mario Fragiaco.

Bogdan Berdon Pravno stanje jezikovnih pravic Slovencev v Italiji 63.

Clen 60 Zak. odloka st. 268/87 izrecno obravnava deželi s posebnim statutom Dolina Aosta in Južno Tirolsko. Obravnava pa se tretjo stvarnost, to je, ustanove, v katerih vlada institucionalni sistem dvojezičnosti in ki imajo sedeže v drugih dezelah s posebnim statutom. Ta tretja stvarnost pa je lahko samo dežela FJK odnosno tukajšnje javne ustanove, v katerih vlada dvojezičnost slovenskega in italijanskega jezika v navedenih okvirih.

To »tretjo stvarnost«, ki jo urejuje clen 60 Zak. Pred. odloka st. 268/87 priznava, resnici na ljubo, tudi okrožnica Predsedstva rimske vlade. Pri tem pa se poslužuje znanstvene fantastike in nas dobesedno preseli v »bodoci čas«. Slovenci nismo »obstoječa stvarnost«, temveč neki morebitni pojav, ki bo nastal v bodočnosti. Za Slovence naj bi bil clen 60 le »v bodočnost odprta formulacija«! »Treba je zatorej smatrati, da je hotela odprta formulacija predmetnega določila vsebovanega v Zak. odloku Predsednika Republike st. 268/87 zajeti med ugodnosti tudi morebitna »pravna stanja« enaka tistim v navedenih Dezelah s posebnim statutom, ki bi utegnili nastati v bodočnosti, potem ko bo sdamo določilo stopilo v veljavo.« (»E' da ritenere, che

la "formulazione aperta" della disposizione in questione contenuta nel D.P.R. 268/87 abbia inteso comprendere nel beneficio anche eventuali "posizioni giuridiche" uguali a quelle delle citate Regioni a statuto speciali che potrebbero determinarsi in epoca successiva all'entrata in vigore della disposizione stessa«).

To pomeni, da bomo Slovenci imeli pravico do doklade za dvojezičnost sele v prihodnosti, ko bomo imeli tak manjšinski varstveni pravni red, kot ga imajo Nemci na Južnotirolskem odnosno Francozi v Dolini Aosta.

Predsedstvo rimske vlade je spet uporabilo znano razlagalno pravilo »čakaj osel, dokler trava zraste«!

8) DEŽELNO UPRAVNO SODISČE
RAZSODBA ST. 283/94 Z DNE 6.7.94 - 15.7.1944

Tudi ta rzsodba Deželnega upravnega sodišča priznava pravico do doklade za dvojezičnost. Pritožili so se namreč uslužbenci doberdobske občine Severina Peric, Marta Lavrencic, Savina Cotič, Mauro Tomsic, Silvano Frandolič, Roberto Gerin, Silvano Ferfolja, Stopar Nada, Josip Semolič, Suzana Krulc in Leda Cumin (odv. Dusan Mogorovich in Giovanni Ventura iz Trsta) ter uslužbenci steverjanske občine Nadia Znidarsic, Edvard Hlede, Stanislav Skorjanc, Silvo Dorni, Mariano Prončić, Claudio Fattore, Vladimir Bresan, Aleksandra Blazič in Anastazija Bajt (odv. Peter Sanzin iz Gorice).

Nasprotna pravdna stranka Dežela FJK (ki jo zastopa Državna advokatura) se je krepko sklicevala na okrožnico Predsedstva ministrskega sveta z dne 5. decembra 1987 n. P718/8.93.5/40/CR/200, (ki jo je navdahnili tržaški poslanec Coloni), po kateri naj bi bil clen 60 Predsedniškega zakonskega odloka st. 286/87 za zdaj »neporaben« za slovenske usluž-

bence pri krajevnih ustanovah, ki poslujejo v sistemu dvojezičnosti.

Deželno upravno sodišče pa je ovrglo stalice nasprotnne stranke in navedene okrožnice Predsedstva ministrskega sveta ter priznalo uslužbencem steverjanske občine doklado za dvojezičnost, saj gre za ustanove, v katerih je uvedeno dvojezično poslovanje.

9) Razsodba st. 382/92 z dne 10.7.1992 - 12.10.1992

Deželno upravno sodišče (Predsednik dr. Benedetto Pellingra, sodnik sestavljalec dr. Umberto Zuballi, sodnik dr. Enzo Di Sciascio) je obravnavalo priziv doberdobske občine proti odlochi Deželnega nadzornega odbora v Vidmu (Comitato centrale di controllo di Udine), ki je oklestil statut občin, kjer je predvideval rabo slovenscine. Deželno upravno sodišče je sprejelo priziv Občine Doberdob (odv. Nereo Battello in Peter Sanzin iz Gorice) in razveljavilo sklep Nadzornega odbora.

V utemeljitvi poudarja ustavno pravilo, po katerem mora vsa »Republika« uresničevati normativno varstvo jezikovnih manjšin. Vsaka ustanova, vsak organ je dolžan v okviru svojih normativnih pristojnosti izvajati Ustavo. Ni treba čakati, da se zgane parlament v Rimu. Clen 6 Ustave določa: »Republika sciti s posebnimi normami jezikovne manjšine« (»La Repubblica tutela con apposite norme le minoranze linguistiche«). To pa nikakor ne pomeni, da se manjšinsko varstvo lahko uresniči samo z »zakonom« parlamenta, saj je pojem »norma«, ki ga uporablja Ustava, sirsí od pojma »zakon«, in se nanasa tudi na nizje pravne vire (pravilniki, statuti krajevnih ustanov, deželni zakoni, itd.). Tudi beseda »Republika« v clenu 6. Ustave zaobjema dejansko vse javne ustanove, celotno državno in krajevno javno upravo.

(Nadaljevanje sledi)

PUBLIKACIJA / ZDRUŽENJE PARTIZANOV

Resnica o nacifašizmu v brošuri Anpi - Vzpi

Dokumentacija je namenjena šolski mladini

giovane amico lo sapevi che...

Documenti di un drammatico periodo storico dedicati a quanti non li conoscono ed a quanti fingono di non conoscerli.

Veritas in omnem sui partem semper eadem est.

(Seneca)

n. 6

QUADERNI DELLA RESISTENZA

a cura del Comitato Regionale dell'A.N.P.I. del Friuli-Venezia Giulia nel 50° Anniversario della Liberazione

Deželni odbor Furlanije - Julijske krajine vsedravnega združenja partizanov Anpi - Vzpi je te dni izdalo sedmi zvezek zgodovine odpornišva. Gre za zbirko dokumentov o fašizmu in nacizmu v naših krajih, ki sestavljajo preprost a učinkovit priročnik antifasizma, namenjenega predvsem šolski mladini, kot je že jasno iz naslova samega: »Mladi prijatelj, ali veš, da... Dokumenti o dramatičnem zgodovinskem obdobju, namenjen tistim, ki ga ne poznajo in onim, ki se hlinijo, da ga ne poznajo«.

Vse preveč je potvarjanja zgodovine, ugotavljajo pri Anpiju, psevd-zgodovinarji, v resnici nacionalistični prenapetosti in celo fasisti in kolaboracionisti nacistov

skusajo prikrojiti zgodovino in omalovazevati vlogo in cilje boja proti nacifasizmu. Ze od casov rimskega filozofa Seneca vemo, da je resnica vedno ena sama, in sama dejstva dokazujejo, katera je resnica o fašizmu in o uporju proti nacifasizmu, pravijo uredniki brosure, v kateri so hladno a neizpodbitno navedena dejstva, dokumenti, citati.

»Ali si vedel, da...« - tako se začne vseh 12 poglavij, v katerih so dokumentirana osnovni podatki o rasistični ideologiji fasizma, vlogi mladine v odporniškem boju, začetku italijanskega boja proti nacistom, nacističnem pristopu do samih Italijanov (...narod ciganov, ki bo segnil - A. Hitler), priključitvi Primorske, Furlanije in Istre tretjemu reichu kot Adriatisches Kústenland, kolaboracionizmu salojske republike, represiji partizanskega upora, padlih iz Furlanije-Julijske krajine v borbi proti nacifasizmu, mnenju zaveznikov o partizanih. Zadnja poglavja so namenjena republiški ustavi, ki sloni na boju za svobodo in za demokracijo.

Res bi bilo primerno, da bi se s to knjižico seznanilo čimveč mladih, saj so solski programi na tem področju izredno pomanjkljivi in ne omogočajo mladim, da bi spoznali resnico o fasističnem zatiranju in o boju proti nacifasizmu. Pa ne zato, da bi obijali spomine na tragico in danes že oddaljeno zgodovinsko obdobje, ampak predvsem zato, da se ne bi izgubile vrednote, na katerih sloni demokracija in sožitje med narodi.

PATRONAT INAC SVETUJE

Počakati na reformo

Vpr.: »Za nekaj mesecev se mi je izmuznila možnost predčasne upokojitve. Na osnovi uradnih podatkov, ki mi jih je posredoval INPS, sem pred dobrim mesecem dopolnila 35 let in sem načrtovala, da se bom lahko upokojila s 1. julijem 1995. Po zamrznitvi predcasnih upokojitev, ki jo je vlada uvedla septembra lani, je nastala velika zmeda in se slišijo razne teze, kako bo v bodoče s pokojninami. Ker opravljam vodilno funkcijo v podjetju, moram pravočasno seznaniti

vodstvo o svojih bodocih odločitvah. Prvotno sem nameravala februarja predložiti odpovedno pismo, sedaj pa mi ni jasno, če bi bila umestna ta poteza, ali naj raje počakam, da se bodo stvari razčistile? Nerodno mi je tudi, ker sem v podjetju že napovedala svoj odhod, sedaj pa bi morala »pojesti besedo«. Kaj mi svetujete?

B.R.

Potrpljenje je bozja mast, pravi pregovor. Sprijazniti se pač morate z novonastalim položajem in potrpežljivo počakati še kak mesec v

upanju, da se bo zadeva dokončno razčistila. Vsekakor je možnost predcasne upokojitve izrecno zamrznjena vse do odobritve pokojninske reforme, ki je ena primarnih nalog Dinijeve vlade in naj bi jo parlament izglasoval do 30. junija letos. Pogojniki je umesten, kajti negotove in zapletene politične razmere, pa tudi morebitna razhajanja ob strožji ureditvi pokojninskega sistema lahko povzročijo napetosti, razhajanja in pomanjkanje potrebne večine za odobritev ukrepa. Poleg tega ni se nikomur jasno, katera bo vsebina pokojninske reforme. Za predcasno upokojitev je zelo možno, da bodo povečali sedanjo minimalno zavarovalno dobo. Spremeni zakon finančnega manevra predvideva s 1. julijem 1995 priznanje predcasne starostne pokojnine zavarovancem, ki so 28. septembra 1994 (ob zamrznitvi) imeli že 37 let plačanih prispevkov, kar naj bi bila izjemna pravica. Možno je tudi, da bodo uvedli ze najavljene penalizacije z nizjim pokojninskim donosom za zavarovance, ki ne bodo uveljavljali 40-letne dobe. Morda pa si bodo »izmislili« kako alternativno obliko, ki pa sprico potrebe po krcenju javnih izdatkov prav gotovo ne bo ugodna za zavarovance.

Nasa bralka se je torej trenutno znašala v patpoziciji, v pričakovanju pokojninske reforme pa naj resno prouči možnost, da čimbolj podaljša delovno razmerje, ker druge alternative dejansko nima. (B)

Jutri v Vidmu pobuda DSL o aktualnih problemih družine

VIDEM - Deželno vodstvo Demokratične stranke levice prireja jutri v Vidmu javno srečanje na temo »Kaksna politika za italijansko družino«. Srečanje bo uvedel deželni koordinator stranke Antonio Di Bisceglie, spregovorili pa bodo člani zenske komisije DSL Maria Paola Profumo, sociologa Giovan Battista Scritta in Bruno Tellia ter članica strankinega vsedravnega vodstva Livia Turco.

Posvet, ki se bo začel ob 17.30, bo v konferenčni dvorani deželne uprave v Ul.S.Francesco 4. Prireditelji so nanj povabili predstavnike zenskih združenj in organizacij ter tudi zastopnike drugih političnih strank.

gospodarstvo in finance

POSVET / CONFINDUSTRIA IN BUSINESS INTERNATIONAL

»Podjetje Italija« plačuje ceh politični nestabilnosti

Tuji kapitali se izogibajo Italije predvsem zaradi njene politične in ekonomske nezanesljivosti, svoje pa dodaja tudi javni dolg

RIM - Vsi znaki govorijo o tem, da je Italija za tuje investitorje trenutno ena izmed najmanj privlačnih držav. Politična nestabilnost, pretirana nihanja ekonomske politike, omahovanja pri temeljnih usmeritvah in nezanesljiv davčni sistem so glavni krivci za težave »podjetja Italija«. Te težave in splošne razmere, v katerih so prisiljena poslovati italijanska podjetja, so bile osrednja tema včerajšnjega posveta o internacionalizaciji podjetij, ki sta ga priredila Confindustria in Business International. »Težko je pritegniti podjetja, če imamo na dnevnem redu nenehne maneuvre za zdravljenje javnih financ, nezanesljivo ekonomsko politiko in davčni sistem in se politično nestabilnost povzroča,« je v uvodnem posegu poudaril generalni direktor Confindustrie Innocenzo Cipolletta in dodal, da je treba za pritegovalje investicij ustvariti prijazno ozračje, za katerega ne zadostujejo zgolj običajne olajšave.

Podatki, s katerimi so postregli na posvetu, govorijo zelo jasno: Velika Britanija in v naraščajoči meri tudi Francija imata v Evropi levi delež tujih vlaganj. Po podatkih OECD je slo leta 1990 38 odstotkov vseh tujih investicij v Veliko Britanijo, 10 odstotkov v Francijo, medtem ko je Italiji pripadlo skromnih 7 odstotkov. Dve leti kasneje je delež Velike Britanije upadel na 26 odstotkov, francoski se je zvišal na 22 odstotkov, Italiji pa je ostalo le še 7 odstotkov vseh tujih vlaganj v Evropi.

Nic bolj spodbudna ni bila niti slika, ki jo je podal generalni direktor organizacije Business International Elido Fazi, za katerega je Italija nepriljavna za tuje naložbe, zraven pa ima velike težave pri

vključenju v procese internacionalizacije, ki se prepletajo v mednarodnem gospodarstvu. Po ugotovitvah posveta gre razloge, da »proizvod Italija« ne vleče, iskati tudi v naslednjih dejstvih: zapletena javna uprava, infrastrukturna neucinkovitost, ogromna javna zadolžitev, visoka stopnja kriminala v nekaterih predelih države in kulturni odpor v nekaterih sektorjih politike in javnega mnenja. Po Fazijevem prepričanju so prav to razlogi, zaradi katerih se italijanski proizvodi kažejo kot nizko kakovostni. Resitev je po mnenju večine razpravljalcev v nujnostnem pristopu, ki naj omogoči jasno identifikacijo prednosti, s katerimi bi lahko pritegnili tuje kapitale, in tudi najbolj negativnih točk, ki te kapitale odvracajo. Nekaj se bo sicer v tej smeri premaknilo že letos, ko bo Italija začela izvajati aktivno politiko tujih vlaganj na osnovi odloka ministra za javna dela Baratte, ki namenja investicijska sredstva krajevnim upravam. Njihovo uporabo bo usklajeval zavod za zunanjo trgovino ICE, ki bo zagotavljal enotno investicijsko politiko, neke vrste »invest in Italy«.

Veliko dela pa seveda se ostaja, če hoče Italija končno preobrniti negativni trend in spet postati privlačna za tuje gospodarske dejavnosti. Veliko bi lahko prispevalo ugodno razpoloženje nove vlade do tujega investiranja, saj bi to bila hkrati tudi zascita nacionalnih interesov, glede na to, da lahko tuji kapital občutno prispeva k ekonomskemu razvoju, ta pa na koncu prinese veliko bolj daljnosežne pozitivne učinke od morebitnih negativnih posledic »kolonizacije«, ki se je nekateri povsem neosnovano boje.

Predsednik Borznega sveta Attilio Ventura je v svojem posegu postavil nujnost ustvarjanja pravega pravcatega globalnega trga - ki je za sedaj se daleč - na katerem bi kotirali finančni proizvodi. Konkurenca med premičninskimi trgi je zanj pozitivna, saj prinaša močno stimulacijo za spreminjanje njihove organizacijske strukture in ureditve. »Italijanska borza,« je dejal Ventura, »je sorazmerno majhna, vendar je v institucionalnem in tehnično-organizacijskem pogledu povsem prenovljena. Potreba po takem delniškem trgu, ki bo v sozvočju z glavnimi mednarodnimi finančnimi trgi, je namreč vplivala na hitrost in usmeritev te preobrazbe. Tega pa ne smemo jemati kot dokončno pridobitev,« je zaključil predsednik Borznega sveta, »ampak zgolj kot vmesno etapo v procesu nenehnega preobrazanja.«

Bruto domači proizvod naj bi letos zrasel za 2,9 odstotka

MILAN - Kljub navedenim in nedvomno resničnim objektivnim težavam, naj bi po predvidevanjih instituta za družbene raziskave IRS Italija letos dosegla 2,9-odstotno stopnjo rasti bruto domačega proizvoda, potem ko je lanska znašala 2,5 odstotka. K pospešitvi rasti naj bi prispevale predvsem investicije in že tu naletimo na prvi pogojnik raziskovalcev IRS, ki pravijo, da se bo napovedana stopnja rasti uredila le, če politična nestabilnost ne bo zavrla teh investicijskih tokov. Med ostale nevarnosti, ki pretijo ugodnemu gibanju BDP pa tudi IRS uvršča javni dolg in tudi visoko ceno denarja ter nestabilnost finančnih trgov.

Višji davčni odbitki za družinske člane

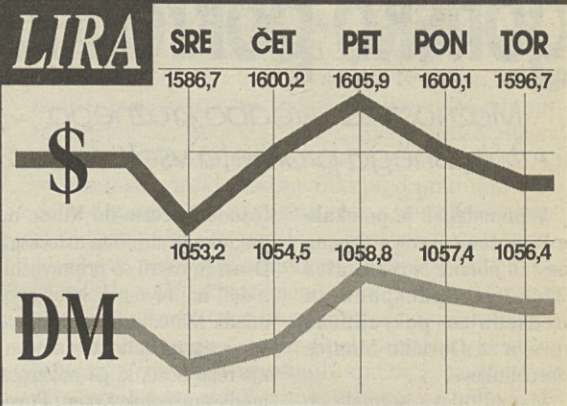
Od 1. januarja

RIM - Predsednik vlade je z odlokom, ki je bil v torek objavljen v uradnem listu, določil nove davčne odbitke za družinske člane v breme in odbitke za dohodke od odvisne in samostojne dejavnosti, ki so se ovrednotili za 4,1%.

Od 1. januarja se je davčni odbitek za zakonca v breme zvišal na 804.570 lir, za vsakega mladoletnega otroka znaša 92.938 lir, za morebitne druge družinske člane pa 128.519 lir. Zakonec se šteje v breme, če njegov dohodek na presega 5,4 milijona lir.

Odbitek za dohodke od odvisnega dela se povzra na 772.174 lir, za nižje tovrstne dohodke pa so predvideni dodatni odbitki: 241.105 lir za dohodke do 14,7 milijona; 204.017 lir za dohodke med 14,7 in 14,8 milijona; 129.810 lir za dohodke med 14,8 in 14,9 milijona; 46.338 lir za dohodke med 14,9 in 15,1 milijona.

Samostojni delavci imajo pravico do skromnega odbitka le v primeru nizkih dohodkov: 200.744 lir za dohodke do 8 milijonov; 159.321 lir za dohodke med 8 in 8,2 milijona; 76.474 lir za dohodke med 8,2 in 8,3 milijona lir. (B)

Proces privatizacije hranilnic zaostaja

RIM - Privatizacija italijanskih hranilnic naj bi po prvih računih navrgla približno 22 tisoč milijard lir. Toliko je namreč vredno 85 odstotkov kapitala vseh hranilnic, ki je se vedno v rokah 81 javnih fundacij, medtem ko je trenutno v rokah zasebnikov komaj 8 odstotkov kapitala in se ta zadeva samo 32 zavodov, v rokah ostalih bank pa je za manj kot 3 odstotke delnic. Zakladni minister Dini je novembra lani izdal direktivo, ki odpravlja spodnjo mejo 51 odstotkov glavnice, ki bi morala ostati v javni lasti, zato bi se morala lastniška struktura teh zavodov kmalu spremeniti.

NOVICE

Težave zaradi posojil v močnih tujih valutah

VIDEM - Tistim, ki so želeli dobiti posojilo, so pred leti v mnogih bankah svetovali, naj vzamejo posojilo v nemških markah, japonskih jenih, ekujih ali v drugi tuji valuti. Za posojilo v lirah je bilo namreč treba plačati kar visoke obresti z dvema stevilkama, za posojila v valutah držav, kjer je bila inflacija zelo nizka, pa so bile obresti tudi za dve tretjini nižje. Vse lepo in prav, dokler ni lira pred dvema letoma začela izgubljati vrednost do tujih valut. Posojilo tistega, ki ga je najel v denarju druge države, je kar na lepem naraslo za 20, 30 in se več odstotkov. V težavah so se znašli številni trgovci, posebno tisti, ki so posojila v markah najeli za finansiranje svojega izvoza. Marsikdo med njimi se danes nahaja v hudih težavah, ki včasih mejijo tudi na bankrot.

V težavah so se znašli tudi tisti, ki so vlagali v nepremičnine. Posojila v ekujih so bila veliko cenejša (tudi za nakup zadrugnih stanovanj), krediti v markah in jenih pa so bili ugodnejši za nakup tovarne, delavnice, poslovnih prostorov. Med takimi posojiljemalci je tudi videmski sindikat UIL, ki je leta 1987 najel posojilo v vrednosti 300 milijonov lir za nakup svojih uradov v Vidmu. Sedaj je v težavah, ker je bilo posojilo v jenih, ti pa so sedaj izredno dragi. Po dolgih prizadevanjih je sindikat uspešno posojilo spremeniti v lire, vendar so ga morali podaljšati od preostalih treh na kar osem let. Navedli smo le en primer, ker gre za združenje javnega značaja, vendar je podobnih zapletov kar precej tudi med zasebniki. (mw)

V tekmi za Rolo zmagal Credit

RIM - Vse kaže, da je dolgo bitko za bolonjsko banko Rolo se pred uradnim koncem tekmovanja dobil Credit, vsaj po vesteh iz Milana, kjer pravijo, da je poskus tamkajšnje hranilnice Cariplo (v družbi z Imi, Carisbo in Reale Mutua) dokončno propadel. V javni prodajni ponudbi je Creditu uspešno doslej odkupiti 42 odst. ponujenih delnic.

STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE / NOVA POBUDA SDZPI V SODELOVANJU S SDGZ IN SGZ

V Šempolaju je stekel poklicni tečaj za natakarje

Sodelovanje med SDZPI in SDGZ obeta nove zanimive pobude na področju posklicnega usposabljanja

TRST - Po tecaju za vpis v trgovski register REC, se je v ponedeljek začel se izobraževalni tečaj za natakarje (na posnetku - foto Krizmančič/KROMA), ki ga v gostilni Gruden v Šempolaju prireja Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje. Trajal bo do začetka marca, udeležuje pa se ga okrog 20 slušateljev, tako mladih iz gostinskih

vrst kot tudi drugih, zaposlenih in ne, ki se zanimajo za problematiko gostinskega poklica.

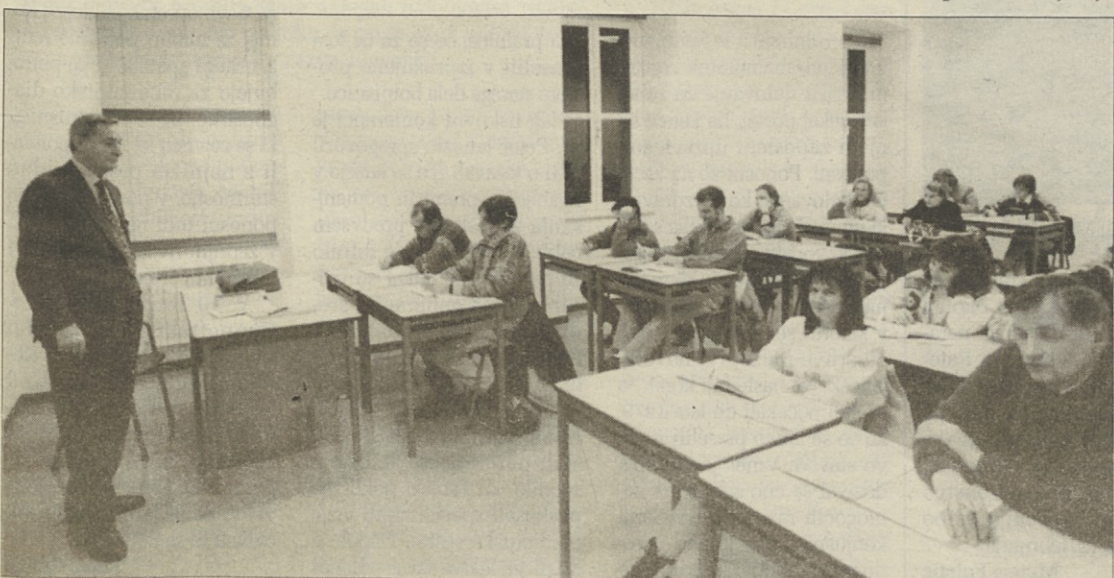
Pri opredelitvi programa sta sodelovali gostinski sekciji Slovenskega deželnega gospodarskega združenja iz Trsta in Slovenskega gospodarskega združenja iz Gorice. Kot sta na srečanju s slušatelji poudarila predsednik trzaskih gostincev Lino

Doljak in ravnateljica SDZPI Tamara Blazina, bo tečaj - po lanskem splošnem - namenjen poglobitvi vseh vprašanj, ki so vezana na sprejemanje gostov: od ureditve bara do priprave jedilnice in pogrinjkov, od postrežbe do osnovnih angleških in nemških izrazov, od higiene lokala do ustreznega ravnanja z gosti. Na uvodnem predavanju je

trzaski somelier Sergij Cesar razkril prve skrivnosti večine usklajanja vina s hrano.

Natakarski tečaj se uokvirja v sirsi izobraževalni načrt SDGZ, ki po večletni pozitivni izkušnji s kuharskimi tečaji pripravlja s SDZPI za naslednjo sezono dveletni tečaj za natakarje. V vseh naših obratih namreč primanjkuje tovrstne domače delovne sile. V Beniciji bo se ta mesec startal uvodni tečaj v gostinstvo, prav tako v prireditvi SDZPI in SDGZ, ki se ga bodo udeležili gostinci, ki sodelujejo pri akciji Vabilo na kosilo v Nediske doline. Sredi marca pa bodo trzaski in goriski gostinci spet sli na študijsko potovanje v Francijo (tokrat v slovito deželo Champagne). Po vseh investicijah, ki so jih naši gostinci od Milja do Nadiže vložili v teh letih v posodobitev in širitev struktur (najnovejšo je izvedla gostilna Devetak na Vrhu), je nujno, da se sedaj se dosledneje lotijo vlaganja v človeški kapital. Samo s tem bodo namreč ohranili in seveda razvili doseženo kakovostno in strokovno raven.

Davorin Devetak

ADRIA

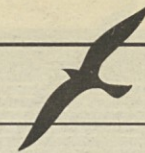
ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

IZ LJUBLJANE V
FRANKFURT LONDON MÜNCHEN
ISTANBUL MOSKVO KOPENHAGEN
PARIZ RIM SKOPJE SPLIT
TIRANO DUNAJ ZÜRICH

Rezervacije in informacije:

ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512
ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312

NOVA GORICA / SODELOVANJE

Župan je obiskal goriško pokrajino

Možnosti za uvedbo krožnega avtobusnega prometa vsekakor so

V ponedeljek je potekalo prvo srečanje novega župana mestne občine Nova Gorica Crtomirja Spacapana in predsednice pokrajinske uprave za Goriško Monice Marcolinijevo.

Marcolinijeva je imela ob sebi se nekatere člane pokrajinske uprave, novogoriški župan pa je s seboj lahko povabil le kandidate za občinski odbor. Srečanje je potekalo v Gorici in ni bilo samo formalne narave. To lahko sodimo po tem, da sta se obe delegaciji - v novogoriški sta bila še Franjo Batagelj, predlagan za področje varstva okolja in urejanje prostora, in Jana Valentincić iz družbenih dejavnosti - tudi določene pogovarjali o skupnem delovanju.

Tako je goriška stran menila, da Slovenci gradimo preozko avtocesto od Vrtojbe naprej. Italijani bodo letos razsiri-

li sedanjo cesto do Vileša na predpisano širino za avtocesto. Denar in načrti so pripravljeni, z deli naj bi začeli letos spomladi. Marcolinijeva je znova opozorila na hudo onesnaževanje reke Soče, ki ga povzroča predvsem potok Koren. Povedala je, da so se Italijani vključili v projekt Soca (Isonzo), katerega namen je ohranitev reke, Spacapan pa je italijansko stran obvestil o naložbah v Rozni dolini, kjer je predvidena uporaba 700 tisoč ekujev iz evropskega sklada PHARE.

Spregovorili so tudi o drugih oblikah sodelovanja, na primer o »zelenem vlaku«, biološkem laboratoriju, ki naj bi obiskal tudi Slovenijo, slovenskih brezcarinskih trgovinah, ozivitvi srečanja gledališč Alpe-Jadran itd. Delegacija uprave goriške pokrajine bo vrnila obisk v Novi Gorici v drugi polovici februarja. (V. C.)

NOVA GORICA / AVTOMOBILSKA »AFERA«

Špacapan je podaril tri Renaultove devetnajstice

Delitev avtomobilov je povzročila precej hude krvi

Nas casnik je prejšnji teden objavil fotografijo in krajše besedilo, v katerem smo javnost seznanili, da je novogoriški župan Certomir Spacapan predal ključe novih Renaultovih devetnajstic trem svojim kolegom v novoustanovljenih občinah. Razdelitev avtomobilov je na Goriškem povzročila precej hude krvi. Nekateri vidijo v tej potezi razsipavanje družbenega denarja, nove občine pa se bodo tako lahko obrisale pod nosom za se kaj drugega, kar jim sicer gre po delitveni bilanci, nekateri pa so preprosto nevosčljivi...

V občinah »obdarovanih« županov so bili odzivi zelo različni. V občini Miren-Kostanjevica so temu vprašanju posvetili velik del seje občinskega sveta. Svetnike je na primer zanimalo, od kod županu mestne občine (ki je bil tudi v stari občini na visokem položaju - predsednik izvršnega sveta) denar za nakup. Dokler tega ne bodo uradno zvedeli, se

bo njihov župan Zlatko Marušić lepo vozil s svojim avtomobilom, »pocinjena devetnajstica« pa naj ostane kar na občinskem dvorišču. V Brdih se je samo eden od odbornikov zanimal, kako in kaj je s to stvarjo. Hujšega ni bilo in tamkajšnji župan se lahko vozi z novim svtomobilom. V Kanalu pa o avtomobilih uradno še niso razpravljali.

Da bi vsaj malo ohladili vročo kri, smo za mnenje vprašali Crtomirja Spacapana. Takole pravi: »Avtomobile smo kupili iz ostanka dohodka prejšnjih občinskih upravnih organov. To so bili lastni prihodki občine, iz katerih smo v preteklosti med drugim kupovali računalnike in kajpada tudi službene avtomobile. Ocitek, da smo kupili Renaultove avtomobile, ker je lastnik trgovine ABC član stranke LDS, je nepravilen. Bil je najboljši ponudnik (Ford CMM Trade, ABC in Adria avto). Vsi trije so stali okoli šest milijonov tolarjev. Za novogoriško občino pa smo z denarjem iz istega vira kupili opel omego.«

Vojko Cuder

ILIRSKA BISTRICA / LESONIT

Projekt sanacije odpadnih voda

V prihodnje bodo ukinili proizvodnjo vlaknenih plošč

Razmere v bistriskem lesnem podjetju Lesonit, po številu zaposlenih in obsegu proizvodnje največjem podjetju v tej občini, so se v zadnjih dveh letih občutno izboljšale. Pred vrati je lastništvo podjetja, s katerim bo 60 odstotkov vrednosti Lesonita preslo v roke zaposlenih, nekdanjih zaposlenih in upokojencev. Poleg priprave na lastništvo pa je v ospredju pozornosti tega 580-članskega podjetja tudi ekološka sanacija. Z njo namerava Lesonit do leta 2000 celovito rešiti ekološke probleme, ki jih povzroča okolju.

Začetki Lesonitove proizvodnje segajo že v leto 1946, ko je italijanska družba Fallerisa zgradila v tem delu Evrope prvo tovarno za proizvodnjo vlaknenih plošč po mokrem postopku. V teh letih je Lesonit doživljal svoje vzpone in padce, največja kri-

vanja, zlasti na izvoznem področju, je povedal direktor podjetja Roberto Kocman. Lesonit namreč skoraj 80 odstotkov svoje proizvodnje izvozi, predvsem v Nemčijo, skandinavske dežele, Francijo, Italijo, Daljni vzhod, Izrael in Severno Afriko.

Vrednost ocenjenega premoženja podjetja, ki je podlaga za lastništvo, so v Lesonitu zmanjšali za približno 11 milijonov nemških mark. To liko namreč znaša ekološki sanacijski program, ki ga bodo v Lesonitu postopoma uresničevali v naslednjih petih oziroma desetih letih. S tem pa so uveljavili tudi zakonito možnost, ki dopušča znižanje vrednosti podjetja na račun vlaganj v ekologijo. Program predvideva sanacijo odpadnih voda, ki so rezultat proizvodnje vlaknenih plošč in deloma kasiranih plošč, ter sanacijo zraka. Omenjene

LENART / OBČINSKI SVET

Stara koalicija je razpadla

Kdo bo novi tajnik občine Lenart je uradno še vedno uganka

V Lenartu v Slovenskih goricah se stranke pogovarjajo o sestavi prihodnje koalicije v občinskem svetu, saj je stara, ki so jo sestavljali SKD, SLS in SDSS, razpadla. Tako je mogoče sklepati iz kratkih informacij in sporočil, ki počasi curljajo v javnost. Zdi se, da se je vse skupaj zacelo z neimenovanjem občinskega tajnika.

Predstavniki strank so se že sesli z lenarskim županom Slavkom Krambergerjem. Pogovarjali so se o možnostih za cimprenjo rešitev krize, ki nekoliko preseneča, saj je zlasti delo sveta gladko steklo, pa tudi strankarskih prepričanj, nagajanj in igrice skorajda ni bilo. Nekateri menijo, da je vse skupaj razumljivo in da so nekateri delo v politiki vzeli prelahko. Gre za odgovorne naloge, ki jih bo treba

reševati s strpnim dogovarjanjem in poslušanjem drugače mislečih. In prav pri tem so se usteli, dodajajo poznavalci lenarskih razmer in pravijo, da bi morali upoštevati tudi izide, ki so jih dosegli stranke, preden bi se pogovarjali o delitvi najodgovornejših položajev v občinskem svetu.

Strankarski in medstrankarski dogovori naj bi bili končani včeraj, ko naj bi bilo znanega kaj več o novi obcin-

ski koaliciji, ki bi jo lahko sestavljali SKD, LDS, ZLSD in skupina neodvisnih poslancev. Po drugi različici, ki se tudi zdi možna, bi bili v takšni koaliciji LDS, SLS in SKD, po tretji pa bi lahko ostala prvotna, vendar nekoliko popravljena razmerja.

Problem je v pristojnosti strank, ki izražajo željo, da bi vse skupaj cimprenje rešili in se vnovič lotili strateskih razvojnih vprašanj in vsakdanjika lokalne skupnosti. Priprave na sprejem statuta so v polnem teku, ocenjujejo, da bi o statutu prvič lahko razpravljali že 10. februarja. Takrat bodo imenovali tudi tajnika občine Lenart. **Marjan Tos**

IDRIJA / ZA BOLJŠE ZDRAVJE

Idrijski obrtniki zbirajo denar za ultrazvočni sondi

Območna obrtna zbornica v Idriji je v začetku tega leta med svojimi člani sprožila zbiralno akcijo za nabavo dveh dodatnih ultrazvočnih sond za opremo ginekološke ambulante v idrijskem zdravstvenem domu. Tu so pred dvema letoma nabavili ultrazvočno napravo, ki pa je zaradi pomanjkanja priključkov le polovično izkoriščena.

Z dodatnimi sondami bo omogočeno zgodnje spremljanje nosečnic in odkrivanje sprememb na maternici ter jajčnikov, drugo sondo pa bodo uporabljali za preiskavo dojk in v pediatriji za zgodnje odkrivanje spre-

memb na otroških kolkah. Naložba je vredna 30 tisoč nemških mark, z njo pa se bo izboljšala kakovost zdravstvenih storitev v idrijskem zdravstvenem domu in skrajšala dodatna pot mnogih pacientk, ki na te preglede sedaj hodijo v druge zdravstvene ustanove.

Na idrijski območni obrtni zbornici, kjer je registriranih 573 obrtnikov pričakujejo, da se bodo njihovi člani v velikem številu vključili v akcijo. Prispevek na člana znaša 10 tisoč tolarjev, nakazani znesek pa bo kot olajšava upoštevan tudi pri obračunu davka na dobiček.

Roman Bric

Program lastništva podjetja so na agencijo oddali novembra lani, prvo soglasje pa so prejeli 9. januarja. Program določa koncept notranjega lastništva, kar pomeni, da naj bi z interno razelitvijo (20 odstotkov) in notranjim odkupom (40 odstotkov) zaposleni, bivši zaposleni in upokojenci olastinili 60 odstotkov družbenega kapitala podjetja, ki so ga ocenili na 17 milijonov mark. Doselej vpisovanje certifikatov uspešno poteka, saj so zbrali že 1.200 certifikatov (558 od zaposlenih, 263 od nekdanjih zaposlenih in 402 od upokojencev), kar predstavlja 425 milijonov tolarjev premoženja. Vodstvo podjetja predvideva, da se bodo v register vpisali kot delniška družba lahko že aprila, pred tem pa morajo dobiti še drugo soglasje agencije.

za, ki jo je tudi dokaj uspešno prebrodil, pa je nastopila v letih 1987 do 1992. Realizacija proizvodnje, ki je se v letu 91 dosegla 50 milijonov nemških mark, je do leta 1993 zdrsnila na 32 milijonov, v lanskem letu pa jim je uspelo ustvariti že 40 milijonov mark. »Zadnji dve leti tako že kaže na boljše, trend rasti in oživljanja podjetja pa naj bi se nadaljeval tudi v prihodnje, seveda, če bo država zagotovila ustrezne pogoje poslo-

ekološke naložbe naj bi uresničili najkasneje v sedmih letih, zatem pa naj bi se lotili se ureditve okolice tovarne in sanacije deponij lesenih odpadkov. Sicer pa so si v Lesonitu za zmanjšanje onesnaževanja okolja prizadevali tudi že doslej. Eden pomembnih korakov pri tem je bila ukinitve proizvodnje vlaknenih plošč po mokrem postopku v letu 1986, ki so jo nadomestili s suhim postopkom.

Mateja Godejša

KRANJSKA GORA

Dobili so nov teptalec snega

V soboto je v Kranjsko goro končno prispel novi teptalec, s katerim bodo tamkajšnji turistični delavci lažje in hitreje urejali tekaške proge. »Ratrak« so uvozili iz tujine, zanj pa so odsteli 220 tisoč nemških mark. Denar so prispevali podjetje RTC Žicnice, kranjskogoriško turistično društvo in krajevna skupnost Rateče. Kot je povedal tehnični vodja RTC Žicnic Kranjska gora Alojz Zupan, bodo z novim strojem lahko zelo kakovostno pripravljali tekaške proge.

Stroj namreč mehak sneg utrjuje, trdega pa mehča. Novi teptalec so že preizkusili. Po besedah tehničnega vodja RTC Žicnic se je zelo dobro obnesel, zato so prepričani, da so denar dobro naložili. Kot ugotavljajo, doslej tekaške proge niso

Z novim teptalcem snega bodo tekaške proge bolj urejene (Foto: Mateja Faletić)

bile najboljše urejene, v prihodnje pa se tega ni bati. Trenutno je mogoč tek na smučeh v smeri iz Kranjske gore proti Tamarju, kar pomeni približno dvajset kilometrov prog.

Ce bi letošnja zima prinesla dovolj snega in primerno nizke temperature, bi bilo tekaških prog za približno 30 kilometrov. Kranjskogor-

ski turistični delavci ugotavljajo, da je tek na smučeh mogoče tudi drsati na naravnem ledu v Jasni in Ratečah, se vedno je možna smuka v Podkorenu, na voljo pa so tudi stiri sankaske proge. V nedeljo se bo v Kranjski gori začelo tudi prvenstvo pravnikov Slovenije, ki bo trajalo do 12. februarja.

Mateja Faletić

Poleg teka na smučeh se je v Kranjski gori in okolici mogoče tudi drsati na naravnem ledu v Jasni in Ratečah, se vedno je možna smuka v Podkorenu, na voljo pa so tudi stiri sankaske proge. V nedeljo se bo v Kranjski gori začelo tudi prvenstvo pravnikov Slovenije, ki bo trajalo do 12. februarja.

ŠEMPETER / ZDRAVSTVO

Težave šempetrske porodnišnice

Lani se je v porodnišnici rodilo le 848 otrok

Danes je minilo trideset let od začetka delovanja porodniškega oddelka v šempetrski bolnišnici. V počastitev jubileja je vodstvo porodnišnice sklicalo tiskovno konferenco, na kateri so predstavili prehojeno pot in opozorili na težave, v katerih se je znašla porodnišnica.

Porodnišnica v Šempetru ima kljub razmeroma kratkemu času delovanja za seboj kar nekaj postaj, na katere so njeni zaposleni upravičeno ponosni. Ponosni so na začetek delovanja, ko so zdravniški ginekološkega oddelka s pomočjo vodstva bolnišnice poskrbeli za adaptacijo stare konjunske v primerne prostore, v katerih se je ravno na dan otvoritve rodil prvi novorojenček. Na naslednji stare konjunske v primerne prostore, v katerih se je ravno na dan otvoritve rodil prvi novorojenček. Na naslednji stare konjunske v primerne prostore, v katerih se je ravno na dan otvoritve rodil prvi novorojenček. Na naslednji stare konjunske v primerne prostore, v katerih se je ravno na dan otvoritve rodil prvi novorojenček.

cna pralnica, so se za tri leta preselili v izpraznjene prostore starega dela bolnišnice. Na tiskovni konferenci je dr. Peter Janežič spregovoril tudi o težavah. Te se kažejo v izrabljeni opremi in pomanjkanju zaposlenih, predvsem babic. Dejal je, da je minilo se petnajst let, odkar so vpisali zadnjo generacijo srednješolk za babisko solo v Ljubljani, ki so jo nato ukiniteli. Ze enajst let v zdravstvo ni prišla nobena nova babica. Kljub svarilom vseh slovenskih porodnišnic se ni nič zgodilo. Za babiški poklic so poskušali specializirati višje medicinske sestre. Uspeh je bil picel: le dve sta se odločili

zanj. Kot rečeno, oprema je zastarela, denarja za nakup nove pa ni. Petdeset milijonov tolarjev, kolikor naj bi jih dobila šempetrska bolnišnica za novo opremo, zadosca komaj za nakup polovice rentgenskega aparata, ki ga potrebujejo za računalniško diagnostiko, in to v bolnišnici, ki se že vrsto let lahko pohvali z najnižjo predporodno smrtnostjo. V porodnišnici so ponosni tudi na podatek, da v zadnjih dveh letih ni umrl noben novorojenček.

V 30 letih so imeli v šempetrski porodnišnici skoraj 37 tisoč porodov. Rodilo se je 37.459 otrok, od tega 463 dvojčkov. Žal število porodov ze od leta 1979 upada. Ce je takrat zajokalo se 1585 novorojenčkov, se je lani otroški jok oglasil le se 848-krat.

Vojko Cuder

POSILANSKE PLAČE

»Mezde« med besedami in dejanji

LJUBLJANA - Ren  Descartes je ze pred stoletji v uvodu svoje znamenite razprave Meditacije (morda ironično) zapisal, da kar zadeva pamet, vsak zase misli, da je ima ravno prav. Mi pa dodajamo, da za pla o obicajno vsakdo meni, da je ima premalo. Pri tem pa obstaja tudi svojevrstna progresivna lestvica,  e imas naprimer 45 tisočakov mesečno, kar je bila povprečna neto novembrska plača v slovenski obutveni industriji, se ti morda zdi, da bi za preživetje potreboval le malo višjo plačo. Z višjo plačo pa se tudi apetiti povečajo.

Povečali so se tudi poslanski apetiti, saj se jim je izhodi na osnova za januarske plače povišala za 29, 86 odstotka. To je odločila njihova Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, ki je preklcala sklep državnega zbora izpred dveh let, s katerim so si poslanci zni zali plačo za dvajset odstotkov. Kot je sporočila služba za informiranje državnega zbora, se poslanske plače tako trenutno gibljejo med 500.000 in 900.000 tolarjev bruto, oziroma med 250.000 in 400.000 tolarji neto. Kot vse kaže pa to letos ne bo edino povečanje poslanskih plač. Delovni osnutek finančnega proračuna državnega zbora za leto 1995 namreč predvideva, da bo za plače in druge osebne prejemke v državnem zboru skupaj s prispevki delodajalca treba od etsti 2.030.136.817 tolarjev, kar je 64 odstotkov več kot lani.  e prav razumemo finančni načrt državnega zbora, bi to pomenilo, da ob zdaj sprejetem povišanju plač za 20 odstotkov in predvideni 10 odstotni inflaciji, ki naj jo plače »lovijo«, ostaja se 34 odstotkov za eventualna ponovna povišanja plač. Za financiranje političnih strank pa naj bi porabili za 450 milijonov tolarjev, kar je skoraj se enkrat več kot lani. Finančni načrt državnega zbora je sestavni del zakona o proračunu in zato bodo o njegovem sprejetju odločali poslanci sami.

Pred dvema letoma so poslanci menili, da je moralno nesprejemljivo, da v času takšne gospodarske krize in ob tolikšnem številu brezposelnih prejemajo tako visoke plače, in so si tako zni zali osnovo plače za dvajset odstotkov. So se torej razmere v Sloveniji spremenile? Stevilo nezaposlenih je konec novembra v Sloveniji dosegalo 123.582, povprečna bruto plača v Sloveniji, ki je bila izplačana v decembru, pa je znašala 104.766 tolarjev. Ob tem je potrebno tudi uposte-

vati, da obstaja kar nekaj industrijskih panog, kjer so bile povprečne plače se bistveno nizje, tako so bile povprečne neto plače v pohi stveni industriji 49.574 tolarjev, najslabše pa so bile plačani v obutveni industriji, kjer so decembra izpla ne plače povprečno znašale le 41.211 tolarjev. Torej nekateri v rev cini, drugi pa... Poslanci pri določanju svojih plač tudi niso spoštovali proračunskega memoranduma, ki so ga sprejeli sami, in kjer je predvideno, da morajo plače zaostajati za rastjo bruto domačega proizvoda, ta pa naj bi se letos povečal za 4 do 5 odstotkov. To pomeni, da bi lahko plače letos realno (ob predvideni letni 10-odstotni inflaciji) narasle le za 3 odstotke.

Povečanje poslanskih plač za mesec januar je v javnosti povzročilo negativne

odmeve, zato so poslanci  e začeli izjavljati, da so proti pretirano visokim poslanskim plačam. Tako nam je izvršilni odbor Slovenske ljudske stranke sporočil, da podpira stali e, naj imajo poslanci ustrezno visoke plače, po njihovem mnenju pa ni prav, da se prav v času, ko se mnogim drugim slojem prebivalstva plače realno zmanjšujejo, poslancne plače povišujejo. Jože Pu nik (SDSS) je včeraj za Republiko tudi povedal, da nasprotuje temu, da bi poslanci imeli previsoke plače. Ignac Polajnar (SKD) včeraj ni želel govoriti o poslanskih pla ah. Poslanci ZLSD, ki so člani KVIAZ, pa so tako  e na sami seji nasprotovali povišanju izhodi nih poslanskih plač za 20 odstotkov. Predsednik odbora za finance in kreditno monetarno poli-

tiko Janez Kopac (LDS) pa je zatrdil, da odločno nasprotuje temu, da bi se proračunska postavka za plače in druge osebne prejemke in prispevke delodajalca v državnem zboru, povišala kar za 64 odstotkov v primerjavi z lanskim letom, kot to predvideva finančni načrt državnega zbora..

Kakorkoli  e, po predpisih si lahko poslanci določajo plače sami. Tako pravzaprav ni organa, ki bi jim (seveda,  e to počno v skladu z zapisanimi pravili) to preprečil. Čeprav mnogi izjavljajo, da se ne strinjajo s povišanjem svojih plač, pa vendar ne gre pozabiti, da so ob nedavnem 20 odstotnem povišanju ve inomoma modro molčali. Tezava je le v tem, da verjetno na to ne bodo čez dve leti pozabili volilci.

Mateja Bertone 

GZS: »Gospodje v vladi bodo morali odgovoriti na nekatera vprašanja«

LJUBLJANA - »V lanskem letu je javna poraba v Sloveniji dosegla zavidljivih 851,3 milijarde tolarjev ali 10,7 milijarde nemskih mark. To je za 4,8 odstotka več kot v letu 1993, medtem ko se je javna poraba v zadnjih dveh letih realno povečala za 20 odstotkov. Pri vsem tem pa je zanimivo dejstvo, da država polni vre o javne porabe po liniji najmanjšega odpora, torej kar iz različnih prispevkov za plače in za socialno ter zdravstveno zavarovanje.«

Tako je na v erajnsji seji upravnega odbora GZS začel svoj uvod predsednik Dagmar Suster, ko je članom upravnega odbora predstavil potek pogajanj o politiki plač v letosnjem letu in splosni kolektivni pogodbi za gospodarstvo. Suster je se de al, da bodo morali gospodje v vladi s finančnim ministrom na čelu odgovoriti na nekatera vprašanja, saj se rast javne porabe, re eno poenostavljeno, lahko pripiše predvsem večji proračunski porabi. Gospodarska zbornica nasprotuje realni rasti porabe, kar izrecno poudarja tudi pri pogajanjih s sindikati in vlado, in zahteva, da v sporazum o pla ah vnesejo točno določen znesek javne porabe, torej konkretne številke in ne odstotkov. Prav tako pa zbornica zahteva omeji-

tev plač v absolutnem znesku. V razpravi se je pokazalo, da je gospodarstvo pripravljeno se naprej zatiskati pas pri pla ah, vendar je za to potreben vsesplosen nacionalni konsenz zaradi psiholoških, moralnih in drugih razlogov, pri čemer so bile posredno in neposredno večkrat omenjene tudi poslanske plače. Vse kaže, da je gospodarstvo pripravljeno ohraniti nivo lanskih realnih plač tudi v letošnjem letu, vsake tri mesece pa bi plače prilagodili rasti inflacije. Najniz ja neto plača naj bi znašala brez dodatkov 30.000 tolarjev, sankcij za izpla evalce višjih plač od povprečja pa naj ne bi bilo, se posebej  e podjetje dosegla dobre poslovne rezultate. Zanimiv je podatek, ki ga je omenil predsednik GZS, da je bilo lani v Sloveniji kar 33.000 delavcev (7 odstotkov vseh zaposlenih), ki so prejeli manj kot 30.000 tolarjev. Predsednik Združenja delodajalcev Slovenije Miran Goslar pa je izpostavil se nekaj odprtih vprašanj. Med drugim je povedal, da bo potrebno razmisliti, katero lansko osnovo bodo vzeli za izhodi no pla o.  e ima podjetje izgube, ni razloga, da bi plače povišalo, uspešnim podjetjem pa po mnenju delodajalcev ne bi smeli postavljati prevelikih omejitev pri izplačevanju plač. Alenka L. Jakomin

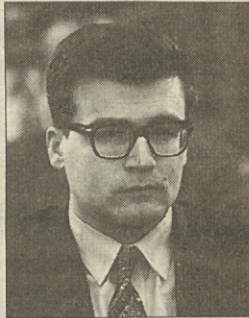
Minister udejanja sprejeto politiko

LJUBLJANA - Novi slovenski zunanji minister Zoran Thaler bo v petek obiskal Zagreb, v ponedeljek Madzarsko, v torek Avstrijo in v sredo Rim. Prva konkretna akcija Zorana Thalerja je torej namenjena odnosom z vsemi sosednjimi državami, kar je tudi glavna naloga slovenske diplomacije - ureditev ali utrditev odnosov z vsemi sosedji. Pred tem bo zunanji minister v četrtek sprejel predstavnike enotnih zastopstev Slovencev iz Italije, Avstrije in Madzarske in tako izkazal spoštovanje načelne obveže, da se slovenski visoki predstavniki pred uradnimi obiski v državah, kjer manjšina zivi, posvetujejo z njenimi zastopniki. To načelo je Thaler odločno zagovarjal kot predsednik zunanjepolitičnega odbora in ga seveda tudi takoj udejanil. V vseh treh primerih obisk ne pomeni formalnopravnih pogovorov oziroma pogajanj, marveč pregled položaja in poskus cim hitrejšega reševanja nerešenih vprašanj. Na italijanski strani se bo obisk časovno ujema  s pobudami dežele Furlanije-Juljske krajine in njenimi naporji za obnovo dobrega ozračja in krepitev dobrososedskih odnosov na meji. To bo hkrati tudi preizkus stališ rimske birokracije in nove rimske vlade z zapletenim odnosom sil. Očitno je, da tudi Italiji zapleti na slovensko-italijanski meji ne koristijo, toda vprašljivo je, ali bo dovolj politične volje in odločnosti, da bi hitro nasli ustrezne rešitve, vsaj v smeri reševanja problemov na dveh ravneh. Zanimivo je tudi, da so tako hiter in obsežen obisk novega slovenskega zunanjega ministra lahko pripravili v manj kot petih dneh, za kar si slovenska profesionalna diplomacija zasluži dobro oceno, po drugi strani pa to odraža interes in ugodno oceno političnih krogov iz vseh sosednjih glavnih mest.

Bogo Samsa

Thaler za ustanovitev predstavni stva v Italiji

LJUBLJANA (STA) - Zunanji minister Zoran Thaler je predstavnikom slovenske manjšine v Italiji izrazil pisno podporo k njihovi odločitvi o ustanovitvi  asanskega predstavništva Slovencev v Italiji, je sporočila služba za stike z javnostjo. Thaler je v pismu poudaril, da je utemeljitev predstavništva na načelu "enotnost v različnosti" dobro izhodi e za to, da se ob polnem spoštovanju obstoječe pluralnosti nadaljuje nujni proces akcijskega povezovanja vseh Slovencev v Italiji.

V Dekanih pokopali Andreja Novaka

DEKANI - Včeraj so v Dekanih pokopali Andreja Novaka, veleposlanika Republike Slovenije in prvega stalnega predstavnika RS pri Svetu Evrope v Strasbourgu. Na pogrebu se je od njega poslovil tudi zunanji minister Zoran Thaler, ki je med drugim de al:

Spominjam se dneva, jeseni 1990 je bilo, in razgovora pri dr. Ruplu, tedanjemu zunanjemu ministru, ko sva prepricevala gospoda Andreja Novaka, naj se pridruži ministrstvu za zunanje zadeve ter zastavi svoje sile za slovensko zunanjo politiko. Svojo diplomatsko pot je tako pri el pred stiri leti kot naš diplomat nekdanje države, saj je Slovenija vztrajala na njegovem imenovanju. Se istega leta jeseni pa je nato v Strasbourgu  e zastopal novo državo Slovenijo. Prav zato ga lahko upravičeno stojemo za prvega slovenskega diplomata.

Prvega po času, najodlicnej ega po vsem, kar je napravil v Svetu Evrope za Slovenijo. S svojo izjemno osebnostjo, široko kulturo, znanjem, talentom in smislom za stvarnost veleposlanik Novak ni dosegel le tega, da je Slovenija postala v najkrajšem mo nem času polnopravna članica Sveta Evrope, ampak je povzročil, da se je tudi Svet Evrope mo no približal Sloveniji in jo upošteval kot partnerja, s katerega članstvom je ogromno pridobil...

»Srečni ste lahko, ker imate tako odlicnega predstavnika v Svetu Evrope; vsi izredno pozorno poslušamo, kaj re e«, so imeli navado re i sogovorniki iz mednarodnega sveta. In res smo bili lahko srečni. Veleposlanik Novak je užival nesporen ugled in zaupanje v vseh krogih in institucijah, ki so imele opravka s Svetom Evrope...

V zahajajočem stoletju, ki na eni strani ožarjeno z nesmiselnim nasiljem, na drugi strani pa z vztrajnim in po rtovalnim iskanjem rešitev z nenasilnimi vzorci, je veleposlanik Novak pripadal tisti zlahtni zvrsti ljudi, zaradi katerih obstaja upanje na zoro enaindvajsetega stoletja ter za bodočnost prihodnjih generacij. Neizmerno nam je žal, da ne bomo mogli več delati z njim, čeprav si bomo vedno, kadar bo slo za zadeve z njegovega področja, postavljali vprašanje, kako bi on ravnal ob takšni priložnosti. Veleposlanik Andrej Novak bo ostal za vedno  iv v nasih mislih.

ZUNANJEPOLITIČNA USMERITEV SLOVENIJE / OKROGLA MIZA

Težave z Italijo so posledica napačne ocene položaja

Za Slovenijo je naslonitev na Nato pomembnejša kot članstvo v EZ

LJUBLJANA - Okrogla miza o zunanjepolitični usmeritvi Slovenije kot osnove gospodarske, tehnološke in nacionalne strategije je navrgla celo vrsto koristnih premislekov in pobud. Udeleženci, med njimi tudi novi zunanji minister Zoran Thaler, so vsi po vrsti ponavljali ugotovitve, da je vseslovenski dogovor o prednostnih nalogah najnujnejša osnova za kakovostno zunanjo politiko, ta pa je eden nujnih pogojev za obstanek in normalen razvoj Slovenije.

Zoran Thaler je de al, da slovenska zunanja politika potrebuje tudi mo no podporo domače javnosti,  e želi pridobiti kredibilnost v svetu. Okroglo mizo so organizirali Svetovni slovenski kongres - Konferenca za Slovenijo, Institut za dr ubene vede (Center za strategijo razvoja Slovenije) ter Ministrstvo za znanost in tehnologijo. Razprava se je vrtela okrog temeljnih sklopov, ki jih je uvodoma opisal dr. Marko Kos: nacionalna zunanjepolitična strategija kot osnova političnega konsenza vseh Slovencev,

varnostna in gospodarska vprašanja v luči povezovanj z zvezo Nato in Evropsko unijo, zavarovanje nacionalne identitete ter demokracije. Marko Kos je našel tudi vprašanje odnosa med organizacijami civilne družbe in političnimi strankami, odnos do Balkana in Jugoslavije oziroma Srbije, kot posebna tema pa se je pojavljaj tudi oglejski dokument in različna tolmačenja njegovih posledic za slovensko državo.

Peter Glavič je opozoril na naravoslovno teorijo sistema spontane organiziranosti, po

kateri stvari ves čas nastajajo in razpadajo. Podobno se po njegovem mnenju dogaja z združevanjem Evrope, česar bi se Slovenija morala zavedati. Miran Mejak je nastel programske cilje Slovenije, med katerimi je namenil poseben poudarek cim tesnejšim stikom z zvezo Nato. V svetu se po njegovem mnenju vse bolj krepi mo  islama in »konfucionizma«, zato je za Slovenijo Nato se bolj strateskega pomena kot pa Evropska unija. Paolo G. Parovel je ugotovil, da je Slovenija v politiki do Italije spregledala vrsto stvari, ki izhajajo iz pomanjkljive strateske analize problema. Slovenija je napačno identificirala svojega »nasprotnika«, saj ta ni Italija kar tako, pač pa je to skupina politikov, ki  e dolgo povezuje desnicarske centre moči v državi, pa tudi mednarodno. Problem nepremicnin

je le teater, s pomočjo katerega bo ta politika ustvarila precenden en primer beguncev, ki bo uporabljen tudi v kakšnem drugem kontekstu, denimo v primeru Nemčije. Bojan Brezigar je de al, da sedanja italijanska politika do Slovenije ni naključna, saj gre za urenjevanje njihove dolgoročne zunanjepolitične strategije, ki je

neodvisna od trenutne vlade ali zunanjega ministra. Italija svojo vzhodno mejo brani tako, da z različnimi prijemi »drži roko« nad ozemljem vse do nekdanje rapalske meje. Brezigar je opozoril, da se je v Sloveniji zlasti v zadnjih nekaj mesecih problem Italije preveč poenostavljaj.

Bostjan Lajovic

Vojska bogatejša za helikopter

CELJE - V soboto bodo na atletskem stadionu celjskega Kladivar Cetisa krstili novo pridobitev letalske enote slovenske vojske, helikopter Bell 1412. Gre za tretji helikopter, ki ga je v zadnjih mesecih kupilo ministrstvo za obrambo. Kot je znano, so prvega krstili na Koroskem in imenovali za Kralja Matja a, drugega v Kranju, tretjega pa bodo v Celju poimenovali po Kne jem mestu Celje. (B. P.)

VLADA

Zdaj grozijo tudi kmeti

DUNAJ - Vlada se je zaradi se vedno neizpolnjenih obljub, ki jih je dala kmetijstvu še pred vstopom Avstrije v Evropsko zvezo (EZ) znašla pod hudim pritiskom kmetov. Predsednik zbornice Schwarzböck je za slučaj, da na vrhunskem srečanju predstavnikov zbornice z zastopniki vlade ne bo prišlo do zadovoljivih rešitev, zagrozil s protestnimi akcijami.

Konkretno gre za obljubo zvezne vlade in zveznih dežel, da bodo s pospeševalnimi sredstvi poravnali del izgub pri cenah za kmetijske proizvode, če so povezane s pristopom k EZ. (I.L.)

AVSTRIJA / RAZPRAVA O VARČEVALNEM PAKETU V ODLOČILNI FAZI

Velika koalicija v doslej najhujši krizi

Busek ne izključuje padca vlade - Lacina grozi z odstopom

IVAN LUKAN

DUNAJ - Je sele pred dvema mesecema ustanovljena koalicija socialdemokratov (SPÖ) in ljudske stranke (ÖVP) tik pred zlomom? - ključnega pomena za preživetje nove vlade je sporen varčevalni paket. To je postalo jasno po včerajšnji seji zvezne vlade.

Vicekancler in sef ljudske stranke Erhard Busek, ki je sele dan prej v vprašanju reorganizacije solstva klonil močnemu pritisku sindikata, je po seji vlade dejal, da je pot k zveznemu predsedniku zelo verjetna, če koaliciji v zadnjem trenutku ne bo uspelo uresničiti že dogovorjenih t.i. varčevalni paket. »Možnosti za preži-

vetje oz. padec vlade so 50:50«, je dodal Busek.

Tudi za socialdemokratskega finančnega ministra Fedindanda Lacina je uresničitev varčevalnega paketa odločilnega pomena: na vprašanje novinarjev, ali bi državnemu zboru predložil zvezni proračun »z deficitom daleč nad 100 milijard silingov«, je nedvoumno odgovoril, da to ne bi storil in za ta slučaj kar napovedal svoj odstop.

Bolj optimističen je (socialdemokratski) kancler Franz Vranitzky. Dejaj, da je se naprej prepričan, da bo le se uspelo doseči »znosne kompromise« in s tem rešiti veliko koalicijo in vlado.

Skeptičen: šef ÖVP in vicekancler Erhard Busek.

Grozil z odstopom: finančni minister Ferdinand Lacina.

AVSTRIJA - NATO

Vključitev v »Partnerstvo za mir« le v etapah

Podpis sporazuma 10. februarja

DUNAJ - Avstrija bo se letos postala partner Severnoatlantske vojske zveze (Nato). Sklep o vstopu v projekt »Partnerstvo za mir« je včeraj soglasno sprejela zvezna vlada pod predsedstvom kanclerja Franza Vranitzkega, sporazum pa bo podpisal zunanji minister Alois Mock 10. februarja letos na sedežu Nata v Bruslju.

Vstop v »Partnerstvo za mir« je bil do zadnjega trenutka sporno vprašanje med socialdemokrati in ljudsko stranko, zdajšnji sklep o pristopu pa je nacerne narave in kompromis, saj gre za vključevanje Avstrije v projekt »Partnerstvo za mir« v etapah. O udeležbi pri konkretnih projektih bo vlada namreč odločala sprotoma.

Kancler Vranitzky je s

tem v zvezi poudaril, da se obstaja znotraj vlade soglasje, da se bo Avstrija v okviru »Partnerstva za mir« udeležila samo pri akcijah, ki so usmerjene za ohranitev miru, sodelovala pa bo tudi pri akcijah kot gre za humanitarno pomoč ter pomoč pri naravnih katastrofah.

Na zahtevo socialdemokratov se avstrijska vojska (vsaj zaenkrat) se ne bo udeležila klasičnih vojaških manevrov Nata.

Tako zvezni kancler Vranitzky kot tudi zunanji minister Alois Mock in minister za obrambo Werner Fasslabend so v zvezi s pristopom Avstrije k projektu »Partnerstvo za mir« izrecno poudarili, da s tem ni ogrožena z ustavo zajamčena avstrijska nevtraliteta. **Ivan Lukan**

NOVICE

Umrla prva napovedovalka poročil pri ORF Annemarie Berte

DUNAJ - »Velika dama« avstrijskih napovedovalk pri Avstrijski radioteleviziji (ORF) Annemarie Berte je včeraj umrla v 63. letu starosti. Na Koroškem rojena Berte se je 1. avgusta leta 1958 kot prva ženska napovedovalka predstavila televizijski publiki, leta 1978 pa je bila izbrana kot najbolj priljubljena napovedovalka in zato prejela Zlato kamero.

Multilateralno srečanje diplomatov na Koroškem

CELOVEC - Na pobudo koroškega deželnega glavarja Christofa Zematta so se te dni v koroški prestolnici srečali diplomatski zastopniki Belgije, Čila, Nemčije, Finske, Velike Britanije, Haitija, Italije, Koreje, Malte, Nizozemske, Švedske, Slovenije, Ukrajine in Madžarske na prvem »multilateralnem kontaktnem pogovoru. Koroški glavar je ob tej priložnosti poudaril, da je najučinkovitejša pot za razčiščenje nesoglasij med narodi in državami intenzivni osebni stiki. Avstriji da je po vojni bila vedno kraj za pogovore pri reševanju mednarodnih konfliktov. To vlogo namerava igrati tudi kot nova članica EZ.

PROVIZIJSKA AFERA / RAZISKOVALNI PARLAMENTARNI ODBOR?

Kallat: »Ni razloga za odstop«

DUNAJ - Z odstopom v provizijsko (in prisluškovalno) afero vpletenima državnima poslancema Hermannu Kraftu (ÖVP) in Petri Marizziji (SPÖ) razprava o ozadjih spodletela kupcije, pri kateri se je obema koalicijskima strankama obetala provizija iz nakupa orožja v višini skoraj 70 milijonov silingov, se ni končala.

Osredotocila se je zdaj na vlogo grofa Alfonsa Mensdorff-Pouillya, moza ministrice za okolje Marie Rauch-Kallat (ljudska stranka) in svetovalca britanskega proizvajalca

vojaskih letal in helikopterjev British Aerospace, ter na vprašanje, ali je ministrica kaj vedela o načrtovani kupciji.

Kallat v včerajšnji izdaji dunajskega dnevnika »Die Presse« zanika vsako osebno vpletenost v afero ter ne vidi nikakršnega razloga za odstop s položaja ministrice za varstvo okolja, hkrati tudi poudarja, da je njen mož samo »majhen kolesček v tej zadevi« ter da »nikdar ni obljubil izplačila provizij«. Prav tako da tudi ni bil »gonilna sila« pri navezovanju stikov, kot je to poročal »profil«.

Kot znano, je omenjeni politični tednik poročal, da je grof Mensdorff-Pouilly bil tisti, ki je decembra leta 1993 stopil do poslanca Krafta s prošnjo, naj v zvezi z načrtovanim nakupom helikopterjev za avstrijsko vojsko »končno stopi do Marizzije«.

Kraft je to storil februarja leta 1994 in v pogovoru, katerega je posnela doslej neznana oseba in posnetek v prvih dneh januarja letos posredovala političnemu magazinu »News«, socialdemokratskemu politiku dejansko tudi ponudil provizijo

sko kupcijo. British Aerospace da bi bil v primeru naročila pripravljen plačati dvo-odstotno provizijo (pri naročilu v obsegu 3,8 milijarde silingov bi to bilo 70 milijonov silingov).

Opozicija, predvsem svobodnjaki, zeleni in liberalni forum, ter tudi nekateri socialdemokratski politiki so se medtem izrekli za ustanovitev preiskovalnega parlamentarnega odbora, ljudska stranka pa je odločitev o tem vprašanju napovedala za jutri četrtek na seji kluba poslancev državnega zbora. **Ivan Lukan**

Kancler Vranitzky: Pristop je v skladu z nevtraliteto.

MADŽARSKA

Lastninjenje v slepi ulici

MITYA NEW / REUTER

BUDIMPESTA - Odstop madžarskega finančnega ministra bo povzročil pri tujih vlagateljih še večjo zaskrbljenost, saj odraza čedalje večji politični vpliv na program lastninjenja te države, menijo analitiki. Laszlo Bekesi, eden duhovnih tvorcev madžarskega prehoda na tržno gospodarstvo, človek, ki je užival zaupanje številnih vlagateljev, je v soboto odstopil, potem ko s socialističnim premierom Gyulo Hornom nista uskladila neso- glasij glede nadzora nad ambicioznim programom lastninjenja.

»Tuji vlagatelji, ki so nameravali vlagati na Madžarskem, bodo odslej krepko premislili,« je izjavil analitik Istvan Racz pri CS First Boston. »Če bi vlagal sam, bi gotovo vlagal tja, kjer je gospodarstvo stabilno že dalj časa,« je izjavil eden od vodilnih ekonomistov pri neki večji madžarski banki. »Madžarska gotovo ne sodi med te države.«

Bekesijev odstop je posledica vrste znamenj v zadnjih mesecih, da hočejo socialisti, ki imajo skupaj z Zvezo svobodnih demokratov (AFD) v parlamentu večino, tesneje nadzorovati lastninjenje. Lastninjenje se je s prodajo državnih podjetij na Madžarskem začelo leta 1990, doslej pa je že približno polovica BDP presla v zasebne roke. Vlada upa, da bo pri tem zaslužila tri do štiri milijarde dolarjev v

naslednjih dveh letih. Samo za leto 1995 načrtuje, da ji bo lastninjenje prineslo 1,5 milijarde dolarjev, denar, ki ga krvavo potrebuje za zaposljevanje manjkajočega proračunskega primanjkljaja. V začetku tega meseca je Horn razveljavil prodajo velike hotelske verige neki ameriški skupini, čes da pogoji, za katere so se bili že dogovorili s privatizacijsko agencijo finančnega ministrstva, niso ustrezni. Na sestanku vlade, na katerem Bekesi ni bil navzoč, je Horn voditelja sicer neodvisne agencije močno skritiziral, ker ni izposloval boljšega dogovora. Po mnenju analitikov je celoten proces lastninjenja na Madžarskem, za katerega je vlada ob prevzemu krmila obljubila, da ga bo pospešila, zdaj zasel v politično skrajno občutljivo obdobje, saj gre za prodajo nekaterih večjih in nelikvidnih podjetij prav v letošnjem letu. V želji, da bi bili potencialni zasluzki tujih vlagateljev višji, so cene gospodinjstva plina in elektrike povečali za 53 oziroma 65 odstotkov že v začetku letošnjega leta. Toda v državi, v kateri povprečna mesečna plača dočista komaj za polovico potrebuje povprečne sticilanske družine, je takšno skokovito povečanje skrajno nepriljubljeno ukrep.

»Se pred lastninjenjem elektrodistributer- skih in plinarskih podjetij se je močno povečala politična občutljivost, ki iz dneva v dan na-

rasča,« je izjavil Racz. Horn načrtuje novo ministrstvo za lastninjenje, s pomočjo katerega bi vlada lahko bolje nadzorovala program lastninjenja, a prav s tem jih je malo preprical, saj bi prav to po mnenju nekaterih vso stvar zavleklo in lastninjenje znova upočasnilo. Vlada se prav tako ni bila sposobna sporazumeti o predsedniku madžarske centralne banke, potem ko je njen prejšnji predsednik sredi decembra pod političnimi pritiski odstopil. Zdi se, da sta se Bekesi in centralna banka v načelu že sporazumela, kaksne bodo temeljne usmeritve davčne in denarne politike. Bekesijev odstop zato gotovo ne bo po volji mednarodnim posojilodajalcem, kakršna sta Mednarodni denarni sklad (MDS) in Svetovna banka, ki sta oba podpirala 52-letnega ekonomista. Vlada načrtuje pogovore z MDS se v letošnjem letu, ko naj bi se pogovarjali o triletnem posojilu, s katerim bi pospešili reformo tržnega gospodarstva. Toda MDS vztraja, da mora Madžarska strogo spoštovati finančne cilje, ki si jih je sama zastavila, vključno z močnim zmanjšanjem splošne porabe. »Horn se je zanašel pod pritiskom levega krila Socialistične stranke. Razen 'novih bogatašev', večina Madžarov ni navdušena nad čedalje večjim deležem tujcev, ki ga ti zavzemajo v madžarskem lastninjenju in družbi,« je se izjavil Racz.

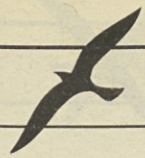
Sužnji na Madžarskem

AROKTO - Člani neke precej razvejane madžarske družine so imeli pod ključem starejše brezdomce, ki so morali zanje delati kot sužnji, medtem ko so jim njihovi gospodarji pobrali pokojnine, ujetnike pa so si med seboj celo prodajali, je sporočila policija.

»Cilj obtoženih je bil, da bi si pridobili pokojnine ostarelih, te pa prisilili v kar najmanjšo porabo,« je izjavil poročnik Miklos Versenyi, ki je preiskoval ta primer. Povedal je, da je policija doslej priprla že dva obtožena, zoper druge pa preiskava še teče. Osumljeni so imeli svoje žrtve zaprte v skednju, kjer so dobivali en obrok hrane na dan, če pa so hoteli pobegniti, so jih pretepli, je se povedal Versenyi. Nekateri so morali opravljati gospodinjstva dela, drugi so okopavali vrt.

»Nekaj hrane so nam dali opoldne, v skledah, podobnih tistim, iz katerih pijejo vodo psi,« je povedala Judit Hajnal, ena od žrtve v ljudski kuhinji pri Miskolcu. »Z nami so ravnali kot včasih s črnci v Ameriki.« Druga žrtev, 55-letni Barnabas Gal pa je povedal, da so ga njegovi ječarji spremljali na postu vsakic, ko je tam prejel svojo invalidsko pokojnino v višini 6 tisoč forintov (54 dolarjev) ter mu grozili s smrtjo, če jim ne bi izročil denarja.

Družina obtoženih je svoje žrtve lovila po ulicah od Miskolca do Aroka ter jim ponujalačasne zaposlitve. Policija je sporočila, da je eden od osumljenih lastnikov sužnjev Istvan Molnar v Arokto pripeljal svojo prvo žrtev, 78-letnega Gyula Bartha, lani septembra. Samo z njegovo pokojnino je Molnar v starih mesecih spravil v žep 72 tisoč forintov (646 dolarjev). Molnar in njegov 30-letni svak Ferenc Raffai sta potem zvalila se Gala, Hajnalovo in 61-letno Belo Olah, vse v Miskolcu 12. januarja. Hajnalovo sta oddala Molnarjevi materi, Olah pa prodala nekemu sorodniku za 3 tisoč forintov (26 dolarjev) in dve raci. Olah je pobegnil in obvestil policijo. Raffai in Molnar sta novinarjem v preiskovalnem zaporu zatrdila, da so vsi imenovani pri njih ziveli kot gostje in da so jih obravnavali tako kot člane družine. Po mnenju poročnika Versenyia sta se s sužnji ukvarjali edinole Molnarjeva in Raffaijeva družina. »Zato mislim, da nam je uspelo to posebno kriminalno združbo izkoreniniti,« je se dejal. **Blaise Szolgyeny / Reuter**

GLASBA

Godalni kvartet iz Ljubljane gost Glasbene matice

Na petem večeru letošnje koncertne sezone Glasbene matice, ki bo jutri v trzaskem Kulturnem domu, bo nastopil Godalni kvartet iz Ljubljane. Mnogi glasbeniki so pripomogli k razvoju in vzponu kvarteta. V zadnjih desetih letih nastopa v sledeči zasedbi: Monika Skalar (I. violina), Karel Žužek (II. violina), Franc Avenca (viola) in Stane Demšar (violončelo). Veliko in uspešno nastopa v Sloveniji, Avstriji, Italiji in bivši SZ, snemal pa je za RTV Slovenija in na sedežih RAI v Trstu in Bocnu. Vsi člani kvarteta so solisti v simfonичnem orkestru RTV Slovenije. V intervjuju so se tako izrazili o sebi in svojem delu.

»S publiko v Trstu se že dobro poznamo. Kljub temu, da je program osnovan na sodobni glasbi, računamo na dober sprejem. So-stakovič je sploh prisoten na vsakem koncertu te abonmajske sezone. Zbrali smo godalni kvartet št. 2 op. 68, ki ga imamo za najzanimivejšega med Sostakovičevimi kvarteti. Godalni kvartet št. 2 op. 56 K. Szymanowskega pa se dobro ujema s prvim. Nekoliko izstopa iz tega programa F. Delak.

Vključen je kot Tržacan. Seveda izvajamo tudi skladbe iz klasičnega repertoarja. Pripravljamo cd-plosčo Beethovnovskega kvarteta op. 18 št. 2, Brahmsovega 2. kvarteta v a-molu. Prave razlike med klasično in sodobno glasbo ni, morda v dojemanju, v afiniteti do neke zvrsti glasbe. Glasbo je treba predvsem dobro izvajati.

Zanima nas tudi jazz glasba. To seveda izvajamo tudi na koncertnem odru. Oskrbeli smo si odlične priredbe D. Ellingtona, Joplina... V svetu se te veliko igra. Vse skupine velikih umetnikov se skušajo z jazz glasbo z enakim pristopom kot z zvrstmi klasične glasbe. Dodati pa moramo, da zahteva ta drugačen tehnični pristop, drugačno izvedbo...»

»Ni velike razlike, če nastopaš doma ali v tujini. Ko se koncert začne, je glasba. Pomembna pa je tudi dvorana, njena akustika.»

»Problem akustike se postavlja tudi v studiju. Veliko smo snemali kot kvartet, v simfonичni zasedbi in ne samo komorno ali simfonичno glasbo, tudi scensko, filmsko...»

»Za radio Trst A smo v več le-

tih posneli skoraj vse primorske skladatelje.»

»Vsekakor pa je nastop pred publiko tista enkratna stvar, ki teče od začetka do konca. Pri snemanju se išče perfekcijo, se ponavlja, se posluša... Koncert je ziva izvedba in pomembno je, koliko je publika prisotna, koliko posluša zbrano. To na odru neverjetno občutimo.»

»Poleg kvarteta koncertiramo tudi v simfonичni zasedbi, kot solisti. s Camerato Labacensis bomo marca meseca nastopili v Trstu. Seveda tudi poučujemo.»

»Glasba nam praktično izpolnjuje življenje kot poklic in je tudi naš hobby. Glasba nam je kot zrak, voda... Lahko res recemo, da je ena od osnovnih sestavin življenja. Vendar tudi samo z glasbo ne gre... Ukvarjati se je treba tudi s športom. Gre tudi zaradi splošnega zdravja, fizične kondicije...»

Glede koncerta v Trstu pričakujemo od sebe dobro igranje, od publike pa sodelovanje in polno dvorano.»

Jana Radović

ZA NAJMLAJŠE

Izšla je peta, »snežna« številka revije Galeb

Prebrisane miške, ki se s sirom basejo«, potem ko so vse ostale (ljudi) pregnale, so med tokratnimi nastopajočimi v reviji Galeb. Pesmico Strah in pogum je napisal Tone Pavček, okrogle site miške pa je narisala Vesna Benedetič (na sliki). Miskam seveda dela družbo veliko drugih sodelujočih, ki so jih v besedah in ilustracijah »pričarali« zvesti sodelavci revije. Naslovnico za peto številko letošnjega letnika je prispeval mali Luka Peric, ki obiskuje osnovno šolo »Bazoviski junaki« v Rojani, zamislil pa si je idilično zimsko pokrajino. Seveda so objavili tudi nagrajene risbe z natečaja za Galebne platničke, običajno pozornost pa so namenili pošti malih bralcev.

RAZPRAVA

Odnos mladi-stari z ženskega vidika

Predstavo Maudie in Jane je spremljala tudi okrogla miza o odnosih med mladimi in starimi, s posebno pozornostjo o ženskem staranju, ki ga je v soboto popoldne priredilo deželno gledališče v sodelovanju z združenjem Goffredo de Banfield za oskrbo ostarelih.

Vse udeleženke v razpravi, od gostiteljice Mimme Gallina, ki je razpravo vodila, do izvedenk in obeh nastopajočih igralk ter številnih poslušalk, ki so spregovorile po uvodnih posegih, se je tematike, kako ženske doživljajo staranje, lotilo z razmišljanjem o romanu pisateljice Doris Lessing Dnevnik Jane Somers, na katerem sloni gledališka priredba in ki ga vsaka drugače tolmači, nekaterim je zelo všeč, druge ga popolnoma zavračajo, nobena pa ni do njega ravnodušna.

Luisa Accati Levi, docentka za moderno zgodovino na trzaski univerzi in avtorica priljubljenega romana Il matrimonio di Raffaella Albanese, zavrača pesimizem, skoraj obup, ki veje iz krutih opisov Doris Lessingove in o katerih sicer ni več sledi v priredbi Lucia Nattina. Poudarila je, da je v svojih raziskavah o ženskih življenjepisih srečala povsem drugačne ženske, ki starost sprejemajo z zadovoljstvom, saj so to leta, v katerih končno imajo čas za ukvarjanje s sabo. Accati Levijeva se je zlasti zaustavila na nujnosti, da se s pomoči potrebnimi starostniki ukvarjajo veliko mlajši ljudje, tako da je razpon med generacijama občuten. Mladim bo dano spoznati pomen zgodb, ki jih starejši pripovedujejo, čeprav včasih res ni mogoče ločiti stvarnosti od umišljenih stvari, vendar je v njih globoka resnica.

Psihiatrinja Giovanna Del Giudice, predsednica deželne komisije za enake možnosti, ima kot delavka na socialnem področju v mestu s številnim ostarelim prebivalstvom in daleč preskromnimi storitvami za starostnike manj po-

zitivne izkušnje. Poudarila je, da institucionalne službe večkrat skušajo skriti težko stvarnost ostarelih z obrobja družbe in starosti sploh, medtem ko je resnično vprašanje soočenje z njo in urednicitev kakovostno sprejemljivega življenja za vse, ob spoštovanju vseh drugačnosti.

Zanimiva sta bila zlasti posega obeh igralk. Bojevita, strastna in kljub 68 letom starosti se vedno sarmantna Judith Malina, ki igra staro Maudie, je poudarila pomen duševnega zorenja mlajše Jane, spoznanja, da se je treba soočiti z bolečino in s smrtjo. To je pomebno s političnega, kulturnega in tudi filozofskega vidika. Poleg tega so starostniki v današnji družbi izgubili nekdanjo vlogo izkušenih svetovalcev, uspešni in krepki odrasli, sploh vsi, ki imajo tako ali drugače oblast, se ne zavedajo, da lahko tudi nemočni, potrebni nekaj dajo, da so nam pravzaprav potrebni; ne zavedajo se nujnosti, da je vsakomur, pa čeprav je reven, nor ali celo nasilen, priznan status človeškega bitja.

Lorenza Zambon je poudarila kontradikcijo, ki jo knjiga Doris Lessing jasno izpostavlja, to je kontradikcijo sodobnih žensk, ki so izbrale delo kot osnovno bistvo lastnega življenja. Zaradi tega so se odrekle vsemu, kar bi kakorkoli vzpostavilo vezi z osebami, ki bi bile od njih odvisne, vendar pa se v določenem trenutku svojega življenja znajdejo v položaju, ko jim je tak odnos vsiljen in ga morajo sprejeti, ker so to stvari, ki jih morajo prav one storiti.

Zanimiv je bil tudi poseg Rite Cian, koordinatorke združenja De Banfield, ki je poudarila zlasti natančnost, s katero Doris Lessing opisuje odnos, ki jih imajo starejši do socialnih služb, razloge, zaradi katerih jih zavračajo in zahtevajo tudi čustveno angažiranost socialnega, ki jih neguje ne po službeni dolžnosti, temveč na podlagi medčloveškega razmerja.

(bov)

GLEDALIŠČE

Razumevanje premaga ženski strah pred staranjem

Minuli konec tedna je v gledališču Rossetti v okviru številnih alternativnih predstav, ki jih letos ponuja abonmajska sezona Stalnega gledališča FJK, nastopila Judith Malina, ki je bila z Juliano Beckom soustanoviteljica slovitega Living Theatre, ansambla, ki ga se j vodi skupaj s Hanonom Reznikom. Nastopila je z mlajšo italijansko igralko Lorenzo Zambon v delu Maudie in Jane, ki ga je režiser Luciano Nattino priredil po upešnem romanu Dnevnik Jane Somers angleske pisateljice Doris Lessing.

Osrednja tema predstave je odos med uspešno odraslo žensko Jane in staro, zapuščeno, čudasko Maudie. Elegantna, vedno skrbno oblečena Jane je zadovoljna s poklicem vodilne urednice modne revije in s svojim življenjem. Edini strah je bližanje starosti, ko telo, ki mu posveca dolge ure nege in blagodejnih kopeli, ne bo več tako čvrsto in privlačno. Odnosov z ljudmi, ki bi bili odvisni od nje, nikakor noče, noče vezi, ki bi jo ovirale v iskanju ciljev, ki si jih je zastavila. Zato se izmika sedemdeset let stari sosedki gospe Penny, ki bi se rada spoprijateljila z njo. Vendar nekega dne v lekarni sreča Maudie, ki zahteva njeno

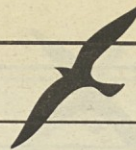

pozornost in skrb. Maudie je podobna starosti, kakršne se Jane boji. Bolna je, zanemarjena, pravzaprav kar umazana, in tudi pravi ravno ni. Oskrbo, ki jo nudijo socialna služba in dobrotne ustanove, zavrača. Tako je Jane, ki sploh ne razume, kako se je pustila potegniti v tako tesno in obvezujočo razmerje, prisiljena, da skrbi zanjo, ji kupuje hrano, čisti stanovanje, umiva in ji požrtvovalno streže med dolgo agonijo. V interpretaciji Luciana Nattina ima delo pozitiven, skoraj optimističen nadih, saj Jane spozna, da stari Maudie ni samo veliko dala, ampak od nje tudi precej prejela, njeno življenje se je obogatilo, spoznala je nove vrednote in popolnoma spremenila svoje življenje.

Postavitev sloni na igralski

zavzetosti Lorenze Zambon in Judith Malina (na sliki), ki s predanostjo podajata lika Jane in Maudie. Prizorišče v scenski zasnovi Maurizia Agostinetta je dolg, privzdignjen in naprej nagnjen podij, skoraj povsem prazen, le spredaj je vanj pogreznjena kad polna tople vode, v katero se Jane med predstavo večkrat potopi. Tu si tudi zamisljamo njeno stanovanje, elegantno, čisto, z vsemi udobji. Zadaj je stanovanje stare Maudie, s slabo delujočo pečjo, nevarno pokvarjeno električno napeljavo in že leta nepočisto. Lorenza Zambon je energična, samozavestna Jane, ki počasi premaguje stud in strah, ki ju v njej zbujata nemočna starost. Judith Malina je stara, sitna, nasilno čudaska Maudie, njena tekoca italijanscina z neizbrisnim ameriskim naglasom pa daje liku nezno milino. Pri 68 letih starosti, polnih energije in zanosa, je pravo nasprotje Maudiejnemu liku, vendar poudarja zahtevo po spoštovanju fizičnih danosti starosti, po spoštovanju dostojanstva človeškega telesa kljub nezadržnemu fizičnemu propadu, tako da si upa svojo goloto primerjati s čvrstostjo golega soigralkinega telesa.

Bojana Vatovec

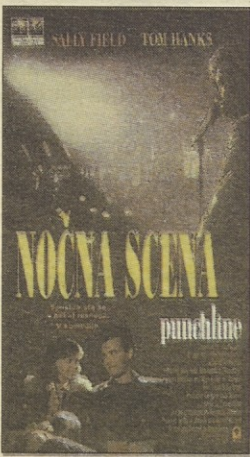

NOVO NA VIDEO

Nočna scena
Punchline

Komedija, distribucija Aries/ Continental film, scenarij in režija David Seltzer, 1988, 118 minut.

Slovenski prevod angleske besede Punchline je težko podati z eno besedo, gre pa za poanto šale, za katero se zenejo junaki filma Nočna scena, "stand-up" komiki, poanto, ki ločuje tiste, ki uspejo od tistih, ki propadejo. Ob vrsti takrat se neveljavljenih igralcev v stranskih vlogah, sedaj pa pri nas znanih predvsem po nadaljevankah (Princ z Bell-Aira, Polna hiša ipd.) in dveh režiserjih - Paul Mazursky (Bob in Carol, Ted in Alice, 1969; Greenwich Village, 1976; Neporočena ženska, 1977) in Mark Rydell (najbolj znan po filmu Na zlatem jezeru s Katharine Hepburn in Henryjem Fondom; v Nočni sceni pa igra lastnika bara Romea), ki sta tudi oba občasno igrala v svojih in tujih filmih - je ob takrat že oskarjevi in canneski nagrajenki Sally Field (za vlogo v filmu Norma Rae Martina Ritta) zaigral Tom Hanks. Sally Field po sindikalni aktivistki (Norma Rae) in novinarki (Absence of Malice, 1981) v Nočni sceni igra gospodinjino Lylah, ki vsak večer nastopa s komedijskimi točkami na odru kluba The Gas Station z drugimi kolegi. Eden med njimi je tudi Steven (-Tom Hanks), bivši študent medicine, ki ima pi tem največ uspeha. Sprva aroganten in egocentričen se spoprijatelji z nesigurno in simpatično Lylah, ki je razpeta med domom in svojo ljubeznijo do nastopanja, in ji vlije samozaupanja, tako da se iz komičarke, ki kupuje šale, razvije v osebo, ki zanje uspeh. V filmu se izmenjavajo točke komikov s podobami življenja obeh protagonistov, komičnost pa izvira predvsem iz besednih sal. Dogajanje je namreč melodramatično, prepleteno s težavami s katerimi se soočajo komiki, ki se borijo za uspeh in priznanje, končno pa tudi za preživetje. Sally Field in Tom Hanks odigrata prepričljiva lika, neprepričljiv in nedodelan je le njun ljubezenski odnos, ki ga je režiser površno uvedel kot klisejski zaplet. Vsekakor priporočljiv film za tiste, ki se želijo poskusiti v tej, pri nas nerazviti obliki komedije, saj je poln praktičnih nasvetov. Izredno motec pa je zapoznel (in slab) prevod, ki onemogoča tekoče spremljanje dialogov. (V. R.)

Le najmočnejši preživijo
The Survivors

Komedija, distribucija Aries/ Continental film, scenarij Michael Leeson, režija Michael Ritchie, 1983, 100 minut.

Walter Matthau in Robin Williams v glavnih vlogah sta vsekakor dobro priporočila za to komedijo iz leta 1983. Predvsem ljubiteljem komedij Walterja Matthaua, tega komika z značilnim umirjenim in hladnim stilom pod katerim se skriva energičnost in jezljivost, bo film Le najmočnejši preživijo najbolj všeč. Tako kot komedije, ki jih je posnel z Jackom Lemmonom (Kolaček usode, 1966; Nenavaden par, 1968; Naslovnica, 1974; Stare sablje, 1993) tudi ta temelji na komičnih situacijah, ki imajo izvor v značajskih razlikah obeh junakov, v katerem Robin Williams zamenja Jacka Lemmona in odigra zanj značilen frustriran in nevrotičen lik. Komedija, v kateri so komične situacije utemeljene na izdelani karakterizaciji likov in dialoških domislicah in besednih igrar, a v kateri ne manjka tudi situacijske komike. Za razliko od parodij 90-ih tipa Napihnjenci ali Gole pistole je komedija Le najmočnejši preživijo subtilnejša in v načinu proračunju (akcijskega žanra) blizu duhu 70-ih in mojstrovina, ki jih je ustvaril Matthau. Matthau je Sonny Paluso, lastnik bencinske crpalke, ki zgori, ko odsotni, ravnokar odpušeni Donald Quinelle (Robin Williams) pomotoma bencin natoi mimo tanka. Spoznata se sele kasneje, ob napadu zakrinkanega morilca Jacka (Jerry Reed) v nekem barčku, ko ga s skupnimi močmi onemogočita. Od takrat so njune poti povezane, saj ju morilec začne loviti. Donald prevzame moč orožja in se vpíše na teca Preživetja, kjer tecažnike vzgajajo na nasilno militaristično življenje po "propadu" Amerike. Tu se povsem spremeni, vidi le nasilje, orožje, macizem. Ko pa odkrije, da je duhovni vodja tecaža le kapitalist, ki zeli zaslužiti, se mu svet zamaje, zruši pa, ko nekonvencionalen morilec Jack prizna, da ni umoril znanega sindikalista Jimmyja Hoffo kar je ves čas trdil in kar je tudi razlog zapleta (lovi ju namreč prav zato, da tega ne bi izdala policiji). Nesmiselno ni samo Donaldovo življenje v »akciji« ampak tudi akcija sama (kar lahko mirne vesti prenesemo kar na akcijski žanr). Williams je energičen in impulziven slabič, Matthau pa kot vedno dostojanstven in rahlo odmaknjen, racionalen in ironičen. Humornim situacijam pripomemo tudi neobčajni lik dobrodušnega in zgovornega morilca, ki ga igra Jerry Reed. (V. R.)

Skromna zvezda

Pogovor z Jožetom Krambergerjem, slovenskim filmskim igralcem leta 1994, naturščikom, ki je navdušil v Halgatu

GORNJA RADGONA - Radgončan Jože Kramberger je zanesljivo eden redkih Slovencev, ki je takorekoč čez noč postal prava filmska in medijska zvezda. »Pobrali« so ga namreč skoraj dobesedno z ulice in potem ko je uspešno odigral glavno vlogo Bumbaša v najnovejšem slovenskem celovečercu Halgato je nedvomno postal zvezdnik. Kljub temu pa je skromni Radgončan ostal, kot se reče, trdno na tleh, kar je tudi ena velikih vrlin nekaterih velikih začetnikov - prihodnjih zvezdnikov.

Ko se je režiser Andrej Mlakar pred dobrim pol drugim letom odločil, da bo po romanu Ferija Lainščka Namesto koga roza cveti posnel film Halgato, ni niti pomislil, da bo v Gornji Radgoni našel naturščika, ki bo v njegovem filmu maestralno odigral glavno vlogo. Ravno tako si Radgončan Jože Kramberger ni niti v sanjah mislil, da bo kdaj filmski igralec, da ne govorimo o zvezdniku. A se je le zgodilo: Andrej Mlakar je vedel, da mora za film Halgato ob poklicnih igralcih poiskati tudi nekaj domačinov, ki bi bili sposobni uspešno odigrati tudi najodgovornejše in najpomembnejše vloge.

Po krajšem iskanju je nekega dne v radgonski gostilni zasledil Jožeta Krambergerja, ki je s sinom Denisom sedel pri mizi. »Sta vidva pripravljena nastopiti v pravem filmu«, so bile prve besede, ki jih je Jože Kramberger slišal iz ust takrat se neznanca Andreja Mlakarja. »Mislim sem si, da gre spet za kakšno »lovsko«, toda po vztrajnosti gospoda Mlakarja sem le privolil in že sem v rokah držal scenarij za film Halgato«, se spominja Jože Kramberger.

Kaze, da režiser ni niti malo dvomil, ko ti je zaupal tako pomembno vlogo, čeprav nikoli prej nisi stal pred kamero?

Ne vem, kaj si je mislil takrat, vem pa, da je zdaj zadovoljen. Sam pa sem bil prepričan, da je vloga Bumbaša kot naročena zame. Ko sem namreč prvič prebral scenarij, sem videl, da je osebnost Bumbaša podobna moji, poleg tega pa sem si mislil: če sem se že odločil, moram napeti vse moči in upravičiti zaupanje.

Sedaj je kot na dlani, da si svoje delo uspešno opravil.

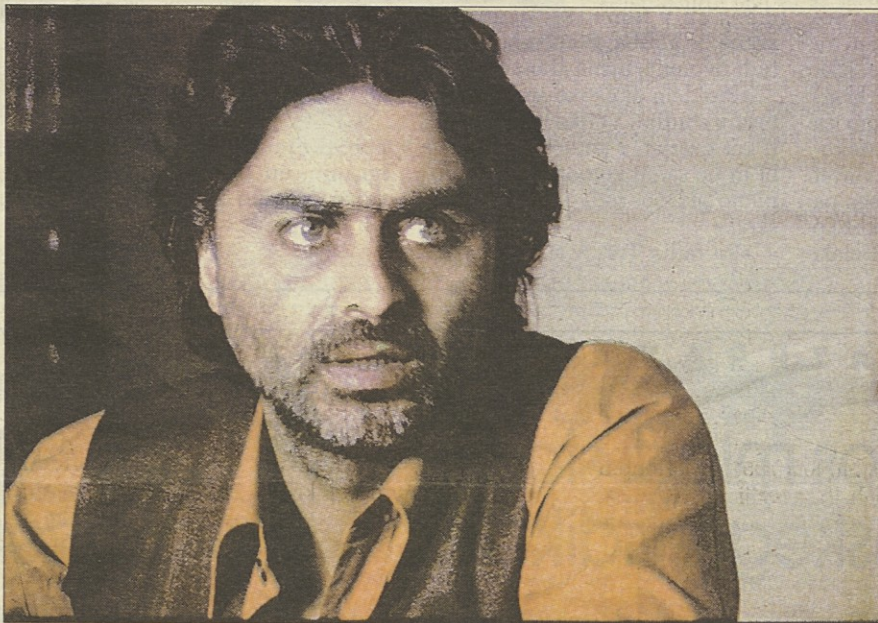
Ne bi rad ocenjeval, toda vidim, da je večina drugih mnenja, da sem dobro odigral svojo prvo vlogo. Menim, da to potrjujejo premiere, najprej v Pomurju in Portorožu in kasneje v prestolnici. Občinstvo je, tako sem občutil, zadovoljno. Po srebrni Badjurovi nagradi na filmskem maratonu v Portorožu so to potrdili tudi filmski ustvarjalci. Tudi v medijih nisem zasledil kritik glede svoje vloge in zato sem posebej vesel priznanja revije Stop, ki me je tudi proglasila za slovenskega igralca leta 1994.

Te dni si velikokrat odgovoril na vprašanje kako je potekalo snemanje?

bi se karkoli zgodilo, mi je bilo zelo težko pri srcu. Zato bi se, če bi se kdaj nastopil v kakšnem filmu, zanesljivo izogibal erotičnim prizorom.

Torej menis, da bos tudi v prihodnje nastopal v filmih?

Tega nisem rekel, toda če mi se kdo ponudi kakšno vlogo, je ne bom odklonil. Sam pa se zanesljivo ne bom nikomur ponujal, čeprav je že zdaj po premieri filma Halgato kar nekaj namigovanj, da bi se moral predstaviti tudi ne-

J. Kramberger: »Zame so največje čestitke polne dvorane zadovoljnih gledalcev.«

ko podpora izkušenih filmskih lisjakov, ki so mi vedno stali ob strani. Tako da kljub vsemu večjih težav ni bilo, a sem se le oddahnil, ko se je vse končalo. V glavnem pa je snemanje filma delo kot vsako drugo, s tem, da je bila to zame zelo lepa sprememba.

Kar nekaj časa je trajala montaža filma. Ali menis, da so dobro zmontirali vse sekvence, ki ste jih posneli?

Sam nimam pripomb na delo filmske ekipe, ki je bila zelo uigrana, tako da ni bilo težav pri snemanju, kar je bilo zagotovilo, da bo tudi narejeno najboljšje, kot je mogoče. Mogoče imajo nekateri prav, ko trdijo, da bi morali celoten film posneti v Prekmurju, ali pa tisti, ki menijo, da bi se film moral končati, ko je Bumbaš odšel... Ali to drži, pa bo pokazal čas.

Ce bi lahko odločil, bi predlagal, da bi izpustili kakšno sekvenco, kjer se sam pojavljas?

Sebe najtežje prenasam v celem filmu. Zdi se mi, da sem grozen. Najraje bi videl, če v filmu ne bi bilo prizora, ko sem s tisto žensko v kadi.

Res, kakšen je občutek pri igranju erotičnih prizorov?

Teh je v filmu kar nekaj. In moram priznati, da mi ni bilo vseeno, ko sem moral v posteljo s tujo žensko. Čeprav je to samo film in je daleč od tega, da

mu in nasploh kulturi.

Nekateri te že zdaj po enem uspešnem nastopu dvigujejo v nebesa. Ti pa si, kot vidim trdno na tleh. Ali nisi malo preskromen?

Najhuje je, če ti slava udari v glavo. Marsikdaj se v takšnem primeru zgodi, da izgubiš se tisto, kar nisi niti dosegel. Sam sem se imel takšno izkušnjo, ko sem se svojčas ukvarjal z glasbo. Takrat sem bil se mlad in sem se že delal velikega, kar me je drago stalo. V glasbi nisem dosegel praktično nič in to me je izužilo...

pa, da to ni samo pri nas, kajti tudi med znanimi svetovnimi filmskimi zvezdami sem večkrat zasledil nevoščljivost že pri podeljevanju vlog med igralci.

Kdo je pravzaprav Jože Kramberger?

Rojen sem pred stiri-desetimi leti v Cernelovcih pri Murski Soboti. (Zato ni bilo težav s prekmurščino v filmu op. O. B.). Pred 15 leti sem se poročil z Radgončanko in od takrat sem Radgončan. Imava sina Denisa, ki je star 14 let in je tudi nastopal v filmu Halgato v vlogi mladega Pistija. Res je, da se je Denis v tem filmu pojavljal malo, toda strokovnjaki so menili, da je tudi zelo talentiran, zato želim, da bi, ob dobrem učnem uspehu lahko nastopal se v kakšnem filmu. Zaposlen sem v podjetju Mura v Gornji Radgoni, rad berem, se sprehajam, obdelujem vinograd. Z ženini-mi starši imamo namreč nekoliko večji vinograd, tako da dela v naravi ne manjka...

Omeniti kaže, da bo Jože Kramberger v bližji prihodnosti poskusil z družino urediti ustrezen gostinski lokal na lepi lokaciji, v vinogradniškem okrožju. Mogoče se bo kdaj filmska elita zbrala tudi v gostinskem lokalu sedanjega filmskega zvezdnika, kar je, kot nam je zaupal, njegova velika želja.

Ob koncu pa kaže zapisati še besedo ali dve o sinu Denisu, ki je v Halgatu res nastopil malo manj, toda po vsej verjetnosti njegova prihodnost sele prihaja. Denis je sicer učenec sedmega razreda radgonske OS. Tudi pred nastopom v filmu je bil znan in spoštovan med prijatelji in znanci, tako mladimi kot odraslimi. Res je, da se zdaj pogosto jezi, ko ga sošolci nenehno sprašujejo o filmu, čeprav je to vsem razložil že velikokrat.

Vprašali so me celo, kako sem se počutil, ko je moj ati v filmu moral v posteljo z drugo žensko. Odgovoril sem, da je to le film, kajti dejansko se nič ni zgodilo. In ali je možnost, da Bumbaš tudi dejansko ubije kakšnega igralca. Seveda je mogoče, saj je bilo orožje pravo, zato je film, da se to ne bi zgodilo...

Denis je sicer tudi navdušen glasbenik, kot tudi oče v mladih letih, tudi talentiran filmski igralec je in vse kaže, da je pred njim dobra kulturna prihodnost, seveda, kot je dejal oče, če se bo dobro učil in če bo tako kot oče skromen. Skromnost je torej velika odlika novega slovenskega filmskega zvezdnika Jožeta Krambergerja, ki enako zeli tudi sinu Denisu.

Oste Bakal

V nekaterih delih Slovenije je že prikazan film Halgato in po nekaterih informacijah je dobro sprejet, posebej tvoja vloga, kako bo s filmom naprej?

Koliko mi je znano, bodo nadaljevali predvajanje filma po vsej državi. 17. februarja bomo gostovali pri porabskih Slovencih na Madžarskem in predvidoma marca v Nemčiji, v mestu Ingolstadt, ki dobro sodeluje z Mursko Soboto. Za naprej pa ne vem.

Za svojo vlogo si poleg nagrad in priznanj prejel vrsto čestitk?

To je res, ustno in pisno mi je čestitalo veliko znanih in neznanih ljudi. To pa mi veliko pomeni. Posebej pa bi omenil čestitko radgonskega župana Mihe Vodenika, ki je bil za župana izvoljen prav tisti dan, ko je bila kljub volitvam radgonska kulturna dvorana polna kot le redko prej. Sploh pa so zame največja čestitka polne dvorane zadovoljnih obiskovalcev. Omenil bi se čestitke in darilo podjetja, kjer delam, ki je bilo iz srca.

Ce so darila in čestitke iz srca pomeni, da ni zavisti?

Tega ne morem trditi. Ponujeno delo sem opravil po svojih najboljših močeh. Drugi naj moje delo ocenijo in menim, da ga je večina ocenila pozitivno. Verjamem, da obstaja tudi nevoščljivost, kajti Slovincem ta beseda se zdalec ni tuja. Menim

SNEMA SE

Madonna v Chicagu

NEW YORK - Šef studia Miramax Harvey Weinstein je superzvezdo Madonno skušal prepričati, da bi za njegov studio posnela musical po broadwayski uspešnici iz leta 1975 Chicago. Weinstein se je skupaj z režiserjem Robertom Altmanom o projektu pogovarjal z Madonno na premieri Altmanovega novega filma Ready to wear. Za Madonnino soigralko namerava Miramax zasnoviti bodisi Michelle Pfeiffer, Lizo Minelli ali Goldie Hawn.

Alicia ukazuje

HOLLYWOOD - Alicia Silverstone, zvezda videospotov skupine Aerosmith Cryin', Crazy in Amazing, bo igrala v romantični komediji Clearless po scenariju in v režiji Amy Heckerling (trilogija Pogled, kdo se oglaš). Gre za zgodbo o bogati najstnici iz Beverly Hillsa, ki čuti potrebo, da upravlja z življenji vseh okoli sebe, podkrepljena pa je s prepričanjem, da samo ona ve, kaj je stilno najbolje za vsakogar. Alicia je lani debitirala v filmu Zatreška (The Crush). Za vlogo v tem filmu je na MTV prejela nagradi za najboljšega negativca in najboljšega novince na filmu. Brez utvar lahko dodamo, da je ti dve nagradi dobila zaradi Aerosmithov, ne pa zaradi prepričljivo odigrane vloge v Zatreškani.

Glenda se vrača

LONDON - Z oskarjem nagrajena Glenda Jackson se vrača k filmu. 58-letna igralka je leta 1992 zadržala v politične vode kot predstavnica britanske laburistične stranke in se odpovedala filmski karieri. Ampak kot pravi filmski režiser Bob Ennders, z Glendo načrtujeta nov film. Pogovarjala sta se že o nekaj projektih, ki pa jih bosta lahko realizirala sele, ko bo britanski parlament počival. Ennders je z Glendo v preteklosti posnel Maids, Hedda, Sterie in Strange Interlude.

V Tramvaju poželenja
Alec in Jessica

NEW YORK - Potem ko sta pred dvema letoma Alec Baldwin (Lov na Rdeči oktober, Pobeg, The Shadow) in Jessica Lang (Francis, Moski ne odidejo, Crimes of passion) uspešno nastopila na Broadwayu v igri Tennesseeja Williamsa Tramvaj poželenja, bosta igralca združila moči tudi za najnovejšo verzijo filma s tem naslovom. Prvo in najbolj znano verzijo so posneli leta 1951 z Marlonom Brandon in Vivien Leigh in v režiji Elie Kazana, pred nekaj leti pa sta v Tramvaju poželenja iskala sebe se Ann-Margaret in Treat Williams. (I. P.)

LITERATURA / ČEŠKA LITERARNA PRIZNANJA

Nagrade v
kraljestvu trga

PRAGA - Včasih je bilo na Češkem »od zgoraj« poskrbljeno tudi za nagrajevanje na literarnih livadah - imeli smo državne nagrade (celo z dodatkom Klementa Gottwalda) in srečni nagrajenci so stali na lestvici družbene pomembnosti takoj za »narodnimi« ter »zaslužni« umetniki (ne glede na to, da je postala beseda »lavreat« se med otroki psovka). V letih po novembru 1989 je nastala vrzel, Josef Skvorecky pa je nato prejel leta 1990 za zasluge za češko književnost Red belega leva. Najpomembnejša literarna nagrada je bila Seifertova nagrada, ki so jo se pred revolucijo začeli podeljevati v tujini. Letos je pripadla svezemu osemdesetletniku Bohumilu Hrabalu, ki je sicer že prenehal pisati, njegova se neznana besedila pa izhajajo naprej, predvsem po zaslugi založbe Praska iluminacija, kjer načrtujejo Delo B. H. v šestnajstih zvezkih; za zdaj jih je izšlo sedem.

Poglejmo zdaj se druge letosnje nagrade za češke literate. Včasih mogočen Češki literarni sklad danes le životari, ni pa prenehal podeljevati svojih tradicionalnih nagrad ob koncu leta. Prejeli so jih stirje: pesnik Petr Kabes, ki je po avgustu leta 1968 odšel v Avstralijo, za zbirko Težitko (Obtežilnik); filozof Karel Kosík, znan po kritičnem odnosu do »na vrat na nos« izvedeni rekapitalizaciji družbe, za esej v knjigi Století Markéty Samsové; literarni zgodovinar Mojmir Otruba za knjigo esevjev Znaky a hodnoty (Znaki in vrednote); kritičarka Sylvie Richterová, »poavgustovska« emigrantka, za prozo Rozpty-

lené podoby (Raztresene podobe). Češki literarni sklad je skupaj s pisateljsko organizacijo podelil letos drugič naslov »bohémist leta« - prejela ga je Danko Eva Andersen.

Proti koncu leta sta nagradi podelila tudi tednik Literární noviny in Zveza knjižotrzcev. Zanimivo je, da se nista odločila za katero od knjižotrske hvaleznih del, temveč nasprotno, za hermetično in bralsko bolj zahtevno delo. Gre za prozo z naslovom Dábluv dum (Hudičeva hiša), avtor pa je Karel Milota (o njegovem prevencu Noč ogledal sem pisal pred enajstimi leti tudi za slovenske bralce). Posebno nagrado podeljujejo v Brnu, kjer že cetrto

leto prirejuje novembra tudi simpozij Evropski feljton, na koncu katerega podelijo nagrade in priznanja za najboljše dosežke na področju te literarne zvrsti. Letos je glavno nagrado prejel svetovno znani aforist Gabriel Laub, ki živi v Nemčiji, kjer se je razvil v prvovrstnega publicista in prozaika.

Razumljivo je, da pomeni podelitev nagrad v času vsedoločujočih trznih razmer izreden pritisk na blagajne in zahteva sposobnost pridobivanja sponzorskih src. Kot se zdi, te ni prav malo. Veliko je se literarnih nagrad manjšega, recimo lokalnega pomena, pri posameznih založbah in drugih kulturnih institucijah. Sicer pa za celotno podobo literarnega dogajanja podeljevanje nagrad ni posebno merodajno. Zlasti ce se zavedamo kako nepregledno torišče je postal knjižni trg v času, ko bi morala kultura »sesti« v kot in se grenko jokati. Prav to pa je se kako vspodbudno: se vedno imamo dela, ki jih lahko kritiziramo in na katera smo lahko tudi ponosni. Dolgocasje ni neizbežno.

František Benhart

NA KRATKO

Skupščina Slovenskega ITI

LJUBLJANA - Na redni letni skupščini Slovenskega centra Mednarodnega gledališkega instituta (ITI), ki ima svoj sedež v SNG Drama Ljubljana, so po soglasnem sprejetju letnega poročila, ki ga je podal predsednik Centra dr. Henrik Neubauer predstavili tudi publikaciji, ki ju je Slovenski center pripravil v letu 1994.

Gre za Slovenian Theatre oz. Théâtre Slovène 1994 (koncipiran podobno kot lanske, le da je tokrat poleg angleškega besedila objavljeno se francosko) in po obsegu manj ambiciozni Newsletter. Z željo, da bi jih informirali o dogajanju na slovenski gledališki sceni, so publikaciji namenili redvsem tujim strokovnjakom in drugim zainteresiranim v tujini; lanskeletna izkušnja je namreč pokazala, da je knjižica Slovenian Theatre 1993 nekaterim gledališčem služila kot edini tujejezični material za predstavitev našega gledališča v tujini. PR

Mednarodni filmski festival
v Rotterdamu

ROTTERDAM (dpa) - 24. mednarodni filmski festival v Rotterdamu se je v sredo, 25. januarja, začel s premiero filma Romana Polanskega Smrt in dekle (Death and the Maiden). Do 5. februarja bodo v tem nizozemskem mestu predstavili 250 igranih filmov, 25 dokumentarcev, razen tega pa tudi eksperimentalne in video filme. Lansko leto je festival obiskalo 240 tisoč obiskovalcev. Zadnji film Polanskega predstavlja mučeno žensko (Sigourney Weaver), ki se čez leta svojemu mučitelju (Ben Kingsley) maščuje. Predloga za film je bila drama čilskega avtorja Ariela Dorfmana. K vrhuncem letošnjega festivala spadajo tudi velika dela iz stoletne filmske zgodovine in japonski mehki pornografski filmi, ki so po podatkih festivala eksperimentalno področje za nadarjene režiserje, hkrati pa prikazujejo boljše in pogosto tudi bolj kritično sliko japonske družbe kot zahtevnejši filmi.

Prvih deset filmov
v preteklem tednu
(od 23. do 29. januarja)

Premierni Intervju z vampirje je v Ljubljani startal zelo solidno (s povprečno 238 gledalci na predstavo) in prevzel prvo mesto na naši lestvici. Zanimivo je, da je Divja reka drugi teden predvajanja prehitela Juniorja, kljub sorazmerno sibekejši dvorani in manjšem številu predstav. Zelo razveseljiv je tudi podatek, da se je Levji kralj s svojimi 42.058 gledalci že zdaj uvrstil med najbolj gledane Disneyjeve risanke pri nas po letu 1963, kar pomeni, da smo tudi v tem smislu spet ujeli korak z ostalim svetom. Oglejmo si naslove prvih petih najbolj obiskanih Disneyevih risank v Ljubljani med leti 1964-1995:

1. Macke iz visoke družbe (1974)	43.108
2. Robin Hood (1977)	42.626
3. Levji kralj (1994-95)	42.058
4. Lepotica in zver (1992-93)	33.405
5. Sneguljčica in sedem palčkov (1979)	30.592

Legenda: Prva številka pomeni število predstav, druga st. gledalcev in tretja bruto izkupicek v preteklem tednu. Številke v oklepajih predstavljajo dosednji skupni seštevek predstav, gledalcev in izkupicka.

1. Intervju z vampirjem / Lj. kinematografi		
33 (34)	7.843 (8.341)	3.921.500 (4.220.300)
2. Divja reka / Karantanija film		
28 (51)	5.822 (10.190)	2.815.300 (4.999.300)
3. Junior / Karantanija film		
39 (62)	5.752 (12.556)	2.783.000 (6.185.000)
4. Specialist / Lj. kinematografi		
21 (132)	3.001 (30.182)	1.461.000 (14.410.900)
5. Kraljica Margot / Trias Entertainment		
14 (33)	2.583 (7.309)	1.247.500 (3.478.500)
6. Halgato / Lj. kinematografi		
22 (31)	2.052 (3.458)	984.300 (1.687.300)
7. Levji kralj / Cenex		
14 (212)	1.682 (42.058)	588.700 (19.492.250)
8. Kravji blues / Fun		
25 (69)	896 (3.642)	520.700 (2.139.600)
9. Ljubezen v troje / Continental Fun		
7 (92)	528 (16.946)	249.500 (8.141.400)
10. Neposredna nevarnost / Karantanija film		
12 (131)	322 (19.119)	150.400 (9.152.500)

Na mednarodnem trziscu (V. Britanija, Francija, Nemčija, Italija, Nizozemska, Spanija, Japonska in Avstralija) je v tednu med 9. in 15. januarjem se vedno vodil Levji kralj, z lestvice sta se umaknila Junior in S.P.Q.R., novince pa sta Mary Shelly's Frankenstein in Disclosure. Navajamo izkupicek v milijonih USD.

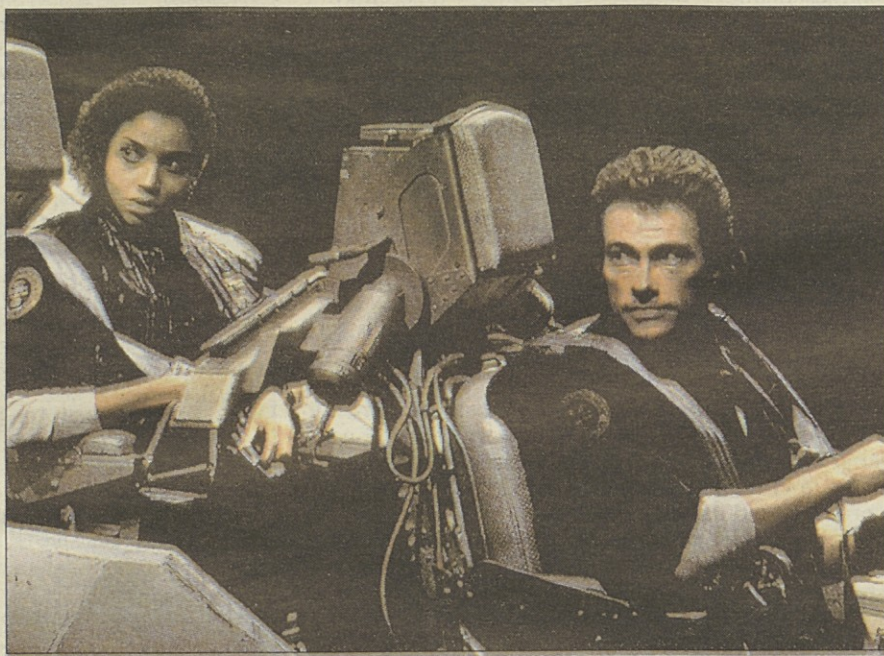
1. Levji kralj	6, 52 (188, 15)
2. Mary Shelly's Frankenstein	4, 44 (13, 68)
3. Intervju z vampirjem	4, 36 (34, 47)
4. The Mask	4, 29 (63, 88)
5. Disclosure	3, 71 (8, 12)

Igor Kernel

NOVO V KINU

Varuh časa

Timecop, znanstvena fantastika, scenarij Mark Verheiden po lastni zgodbi, režija Peter Hyams, igrajo Jean-Claude Van Damme, Ron Silver, Mia Sara in Gloria Reuben, Universal Pictures, distribucija Karantanija film, premiera jutri v kinu Union v Ljubljani in prav tako na rednem sporedu. Leto 2004. Potovanje skozi čas je nekaj vsakdanjega, žal pa s seboj prinaša novo generacijo prestopnikov. Nenadoma je mogoče vplivati na zgodovino, jo prirejati po lastni volji, nadzirati finančni trg, z enim zamahom uničiti cel narod. Skupina za nadzor potovanja skozi čas ima samo eno nalogo: nihče ne sme potovati v preteklost. Nekdo je prekršil zakon zato se Max Walker (Jean-Claude Van Damme), Varuh časa, poda na neusmiljen lov za podkupljivim senatorjem Aaronom McCombom (Ron Silver), ki želi spremeniti tok zgodovine. Walkerju se čas dobesedno izteka, njegovo življenje visi na nitki, naenkrat pa je pred njim nov izziv: ima možnost spremeniti tok zgodovine tako, da bi obvaroval zasebno srečo in preprečil smrt svoje žene Melisse (Mia Sara). Režiser Hyams je znan predvsem po filmih Outland, Capricorn One in 2010, scenarij pa je napisal sicer znan avtor Mark Verheiden (Stalker, The American). (V. R.)

Jean-Claude Van Damme v časovnem stroju, s katerim se bo vrnil v preteklost

Charlie Sheen in Nastassja Kinski v norih dogodivščinah v filmu Končna hitrost

Končna hitrost

Terminal Velocity, akcijska komedija, scenarij David Twohy, režija Deran Sarafian, igrajo Nastassja Kinski, Charlie Sheen, James Gandolfini, Melvin Van Peebles, Interscope/PolyGram, distribucija Cenex, premiera jutri v kinu Siska v Ljubljani in hkrati na rednem sporedu. Drzen, lahkoživ profesionalni padalski instruktor Richard »Ditch« Brodie (Charlie Sheen) ne bo nikoli pozabil dne, ko je prisla k njemu skrivnostna lepota Chris (Nastassja Kinski), da bi se naučila skakati s padalom. Ko se pod njegovim zanesljivim vodstvom prvič v življenju pozone iz letala, pa se padalo ne odpre. Ditcha zaradi grehov z preteklosti osumijo za njeno smrt, zato se odloči, da bo preiskavo prevzel v lastne roke. Kmalu ugotovi, da ni nič tako kot je videti, pa tudi Chrisina smrt ni prava, saj jo najde živo, izkaže pa se tudi, da je nekdanja tajna agentka KGB, Krista Moldova. Ditchu ne preostane nič drugega kot, da se poda v boj z rusko mafijo. V tej akcijski komediji prvič po večletnem premoru lahko ponovno vidimo hčerko pokojnega igralca Klausa, Nastassjo Kinski, ki se je proslavila z vlogo v filmu Tess Romana Polanskega in bila nepozabna v Paris Texasu Wima Wendersa. Ob njej igra Charlie Sheen, zvezda Napihnjencev in Prve lige. (V. R.)

ČEČENIJA

Na Kavkazu jih čaka smrt

S helikopterji odvažajo ranjence in trupla vojakov

GROZNI (AFP) - Na letališču v Grozнем vsak dan pristane ruski transportni helikopter Mi-26, da bi v vojska oporišča v zaledju odpeljal mrljice in ranjene s čečenske fronte. »Nebeski pogrebniški so to,« pripoveduje polkovnik Igor Kacin, ki je bil pri padalskih enotah že v afganistanski vojni (1980-1990).

Dva vojska resilna dzipa se ustavita pred trebuhom velikanskih ptic, v katerih lahko preneseta 12 ton blaga, saj gre za enega največjih helikopterjev na svetu. Na nosilih prinesejo pet mrličev, med njimi dva mlada vojaka, ki sta padla pred nekaj urami v okolici predsedniške četrti, kjer se zmeraj potekajo spopadi s Čečeni. Ganjeni tovariši jih previdno položijo na tla, drugi trije vojaki so ostali zivi. Ranjeni so. V helikopter je posedlo 25 vojakov. Vzleti. Občutek tesnobe. Helikopterji so lahke tarče. Hrumenje motorja prepečuje pogovor. Saj ni kaj povedati. Nenadoma trije udarci v bok, najbrž krogle. Vsi se spogledajo, blede od strahu. Voznja, ki traja do vojaškega oporišča v Mozdoku, približno 120 km zahodno, v sosednji republik Severni Osetiji, bo trajala 40 minut. Nevarnost je mimo, ko preletimo reko Terek, saj gre za območje, ki je v rokah ruskih čet. Helikopter se spusti v oporišče, pred pristankom je ranjeni vojak enemu od mrtvih zakril obraz. Drugi ranjenec je prsteno blede, z očmi polnimi strahu. Prav takšne so oči starev, ki čakajo sinove na vojaškem letališču. Mrtve odnesejo v mrlisko sobo. Posmrtno ostanke vojakov bodo

poslali družinam po vsej Rusiji. Mi-26 pa bo jutri znova odletel v Grozni. Če bi od tam prišla poročila, da je žrtev več, bi iz Mozdoka odletela dva helikopterja.

Ruski vojak je končal v blatu v vasi Samaški blizu Groznega (Telefoto: AP)

Čečenska opozicija čaka prekržanih rok

URUS MARTAN - Medtem ko se čečenska prestolnica Grozni seseda pod ruskimi granatami, pripadniki proruske čečenske opozicije mirno sedijo v toplih pisarnah in čakajo, da bodo ruske sile dokončno obračunale s privrženci uporniškega generala Džoharja Dudajeva. Takrat bodo v imenu velike Rusije prevzeli oblast v tej uporni kavkaski deželi. »Mi nismo peta kolona, marveč pravi čečenski domoljubi, saj hočemo mir in sodelovanje z ruskimi oblastmi,« je odločno zatrdil Jusup Elmurzajev, predsednik opozicijskega Zacasnega sveta v okrožju Urus Martan na zahodu Čečenije.

Po ruskih načrtih naj bi Zacasni svet za Čečenijo, ki ima sedež v Nadterečnem okrožju na severu Čečenije, po odstranitvi Dudajeva vladal tej uporni ruski republici. Ko je ruska vojska 11. decembra lani posredovala v Čečeniji, so se ji Čečeni, sicer razdeljeni na številne frakcije, složno uprli. Ko pa je postalo očitno, da se čečenski borci ne morejo učinkovito zoperstaviti ruskim napadalcem, so se nekateri čečenski prvaki pod vodstvom nekdanjega predsednika ruskega parlamenta Ruslana Hazbulatova odkrito uprli Džoharju Dudajevu. Cesto, ki Urus Martan povezuje s hribovjem na jugu, nadzirajo dobro oboroženi privrženci Zacasnega sveta za Čečenijo. Domaćini menijo, da ima proruski Zacasni

svet za Čečenijo na voljo kar tri-najst tisoč dobro oboroženih privržencev. »Oborožitev dobivamo od različnih dobaviteljev, toda lahko vam zatrdim, da nam orožja ne dajejo Rusi. Orožja je na trgu dovolj, potrebujes le denar,« je s kančkom neiskrenosti povedal Elmurzajev. V Čečeniji vlada prastara tradicija krvnega masčevanja, zato sprti čečenski strani vsaj do zdaj nista izzivali druga druge. Toda položaj se počasi, a vztrajno spreminja. Ko so ruske enote prodrle v Grozni, so neznani storilci presekali vse cestne povezave, ki vodijo iz Groznega v notranjost države. Večina Čencev meni, da so to storili pripadniki naših enot so zadožleni le za ohranjanje reda in miru na območju Urus Martana, sicer pa nam ne pride na misel, da bi sodelovali v spopadih med rusko vojsko in Dudajevimi uporniki. »Res je, da na območju Urus Martana ni vojaških spopadov, zato pa je sem pribezalo več kot 370 tisoč beguncev. Mestna tržnica je dobro založena s hrano in drugimi potrebščinami. »V bistvu skušamo našim ljudem zagotoviti osnovne življenjske potrebscine in jih zavarovati pred nasilneži,« pravi Elmurzajev in dodaja: »To je v sedanjih razmerah

zelo zahtevna naloga, saj hrane ni dovolj. Lakota postaja dejstvo.«

Nas sogovornik je zgrožen nad trpljenjem čečenskega prebivalstva, predvsem nad spopadi v čečenski prestolnici, ki so izbruhnili ob vdoru ruskih oklepnih enot v mesto. Elmurzajev meni, da je za prelivanje krvi odgovoren Dudajev. »Civilisti umirajo zato, ker Dudajevu zveste sile izzivajo ruske enote, ki nato obstreljujejo stanovanske četrti v Grozнем. Trpijo pa ubogi civilisti! Če bi bil Dudajev posten in odgovoren voditelj, svojim ljudem ne bi povzročal taksnega neizmernege trpljenja. Ključ do miru v naši deželi je v njegovih rokah, toda Dudajev vztraja pri vojaški rešitvi čečenske krize. Spori pa se konec dvajsetega stoletja ne rešujejo s silo,« je s sovraštvom v očeh dejal Elmurzajev, ki Dudajevu očita tudi skorpupiranost in nespametno izzivanje močne Rusije, ki že stoletja vlada Čečeniji. »Zavedam se, da je beseda močnejša od meča, toda pri nas to očitno ne velja. Ze tri leta in pol si prizadevamo, da bi organizirali referendum o miroljubni rešitvi čečenske krize. Zal vam moram povedati, da nam ni uspelo, saj Dudajev očitno misli, da njegovi razcapani razbojniki lahko premagajo rusko vojsko, ki je ena najmočnejših oboroženih sil na svetu. Bedak!« posmehljivo pravi Elmurzajev.

Vanora Bennett / Reuter

NEMČIJA / STRANKARSKA SCENA

Nereformirani reformisti

Stranka demokratičnega socializma je na kongresu pokazala pravi obraz

BONN - Reformirani komunisti, zdaj člani Stranke demokratičnega socializma, veseli zaradi ločitve od vzhodnega geta in dobljenih glasov na zadnjih nemških volitvah, so na nedavnem strankinem kongresu pokazali, da se zdalec niso tako reformirani, kot radi poudarjajo. PDS je upala, da ji bo uspelo dokazati, da je moderna levo usmerjena stranka, ki se bistveno razlikuje od komunistične stranke, kakršna je stiriideset let vladala v nekdanji Vzhodni Nemčiji; je tudi bolj odprta za sodelovanje s koalicijskimi partnerji, na primer s Socialnimi demokrati (SPD). Na kaotičnem tri-dnevnem kongresu stranke v Berlinu je bila pozornost medijev usmerjena v »tiho večino« starih komunistov, ki so v vsakodnevnih politiki skoraj neopazni.

»Kljub svojim privlačnim sloganom (PDS) se ni naredila koraka, da bi se resnično reformirala,« je izjavil tiskovni predstavnik SPD Dagmar Wiebusch. »Kongres je pokazal, da se del stranke še vedno oklepa stare ideologije. Vodstvo jim malodušno popušča.« Münchenski Süddeutsche Zeitung je zapisal, da je kongres razkril tisto, kar so voditelji stranke skušali prikriti - postopno uveljavljanje starih načel politike trde roke. Po strankinem političnem uspehu na oktobrskih splošnih volitvah je PDS dobila sedeže tudi v bonnskem parlamentu.

»PDS se mora zahvaliti le poplavam, da javnost ni namenjala pozornosti njenemu kongresu, ki je bil za stranko pravi polom,« je zapisal münchenski dnevnik. Ker je Ren prestopil bregove in poplaval velika območja, je bila naravna nesreča delezna velike medijske pozornosti. Zahodni politiki so bili prepričani, da bo PDS po združitvi

Nemčij leta 1990 preprosto izginila s političnega prizorišča. Stranka si je s poudarjanjem svoje leve usmerjenosti in organiziranjem rockovskih antirasističnih koncertov pridobila predvsem podporo mirovnikov in punkerjev. Čeprav ji Bonn ni namenjal posebne pozornosti, je nemško politično sceno presenetila na lanskih volitvah, ko je v vzhodnih delih države zbrala dvajset odstotkov volilnih glasov, ki so ji zagotovili vrnitev v parlament. Čeprav je v zahodnih delih države dobila trikrat več glasov kot pri zadnjih volitvah, je zanj glasoval le nizek (0,9) odstotek volilcev.

V upanju, da bo PDS postala vplivnejša tudi na zahodu, sta parlamentarec Gregor Gysi in predsednik stranke Lothar Bisky napisala okvirni program stranke, ki je »demokracična, socialistična in pluralistična«. Čeprav naj bi o njem razpravljali in glasovali na kongresu, je bila največje pozornosti delezna 25-letna filozofinja Sahra Wagenknecht, ki je zaradi svojih načel ozigosana kot prava stalinistka. Partijski strategji so takšna namigovanja razlagali po svoje: mediji naj bi njeno sliko objavljali le zaradi mladenkine prijetne zunanosti. Prav tako naj bi bila ena redkih mladih članic stranke, ki ima 123 tisoč članov; od tega jih je bilo 90 odstotkov v nekdanji Honeckerjevi Stranki socialistične enotnosti. V petek zvečer so glasovali o resoluciji, napisani v komunističnem stilu, po kateri antikomunisti ne morejo biti člani PDS. Resolucija je bila sprejeta, čeprav s skromno večino glasov. Gysi se je moral zelo potruditi, da so sprejeli nekakšno protiresolucijo: k PDS lahko pristopijo tudi antikomunisti.

Tom Heneghan / Reuter

JEDRSKA NEVARNOST

Peking in Pariz obtožena jedrskega poželenja

ZENEVA (Reuter) - ZDA so pozvale vse države sveta, naj najpozneje do septembra zaključijo pogajanja o prepovedi podzemnih jedrskih poskusov in obtožile Francijo ter Kitajsko, da zavlačujeta z dogovorom. Visoki ameriški predstavniki so zahtevali takojšen začetek pogajanj o prepovedi proizvodnje plutonija in visoko obogatene urana, iz katerih izdelujejo jedrske bombe.

ZDA so nedavno enostransko podaljšale moratorij na jedrske poskuse, toda samo do konca septembra, ko naj bi vse države sveta podpisale sporazum. Zato je včeraj v švicarski Zenevi spet začela z delom konferenca o razoroževanju, ki jo vsako leto organizirajo pod pokroviteljstvom Združenih narodov. »Najpomembnejši je dogovor o prepovedi jedrskih poskusov,« je zbranim predstavnikom 38 držav povedal ameriški predstavnik Ralph Earle. »Toda tudi preprečevanje proizvodnje jedrskih materialov je nujno.« Earle, ki je konec osemdesetih let vodil ameriško delegacijo na pogajanjih s Sovjetsko zvezo o zmanjšanju strateškega jedrskega orožja (Salt II), meni, da bi le tako lahko zmanjšali jedrsko oboroževalno tekmo in nevarnost vsesplošnega uničenja. Posebni ameriški veleposlanik za razoroževanje Stephen Ledogar pa je kar naravnost obtožil Francijo in Kitajsko, da zavlačujeta jedrske dogovore: »Znano je, da dve državi ne soglasata z letom 1995 kot skrajnim časom za razorožitvene dogovore. To sta Francija in Kitajska. Kitajska je lani oktobra izvedla svoj drugi podzemni jedrski poskus v starih mesecih, toda Peking trdi, da je kljub spornim eksplozijam zelo zadržan, saj sta dva poskusa veliko manj od načrtovanega.

Ameriška predstavnika tudi upata, da bo 169 držav podpisnic Pogodbe o nesirjenju jedrskega orožja (NPT) na konferenci sredi aprila brez preprirov odlašalo pogodbo, ki so jo podpisali že leta 1968 in bo kmalu potekla. Se bolj kot to pa bi radi Američani dosegli prepoved podzemnih jedrskih poskusov in vzpostavili sistem preverjanja sumljivih potresov, ki ponavadi izdajo kršitelje.

RUSIJA / JELCIN JE STAR 64 LET

Neusmiljen boj za pravlado v Kremlju

MOSKVA - Temačni kremeljski zagovorniki trde roke že nekaj časa dvigajo glave, zato nekateri že omenjajo možnost, da bi lahko ogrozili ruske demokratične reforme; kljub temu liberalci in bližnji sodelavci predsednika Borisa Jelcina se niso vrgli puske v koruzo. Jelcinu, ki bo jutri praznoval svoj 64. rojstni dan, se je uspelo otresti večine nelojalnih svetovalcev, čeprav za ceno kritik, da je ostal brez liberalno mislečih sodelavcev. Nekateri voditelji liberalne stranke menijo, da je ruski predsednik prepustil nadzor sokolom in da je končano kratko rusko spogledovanje z demokracijo. Drugi menijo, da reforme se niso končane, ker naj bi Jelcin le zacasno utišal liberalce, vendar se tako prvi kot drugi strinjajo, da bo nadaljnji potek reform odvisen od Jelcinove sposobnosti, da si uspe utrditi svoj položaj. Nadaljnje reforme so hkrati v veliki meri odvisne od vseh, ki bodo v prihodnje najbolj vplivali na predsednika.

»Prav ta vprašanja zbujajo največjo skrb. Ljudje so zakrbljeni zaradi možnosti, da bi v prihodnje spet prislo do diktature,« je v programu neodvisne televizije NTV izjavil Sergej Filatov, vodja liberalcev v predsednikovi administraciji. Filatov je poudaril, da lahko za stabilne razmere jamci le predsednik, ki je odgovoren za vse, kar se dogaja. »Vprašanje ruske vojske moči je postavljeno pod vprašaj vse od začetka čečenske krize, ko je Jelcin 11. decembra v Čečenijo poslal ruske vojake. Zaradi prve faze ruskega posredovanja so mnogi opozarjali na pesanje njegove avtoritete, vendar so Jelcinovi dobro načrtovani nastopi v javnosti v zadnjih dveh tednih pokazali, da zaenkrat sedi se trdno v sedlu. Domaći in tuji javnosti je dokazal, da ima še vedno nadzor nad razmerami v Kremlju, njegov nedavni obisk v mestecu Lipetsk južno od Moskve pa naj bi bil še dokaz več, da »potekajo stvari tako kot običajno.« Liberalci so kljub temu zaskrbljeni. Grigorij Javlinski, ugledni ekonomist in morebitni Jelcinov tekmeec na predsedniških volitvah prihodnje leto, omenja možnost tihega državnega udara, saj naj bi Jelcinu oblast drsela iz rok.

»Udara ni potrebno izvesti in silo, dovolj je, da predsednika obkroža določen krog ljudi, ki mu počasi, a vztrajno vceplja v glavo svoje ideje,« je na srečanju poslovnih krogov nedavno izjavil Javlinski.

»Predsedniku uhaja moč iz rok; zateka se k neodgovornim, neznanim ljudem, ki sprejemajo pomembne odločitve, o kakršnih bi smel odločati le predsednik,« je dodal. Težko je reči, kdo so tisti, ki postajajo vplivni, kajti Kremelj ostaja skoraj tako molčeč in nepredvidljiv kot v času Sovjetske zveze. Liberalni politiki in komentatorji omenjajo Jelcinovega prijatelja, sicer odgovornega za predsednikovo osebno varnost, generalmajorja Aleksandra Korzakova, ki je tudi Jelcinov partner pri tenisu. Konservativci menijo, da na predsednikovo politiko do Čečenije najbolj vplivata namestnik premiera Oleg Soskovec in glavni Jelcinov svetovalec Viktor Iljušin. Mnogi so glede Korzakovega vpliva skeptični, saj je v pismu premieru Černomirinu predlagal, naj zavrne predlog Svetovne banke, ki je Rusiji svetovala spremembo politike izvoza nafte. Pismo da slutiti, da sega njegov vpliv prek kremeljskih zidov. Izvestja je v članku odkrito vprašala: »Kdo je na čelu države - Jelcin, Černomirdin ali Korzakov?« Prejšnji teden je postalo vprašanje se bolj aktualno, saj je Izvestja poročala, da so Korzakov in se nekateri drugi zagovorniki trde roke skušali ucvrstiti svojo moč: predlagali so ustanovitev elitne nacionalne garde, ki naj bi delovala neodvisno od vojske - lojalna naj bi bila le predsedniku. Veliko Rusov je tudi zaskrbljenih, ker bi s tem varnostne sile, nekoč vodilne v sovjetski vojski, spet postale vsemočne. Može kot Korzakov in Soskovec so po mnenju nekaterih poznavalcev razmer vplivali na člane predsednikovega centra za analize, ki Jelcina seznajajo z analizami dogodkov. »Zelo slabo je, če je neki problem razčlujen tako, da je upoštevana le ena komponenta in igrajo najpomembnejšo vlogo le vojska stalisca,« je izjavil Mark Urnov, vodja centra za analize. Čeprav je Jelcinov ugled zaradi čečenske vojne omadeževan, nekateri komentatorji menijo, da ga kot reformista vendarle ne gre povsem odpisati. Prav dokumenti, kot na primer predlog o ustanovitvi nacionalne garde, ki so iz Kremlja skrivoma pršli v roke liberalnim novinarjem, dokazujejo, da so v Kremlju še vedno ljudje, ki kljubujejo zagovornikom trde roke. Isti komentatorji poudarjajo, da predsednik Jelcin izgublja potrpljenje z njimi, kar dokazuje tudi odstavitev Nikolaja Jegorova, zagovornika vojaškega posredovanja in vodje zacasne administracije za Čečenijo.

»Težko je reči, kaksna je resnična moč zagovornikov trde roke. Vprašanje je, ali predsednik Jelcin premisljeno sprejema odločitve in menim, da jih,« je izjavil neki zahodni diplomat.

»Najverjetneje je, da se vedno odločitve sprejema sam, vendar poslušas nasvete zagovornikov trde roke. Dolej mu je uspelo ohraniti ravnovesje, zato ni nobena stran prevladala. Mislim, da bo tako tudi v prihodnje.«

Timothy Heritage / Reuter

Modre čelade kmalu na Haitiju

NEW YORK (Reuter) - Varnostni svet OZN je v noči s ponedeljka na torek sklenil, da bo sedem tisoč modrih čelad konec marca na Haitiju zamenjalo ameriške vojake, ki so lani vrnili na oblast v Port-au-Princeu izvoljenega in nato izgnanega predsednika Jeana-Bertranda Aristida. Stirinast članic varnostnega sveta je glasovalo za odločitev, vzdržala pa se je Kitajska, ki se na Aristida jezi zaradi njegove podpore Tajvanu.

Skoraj polovica vojakov svetovne organizacije bo še vedno ameriškega rodu in tudi najvišji general naj bi bil American. Kljub temu bo zamenjava pomemben dosežek za ameriškega predsednika Clintona, ki mora doma poslušati nenehne ocitke zaradi posega v karibskem sosedstvu. Vojaki OZN naj bi pomagali tudi pri urjenju haitijskih varnostnih sil, da se položaj v državi ne bi spet spremenil v politični in vojaški kaos. Ameriška javnost namreč še vedno z ogorčenjem pomni Somalijo, ko so med podobno zamenjavo gverilski voditelji poklali vojake ZDA. Tudi zaradi takšnih izkušenj ameriški republikanski kongres resno razmišlja, da bi prenehali placevati mirovne akcije Združenih narodov.

ALŽIRIJA / PO EKSPLOZIJI BOMBE

Skrajneži ne odnehajo

Zločin se je zgodil ob prvi obletnici Zeroualove vlade

ALŽIR (Reuters) - Očitno je, da so se alžirski islamski skrajneži odločili, da bodo domači in svetovni javnosti nečloveško in krvavo naznanili začetek islamskega posta ramazana. V eksploziji bombe, ki so jo v ukradeni avtomobil podtaknili pripadniki Islamske vojske rešitve, je včeraj v alžirski prestolnici umrlo stiriideset ljudi.

V zadnjih treh letih in pol to nekdanjo francosko kolonijo pretresajo spopadi med vojsko hunto, ki je po zmagi skrajne Islamske fronte rešitve na parlamentarnih volitvah aprila leta 1992 izvedla državni udar, in oboroženo islamsko opozicijo, ki se zavzema za ustanovitev islamske države po iranskem vzoru.

Alžirski ministrski predsednik Modad Sifi je z vidnim ogorčenjem izjavil, da bodo alžirske oblasti storile vse, da bi »krvolocene zveri«, ki so zagresile ta grozljivi zločin, cimprej dosegla roka pravice.

»To dejanje slepega sovraštva je dokaz, da smo imeli tisti, ki smo se odločili, da se bomo z vsemi sredstvi zoperstavili divjanju ponorelih skrajnežev, popolnoma prav,« je v intervjuju za državno televizijo izjavil alžirski premier.

Francosko zunanje ministrstvo je v sporočilu za javnost ostro obsodilo »barbarski in brezumni

bombni atentat« in vnovič pozvalo sprte alžirske strani, naj s pogajanjimi do-sežejo rešitev krize, ki močno ogroža tudi francoske nacionalne interese.

V središču alžirske prestolnice takoj po eksploziji avtomobila bombe (Telefoto: AP)

Samomorilci so novo orožje alžirskih islamistov

ALŽIR (AFP) - Po treh letih nasilja Alžiriji se ni dovolj krvi. Atentat avtomobila bombe, ki ga je v ponedeljek razneslo v središču prestolnice, morda začenja novo obdobje samomorilskih napadov in napoveduje novi »krvavi ramazan«. Ta muslimanski sveti mesec se začenja danes.

Alžirski predsednik Liamine Zeroual je obsodil »nečloveško dejanje« in vnovič zatrdil, da se bo njegova vlada bojevala proti terorizmu »do končne zmage«. Sef države je obiskal bolnišnico, v kateri zdravijo žrtve atentata. Od 286 ranjenih, kolikor so jih v ponedeljek zvečer prepeljali na zdravljenje, jih je v bolnišnici zaradi resnih ran ostalo se 76. Avtomobil bomba je ubil stiri-deset ljudi.

Hipotezo o avtomobilu bombi oblasti se niso uradno potrdile, čeprav po poročilih novinarjev, ki so se pogovarjali s pričami nesrečnega dogodka, nihče več ne dvomi vanjo. Cilj eksplozije je bila policijska postaja, ki leži sredi živahnega trgovskega območja alžirske prestolnice. Tisk domneva, da je bilo v avtomobilu najmanj sto kilogramov razstreliva TNT. Neverjetna moč eksplozije in to, da se je napad zgodil v času, ko je bilo na ulici veliko ljudi, razložita veliko število žrtev v najbolj morilskem napadu po februarju leta 1992, ko so oborožene islamske

skupine in varnostne sile zacele pravo državljansko vojno. Price trdijo, da je eksplozija več polici-stov dobesedno razkosala.

Neznanci, ki so po vseh ugibanjih iz vrst oboroženih islamistov, so udarili natančno leto dni potem, ko je oblast prevzel predsednik Liamine Zeroual, in dan po množičnih demonstracijah prebivalcev Alžira proti terorizmu in v podporo predsedniku. Novinarji trdijo, da se je demonstracija, ki so se dogajale tudi v ulici, kjer se je zgodil atentat, udeležilo deset tisoč ljudi.

Ko je razneslo avtomobil, je manjkalo samo 48 ur do začetka praznika ramazan, ki so ga tudi lani »odlikovale« krvave akcije islamistov. Tik pred tem je vodstvo Islamske armade rešitve (AIS), ki ji večina opazovalcev pripisuje odgovornost za incident, ukazalo »mudzahedinom«, naj se v svetem mesecu bojujejo za boga.

Ce bo obveljala teorija o samomorilskem napadu avtomobila bombe, se bodo uresnicili strahovi strokovnjakov, da se mesec dni po ugrabitvi francoskega letala Airbus na alžirskem letališču uveljavlja novo obdobje v spopadih med alžirsko vlado in islamisti. Konec decembra so elitni francoski komandosi na marseilskem letališču onesposobili in ubili stiri ugrabitelje, pripadnike

Oborožene islamske skupine (GIA). Francoski notranji minister Charles Pasqua je potrdil, da so teroristi nameravali letalo razstreliti nad Parizom. »Mučenci iz Airbusa« so očitno začeli novo obdobje boja alžirskih islamistov, ki ga je ponedeljkov samomorilec nadaljeval - kdove, česa se bodo se domislili? Sprememba strategije je bila za islamiste očitno nujna, saj so državne varnostne sile pred stirim meseci proti njim sprožile vsestransko ofenzivo in z njo zdesetkale številne podtalne oborožene skupine. Iz vasi, kjer jih je bilo lažje poiskati, so se islamisti preselili v mesta. Socasna eksplozija petih avtomobilov bomb v začetku lanskega oktobra je razkrila, kako slabo so varovane najpomembnejše alžirske ustanove. Eno od bomb je razneslo pred mestno univerzo, drugo pred pravosodnim ministrstvom.

Kljub temu Alžir dan po morilski eksploziji, ki je ubila stiri-deset ljudi in jih nekaj sto ranila, ni videti kot oblegano mesto. Sem in tja je sicer videti »nindze«, crno maskirane pripadnike varnostnih sil, to pa je bolj ali manj vse. Toda psihološki vpliv zadnjega napada na prebivalce alžirske prestolnice je velik. Glavno mesto države, v kateri je v zadnjih treh letih v pravi državljanski vojni padlo že več kot dvajset tisoč ljudi, je v soku.

O čem pišejo drugje po svetu

O sporu med Ekvadorjem in Perujem

»Ekvadorski generali so država v državi; prejemajo petnajst odstotkov vseh dohodkov, povezanih s crpanjem nafte, vodijo banke, letalske družbe, hotele in tovarne gradbenega materiala. Reforme, ki jih je napovedal ekvadorski predsednik, njihove privilegije seveda ogrozajo. Majhna obmejna vojna je zelo primerna za odvracanje pogleda od notranjepolitičnih težav; po statistiki ZN v Ekvadorju 73 odstotkov prebivalstva živi v hudi revščini.« (Der Bund, Bern)

O katastrofalnih poplavah

»Ocena, čes da je vzrok za poplave treba iskati v posledicah moderne družbe, temelji na dveh nasprotujočih si predsodkih, ki jih pogosto povezujejo: v starih casih je bilo vse boljše - in v modernem casu se kaj taksnega ne bi smelo več dogajati. Toda očitno je, da se je v dobrih starih casih dogajalo se veliko hujšega in tudi, da je želja po vse-mogočnem obvladovanju narave le utvara. To seveda ne pomeni, da se moramo nemočno prepustiti usodi. Treba je natančno pretehtati, kaksne možnosti imamo sprico nevarnosti, ki nam grozijo. Bilo bi nesmiselno in zelo drago, če bi se celotna družba pripravljala na katastrofo stoletja, ki nas morda se caka... Je pa nekaj, kar lahko storimo, ali bolje, cesar naj ne bi počeli: graditi na območjih, ki jim grozijo poplave.« (Libération, Pariz)

O eksploziji v Alžiru

»Tisti, ki so se odločili, da bodo v Rimu podprli integriste, so storili zelo hudo napako. Tistim, ki so odgovorni za nasilje v Alžiriji, so priskrbeli ugled; tako so si izkopali grob. Toda nas zanima predvsem usoda Alžirije. Prav zaradi tega lahko podpora, ki jo je bila rimska 'platforma' deležna od ZDA in Nemcije, označimo kot nečastno dejanje. Zato bi morali tisti, ki so srečanje FIS, FLN in FFS podpirali v besedi in dejanjih, zdaj pokazati kancak ponižnosti, če ne celo sramu. Podpirali so zlagano in kriminalno početje.« (L'Humanite, Pariz)

O britanskih konservativcih

»Ce bo premier Major glede Evrope zavzel se bolj desničarsko stališče, bi bila to huda napaka. Za Evropo bi to pomenilo, da bo London pri pogajanjih vedno vložil veto, ko bodo na sporedu pomembne odločitve, ki so kakorkoli povezane s spremembami ustave. Kar zadeva britansko notranjo politiko, je nejasno tudi to, kaj si Major kratkoročno obeta od svoje negativne držbe. Ne glede na odmevnost kakšnega britanskega veta, se je že večkrat pokazalo, da druge članice EZ pri pomembnih odločitvah ne pustijo, da bi jih ovirala Velika Britanija.« (Financial Times, London)

O Ceceniji

»Vse kaže, da je Jelcin pri cečenskem konfliktu nemočen. Ker Cecenije očitno ne more obvladati, zdaj namesto tega izvaja kadrovske rosade ali grozi s se večjim nasiljem. Ali je to sploh presenetljivo? Tudi Zahod je nemočen. Ko so zahodni politiki končno dvignili kazalec in Jelcina opozorili na neprimernost njegovih ukrepov v Ceceniji, je ruski voditelj že odklepal jedrsko skrinjico. Celotno OVSE ni na uradni misiji na Kavkazu, marveč se pod pokroviteljstvom Moskve ukvarja s položajem človekovih pravic na tem območju. Kremelj določa, kdo bo spremljal delegacijo OVSE in s kom se bo srečala.« (Der Standard, Dunaj)

MEHIŠKI FINANČNI PRETRES

Clinton bo kljuboval kongresu in sam odprl denamico

WASHINGTON (Reuters) - Ameriski predsednik Bill Clinton je včeraj naznanil, da umika načrt, da bi s stiriidesetimi milijardami dolarjev kreditov pomagal mehiskemu finančnemu in gospodarskemu sistemu. Nasprotovanje tako visoki pomoči južni sosed, ki se koplje v borznih težavah, je bilo v ameriskem kongresu prehuho. Predsednik Clinton je v zameno za enostransko pomoč ZDA napovedal mednarodni paket, o njem pa naj bi se z najbogatejšimi državami sveta sporazumel dovolj hitro, vsekakor se pred popolnim polomom mehiskega finančnega sistema, ki se ga tako zelo bojijo strokovnjaki.

Predsednik, ki ima velike finančne pristojnosti, bo v ta paket sam daroval dvajset milijard dolarjev iz posebne sklada za stabilizacijo valutnih razmerij. Za to ne potrebuje kongresnega dovoljenja. Poleg tega bo Mednarodni denarni sklad zaprosil za 17,5 milijarde dolarjev. Banko za mednarodne poravnave pa se za deset milijard. Tveganje je veliko večje, če ne bomo odločno ukrepali, je povedal ameriski predsednik: »Ali zanesljivo vem, da bo akcija resila težavo? Ne vem. Ali verjamem, da bo? Da. Sem skoraj prepričan, da se bo položaj zelo poslabšal, če ne bomo hitro ukrepali? Sem. To je prava stvar, ki jo moramo narediti.«

Mehiška borza, ki je pred nekaj tedni zaradi presenetljive devalvacije izgubila polovico svoje vrednosti in zagrozila s potopom tudi drugim južnoameriškim državam ter državam v razvoju nasploh, je takoj odgovorila na Clintonove načrte. Vrednost peza je takoj zrasla v primerjavi z ameriskim dolarjem. Hudi prepripi v ameriskem kongresu, zaradi katerih je predsednik Clinton obupal nad načrtom stiriidesetih milijard ameriških dolarjev za Mehiko, pa so razkrili, kako zelo so ZDA razdeljene ob vprašanju zunanje politike in ameriske vloge v svetu. Med tistimi, ki so nasprotovali pomoči južni sosed, so bili tudi številni demokrati, ki so se lani z vso močjo bojevali tudi proti skupnemu tržiscu s Kanado in Mehiko. Pa tudi republikanski politiki, ki predsedniku ne privoščijo zunanjepolitičnih uspehov, so zavlačevali dogovor.

HRVAŠKA / DIPLOMATSKE POBUDE

Knin naj bi imel celo svoj denar

Predlagatelji in hrvaški politiki ne govorijo veliko o podrobnostih

ZAGREB - Čeprav je od dne, ko so veleposlaniki Kerestec, Galbraith, Gaillarde, Ahrens in Cordella predsedniku Tudmanu predali načrt skupine Z-4, v javnosti se vedno niso znane vse podrobnosti tega predloga. Omenjeni veleposlaniki so skušali načrt pojasniti na včerajšnji tiskovni konferenci.

Veleposlanik Geert Ahrens je dejal, da načrt ni nastal brez premisleka, temveč je utemeljen v resolucijah VS ZN in »zagotavlja avtonomijo Srbom, ohranitev celovitosti hrvaskega ozemlja in vrnitev vseh pregnancev«. Dodal je se, da načrt ni zamisljen kot »vzemi ali pušči«, s čimer je pustil prost pot za dodatne predloge prizadetih strani.

Toda kninski Srbi za načrt niso hoteli niti slišati. Ahrens je dejal, da ga tak pristop žalosti, zato je hotel odpotovati v Beograd k Miloseviću, ki pa skupine veleposlanikov ni bil pripravljen sprejeti. Ameriski veleposlanik na Hrvaskem Peter Galbreith pa je dejal, da ga je presenetilo omenjeno stališče Knina, čes da si želijo Srbi najprej izposlovati, da bi Unprofor ostal na hrvaskem, sele potem naj bi se pogovarjali o načrtu Z-4.

Tudi hrvaški politiki v javnih nastopih ne govorijo veliko o omenjenem načrtu.

Zvedelo pa se je, da bi bila stopnja avtonomije hrvaških Srbov zelo visoka oziroma da bi imeli lahko celo svoj denar, zastavo in upravo, ki ji po nasvete ne bi bilo treba hoditi v Zagreb. Tak položaj bi imeli Srbi na področjih v okolici Knina in Gline oziroma v tistih delih Hrvatske, kjer je bila po predvojnih popisih večina prebivalstva srbske narodnosti. Po besedah hrvaskega veleposlanika Miomirja Žuzula pa bi hrvaška zakonodaja veljala na vseh ostalih zdaj zasedenih ozemljih, torej v vzhodni Slavoniji in Baranji, saj Srbi tam pred vojno niso bili v večini.

Hrvaški predstavniki imajo do načrta Z-4 precej manj tog odnos kot Srbi. Sef Tudmanovega kabineta Hrvoje Sarinić je dejal, da bi bil Zagreb po odhodu Unproforja pripravljen sprejeti tudi mednarodne opazovalce. Ob tem pa je opozarjajoče dodal, da je v primeru, če propadejo vsa miroljubna

prizadevanja, se vedno možna obnovitev vojne.

Sporni načrt je podprla tudi tiskovna predstavnica ameriskega zunanjega ministrstva Christine Shelly, ki je dejala, da bi načrt Hrvatski vrnil nadzor nad vsemi njenimi ozemlji, ne da bi Srbi pri tem izgubili zahtevano avtonomijo.

Darko Pavčić

Ivan Parać je novi direktor hrvaške RTV

ZAGREB - Novi direktor hrvaske RTV je od včeraj Ivan Parać. Doslej je bil v Valentićevi vladi minister za delo in socialne zadeve. O njegovi izvolitvi so polemичno razpravljali na seji hrvaskega parlamenta.

Novega direktorja RTV Hrvatske je bilo treba izvoliti po se nepojasnjenem odstopu dosedanjega šefa te ustanove Antuna Vrdoljaka. Paraća sploh niso vprašali za mnenje. Opozicija pa je zahtevala, da bi moral novi direktor pred izvolitvijo pojasniti svojo vizijo razvoja te pomembne državne ustanove. Obenem so izvolili stiri nove ministre, vključno z Ivanom Penićem, ki je postal minister za privatizacijo, dozda pa je vodil istoimenski fond.

Gordana Gojak

Kinkel se je v Zagrebu sestal tudi s posebnim odposlancem ZN Akasijem (Telefoto: FAH)

VREME / DANES BO GLAVNI VAL POVODNJI RENA IN MASSA DOSEGEL NIZOZEMSKO NIŽIINO

Svetopisemski eksodus z nizozemskih polderjev

Medtem v srednjem in zgornjem toku reke malenkostno upadajo - Meteorologi napovedujejo nove padavine

HAAG, BERLIN, PARIZ - Nizozemske oblasti so včeraj dopoldne dokončale največjo evakuacijo prebivalstva v zadnjih 40 letih. Z dveh polderjev pri Nijmegnu in iz Gerdelanda so izselili vse prebivalstvo, ker se bojijo, da ne bodo vzdržali nasipi renskega rokava Waal. Danes naj bi se gladina reke dvignila še za kakih 10 centimetrov in dosegla kritično točko. Več kot 100 tisoč ljudi se je nastanilo pri sorodnikih, svojcih in v zbirnih središčih, ki so jih pripravile oblasti. Renska povodenj namrec se ni dosegla delte, vsi nizozemski obrambni nasipi pa varujejo polderje predvsem pred morjem in le v manjši meri pred rekami. Po takem skoraj svetopisemskem eksodusu bodo morali Nizozemci na novo preveriti vse svoje nasipne sisteme. V sami delti ni nevarnosti, saj so nasipi res trdni in vrhunski. To pa ne velja za zadnje delte, kjer Ren in Maas (Meuse) prestopita mejo, ker ni nihce v preteklosti računal na take po-

vodnji. Pred 13 meseci so nasipi vzdržali, do poplav je prišlo le na Limburskem, tokrat pa se izvedenci bojijo, da bi lahko nasipi popustili z neprevidljivimi posledicami za nižje ležeče polderje. Oblasti so torej izselile prebivalstvo in tako preprečile, da bi prišlo do tragedije, če bi si reke prisvojile, kar je človek iztrgal morju.

Strah Nizozemcev opravičujejo vesti, ki prihajajo iz Nemčije. Zeres, da se je gladina Rena pri Kölnu sinoči znižala za kakih 15 centimetrov, v Koblenzu pa je bila kar 9, 70 metra, tako da je včeraj zalila del mestnega središča, a nevarnost ni mimo. Glavni val povodnji bo v prihodnjih urah dosegel Düsseldorf. Malenkostno upada tudi Main, kar pa ljudje v Frankfurtu niso se občutili, ker je dobršen del mesta še vedno pod vodo.

Za kakih 10 centimetrov se je znižala tudi gladina Sene pri Parizu. Po desetih dneh se položaj v zahodni Franciji postopoma nor-

malizira. Se vedno pa je do skrajnosti kritično na severovzhodu, kjer bo Oise potolkla vse dosedanje rekorde. Pri Soissonsu je namrec dosegla visino 5, 07 metra, gladina reke pa se vedno narasca. Dramatično je tudi pod Ardeni, kjer je reka Meuse (Maas) poplavlila Charleville-Mezieres. Celo prefektura, kjer je krizni stab, je dosegljiva samo s čolni. Ob belgijski meji so izselili več kot 1.500 ljudi.

Včeraj se je gladina Meuse pri Dinantu znižala za kakih 20 centimetrov, se pa zato ze dviga gladina pri Namurju. Liege prav tako v strahu pričakuje val povodnji, saj se je začela gladina reke v zadnjih urah ponovno visati.

Nemski meteorologi za danes napovedujejo nove padavine nad vsem nemskim ozemljem. Dež pa naj ne bi bil tako izdaten kot v prejšnjih dneh. Ljudje pa se vseeno bojijo, ker lahko tudi rahlo pršenje na razmočenih in poplavljenih tleh povzroči nove zaplete.

Glavni trg srednjeveškega Linza pri Bonnu je doživel kaj takega leta 1920. (Telefoto AP)

NOVICE

Več kot 100 tisoč kandidatov za 3.075 mest v javni upravi

ATENE - Več kot 100 tisoč Grkov je vložilo prošnjo za 3.075 razpoložljivih služb v javni upravi. Predstavniki za tisk predsedstva vlade je ob tem napovedal, da bodo izpiti za sprejem v službo brzkone na sportnih igriščih, ker javna uprava nima takih ogromnih prostorov.

V Tesasu istega dne usmrtili dva zločinca

HUNTSVILLE (TEKSAS) - V teksaski kaznilnici Huntsville so v presledku poldruga ure z injekcijo strupa usmrtili dva zločinca. To je prvič po ponovni uvedbi smrtni kazni leta 1976, da v neki teksaski kaznilnici izvedejo dve smrtni obsodbi v enem dnevu. Najprej so trup v žilo vbrizgnili 33-letnemu Cliftonu Russlu, ki je leta 1976 ugrabil in ubil nekega nadzornika poletov. Po zamenjavi igel in nosil je ista usoda doletela 38-letnega Wilia Williamsa, ki je med ropom leta 1980 ubil neko osebo. Z včerajšnjima eksekucijama so v Teksasu do sedaj usmrtili 89 oseb, v vseh ZDA pa 263.

V Karibih pogrešajo 680 haitskih beguncev

PORT AU PRINCE - Ljudje iz Gonaivesa, kakih 150 kilometrov od haitskega glavnega mesta, so v skrbeh, ker nimajo vesti o 680 osebah, ki so posušale ilegalno prispeti v ZDA. Pred 15 dnevi so se vkrcale na ladjo Elisa, ki je s Tortuge odplula proti Floridi, a ni nikoli priplula na ameriški polotok. Po trditvah zasebne haitške radijske postaje Metropol se svojci bojijo, da se je ladja potopila. Ta strah potrjujejo razni haitški mornarji, ki so povedali, da so med plovbo proti Haitiju na morški gladini opazili številna trupla.

Kar šest mesecev zapora, ker je kodra vrgel skozi okno

PARIZ - V francoskem Laurientu so na šest mesecev zapora obsodili nekega 30-letnika, ki je skozi okno zagnal svojega kodra, ki mu je ukradel kos mesa. Poleg tega bo moral nasilnež plačati kar 4.000 francoskih frankov društvu za zaščito zivali. Koder je namrec padel na cesto z višine 15 metrov in poginil. Kot so povedale priče, ima možakar tudi nemskega ovčarja, do katerega pa ni tako strog. Seveda se fizično ne more lotiti take mrcine, ker se boji, da bi se zival uprla. Možakar je torej nasilen le s sibkejšimi.

Psi zaudarjajo po česnu

LONDON - Britanski zivinozdravniki si že dalj časa belijo glave, zakaj številni psi neznošno zaudarjajo po česnu, tako da jih njihovi gospodarji ne uspejo držati v stanovanjih. Zadeva postaja že tragikomična, ker so psi zdravi, tako da je neprijetnega vonja brzkone kriva kaka sestavina, ki jo razna podjetja primesajo pasji hrani in ne bolezensko stanje. Zivinozdravniki so že obvestili proizvajalce pasje hrane in sedaj upajo, da bo kdo razrešil to uganko.

ZDA / Z NOVIM ALIBIJEM IN KAR ŠTIRINAJSTIMI PRIČAMI

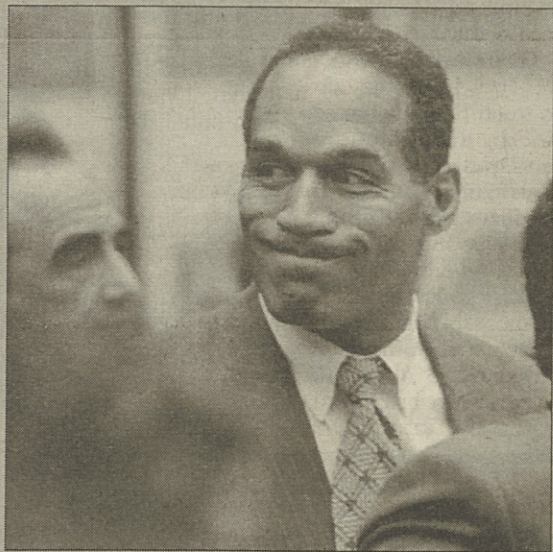
Simpsonov odvetnik v ofenzivi

WASHINGTON - Proces proti O.J. Simpsonu (na sliki AP) prehaja sedaj v svojo odločilno fazo. Simpsonov odvetnik Johnnie Cochran si je med zadnjo razpravo nakopal srd sodnika Lanca Ito, ker je v svojem posegu omenil kar 14 prič, ki so njemu in javnemu tožilcu neznan. Se več, pred koncem svojega posega je odvetni presenetljivo navedel, da ima Simpson alibi. Med 22. in 22.05 ti-stega tragičnega večera, ko sta bila ubita Nicole Brown in Ron Goldman, je namrec Simpson z avtomobilskim mobitelom pred svojim domom posušal poklicati svojo zaročenko Paulo Barbieri, nato pa je na dvorišču igral golf. Njegov avto je videlo več prič. Po trditvah obtožbe pa naj bi Simpson ubil svojo bivšo zeno in njenega ljubica ob 22.15 v 3, 5 kilometra oddaljenem domu Nicole Brown.

Sodnik Lance Ito je seveda očital Co-

chranu, da je namenoma pririval ta alibi in druga pricevanja, da bi si zagotovil presenečenje in tako dosegel »na neposreden način taktično prednost«. Johnnie Cochran pa je pred tem poskušal dokazati, kako je losangeleska policija »skalila in prikrojila« dokaze, ki jih je zbrala na kraju dvojnega zločina. »Zbiranje dokaznega gradiva je bila prava polomija,« je povedal odvetnik, ki je napovedal, da bo na prihodnjih razpravah to tudi dokazal. Za sedaj je navedel le nekaj primerov, med katerimi je se najbolj zgovorno, da so preiskovalci sodnega zdravnika poklicali s sesturno zamudo, nato pa so rabili se štiri ure, da so pregledali trupla. Tudi pri zbiranju gradiva za analize DNK naj bi bile storjene napake.

Simpsonov odvetnik je tako dobil prvo rundo, sedaj pa je na potezi javni tožilec.

JAPONSKA / MED OBISKOM NA PRIZADETEM OBMOČJU KOBEJA

Cesar Akihito je lahko preživele le bodril, naj si pomagajo in vzdržijo

Število mrtvih je naraslo še za 300 žrtev, ker so nanje oblasti »pozabile«

Cesar Akihito se je včeraj v Kobeju pogovarjal s številnimi preživeli. (AP)

TOKIO - Japonski cesar Akihito in cesarica Miciko sta včeraj obisala Kobe, ki ga je pred 15 dnevi prizadel katastrofalni potres. Prav med obiskom je policija priznala, da so se pri številu mrtvih zmotili in da je treba dodati še 300 žrtev, ki so izpadle zaradi birokratskih zapletov. Potres je torej terjal skoraj 5.400 žvrljenj, tako da je potrjena trditve, da je bil najhujši potres v zadnjih sedemdesetih letih. To je zadalo se dodaten udarec nacetemu mitu japonske uspešnosti, ki so jo tako prizadele zamude pri nudenju pomoči kot tudi spoznanje, da pred takimi potresi niso varne niti tiste stavbe, ki so jih gradili z najstrožjimi protipotresnimi kriteriji.

»Teno Heika (Vase Velicanstvo), ze dva tedna se nisem okopal,« je nekdanjemu »nebeskemu sinu« povedal neki 82-letni starček, ki je cesarja se zaprosil,

naj oblasti povpraša, kdaj bodo obnovili dobave vode. Cesar Akihito ni dal nobene obljube, ker po ustavi nima nobene oblasti, je le simbol japonske države. Pred tem je preživelim v nekem liceju povedal, naj si pomagajo in naj bodo močni.

Za kakih 290 tisoč ljudi, ki so ostali brez strehe nad glavo in ki so izgubili vse, pa so bile tudi take bodrilne besede v uteho. Položaj na prizadetem območju je se vedno dramatičen. Zaradi nizkih temperatur (-2° Celzija) je skoraj polovica ljudi, ki živijo v zasilnih zbirnih centrih in celo pod vojskimi sotori zbolela za gripo, 30% preživelih pa pada v globoke depresije. V prve montažne hiše se bodo lahko vselili sele sredi februarja, konec aprila pa naj bi postavili 30 tisoč montažnih bivalisc. Do tedaj pa se bodo morali ljudje pomagati, kot vedo in znajo.

ARABSKI EMIRATI / PRIHAJAJO RUSI!

Iz Moskve v Dubai po nakupih

V trgovinah pustijo milijardo dolarjev na leto

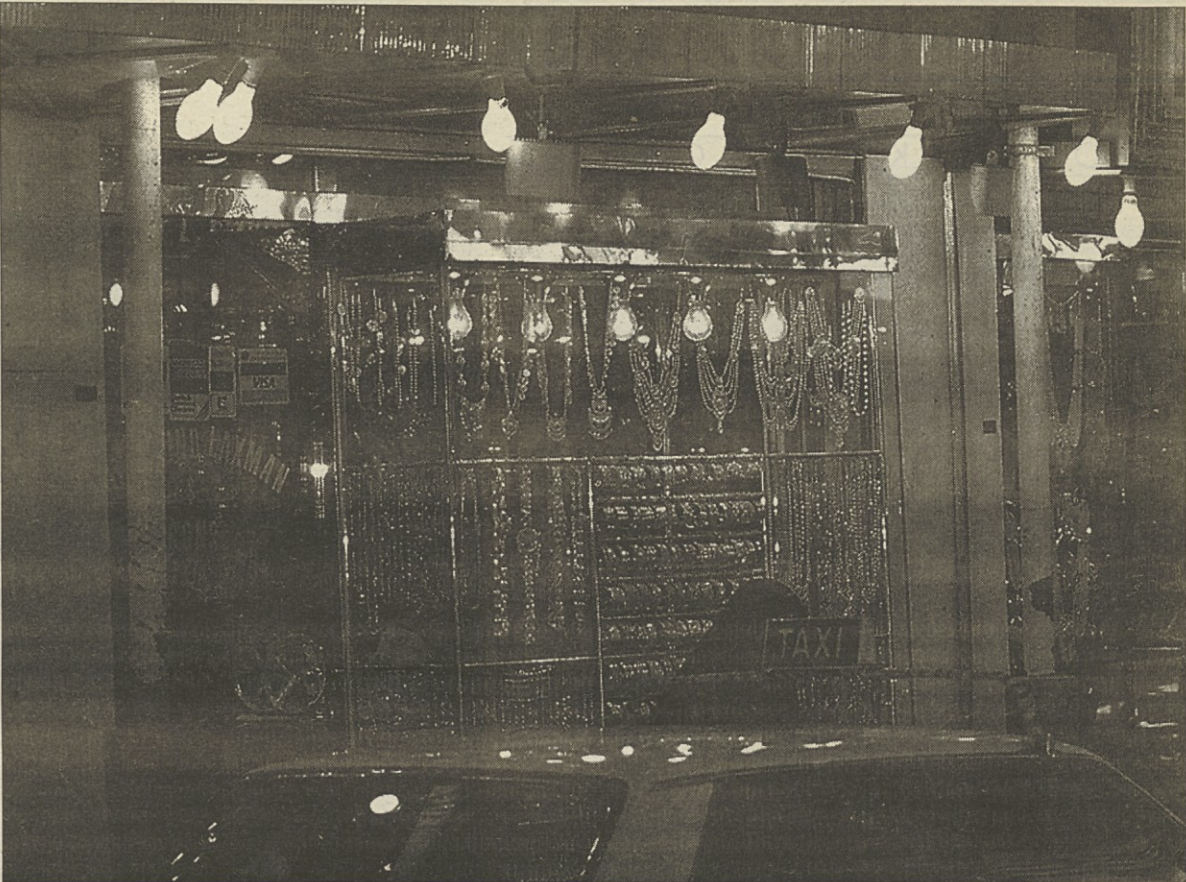
DUBAI - Gospodarska liberalizacija ima v nekdanji Sovjetski zvezi svoje posledice v večjem številu ruskih turistov, ki prihajajo v Dubai, vse več pa je tudi poslovnih obiskovalcev. »V letu 1993 je prislo več kot 250 tisoč obiskovalcev iz Skupnosti neodvisnih držav (SND) v Dubai, kjer so pustili več kot milijardo dolarjev,« je izjavil generalni direktor dubaiskega civilnega letalstva Mohieddin Binhendi.

Po njegovem bodo podatki za leto 1994 se mnogo višji. »SND so za nas izjemno pomemben trg. Od nastanka SND se je število turistov, ki prihajajo od tam, nenehno povečevalo.« Dubai je drugi emirat po velikosti v trgovinskem sklopu sedmih v okviru Združenih arabskih emirátov. Lani je v njegovih 167 hotelih prenočevalo več kot milijon turistov. Večina Rusov, ki pripotujejo v Dubai, pride tja zaradi nakupov. Vabi jih predvsem širok izbor

izdelkov po konkurenčnih cenah, ki jih omogočajo nizke, stiri odstotne uvozne carine. Stevilni so tudi napisi, ki vabijo ruske turiste v trgovine bazarja. Trgovine že zaposlujejo rusko govoreče prodajalce, saj so dubaiske trgovice polne Rusov in drugih državljanov SND v vseh letnih casih. Zagotovo ti na prvem mestu kupujejo izdelke elektronske industrije, od tosterjev do televizorjev, a tajo za njimi so tekstilna industrija, hrana in zlato. »Turisti

iz SND minuli dve leti prihajajo k nam v vse večjem številu. Glede kupovanja elektronskih aparatov sodijo med najboljše stranke,« je izjavil eden od poslovođij velike distribucijske hiše tovrstnih izdelkov. »Nekateri turisti vzamejo na letalo celo rabljeno pohištvo, ki so ga kupili tu,« je se pripomnil.

Glede tovara so carterški poleti precej liberalni, saj dovoljujejo tudi do 40 kilogramov prtljage na posameznika, hkrati pa zaračunavajo neznatne kazni, če teza nakupljenega blaga presega dovoljeno, kar je se dodatna spodbuda za tiste, ki bi radi kaj kupili. Po mnenju Georgeja Mousse iz agencije Planet Travel pa postajajo vse pomembnejši tudi poslovneži,

ki med letalskimi potniki že zdaj predstavljajo kar četrtino. V Dubaju pristane vsak mesec kar 55 letal iz različnih držav SND, kar v povprečju pomeni 175 potnikov na dan. »Dubai je bil zmeraj pomembno središče na Srednjem vzhodu, saj imajo tu svoja predstavništva številne družbe. Od tu tudi pokrivaemo SND in celotno Afriko,« je izjavil Patrick Macdonald

iz dubaiskega vladnega komiteja za promocijo turizma in trgovine. Pred kratkim, decembra lani, je kot dokaz vse tesnejših povezav med SND in Afriko dubaiska delegacija obiskala Azerbejdžan, Uzbekistan in Kazahstan. »Predmet pogovorov so bila trgovinska vprašanja, letalski prevoz, turizem in vlaganja. Med člani te delegacije je bil tudi Mohammad Alabbar, di-

rektor dubaiskega oddelka za gospodarstvo. Na vprašanje o prihodnosti odnosov med Dubajem in SND je odgovoril: »SND je potencialno velik trg. Brez kakršnekoli promocije si je Dubai v minulem letu in pol zagotovil velik ugled med številnimi turisti iz SND.« Toda po njegovem je trgovina le del tega, kar je mogoče se storiti v okviru teh pove-

zav. Zanima nas tudi morebitna izmenjava tehničnih in tehnoloških znanj, izkušenj iz menedžmenta ter različne gospodarske povezave. »Zlasti jim lahko svetujemo pri vseh poslih, ki so povezani z nafto in plinom, ter v zvezi z vsemi industrijskimi dejavnostmi, povezanimi z njima,« je se pripomnil Mohammad Alabbar.

Hilary Gush / Reuter

Lada tudi po berlinskem zidu

TOGLIATTI - Berlinski zid je padel, hladna vojna, ki je skoraj pol stoletja krojila usodo evropskih narodov, je le še neprijetna preteklost, Mihael Gorbacov pa je že pred leti zapustil svetovno politično prizorišče... Lade pa so se vedno navzoče. V tovarni AvtoVAZ, ki je bila ustanovljena leta 1967, so pred nekaj dnevi izdelali 15-milijonto vozilo znamke Lada.

Omenjena tovarna se nahaja v mestu Togliatti ob reki Volgi. Življenjske usode 700 tisoč prebivalcev tega mesta so tesno povezane z usodo tovarne AvtoVAZ (Povoljska avtomobilna tovarna), kar ni nič nepricakovane, saj je vsak tretji prebivalec Togliattija zaposlen v tej tovarni. Tudi tamkajšnja bolnišnica in mestni hokejski klub se imenujeta po njej. »V šestdesetih letih, ko so zgradili VAZ, so na tisoče državljanov takratne Sovjetske zveze naselili v tukajšnje naselje blokov ter jim obljubili zaposlitev in streho nad glavo,« nam je povedal tiskovni predstavnik omenjene tovarne Aleksander Kurkin. V tistih casih so prebivalci mesta, ki so ga v cast velikega italijanskega komunista poimenovali Togliatti, živeli v miru in blagostanju. V zadnjih letih, ko je postkomunistično Rusijo zajel val organiziranega kriminala in nasilja, se tudi prebivalci Togliattija otepajo mafij-skih skupin in njihovih zločinskih podvigov. Tako je pred dnevi za zdaj se neznani storilec ustrelil nekega delovodjo iz VAZ. Njegov znanec je ob tem izjavil, da je ustreleni delovodja skušal ustaviti ilegalno preprodajo ukradenih avtomobilskih delov. Direktor tovarne VAZ Vladimir Kadanikov je prepričan, da za tovarniškimi zidovi deluje več kri-

minalnih skupin, ki podkupujejo in izsiljujejo delavce in uslužbence. »Tam, kjer je denar, tam so tudi organizirane kriminalne strukture. Tukaj, v nasi tovarni pa je ogromno denarja,« nam je zatrdil direktor Kadanikov. Po njegovem mnenju številni delavci sploh ne prijavijo groženj in izsiljevanj, saj se bojijo, da bodo ostali brez zaposlitve. Organizirani kriminal namreč obvladuje tudi kadrovski oddelek v tovarni. »Po doslej zbranih podatkih so mafiji letos napadli šest ljudi, ki se zavzemajo za boj proti organiziranemu kriminalu v tovarni. Enega izmed njih, delovodjo Gorsicina, so pri tem ubili,« nam je povedal Kadanikov. Čeprav steje varnostna služba v tovarni kar 2160 ljudi, je ilegalni trg avtomobilskih delov se naprej zasíčen z ukradenimi deli avtomobilov znamke Lada. »Februarja letos smo ustanovili tako imenovane notranje varnostne sile, ki močno obremenjujejo proračun, učinki njihovega delovanja pa so zanemarljivi,« je razočarano ugotovil direktor Kadanikov. Togliatti je na zunaj tipično postsovjetsko provincialno mesto, toda po zaslugi tamkajšnje avtomobilske tovarne ima nekaj, česar druga ruska mesta nimajo - dobre in vsestransko razvite odnose s svetom. Sovjeti so namreč vozila znamke Lada izvažali v 80 držav po vsem svetu. V poznih šestdesetih letih je tedanji sovjetski voditelj Leonid Breznev s predstavniki italijanskega avtomobilskega giganta Fiata podpisal sporazum o proizvodnji sovjetsko-italijanskega avtomobila. Rusi so ga imenovali Ziguli, v tujini pa se je uveljavil pod imenom Lada, saj je beseda Ziguli preveč podobna besedi zigolo. Elaine Monaghan / Reuter

Štirideset otrok na onkološkem oddelku

KIJEV - Otroški onkološki oddelek največje kijevske bolnišnice velja za najboljšega v Ukrajini. Tja prihajajo otroci iz vse države, ko je boj proti smrtonosnim tumorjem že skoraj izgubljen. Toda v mnogih primerih ne morejo pomagati niti zdravniki v Kijevu. »Od černobilske katastrofe običajne kemoterapije ne pomagajo več, uporabljati moramo najbolj agresivne metode zdravljenja,« pravi Andrej Butenko, predstojnik onkološkega oddelka.

Na njegovem oddelku trenutno zdravijo 40 otrok, ki so zboleli za rakom. »V resnici bi potrebovali več kot sto postelj,« toži Butenko. Otroci so zaznamovani od večmesečnih kemoterapij - lasje jim izpadejo, nekateri se močno zredijo in postanejo skoraj nepokretni, drugi pa shujšajo do kosti. Enajstletna Tamara apatično leži na postelji. Le po srebrnem uhanu lahko sklepamo, da ta izmučeni obraz pripada deklici. »Ne more več hoditi,« pravi njena mati s solzami v oči. Matere živijo skupaj s svojimi otroki na oddelku. To, kar na Zahodu imenujejo »rooming-in« in velja za napredek, je v Ukrajini posledica nemogočih razmer v bolnišnici. Bolnici namreč primanjkuje najnujnejših stvari za oskrbo mladih bolnikov.

Zato matere iz vseh koncev države ostajajo po več mesecev pri svojih otrokih. V utesnjenih bolniških sobah kuhajo, v majhnih kopalnicah pa perejo in sušijo perilo. Ponoci spijo s svojimi otroki v isti postelji. Letno za rakom zbolijo približno 2000 od dvanajst milijonov ukrajinskih otrok, kar je visoko nad evropskim povprečjem. Po mnenju zdravnikov je tolikšno število rakastih obolenj neposredna posledica jedrske katastrofe v Černobilu leta 1986. »Od takrat se je število rakastih obolenj na štiri-tnici povečalo kar za petkrat,« pravi Butenko. Tudi potek te bolezni je sedaj drugačen. »Nekaj v imunskem sistemu se je spremenilo.« Tudi pogled na zemljevid nam jasno pokaže povezanost jedrske katastrofe in rakastih obolenj. Največ tovrstnih primerov je na območjih okrog Černigova in Rovnega, torej na severu države, kjer so bile radioaktivne padavine najbolj pogoste. Veliko primerov je tudi na vzhodu Ukrajine. Radioaktivnih padavin tam sicer ni bilo v tolikšni meri, je pa na tem območju veliko industrije in rudarstva. »Nasim mladim bolnikom skušamo nuditi najboljso oskrbo,« pravi Butenko.

Toda tudi na njegovem oddelku se kaže slika, ki je značilna za

bolnišnice v nekdanji Sovjetski zvezi: zdravniki so strokovno zelo izpopolnjeni, primanjkuje pa instrumentov in zdravil. Se kar sodobni sta ultrazvočna in rentgenska naprava, ki sta v majhni operacijski dvorani. Med operacijami mora asistent skrbeti za to, da operacijska svetilka kljub slabemu stiku deluje. »Zdravila dobivamo predvsem iz humanitarne pomoči,« pravi predstojnik oddelka. Trenutno naj bi bolnišnica imela zaloge za dva meseca. »Dogaja pa se tudi, da moramo prositi starše, naj sami kupijo zdravila.« Le v enem do petih odstotkov primerov dejansko uspejo zaustaviti rak.

»Nasim mladim pacientom lahko življenje v večini primerov podaljšamo le za nekaj let,« nam pripoveduje zdravnik. Devetletna Oxana in njena mati skušata do neke mere premagati obup. Ležita na postelji in bereta biblijo. Mala deklica je že drugič v kliniki. Avgusta so ji odstranili tumor na ledvicah. Toda nihanje med kratkim časom okrevanja in dolgimi zdravljenji v bolnišnici jemlje družina se zadnje moči. »Vsakokrat, ko pride otrok v bolnico, se zmanjša psihični upor pri otrokih in njihovih materah,« pravijo zdravniki. Friedemann Kohler/dpa

TURKMENISTAN

Novi Kuvajt v nekdanji Sovjetski zvezi

BRIAN KILLEN / REUTERS

ASGABAT - Na mestni tržnici v turkmenistanski prestolnici, kjer so stojnice izdelane iz marmorja, je kmetica ponujala vse: sadije, zelenjavo, meso in med. Dobro založena tržnica prica, da se gospodarstvo v tej nekdanji sovjetski republiki v zadnjih treh letih samostojnosti res razvija, majhno število kupcev pa o tem, da ima veliko ljudi komaj dovolj denarja za golo preživetje. Sanje predsednika Saparmurata Nijazova, ki upa, da bo Turkmenistan postal drugi Kuvajt, se se dolgo ne bodo uresničile.

Ljudje vedo povedati, da se je življenjski standard res zvišal, samo nekateri si bodo upali kritizirati novo oblast pod vodstvom nekdanjega komunista Nijazova. Njegov portret visi na vsaki pomembni javni zgradbi. Zviševanje maloprodajnih cen in manjša proizvodnja govorita o tem, da

njegova vlada ni tako uspešna, kot naj bi bila. »Zaradi cen se raje pozanimajte pri tistih, ki jih določajo,« ježno odgovori branjevka tujim novinarjem, ki se sprehajajo med stojnicami in sprašujejo po cenah pridelkov. Povprečna mesečna plača v tej republiki znaša tisoč manatov, kar je po uradni menjavi sto dolarjev, če pa to vsoto zamenjate v menjalnicah, zanjo ne dobite niti deset dolarjev. Tako kot v vseh nekdanjih sovjetskih republikah, so se cene izdelkov tako povisale, da večina ljudi, predvsem upokoјencev, komaj preživi. Podatkov o uradni inflaciji ni moč dobiti, trgovci pa pravijo, da so se nekateri izdelki v letu dni podražili tudi za šestkrat. Ze od samostojnosti je na čelu države, ki je bila ena najbolj revnih sovjetskih republik, predsednik Nijazov. Takrat se je država preživljala s skromno pomočjo, ki je ka-

pljala iz državne blagajne. Po neodvisnosti so mnogi upali, da bo dohodek od prodajnega bombaza in plina ostal v asgabski blagajni. Ker nekatere države, članice Skupnosti neodvisnih držav, niso plačale računov za turkmenistanski plin, so se upanja izjalovila. »Nasim dolžnikom se ne mudi, da bi nam plačali - nekateri nimajo denarja, drugi preprosto nočejo - tako kot v starih casih,« je povedal predsednik Nijazov. Prav zaradi neplačanih obveznosti je domaća valuta razvrednotena. »Če bi nam Ukrajina plačala za plin, bi ostal manat trden, ker imamo naravna bogastva, ki pa jih ne znamo prodati,« je povedal predsednik največje banke Turkmenbanka. Za dan turkmenistanske neodvisnosti 27. oktober je oblast slovesno napovedala gradnjo novega plinovoda, ki naj bi bil iz Turkmenistana preko Irana in Turčije speljan vse do

Evrope. Njegova vrednost je bila ocenjena na sedem milijard dolarjev. Z deli sploh se niso začeli, ker ni bilo jasno, kdo bo plinovod financiral. Nijazov upa, da s to gradnjo ne bodo več tako odvisni od ruskega plinovoda in da bodo prodrli na nove trge. Turkmenistan ima le 4, 2 milijona prebivalcev, na leto pa lahko na trg ponudi 80 milijard kubnih metrov plina. Ima tudi bogata naftna nahajališča in prostrana bombazna polja. Za državo se zanimajo tuji vlagatelji predvsem zaradi bogatih nahajališč naravnega plina, saj naj bi ta predstavljal 2, 1 odstotka vseh svetovnih zalog plina - te podatke je nedavno objavila družba BP. Največji vlagatelji so turške družbe, ki so že podpisale sodelovanje v različnih projektih v skupni vrednosti 1, 2 milijarde dolarjev. Marmornate klopi na mestni tržnici naj bi bile dokaz, da predsednik skrbi

za svoje ljudstvo. Zunanji videz zavaja: industrijska proizvodnja se je v primerjavi z enakim obdobjem lani v prvi polovici letošnjega leta znižala za 33 odstotkov. Predstavniki vlade in centralne banke na novinarska vprašanja niso pripravljeni odgovorjati, vendar ob koncu leta ni pričakovati boljših gospodarskih izidov. Nekateri ljudje zagotavljajo, da živijo bolje kot v Moskvi, čeprav se cene zvišujejo. Rusi, ki živijo v Asgabat, težko prenašajo vročino, nekateri se pritožujejo, ker nacionalne valute ni mogoče menjati zunaj državnih meja. Nekateri ljudje predsednika spostujejo, ker je dal zgraditi novo letališče, mosejo, digitalno telefonsko centralo in tovarno za izdelavo otroške hrane.

Ti radi pokažejo na klopi iz marmorja na tržnici, ki naj bi bile dokaz, da se mesto razvija.

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.30	Video strani
09.55	Zimska tekmovanja, pon. 16/26 dela francoska risane serije
10.20	Windsorski, pon. 3/4 dela dokumentarne nadaljevanke
11.15	Iz življenja za življenje: Da ne bi bolelo, pon.
11.40	Scepec sirnega sveta: Kari po svetu, pon. 8/13 dela angleske dokumentarne serije
12.05	Na starih kolesih, pon. 4/12 dela ameriške dokumerntarne serije
12.30	Slovenski magazin, pon.
13.00	Porocila
13.05	Video strani
14.55	Opus, pon.
15.55	Žena vaškega župnika, pon. 2/4 dela angleske nadaljevanke
16.45	Podarim - dobim, ponovitev
17.00	Tv dnevnik
17.10	Otroški program
	Male sive celice, kviz za sestosome
18.00	RPL - Studio Luwigana
18.45	Pari, tv igrice
19.13	Risanka
19.30	Tv dnevnik 2, vreme, šport
20.05	Forum
20.25	Film tedna: Konec dolgega dne , angleski film
21.45	Glasbeni utrinek: Godalni kvartet Rokulus
22.05	Tv dnevnik 3, tema dneva, vreme, šport
22.25	Zarišče
	Sova
22.50	Eno leto v Provansi, 3/12 del angleske nanizanke
23.20	Severna obzorja, 24/33 del ameriške nanizanke
00.10	Video strani

SLOVENIJA 2

13.00	Video strani
13.25	D. W. Griffith - oče filma, ponovitev ameriškega dokumentarnega filma
16.05	Zgodbe iz školjke
16.35	Videospon, pon.
	Sova, ponovitev
17.20	Z eno nogo v grobu, 8/12 del angleske nanizanke
	Za prijeten konec tedna
17.55	Severna obzorja, 23/33 del angleske nadaljevanke
	Krivulja učenja
18.40	Rogati krokarji na lovu v Centralni Afriki, nemška poljudno-znanstvena oddaja
	Podarim - dobim
19.10	V vrtincu
19.20	Sportna sreda
20.05	Ljubljana: PEP v kosarki (2):
	Ježica - Como, prenos
21.40	EP v umetnostnem drsanju, sportni pari, posnetek iz Dortmundunda
22.40	Omizje
00.45	Video strani

KANAL A

07.00	Video strani
12.00	Spot tedna
12.05	Na velikem platnu
12.25	Luč svetlobe, ponovitev 352. dela ameriške nadaljevanke
13.15	Rodeo, ponovitev kontaktne glasbene oddaje
14.05	Spot tedna
14.10	CMT
16.20	Spot tedna
16.25	Na velikem platnu
16.45	Male zivali, ponovitev oddaje o hisnih ljubljencih
17.05	Upravljanje, ponovitev 15. dela dok. nan. o managementu
17.15	Karma, ponovitev oddaje o duhovnosti
18.05	Divje palme, pon. 3. dela ameriške nanizanke
18.45	Dogodivščine male koale, risanka
19.00	Porocila
19.05	Risanka
19.10	Luč svetlobe, 353. del ameriške nadaljevanke
20.00	Benny Hill, 22. del angleske humoristične nanizanke
20.30	Dance Session, oddaja o plesu
21.10	Porocila
21.15	Dannyjeve zvezde, vedeževanje v živo
22.00	Album Show, glasbena oddaja
22.50	Krik, pon. oddaje o stilu
23.20	Epikurejske zgodbe, ponovitev oddaje o slov. gostilnah
23.40	Spot tedna
23.25	Na velikem platnu
23.45	CMT
01.00	Video strani

MMTV (62. kanal)

16.00	MMTV shop, televizijska prodaja
17.15	Ziva scena, ponovitev
19.00	Kuhajmo skupaj, kulinarična oddaja
19.25	Risanka
19.30	MMTV shop, televizijska prodaja
20.00	Aktualno, zanimivo, o dogodkih okoli nas
20.40	The Inside Man , film
22.15	Karte pripovedujejo, vedeževanje iz kart
23.00	MMTV shop, televizijska prodaja
00.00	Video strani
01.00	Deutsche Welle

RAI 1

6.45	Aktualna oddaja Unomattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00, 9.30) dnevnik
9.35	Nan.: Cuori senza età, vmes (10.00) dnevnik
10.05	Film: Desperado-Doppio gioco a Devil Ridge (vestern, ZDA '88), vmes (11.00) dnevnik
11.45	Oddaja koristnih nasvetov Utile Futile
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik
14.00	Kult. tehnik Primmissima
14.20	Kviz: Sala giochi
14.50	Nan.: Pustolovščine mladega Indiane Jonesa
15.45	Mladinski variete Solletico, risanke
17.55	Danes v Parlamentu
18.00	Dnevnik
18.20	Neverjetne zgodbe
18.50	Variete: Luna Park (vodi Milly Carlucci)
19.35	Vreme in dnevnik, 20.30 Il fatto (E. Biagi)
20.45	Film: Il ladro di bambini (dram., lt. '92, r. G. Amelio, i. E. Lo Verso)
22.40	Aktualno: Anni d'infanzia Dossier
23.30	Dnevnik
23.40	Sportna sreda
0.30	Dnevnik in vreme
0.40	Danes v Parlamentu
0.50	Videosapere

RAI 2

7.00	Oddaja za najmlajše Quante storie!
7.50	Nan.: Doogie Howser, 8.15 Lassie
8.40	Nad.: Beautiful
10.00	Aktualno: Fra le righe, 11.00 Lo sportello dei cittadini
11.30	TG2-33, 11.45 dnevnik 2
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.45	Variete: Quante storie, ragazzi!, risanke
14.15	Nad.: Paradise Beach, 14.50 Santa Barbara
15.35	Kronike v živo, vmes (15.45, 17.00) dnevnik
18.05	Iz Parlamenta
18.10	Sport in vreme
18.35	In viaggio con Sereno variabile
18.45	Nan.: Miami Vice
19.45	Dnevnik in šport
20.20	Variete: Ventienti
20.40	Film: A letto col marito? (kom., ZDA '90)
22.20	Nan.: La donna della tua vita, 23.30 dnevnik
24.00	Pregled tiska in vreme
0.15	Zimski sport
0.30	Avtorska glasba
1.25	Nan.: Soko 5113

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete, vmes aktualnosti
7.35	Odd. DSE: Spanscina, Sapere, Filozofija, Zenske v glasbi, Fantastica età, Euronews, itd.
11.15	Fantastica Mente
12.00	Dnevnik in gospodarstvo
12.30	Znanstveni dnevnik
12.40	Dove sono i Pirenei?
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	TGR Italija Jug
15.15	Sportno popoldne: IP v hokeju na ledu, rokomet Italija-Finska
16.30	DSE Odprta sola, Parlato semplice, 18.00 dok. Geo
18.30	Sport, Insieme in vreme
19.00	Dnevnik, dezelne vesti
19.50	Blob Soup, 20.10 Blob
20.30	Aktualno: Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik, dezelne vesti
22.55	Aktualno: Speciale 3
24.00	Variete: Spazio Ippoliti
0.35	Dnevnik in vreme
1.05	Variete: Fuori orario

RETE 4

7.00	Nan.: Tre cuori in affitto, 7.30 Jeffersonovi
8.00	Nad.: Diritto di nascere, 8.30 La mia seconda madre, 9.00 Guadalupe
9.30	Variete: Buona giornata, vmes nad. 10.30 Catene d'amore, 11.00 Febbre d'amore, 12.00 Manuela, 13.00 nan. Tre cuori in affitto, vmes (11.25) TG 4
13.30	Dnevnik
14.00	Rubrika o lepoti
14.15	Nad.: Sentieri, 15.10 Cuore selvaggio, 15.55 La donna del mistero
17.00	Aktualno: Perdonami, 18.00 Funari News, vmes (19.00) dnevnik
20.35	Film: Mister miliardo (kom., ZDA '77)
22.35	Film: Ritorno a Peyton Place (dram., ZDA '61.), vmes (23.45) dnevnik, 1.15 pregled tiska

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo Show
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Nad.: Beautiful
14.05	Kviz: Complotto in famiglia (vodi A. Castagna)
15.20	Agenzia matrimoniale
16.00	Otroški variete, vmes risanke
17.55	TG 5 Flash - Kratke vesti
18.00	Kviza: OK, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5, 20.25 Striscia la notizia
20.40	Aktualno: Amici di sera (vodi Maria De Filippi)
22.40	Aktualno: Braccio di ferro (vodi E. Mentana)
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik TG 5
1.30	Sgarbi quotidiani

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
9.20	Nanizanke
12.25	Odprti studio
12.30	Fatti e misfatti, 12.40 Sport studio
12.50	Otroški variete
14.00	Odprti studio
14.20	Aktualno: Village
14.30	Variete: Non è la RAI
16.00	Variete: Smile
16.05	Nan.: Star Trek
17.10	Variete: Talk Radio
17.25	Nan.: Il mio amico Ricky, 18.10 Ultraman, 18.45 Village, 18.50 Bayside School
19.30	Odprti studio, vreme, 19.50 Sport studio
20.00	Variete: Karaoke
20.45	Nogomet: Arsenal-Milan
22.20	Fatti e misfatti
22.30	Nan.: Quelli della speciale (i. G. Furia)
24.00	Aktualno: Mai visto
0.30	Italia 1 sport

TELE 4

13.30	19.30, 22.10, 24.00 Dogodki in odmevi
20.30	Nadaljevanke
21.30	Nanizanka

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30, 24.00 Dnevnik, 13.30 Sport
14.10	21.30 EP v umetnostnem drsanju (iz Dortmundunda)
20.00	Lion Trophy Show
23.00	Variete: Tappeto volante
1.05	Casa: Cosa?

Koper

16.00	Euronews - tv novice
16.15	Aktualnosti, tedenska rubrika
16.45	Rhythm & News, vodi Andrea F.
17.45	Projekt, dokumentarec
18.00	Slovenski program
	Bližnja srečanja tv - mladinska oddaja
18.30	Tv stik
18.45	Primorska kronika
19.00	Tv dnevnik
19.30	Tečaj angleskega jezika, »I Do«
20.00	Euronews
20.30	»Alica«, evropski kulturni magazin
21.15	Kosarka - italijansko prvenstvo: Illy Caffè Trieste - Buckler Bologna
22.15	Vsedanes
22.30	Kosarka

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Nas hrupni dom, pon.
09.30	Zivalski vrt, pon.
10.15	Zadeva Lucona, pon. filma
12.10	Zunanjepolitčno poročilo, pon.
13.00	Cas v sliki
13.10	Palec Nilsa Karlssona, 3. zadnji del
13.35	Pravica do ljubezni
14.00	Ordinacija Bülowbogen
14.50	Pogledi od strani
15.00	Otroški program
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Wurlitzer
18.00	Cas v sliki
18.05	Nas učitelj dr. Specht
18.30	Nas hrupni dom
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Sport
20.15	S samomorilskim policajem so same težave, ameriška kom., 1990
	Igrajo: Dabney Coleman, Teri Garr in drugi
21.55	Jenkiji , angleski film, 1979 z Richardom Gerom v glavni vlogi
00.10	Moja draga Klementina, ameriški vestern, 1946
	Režija: John Ford
01.40	Video strani

ORF Avstrija 2

13.30	NLP
14.15	Trojica s stirmi pestmi
15.00	Lipova ulica
15.30	Leteci zdravniki
16.15	Moč strasti
17.00	Poklici
17.30	Zemlja in ljudje
18.00	Mi
18.25	Tista stvar je
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.15	Dvojčici, nemski film, 1994
21.45	Pogledi od strani
22.00	Vecerni studio
22.35	EP v umetnostnem drsanju - sportni pari
00.15	Hello, Austria, Hello, Viena
00.45	Vetrnjaki , ameriški film, 1983
	Igrajo: Matthew Modine, David Alan Grier, Michael Wright
	Režija: Robert Altman
02.35	Video strani

Hrvaška 1

08.00	Dobro jutro
10.00	Porocila
	Solski program:
10.05	Dober dan, ucenci
10.10	Ameriški pisatelji: Hawthorne in Melville
10.35	Glasba: Franjo Krežma
10.50	Uvod v ikonologijo: Metoda naracije
11.00	Zagrebska sola grafike
11.30	Deklica iz prihodnosti, 8/24 del serije
12.00	Porocila
12.05	Cesarica, 86/211 del nadaljevanke
12.50	Uročni medeni mesec , ameriški film
14.10	Risanka
14.30	Glasba, pon.
14.45	Uvod v ikonologijo, pon.
14.55	Zagrebska sola grafike, pon.
15.30	Nekaj važnega
	Kako je kaj nastalo
	Risanka
16.05	Prvič, 5/10 del nanizanke za otroke
16.30	Porocila
16.40	Učimo se o Hrvaski: Hrvasko gledališče
17.10	Pazi, steklo!
17.45	Hrvaška danes
18.00	Kolo sreče
18.35	Santa Barbara, 924. del ameriške nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1, vreme
20.02	Sport
20.10	Iz strankarskega življenja
20.55	Ameriški Cezar, 2/5 del dokumentarne oddaje
21.45	Znanstveni forum
22.30	Slika na sliko
23.10	Odaja resne glasbe
00.00	Porocila
00.05	Sanje brez meja

Hrvaška 2

15.50	Tv-koledar
16.00	V iskanju pustolovščin, pon. 9., zadnjega dela dokumentarne serije
16.50	Iskalci, ponovitev 2/4 dela nanizanke
17.40	Kosarkarki pokal Liliane Ronchetti (Z): Centar banka - Challes
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
20.00	Vreme
20.02	Sport
20.10	Cheers, 2/44 del ameriške humoristične nanizanke
20.35	EP v umetnostnem drsanju
22.05	Iskalci, 3/4 del nanizanke
23.00	Viza za 48 ur , poljski film, 1989
	Igrajo: Jerzy Stuhr, Chalina Pietрова in drugi
00.45	Video strani

MTV Madžarska

09.00	Cez dan,
09.35	Igra, serija, nad. ob 11.20
09.45	Ognjeni prstan, serija
11.30	Mejno mesto, serija
12.00	Opoldanski zvon
12.05	Posel
12.20	Borza
14.45	Podezelske zgodbe
15.20	Zgodovina za solarje
16.00	Dnevnik
16.05	Domoznanstvo
16.25	Gospodična, serija
17.00	Vklopi, za otroke
17.45	Katoliški tisk na Madžarskem, 1. del
18.15	Posel
18.30	Macek v zaklju, kviz
19.00	Pravljica
19.10	Muza, novice iz kulture
19.30	Dnevnik, telesport
20.20	Obala v plamenih, 2. del serije
22.05	Rokopis
22.35	Dnevi obleganja Budimpeste
22.40	EP v umetnostnem drsanju, posnetek
23.40	Dnevnik BBC

2/5

TV SLOVENIJA 1

20.20

KONEC DOLGEGA DNE,
angleški barvni film

Scenarij in režija: Terence Davies

Fotografija: Michael Coulter

Glasba: Bob Last

Igrajo: Marjorie Yates, Leigh McCormack, Anthony Watson, Nicholas Lamont, Ayse Owens

Pred dvema letoma smo predstavili subtilno posneto filmsko pripoved o odrasčanju z naslovom Oddaljeni glasovi liverpoolskega režiserja Terencea Daviesa. Ob njegovem naslednjem filmu Konec dolgega dne, ki je bil leta 1992 na sporedu v okviru uradnega programa festivala v Cannesu, potem pa ga je bilo mogoče videti še na nekaj manjših festivalih, lahko ugotovimo, da je to tema, ki ga ne spusti. Terence Davies v zadnjem filmu spet obuja spomine, tokrat gre za leti 1955 in 1956, prizorišče je spet Liverpool, ki ima očitno zanj poseben čar. S kamero je poskušal ujeti srečno, a preprosto otroštvo enajstletnega Budda, ki svoje dneve preživlja skupaj z ljubečo materjo, starejšo sestro in bratom. To je čas dolgih popoldnevov, obiskov kinopredstav, opazovanja svojih najbližjih: klepetave sosedice, deklet, ki se lišpajo za večernimi zmenki, matere, ki ob delu prepeva, očesa, ki se sreča s tujim očesom. Ob vsem tem pa glasba iz radijskega sprejemnika, stalna spremljevalka prijetnih trenutkov. Budd ve, da je petje v domači hiši način izražanja čustev in vir sporazumevanja. Nasprotje domači ubranosti predstavlja šola s strogimi profesorji, telesnimi kaznimi in zatrkljivimi sošolci. Budd združuje v sebi oba pola - tako kot sprejema materino nesebično ljubezen, tako sprejema tudi nesmiselne šolske kazni.

Skozi spominjanje se je Daviesu čas upočasnili, zato si lahko privoščijo, da v filmu niza tihožitja, da dolgo in natančno opazuje Budda, kadar sedi na stopnicah, da se pomudi na vzorcu preproge, da pusti govoriti glasbi. Poleg premišljene fotografije je glasba najmočnejši in najbolj zgovoren del pripovedi.

Redkokateri režiser ustavi sliko, da bi odvrtil pesem, Davies pa počne prav to. Z obširnim repertoarjem popularnih popevk tistega obdobja ustvarja govorico, ki nadomešča dialog. Ob gledanju filma se zato na trenutke zdi, kot da listamo star album z obledelimi fotografijami, s katerih veje neustavljiva nostalgija, medtem ko se nam na gramofonu vrtijo plošče, ki smo jih našli na pozabljeni polici.

TV SLOVENIJA 2

18.40

BOGATI KROKARJI NA LOVU,
nemška poljudnoznanstvena oddaja

Zgodba o živallih in ljudeh pripoveduje o razburljivem in napetem lovu, kakršnega smo doslej občudovali le na jamskih slikarijah iz kamene dobe. Prizorišče nenavadnega dogajanja je težko dostopno območje med Cadom in Centralnoafriško republiko. Tu lovijo predvsem domači lovci, toda teren, ki ne nudi nobene zaščite in kjer se skoraj ni mogoče skriti, omogoča samo lov na zelo kratke razdalje. Tako posežejo po zvižajci in se »spremenijo« v rogate krokaje, močnejše ptice, ki so veliki kot puran. Te antilope poznajo, zato jih lahko pogosto vidimo v njihovi družbi. Lovci posnemajo videz in obnašanje rogatega krokaja tako dobro, da antilope nicesar ne posumijo. Lovci se jim lahko tako zelo približajo, da dosežejo svoj cilj.

Ljudje - rogati krokari - menijo, da so pri prastarem načinu življenja lahko uspešni le, če upoštevajo natančno določena tradicionalna pravila in rituale. Zelo pomembna je tudi magija.

TV SLOVENIJA 2

19.15

V VRTINCU,
oddaja o filmu

Na naša velika platna prihaja še tretji mišičnjak, ki je baje najbolj priljubljen pri ženskem delu populacije. Govorimo seveda o »mišici iz Bruslja«, Jeanu Claudu Van Dammu. Van Damme, ki se je prebija zelo dolgo, je prišel v prvo hollywoodsko ligo s filmom Timecop. Znanstveno-fantastično kriminalko o pripadnikih posebne policijske skupine, ki s časovnim strojem skačejo naprej in nazaj po časovni premici in mešajo štrne nevarnim kriminalcem, je režiral Peter Hyams, mojster tega žanra, ki ga poznamo že po filmih Odi-seja 2010 in Planeta preklelih. Timecop vas čaka v Zadetku v polno.

KANAL

20.00

BENNY HILL,
angleška humoristična serija

Tokrat se bo Benny Hill podal na izlet v angleško zgodovino. Vsi, ki smo v šoli to snov poslušali z enim ušesom, bomo izvedeli marsikaj presunljivega, nekatera odkritja pa bodo osupnila celo zgodovinarje. Da pa oddaja ne bo preveč zgodovinsko suhoparna, bodo poskrbeli neutrudni snemalci iz reklamnih vložkov. Stare rokerje bo na koncu razveselili s svojim življenjepisom slavni Tex Cyruhal, vrstnik Micka Jaggerja.

KANAL A

20.30

DANCE SESSION,
oddaja o plesu

Tokrat bo ples v filmih in režiser Vindí Vogue Anžlovar, ki ima do plesa v svojih filmih poseben odnos.

TV SLOVENIJA / TV V SVETU

Lonček kuhaj in družbena odgovornost

Z močjo naravne sile je televizija predrugačila naše spoznavanje sveta, naš vsakdanjik, javne zadeve in socializacijo vsakega posameznika. Ni se ugotovljeno, ali nam to koristi ali škodi. Ze stara pravljica modrost pravi, da lahko celo od največjega dobrotnika dobimo preveč dobrega. Vzemimo recimo Grimmovo »Sladko kaso«. Darilo dobre vile - lonček, ki na ukaz skuha poljubno količino prosene kase, povzroči veliko nesrečo. Najprej lonček dela, kar mu je zaukazano, vendar noče več odnehati. Kaso zlije »čez rob in je nakuha polno kuhinjo in hiso, sosednjo hišo in cesto, kot da bi hotel nasiti ves svet, in stiska je najhuša...« - dokler končno ne najdejo carobne besede, ki lonček ustavi. Vsi poskusijo, da bi neukročenemu mediju televiziji nadeli povodec in ga udomačili v znosnega stanovalca dnevne sobe, zaostajajo za tehničnim napredkom. Televizija prek satelita lahko preskakuje državne meje, kot kaseta spodkopava pojem brezzičnega oddajanja, kmalu bo interaktivna in si ustvarja vedno nove trge in načine razširjanja. Ta postopek pa se zdalec ni končan. Nasa lakota za slikami je velikanska. Toda količina, ki smo si jo naložili na kroznike, že zdaj presega naš tek.

Več kot sedemdeset vodstvenih televizijcev, politikov, raziskovalcev komuni-

kacij, ustavnih sodnikov in publicistov se je pred kratkim v hiši Bertelsmannove ustanove v Gueterslohu zbralo k posvetu, kako bi lahko ustavili lonček s sladko kaso. Carobna besedica naj bi bila »družbena odgovornost na televiziji«. Predstavili so izsledke obsežnih raziskav, zaradi katerih so nagrado Carla Bertelsmanna za leto 1994 podelili britanski postaji Channel 4 in avstralski regionalni postaji TVW7. Po mnenju žirije sta se obe postaji še najbolj približali idealu postaje, ki je na vseh ravneh uradno uveljavila družbeno odgovornost.

Po britanskem pojmovanju medijev je televizija predvsem orodje javnega nadzora. Zato jo je treba sciliti pred vmesavanjem države in političnih strank. Poleg tega je stara teta BBC svojo nalogo vedno videla tudi v tem, da je gledalce varovala pred golim nasiljem, pornografijo in nestrpnostjo proti manjšinam. »Načela so bila pravilna, vendar zelo pokroviteljska,« je samokritično izjavil Mark Thompson z BBC-ja. Občinstvo danes ne želi več tovrstnega varstva. Zato zdaj redno razpravljajo o posameznih oddajah in vlogi uredništva. Poleg BBC-ja, ki se financira pretežno iz naročin, sta v Veliki Britaniji še dve postaji, ki se financirata iz reklam in sta ravno tako pod javnopravnim nadzorom. Izvedenec Jay G.

Blumler je ugotovil, da so osnovna etična pravila tudi pri teh dveh postajah določena z okvirnimi zakonskimi smernicami in z internimi »Producer Guidelines«.

Tovrstna pravila pa bi koristila tudi slovenski nacionalni televiziji, saj postaja orodje v rokah nekaterih posameznikov. Tako si je odgovorni urednik Informativnega programa v slabem tednu dni že drugič privoščil, da je v oddaji, ki jo vodi, pristranski, lahko bi rekli celo tendenciozni. Pred tednom dni je izkoristil oddajo Zarišče, da je v njej povprasil generalnega direktorja stvari, ki bi jih lahko razčistila v pisarni in vsekakor niso slovenskim gledalcem razkrila ničesar, kar bi morali vedeti, razen občutka, da zaposleni v tej ustanovi ne vedo prav dobro, kaj hočejo. In nič maj pristranska ni bila oddaja Omizje o svobodi govora, ki je sledila sicer odlični oddaji o moči medijev v ZDA. Če je g. Ambrožič že želel »postaviti podoba na ogled« in »poklical« generalnega direktorja v Zarišče, bi bilo tokrat, ko je bila tema svoboda govora, to dosti bolj opravičljivo. Vendar smo zastopnika televizije kot medija pogresali (razen voditelja, ki pa se je bolj kot temi posvetil svojemu posebnemu gostu). Prav tako med sogovorniki ni bilo predstavnika društva novinarjev, ki naj bi imelo izdelana pravila o svobodi govora. **Bucika**

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

09.00 Video; 12.00 Soul On MTV; 13.00 Greatest Hits; 14.00 Popoldanski Mix; 16.30 Coca Cola Report; 17.30 Dial MTV; 18.00 Music Non Stop; 20.00 Greatest Hits; 21.00 Most Wanted; 22.30 Beavis & Butthead; 00.00 The End?

SKY ONE

11.00 Koncentracija; 12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 E Street; 14.00 St. Elsewhere; 15.00 Shaka Zulu; 16.00 The Oprah Winfrey Show; 16.50 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.00 Svet iger; 19.30 Blockbuster; 20.00 E Street; 20.30 M.A.S.H.; 21.00 The Last Mafia Marriage, 2. zadnji del; 23.00 Star Trek

PRO 7

05.20 Ponovitve; 09.50 Ženskarni so same težave, franc. kom.; 11.30 Moško gospodinjstvo; 12.00 Hart; 13.00 Charliejevi angelčki, serija; 15.00 Calbyjevi; 16.00 Hlisa v pretrji; 17.00 Risanke; 18.25 Rock' n' roll očka; 18.55 Roseanne; 19.55 Poročila; 20.15 Brisco Country; 21.10 Renegade - lov brez milosti, serija; 23.00 Moja lepa ljubezen, franc. erotični film, 1987

PREMIERE

14.00 Corentinove fantastične pustolovščine; 14.50 Mojster Jazbec in njegovi prijatelji, film, 1993; 16.05 Zlobna kri, am. triler, 1992; 17.45 Dragon, am. akc. film; 19.40 Premiere; 20.15 Leto komete, am. pustol. kom.; 1992; 21.45 New York Cop, am. akc. film, 1993

SAT 1

07.30 Ponovitve serij; 12.00 Loving - ljubezenske poti; 12.30 Pod kalifornijskim soncem; 13.30 Falcon Crest; 14.30 Tarzan; 15.00 Vesoljska ladja Enterprise; 16.00 MacGyver; 17.00 Tvegaj; 17.30 Regionalna poročila; 18.00 Pojdi na vse; 19.00 Poročila; 19.15 Sport; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Kónig, nemška serija; 21.15 Hunter; 23.00 Red End, am. akc. film, 1987

EUROSPORT

08.30 Euroski; 11.30 Eurski; 12.30 Aerobika; 13.30 Eurofun; 14.00 EP v umetnostnem drsanju, prenos; 17.30 Jahanje; 19.30 EP v umetnostnem drsanju, prenos; 20.00 Športna poročila; 22.00 Motorji; 23.00 Boks; 00.00 Jahanje

RTL

09.05 Ponovitve; 12.00 Opoldanski magazin; 14.10 Umor je napisala, ameriška serija; 17.00 Jeopardy; 17.30 Med nami; 18.00 Bogati in slavn; 18.45 Poročila; 19.10 Eksplozivno; 19.40 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Usoda Lilian H., nemški triler; 22.15 Stern TV, magazin; 23.15 Gottschalk-Late Night Show; 00.00 Poročila; 00.30 Nočni program

RTL 2

05.30 - 17.30 Ponovitve; 17.30 Zorro, serija; 18.00 Umik; 18.30 Nasmehnite se, prosim; 19.05 21, Jump Street, 18.del; 20.00 Poročila; 20.15 Lov za izgubljenim zakladom, am. pustolovska krim., 1986; 22.10 Wrestling; 23.10 Revolucija, ameriška drama, 1985

SKY MOVIES

15.00 At Long Last Love; 17.00 Disaster On The Coastliner; 19.00 The Woman Who Loved Elvis; 21.00 Man Trouble; 23.00 House Party 2

MOVIE CHANNEL

12.05 The Search For Bridey Murphy; 14.50 The Little Mermaid; 15.45 My Son John; 18.50 Tommy Tricker And The Stamp Traveller; 21.00 A Case For Murder, premiera; 23.00 Single White Female

FILMNET +

12.00 Jack The Bear; 14.00 Toto heroji; 16.00 K-TV; 18.00 American Cinema: The Western; 19.00 22. Annual American Music Awards 1995

SUPER CHANNEL

14.00 Kolo denarja; 17.30 Poročila Financial Times; 18.00 Danes, novice; 19.00 Poročila; 19.30 Golf; 20.30 Dateline, magazin; 21.30 Inside Edition; 22.00 Poročila; 22.30 The Tonight Show; 23.30 Res osebno, talk show

CNN

06.00 - 23.00 World News; 07.30 MoneyLine; 11.30 World Report; 12.30 Business Report; 13.30 Business Day; 14.30 Business Morning; 15.00 Larry King Live; 17.30 Business Asia; 20.00 Business Today; 21.00 International Hour; 23.00 International Hour; 00.45 World Sport

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.50 Blovreme; 8.05 Poslovni kazipot; 10.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 14.30 Poslovne informacije; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Iz glasbenih sol; 21.05 Zborovska glasba po želji; 21.40 Minute za; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Etnoglasba sveta; 23.05 Literarni nočno.

Slovenija 2

6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Poslovne novice; 8.50 Prireditve; 10.00 Kje vas čevlji žuli; 11.35 Obvestila; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilske minute; 14.00 Kulturne drobtinice; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.00 Računalniški val; 17.50 Sport; 19.30 Melodije po pošti; 21.00 Vi izbirate, jaz izberem; 22.20-23.00 Jazz na 2. programu.

Slovenija 3

8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 22.00 Poročila; 8.05 Glasba; 10.05 Literarna matineja; 11.05 Izbrali smo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasb. revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.45 Življenje kot izziv; 17.05 Koncerti; 20.00 Radioteka; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glas. tradicija 20. stoletja; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Otvaritev, napovednik; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Na rešet; 9.00 Informacije, prireditve; 9.45 Na rešet - odgovori; 11.15 Hladno, toplo, vroče; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.45 Informativni servis; 17.00 Tolar ni vse; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 a-o-a glasbena oddaja; 19.30 Športni program Modrega vala RK.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 8.00 Modri val; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kulturna srečanja; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Zgodovina Istre; 14.50 Single fedna; 15.00 Back to the future; 16.00 Modri val;

18.00 Mix magazine; 18.45 Natività; 20.00 RML.

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 9.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.00 Horoskop; 7.35 Vreme; 9.30 Kam danes; 11.00 Anket; 12.00 BBC Novice; 12.15 Novinarjev gost; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.25 Nagradna uganka; 18.15 RGL na rajzo gre; 20.00 Pole position; 22.00 Radosti življenja; 1.00 Satelit.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema dneva; 10.40 Informacije - zaposlovanje; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.00, 15.00 Moda; 13.00 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.20 Nagradni kviz; 17.00 Lestvica diskoteke Gauloises; 19.30 do 24.00 Večerni program - Pamas.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniature; 9.15 Na postaji zvokov; 11.45 Info-servis; 12.10 Mall oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste, poslušajte; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.40 Pojoči srebrni klobuček; 18.00 Mladi mladim; 19.30 Šport in glasba; 21.00 Na obisku; 22.00 Zrcalo dneva; 22.15 Glasba; 23.15 Nočni pr.

Radio Študent

11.00 103. Avtodrom; 14.00 OF (24 ur-info); 15.00 Recenzije & Napovedi + Fotopanika; 17.00 Jazzarije; 19.00 TB: Thee Hypnotics; 20.00 Kozmiki, Night Time, Blues, Pantomalni kabaret; 24.00 Reprize (poned. in torek).

Radio Trst A

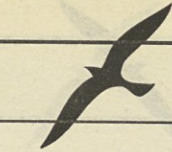
7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Obzornik; 9.10 Odprta knjiga: Cvetje v jeseni (I. Tavčar, r. M. Soslč); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Primorska poje: ŽPZ Tabor; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti; Na goriskem valu; 15.00 Potpuri; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10: Mi in glasba; Trieste Prima 1994; 18.00 Literarne podobe; Literarne kritične skice in osnutki; 18.30 Made in Italy; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 19.00 Glasba po željah; 20.30 Oddaja VZPI-ANPI; 21.15 Samo za vas; 22.00 Ostali Trst - L' altra Trieste.

Radio Koroška

18.10-19.00 Društva se predstavljajo; 21.05-22.00 Pozdrav s Primorja.

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815

V nedeljo, 5. februarja, ob 20. uri: Sinja Ozbolt - ZR-CALJENJE, premiera. Predstava bo se v petek, 10. februarja, ob isti uri (DP).

SNG DRAMA, tel.: 061/ 221-511

Danes, 1. februarja, ob 19.30: D. Zajc - GRMACE, za abonma dijaski 5 večerni in izven.

V četrtek, 2. februarja, ob 19.30: D. Jovanović - UGANKA KORAJZE, za abonma dijaski 4 večerni in izven. Predstava bo se v petek, 3. februarja, ob isti uri, za izven.

V soboto, 4. februarja, ob 20. uri: A. Nicolaj - BLAŽI POKOJNIKI, DRAGI MOZJE, za izven.

MALA DRAMA, tel.: 061/ 221-511

Danes, 1. februarja, ob 20. uri: A. Nicolaj - PRVA KLASA, za izven in konto.

V četrtek, 2. februarja, ob 20. uri: F. Boyer - ALI BOG LAJA? za izven.

V petek, 3. februarja, ob 20. uri: M. Jesih - LJUBITI, za izven.

OPERA, tel.: 061/ 331-950

V soboto, 4. februarja, ob 19. uri: P. I. Čajkovski - HRESTAC, zadnjič v sezoni za izven in konto.

V torek, 7. februarja, ob 11. uri: B. Adamič - SNE-GULJČICA. Predstava bo se v sredo, 8. februarja, ob isti uri, zadnjič v sezoni.

MGL, tel.: 061/ 210-852

Danes, 1. februarja, ob 19.30: T. Bernhard - PRED UPOKOJITVIJO, predpremiera za abonma sreda.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE,

tel.: 061/ 312-860

V petek, 3. februarja, ob 19.30: J. Jurčič/A. Inkret - ZGODBA O DESETEM BRATU, za abonma red A in izven. Predstava bo se v nedeljo, 5. februarja, ob 16. uri, za abonma nedeljski popoldanski in izven.

STUDIO VIBA FILM, tel.: 061/ 131 70 10

Danes, 1. februarja, ob 21. uri: predstava CRICEK V PESTI. Igrata: Barbara Novaković in Ivan Peternej. Predstava bo se v četrtek, 2., v petek, 3. in v soboto, 4. februarja, ob isti uri.

LGL, tel.: 061/ 314-789

VELIKI ODER

V četrtek, 2. februarja, ob 17. uri: B. Stampe-Zmavc - CIRKUS CIGUMIGUS, za izven.

V soboto, 4. februarja, ob 11. in 17. uri: S. Makarović - SAPRAMISKA, za izven. Predstava bo se v nedeljo, 5. februarja, za izven.

CELJE

SLG CELJE, tel.: 063/ 25-332

DNEVI KOMEDIJE od 3. do 26. februarja

V petek, 3. februarja, ob 19.30: J. Mortimer-B. Cooke - KADAR MACKE NI DOMA. Gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja.

V soboto, 4. februarja, ob 19.30: W. Bauer - CHANGE. Gostovanje SNG Drama iz Ljubljane.

Predstava bo se v nedeljo, 5. februarja, ob 17. uri, za izven.

ODERPODODROM

V nedeljo, 5. februarja, ob 20.30: Z. Hočevar - SMEJCI, za izven. Predstava bo se v sredo, 8. februarja, ob isti uri, premiera.

KRANJ

PGK, tel.: 064/ 222-681

Danes, 1. februarja, ob 19.30: G. Tabori - WEISMAN IN RDECE LICE, za abonma rdeči in izven. Predstava bo se v četrtek, 2. februarja, ob isti uri, za abonma sobota II in izven. V četrtek, 9. februarja, ob 19.30: F. G. Lorca - DOM BERNARDE ALBA, za izven in konto. V petek, 10. februarja, ob 19.30: J. Mortimer/B. Cooke - KADAR MACKE NI DOMA, za izven.

MARIBOR

OPERA, tel.: 062/ 221-206

V četrtek, 2. februarja, ob 19. uri: G. Verdi - RIGOLETTO, za red beli in izven. V soboto, 4. februarja, ob 19.30: J. Massenet - MANON, za red sobota I in izven. V sredo, 8. februarja, ob 18. uri: L. Minkus - DON KIHOT, za red torek, tam in izven.

NOVA GORICA

PDG, tel.: 065/ 25-326

V soboto, 4. februarja, ob 10., 11.30 in 16. uri: B. Stampe Zmavc - CIRKUS CIGUMIGUS, za abonma malega polzka in izven.

SEŽANA

KC SREČKA KOSOVELA, tel.: 067/ 73-355

Danes, 1. februarja, ob 10. uri: F. Lainsček - SNEŽNA KRALJICA, za osnovnošolski abonma. Predstava bo se v četrtek, 2. februarja, ob 11. uri, za osnovnošolski abonma.

VELENJE

DOM KULTURE VELENJE

V soboto, 11. februarja, ob 10. in 16. uri: MOJCA POKRACULJA, za Piki abonma (4).

Handkejev Čas, ko nismo vedeli ničesar drug o drugem v tržaškem Kulturnem domu

V trzaskem Kulturnem domu se nadaljuje niz predstav Handkejeve scenske igre, ki je nastala kot prva koprodukcija Slovenskega stalnega gledališča in Stalnega gledališča FJK. Na sliki Lučka Počkaj.

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10

V torek, 7. februarja, bo ob 18. uri v Galeriji CD otvoritev razstave skulptur in risb DRAGA TRSARJA. Razstava bo na ogled do 20. marca.

V ponedeljek, 6. februarja, bo ob 19. uri v 1. predverju otvoritev razstave SLOVENIJA IN DUNAJ. Razstava bo na ogled do 5. marca.

Razstava fotografij DEJANA HABICHTA je na ogled do 12. februarja.

MODERNA GALERIJA, Slovenska 35

V Mali galeriji je do 12. februarja na ogled razstava švedskega umetnika ULFA ROLLOFA. V zgornjih prostorih Moderne galerije je do 28. februarja na ogled retrospektivna razstava MAKSIMA SEDEJA.

GALERIJA ARS, Cevljarska 2

Razstava skulptur IRENE BRUNEC je na ogled do 6. februarja.

GALERIJA AVLA NOVE LB, Trg republike 2

Razstava risb, slik in skulptur VELJKÁ, KATARINE IN URSE TOMAN je na ogled do 7. februarja.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Danes, 1. februarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave MARINO MARINIJA.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

Razstava del slikarske skupine ARTI je na ogled do 17. februarja.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40

V četrtek, 2. februarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave slik MAJE POGACNIK. Razstava bo na ogled do 23. februarja.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA,

Vodnikova 65

V četrtek, 2. februarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave akvarelov MIHE PIRNATA ml. Razstava bo na ogled do 28. februarja.

GALERIJA ZDSLJ, Komenskega 8

Pregledna razstava del DUSANA LIPOVCA je na ogled do 10. februarja.

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI CELJE, Trg Celjskih knezov 11

V četrtek, 2. februarja, bo ob 18. uri otvoritev pregledne razstave slik AVGUSTA LAVRENCICA. Razstava bo na ogled do 31. marca.

V petek, 3. februarja, bo otvoritev razstave grafičnih del ZORE STANČIČ. Razstava bo na ogled do 15. februarja.

BEGUNJE

GALERIJA AVSENIK

Razstava TROFEJE IZ NAMIBIJE je na ogled do 13. februarja.

KOČEVJE

MUZEJ KOČEVJE, Prešernova 11

Razstava natečajnih del arhitekturno - krajinske rešitve za GROBIŠČE POD KRENOM V KOČEVSKEM ROGU s spominskim sakralnim objektom je na ogled do 8. februarja.

KOPER

GALERIJA MEDUZA, Cevljarska 34

Razstava del BOZIDARJA JAKCA - Risbe iz obdobja 1918-1966.

RAZSTAVNI SALON ROTOVZ,

Trg Borisa Kraigherja 3

Razstava likovne skupine MI je na ogled do 11. februarja.

MURSKA SOBOTA

GALERIJA MURSKA SOBOTA

Razstava del nagajencev društvenih razstav DLUM 1993-1994 je na ogled do 12. februarja.

NOVO MESTO

DOLENJSKI MUZEJ

Retrospektivna razstava JAKOBA SAVINSKA je na ogled do 13. februarja.

PIRAN

MESTNA GALERIJA, Tartinijev trg 3

Razstava litografij MARCA CHAGALLA je na ogled do 20. februarja.

PTUJ

V razstavišču na ptujskem gradu je do 21. februarja na ogled razstava prilagojena za slepe in slabovidne PROSIMO, DOTIKAJTE SE PREDMETOV.

SLOVENSKA VAS PRI MOKRICAH

GALERIJA HAMER

V petek, 3. februarja, bo ob 17. uri otvoritev razstave slik TOMAZA GOSTINCARJA in predstavitev knjige PAVLA CELIKA - Na južni strani.

TACEN

V dnevnem prostoru Srednje policijske sole je na ogled razstava risb predšolskih otrok iz vrtec enote Roznik.

VELENJE

KC IVANA NAPOTNIKA

Razstava slik TEREZIJE BASTELJ je na ogled do 21. februarja.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom

Danes, 1. februarja, ob 20.30 (red D) - Peter Handke »Cas, ko nismo vedeli ničesar drug o drugem«. SSG v koprodukciji s Stalnim gledališčem Furlanije-Juljske krajine. Režija Giorgio Pressburger.

Ponovitev v črtrek, 2. februarja, ob 20.30 (red E in F).

V soboto, 4. t.m., ob 18.00 bo uprizorjeno istocasn v slovenscini in italijanscini delo F. Tomizze »Anche le pulci hanno la tosse« v izvedbi SSG in gledališča La Contrada. Režija B. Kobal, scene M. Kravos, kostumi F. Bergamo, glasba C. Mosci in koreografija L. Pasini.

Gledališče Rossetti

Jutri, 2. t.m., ob 20.30 (red premiere) bo gledališka skupina Piccolo Teatro iz Milana predsta-

vila L. Pirandellovo »I giganti della montagna« (predstava 3). Režija G. Strehler. V glavnih vlogah Andrea Jonasson in Franco Graziosi. Pri blagajni gledališča je v teku prodaja vstopnic: 8.30-14.30 in 16.00-19.00 ob delavnikih (tel. 54331) in pri blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00. V gledališču je na ogled razstava »40 stagioni in mostra«. Urnik od 16.00-19.00.

Gledališče Cristallo - La Contrada

Danes, 1. t. m., ob 20.30 bo na sporedu predstava Denise Chalem »A cinquant'anni lei scopri...il mare« v izvedbi gledališča La Contrada in Centro Servizi e Spettacoli. Režija Alessandro Marinuzzi.

Danes, 1. februarja, ob 18.00 - Srečanje z dr. Paolom Quazzolom na temo »La riscoperta delle origini ebraiche nel teatro di Denise Chalem«. Sodelovali bodo režiser in igralci La Contrada.

KOROŠKA

CELOVEC

Mestno gledališče: Danes, 1. februarja, ob 10.30 in ob 19.30 »Das Dschungelbuch«.

BELJAK

Studijski oder (Kellertheater): Danes, 1. februarja, ob 20.00 - »Aladin und die Wunderlampe«.

Ponovitev jutri, 2. in v petek, 3. februarja.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

V sredo, 8. februarja, med 12. in 14. uro: tradicionalni RECITAL PRESERNOVE POEZIJE pred Prešernovim spomenikom.

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815

Od danes, 1., do 5. februarja, ob 20. uri: EKSOTIKA, Kanada 1994 (LD).

V četrtek, 2. februarja, ob 19. uri: literarni večer Društva slovenskih pisateljev - PRESERNOVI NAGRAJENCI ZA KULTURNI PRAZNIK. Sodelovali bodo: Andrej Brvar, Ales Debeljak, Milan Dekleva, Evald Flisar, Maja Haderlap, Dusan Jovanović, Boris Pahor, Franček Rudolf, Zorko Simčič, Rudi Seligo in Marjan Tomsic.

CELJE

V ponedeljek, 6. februarja, ob 17. uri: predavanje DANILA POKORNA o Ipavcih, s posebnim poudarkom na Benjaminu Ipavcu.

DOMŽALE

V četrtek, 2. februarja, kino Domžale ob 18. uri: osrednja prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku.

GORNJA RADGONA

V torek, 7. februarja, Kulturni dom ob 19. uri: osre-

dnja prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku. Uvodni nagovor bo imela KAROLINA KOLMANIC. Nastopila bosta VITAL AHACIČ (harmonika) in MILOŠ GENORIO (tenorist).

MARIBOR

Danes, 1. februarja, dvorana Rotovz ob 18. uri: pogovor z literatom BORISOM A. NOVAKOM

PORTOROŽ

AVDITORIJ

V petek, 3. februarja, ob 19. uri: Center za duhovno kulturo Ljubljana - predavanje KARMA - KAZEN ALI PRILožNOST.

SLOVENSKA BISTRICA

DOM KULTURE

V četrtek, 2. februarja, ob 18. uri: ponovitev DRUGEGA LJUDSKEGA VEČERA.

Večer, na katerem bodo prepevali stare slovenske pesmi ljudski pevci iz Slovenske Bistrice, Kovače vasi, Zgornje Loznice, s Tinja, iz Makol in Poljčan.

VELENJE

DOM KULTURE VELENJE

V sredo, 8. februarja, ob 19. uri: SVEČANA AKADEMIJA ob kulturnem prazniku in 20-letnici delovanja Kulturnega centra Ivana Napotnika Velenje.

dina Italije. Govorila bosta dr. Elena Marco in prof. Ennio Guerrato o zgodovini in razvoju kitare od vsega začetka do danes s predvajanjem diapozitivov. Vstop prost.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Knjižarna Minerva

V petek, 3. t.m., ob 18.00 v knjižarni Minerva - Ul. S. Nocolò 20 bo na sporedu prva tisk.konferenca, ki jo organizira Glasbena mla-

GLASBA SLOVENIJA

LJUBLJANA

CD, tel.: 061/ 222-815

V soboto, 11. februarja, ob 19. uri: TURANDOT, premiera (GD), Dirigent: Andrea Licata, Turandot: Sophia Larson, Kalaf: Alberto Cupido. Prva ponovitev - premierni zasedba - bo v ponedeljek, 13. februarja, ob isti uri.

SLOVENSKA

FILHARMONIJA,

tel.: 061/ 226-544

V nedeljo, 5. februarja, ob 19.30: koncert ELENÉ FILIPOVE (soprano). Program: Verdi, Puccini, Rossini.

K4, Kersnikova 4

V petek, 10. februarja, ob 21. uri: koncert CHRISA WOODA in ANDYJA CUTTINGA.

CAFE TEATER, Miklosiceva 1
V četrtek, 2. februarja, ob 22. uri: DAMJANA GOLAVSEK in BLAZ JURJEVIC.

KLUB CHANNEL ZERO

NA METELKOVI

V četrtek, 9. februarja, predstavitev projekta THE SERIOUS ROAD TRIP in koncert skupine HORACE X z gostom REV HAMMERJEM.

JAZZ KLUB GAJO,

Beethovnova ulica

Danes, 1. februarja, koncert TRIA RATKO DIVJAK. V četrtek, 2. februarja, koncert KADOIC KVIN-TETA (Zagreb). V petek, 3. februarja, koncert skupine JAZZ SELECTION.

KUD FRANCE PRESEREN,

tel.: 061/ 332-288

V sredo, 8. februarja, ob 20. uri: koncert skupine BOYE (predskupina) BABY CAN DANCE.

KRANJ

PGK

V nedeljo, 5. februarja, ob 19. uri: koncert ob 25-letnici AKADEMSKEGA ZBORA FRANCE PRESEREN KRANJ.

MARIBOR

V četrtek, 9. februarja, STUK ob 20. uri: koncert skupine BOYE (predskupina) BABY CAN DANCE.

MURSKA SOBOTA

V torek, 7. februarja, Gimnazija ob 20. uri: koncert skupine BOYE (predskupina) BABY CAN DANCE.

PIRAN

CLUB MAONA</

MENJALNIŠKI TEČAJI

31. januar 1995

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ML)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	80,20	81,10	11,38	11,53	7,58	7,86
A banka Koper	80,00	81,10	11,30	11,53	7,53	7,80
A banka Nova Gorica	80,40	81,30	11,28	11,57	7,59	7,82
Banka Celje d.d., t: 063/431-459	80,20	80,99	11,30	11,65	7,20	7,75
Banka Noricum* d.d., t: 133-40-55	80,30	81,20	11,40	11,60	7,50	7,80
Banka Vipava NG, t: 065/ 28-511	80,49	81,35	11,18	11,65	7,60	7,68
Bund Ljubljana, t: 18-51-318	80,70	81,00	11,20	11,50	7,50	7,90
Come 2 us*	80,60	80,95	11,38	11,50	7,60	7,75
Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12						
Creditanstalt d. d.	80,60	81,50	11,40	11,70	7,60	8,00
Eros Ljubljana*, t: 13-17-197	80,70	80,80	11,40	11,45	7,60	7,70
Hida, od 7-19, sob od 7-14	80,80	80,83	11,45	11,47	7,68	7,70
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	80,76	80,79	11,46	11,47	7,69	7,71
Kompas Hertz Celje*	80,50	80,95	11,38	11,50	7,50	7,75
Tel: 063/ 28-711, od 7-19, sob od 7-15						
Kompas Hertz Velenje	80,60	81,10	11,38	11,50	7,50	7,75
Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13						
Kompas Hertz Idrija*	80,60	81,10	11,38	11,50	7,50	7,75
Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-15						
Kompas Hertz Tolmin*	80,60	81,10	11,38	11,50	7,50	7,75
Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-15						
Kompas Hertz Bled*	80,60	81,10	11,38	11,50	7,50	7,75
Tel: 064/ 741-519, od 8-12, 17-19, sob od 7-16						
Kompas Hertz Nova Gorica*	80,60	81,10	11,38	11,50	7,50	7,75
Tel: 065/ 28-711, od 7-19, sob od 7-19						
Kompas Hertz Maribor*	80,60	81,10	11,38	11,50	7,50	7,75
Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13						
Nova kreditna banka Maribor d.d.*	79,95	81,70	11,30	11,60	7,47	7,85
Lemo Šempeter*, t: 065/ 32-250	80,50	81,25	11,32	11,60	7,60	7,68
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	80,50	81,00	11,40	11,50	7,60	7,80
Poštna banka Slovenije*	79,10	80,90	10,90	11,50	7,20	7,71
Publikum Ljubljana, t: 312-570	80,70	80,74	11,44	11,46	7,65	7,68
Publikum Piran, t: 066/ 73-269	80,40	80,70	11,38	11,48	7,52	7,68
Publikum Celje, t: 063/ 441-405	80,45	80,75	11,35	11,47	7,40	7,74
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	80,20	80,70	11,42	11,45	7,45	7,80
Publikum Sentilj, t: 062/ 651-355	79,80	81,60	11,25	11,65	7,35	7,80
Publikum Tolmin, t: 0608/ 82-180	80,65	81,10	11,45	11,63	7,61	7,67
Publikum NM, t: 068/ 322-490	80,60	80,99	11,41	11,53	7,63	7,83
Publikum Žalec, t: 063/ 715-114	80,00	81,00	11,35	11,50	7,20	7,80
Publikum Sentjur/CE, t: 063/ 743-174	80,10	80,80	11,30	11,49	7,30	7,74
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	80,60	80,99	11,42	11,51	7,58	7,80
Publikum Trebnje, t: 068/ 45-670	80,60	81,19	11,40	11,50	7,55	7,80
Publikum Sevnica, t: 0608/ 82-822	80,65	81,25	11,32	11,55	7,65	7,79
Publikum Mozirje, t: 063/ 831-842	80,60	81,48	11,35	11,60	7,55	7,85
SKB d.d., ***	79,99	80,99	10,90	11,65	7,50	7,90
SHP Kranj, t: 064/331-741	80,60	80,88	11,42	11,50	7,70	7,83
SZKB d.d. Ljubljana	80,60	81,05	11,40	11,53	7,60	7,85
UBK Ljubljana, t: 061/444-358	80,55	81,55	11,40	11,60	7,55	7,85
Upimo Ljubljana, t: 212-073	80,81	80,89	11,45	11,48	7,62	7,68

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: *

Tečaji po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni: ***

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

17. JANUAR 1995

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	8,70	9,30
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	8,70	9,30
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,35	9,30
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	8,70	9,40
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,90	9,40
Italija	Kmečka banka Gorica	12,60	13,10
Italija	Tržaška kreditna banka	12,60	13,20

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

31. JANUAR 1995

v DEM		v DEM	
valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1.5088	-
francoski frank	-	28.8360	-
avstrijski šiling	-	89.2030	-
nizozemski gulden	-	4.8501	-
belgijski frank	-	1.1492	-
španska peseta	-	25.3290	-
danska krona	-	1.0622	-
kanadski dolar	-	1.5280	-
japonski jen	-	118.8450	-
švicarski frank	-	14.2130	-
avstrijski šiling	-	0.9464	-
italijanska lira	-	20.2820	-
švedska krona	-	-	-

ABANKA D.D. LJUBLJANA

TEČAJI ZA PRODAJO DEVIZ NA DAN 1.2.1995

1. Redni prodajni tečaj za DEM	82,00
2. Tečaj za terminsko-valutne pogodbe za DEM	81,36
po pogojih iz ponudbe Abanke z dne 24.1.1995	

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 021 z dne 31. 1. 1995 - Tečaji veljajo od 1. 2. 1995 od 00.00 ure dalje

				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	93,5087	93,7901	94,0715
Avstrija	040	šiling	100	1161,7986	1165,2945	1168,7904
Belgija	056	frank	100	396,4568	397,6497	398,8426
Kanada	124	dolar	1	86,8263	87,0876	87,3489
Danska	208	krona	100	2070,4423	2076,6723	2082,9023
Finska	246	marka	100	2613,2907	2621,1542	2629,0177
Francija	250	frank	100	2357,1114	2364,2040	2371,2966
Nemčija	280	marka	100	8174,1968	8198,7932	8223,3896
Grčija	300	grd	100	—	52,5707	52,7284
Irski	372	funt	1	—	194,4754	195,0588
Italija	380	lira	100	7,7360	7,7593	7,7826
Rep. Hrvaška	385	hrv. kuna	100	—	2200,0000	—
Japonska	392	jen	100	124,9018	125,2776	125,6534
Nizozemska	528	gulden	100	7291,6288	7313,5695	7335,5102
Norveška	578	krona	100	1864,0438	1869,6528	1875,2618
Portugalska	620	escudo	100	79,0445	79,2823	79,5201
Švedska	752	krona	100	1657,8906	1662,8792	1667,8678
Švica	756	frank	100	9714,6242	9743,8558	9773,0874
Velika Britanija	826	funt sterling	1	196,4505	197,0416	197,6327
ZDA	840	dolar	1	123,3323	123,7034	124,0745
Evropska unija	955	ECU	1	154,3983	154,8629	155,3275
Španija	995	peseta	100	93,9378	94,2205	94,5032

Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 1. februar 1995

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 12. 5. 1995:					1,500,000	801,549	808,466	1,610,015
100		106.8733%	107.7954%	107.3344%	150,000	80,155	80,847	161,002

Uradna tečajnica Ljubljanske borze vrednostnih papirjev, d.d. Ljubljana

st.: 19

Datum: 31. 1. 1995

Vrednost. papir	qbr. m. div.	ex kupon št. del. (3)	enotni tečaj	% sprem.	datum	povpraš.	ponudba	Max.	Min.	pro. v 1000 SIT
BORZNA KOTACIJA A - Redne delnice										
LEKC	796	(4.5.93)	11.000		19. 1.	12.000				
PRB	1.000	(6.6.94)	14.900	1,97	31. 1.	14.500	15.200	14.900	14.900	149
SAL	500	(7/28.8.94)	20.100	20	31. 1.	19.700	20.200	20.200	20.000	402
SKBR	458	(16.5.94)	36.880	2,23	31. 1.	36.500	37.500	36.900	36.800	1.844
BORZNA KOTACIJA A - Obveznice										
RSO1	8,0	4(31.12.94)	97,9	59	31. 1.	97,9	98,9	98,1	97,8	2.826
RSO2	9,5	8(1.10.94)	103,1	07	31. 1.	102,5	103,5	103,2	102,9	43.612
RSO8	5,0	3(30.11.94)	90,0		27. 1.		90,0			
RS11	7,0	4(15.1.95)	100,4		9. 1.	95,0	98,0			
RS11D	8,0	4(31.12.94)	97,7		30. 1.	90,0	98,0			
RS12D	9,5	8(1.10.94)	105,0		23. 1.					
SKB1	10,0	4(1.11.94)	97,9		30. 1.	97,0	99,0			
BORZNA KOTACIJA B - Redne delnice										
BTBR			12.993		30. 1.		13.190			
DAD	10.000	(1.6.94)	132.707**		30. 1.					
FMD		(8)	20.000	4,31	30. 1.	19.000	20.000	20.000	20.000	600
CPGR			16.869		27. 1.					
HMER			14.570		30. 1.	13.113	16.017			
MCZ	218	(30.3.93)	8.800	1,95	31. 1.	8.800	9.300	8.800	8.800	132
NIKR	4.000	(8/10.6.94)	5.015	1,90	31. 1.	4.500	5.000	5.100	5.000	1.705
TCTR		(5)	770,5		30. 1.					
BORZNA KOTACIJA B - Prednostne delnice										
KRTP	4000	(23.5.94)	42.231		30. 1.	38.500	45.000			
PPNP			48.000	33	31. 1.		53.000	48.000	48.000	288
RCSP		(6)	2.700		30. 1.		3.080			
UBKP			13.487		30. 1.					
VIPP			41.298		25. 1.	41.150				
BORZNA KOTACIJA B - Obveznice										
LEK2	12,0	4(1.11.94)	99,0		30. 1.					
OZG	11,0	4(1.1.95)	86,5	58	31. 1.	85,3		86,5	86,5	156
PCE	12,0	6(1.12.94)	102,9		30. 12.					
PLJ	12,0	7(1.1.95)	99,0		30. 1.					
PCO	10,0	1(1.6.94)	99,0		30. 1.					
RSGS1	10,0	4(1.6.94)	95,0		30. 1.					

IZVENBORZNO POSLOVANJE

NOGOMET / NAGRAJEVANJE V LIZBONI

Romario najboljši nogometaš FIFE

*Glasovali so trenerji državnih reprezentanc
Drugi je Stojčkov, tretji pa Roberto Baggio*

LIZBONA - Brazilskega napadalca Romaria je v ponedeljek zvečer v Lizboni Mednarodna nogometna zveza (FIFA) proglasila za najboljšega nogometaša leta 1994 na svetu, za kar mu je predsednik FIFE Joao Havelange podelil zlato zogo. Devetindvajsetletni Brazilec je v glasovanju trenerjev državnih reprezentanc, ki ga je skupaj s FIFO pripravil portugalski sportni dnevnik A Bola, prehitel Bolgara Hrista Stojčkova, ki je nogometaš Evrope leta 1994, in Italijana Roberta Baggia, ki je bil prvi nogometaš Stare celine leta 1993.

Najboljši nogometaš lanskega leta je med milijoni nogometnih navijačev po vsem svetu znan le po svojem prvem imenu, njegovo polno ime pa je Romario de Souza Faria. Romario igra pri brazilskem klubu Flamengo iz Ria de Janeira. Pred tem je pomagal Barceloni do novega naslova španskega prvaka, s tridesetimi zadetki pa je bil tudi vodilni strelca španske lige v lanskem sezoni. Preden je podpisal za Barcelono, je navijačem obljubil natanko 30 golov. Na svetovnem prvenstvu (SP) je bil Romario najboljši nogometaš prvenstva, z igro in zadetki pa je bistveno prispeval k četrtemu naslovu prvaka sveta za Brazilijo.

»To je najpomembnejša nagrada na moji dosednji sportni poti,« je na podelitvi dejal Romario, ki je na SP v ZDA v sedmih tekmah dosegel pet zadetkov. Boljša od njega sta bila z golom več le Stojčkov in Rus Oleg Salenkov. Romario je leta 1988 prišel v Evropo in pri nizozemskem PSV Eindhoven v petih sezonah v nizozemski ligi dosegel 88 golov. Njegov prestop iz Barcelone v Flamengo (13. januarja) je veljal 4, 5 milijona ameriških dolarjev.

Romario, v ozadju pa predsednik FIFE Havelange (AP)

SMUČANJE / PRED NADALJEVANJEM SVETOVNEGA POKALA

Alberto Tomba prvi tudi po zasluhkih, Košir sedmi

OBERHOFEN (STA) - Devetkratni zmagovalce tekem svetovnega pokala v letošnji zimi Italijan Alberto Tomba je poleg tega, da vodi v skupnem seštevku svetovnega pokala, prepričljivo prvi tudi po zasluhkih iz nagrajnih skladov tekmovalcev, saj je doslej dobil več kot četrta milijona švicarskih frankov (283.500). Slovenki as Jure Košir je po tem merilu na sedmem mestu s 40.000 švicarskimi franki.

Nihče razen Tombe doslej se ni presegel 100.000 frankov. Se najbolj se je tej meji približal dvakratni zmagovalce smuka v Kitzbühlu Francoz Luc Alphand (89.000). Toda Francoz je rekorder po dru-

gem kriteriju. V dobrih treh urah si je iz nagrajnega sklada prismočal 72.000 »švicarjev«, saj sta bila v Kitzbühlu v enem dnevu zaporedno dva smuka, dobil pa je se posebno premijo (250.000 frankov), ki pa v tej razvrstitvi ne šteje. V ženski konkurenci, kjer so nagrade občutno manjše, je prva po zasluhkih iz nagrajnih skladov Švicarka Vreni Schneider, ki je doslej zaslužila 96.180 frankov, Ljubljancanka Urška Hrovat deli 13. mesto (12.000 frankov). Vodilna v svetovnem pokalu Nemka Katja Seizinger je sele na 5. mestu (39.740), saj je v tej zimi zmagala le enkrat. Stiri druga in dve tretji mesti sta jo ob drugih visokih uvrstitvah pripeljali na prvo mesto skupnega seštevka točk, denarja za to pa ni dobila veliko.

Večina prirediteljev je denarne nagrade delila po naslednjem ključu: 60 % za zmagovalca, 30 % za drugouvrščenega in 10 % za tretjega, nekateri organizatorji pa so ga namenili tudi za prvo sesterico. V Kitzbühlu je denar dobila prva deseterica, za se večjo spremembo pa so se odločili v Adelbodnu, kjer bo v soboto naslednja tekma veleslalomistov za svetovni pokal. Od 50.000 švicarskih frankov nagrajnega sklada bo zmagovalcu pripadlo 16.000, ostanek pa si bo razdelila cela prva dvajseterica.

Lestvica tekmovalcev (premijske iz nagrajnih skladov v švicarskih frankih): 1. Tomba (Ita) 283.500, 2. Alphand (Fra) 89.000, 3. Girardelli (Lux) 75.000, 4. Asinger (Avt) 64.500, 5. Ortlieb (Avt) 42.000, 6. Mader (Avt) 41.600, 7. Košir (Slo) 40.000, 8. Strobl (Avt) 35.000, ... 25. Kunc 7.500, 37. Miklavc (oba Slo) 2.400;

NOGOMET / V LONDONU

Arsenal in Milan za evropski superpokal

*Angleži računajo na zmago
Povratna tekma 8. februarja*

LONDON - Na londonskem stadionu Highbury se bosta dreči ob 21. po srednjeevropskem času v prvem srečanju evropskega nogometnega superpokala pomerila FC Arsenal in AC Milan (povratna tekma bo 8. februarja). Angleži, ki so v finalu pokala pokalnih zmagovalcev lani premagali AC Parma z 1:0, so pred dvobojem optimisti.

»Ekipo Milana sem si letos enkrat ogledal v živo in tudi s pomočjo videoposnetkov je moč ugotoviti, da to ni več isto moštvo, ki je lani osvojilo naslov evropskega prvaka državnih prvakov. Če bomo pokazali svojo najboljšo formo, lahko zmagamo,« je dejal trener Arsenala George

Graham. Toda forma »Tonnikov« iz Londona je daleč pod pričakovanji navijačev in tudi uprave kluba, saj so v najboljši angleški nogometni ligi po 26. krogu se na 11. mestu. Kljub temu pa so Londončani tudi letos v Evropi prisli zelo visoko, saj bodo v četrtfinalu pokala pokalnih zmagovalcev marca igrali proti francoski ligasi AJ Auxerre.

Verjetni postavi:

ARSENAL: Seaman, Dixon, Adams, Bould, Winterburn, Jensen, Parlour, Hillier, Schwarz - Hartson, Wright.

AC MILAN: Rossi, Panucci, Costacurta, Baresi, Maldini, Albertini, Desailly, Donadoni, Massaro, Simone, Savičević.

RALLY / PO PRVI TEKMI ZA SP

FIA želi zmanjšati stroške in pripraviti moštva na nov tekmovalni sistem

Veljati bo začel 1997. leta

Z letošnjo sezono so na tekmovalnih rallyju za svetovno prvenstvo začela veljati nekatera nova pravila, med katerimi so največje pozornosti in tudi že hude krvi povzročila tista, ki zadevajo popravila vozil. Mednarodna avtomobilistična zveza (FIA) je v treh točkah bistveno spremenila dosedanje sisteme, saj po novih pravilih servisiranje vozil ni več dovoljeno kjerkoli in kadarkoli, ampak samo na posebej označenih mestih. To hkrati pomeni, da morajo tekmovalci marsikatero okvaro odpraviti sami. Poleg tega so letos zmanjšali moč motorjev in omejili stavlilo gum, kar pomeni, da morajo tekmovalci voziti bolj previdno, saj morajo en komplet gum uporabiti na vsaj dveh hitrostnih preizkušnjah.

Ker je prvi rally za SP (Monte Carlo) že za nami, so znane tudi prve reakcije. Skoraj vse so negativne. »Jaz sem dirkač, ne mehanik,« se je hudoval Carlos Sainz. Zmagovalce Monte Carla iz leta 1981, Francoz Jean Ragnotti meni, da mehaniki na ta način hodijo zgolj na prijetne izlete, saj zanje dela praktično ni več: »Gledajo dirko, avtomobilov pa se skorajda ne smejo dotakniti.« »To je popolnoma noro in nima nobene zveze s profesionalizmom,« so bile besede svetovnega prvaka Didierja Auriola. Belgijec Bruno Thiry pa je po tem, ko je sam zamenjal gume, z okrvavljenimi rokami samo zavzdihnil: »Tega enostavno nisem vajen.« Fordovi mehaniki so pred začetkom rallyja za svoje voznike pripravili tečaj, na katerem so

jih poučili, kako se zamenja turbo polnilnik. »Nič nimam proti mehanikom, vendar nisem prepričan, če je to pravi način, da damo nasemu sportu moderen in profesionalen izgled,« meni Bruno Thiry. Podobne tečaje so verjetno imeli tudi v drugih ekipah. Edini, ki ga ni potreboval, je bil Nemec Armin Schwartz, sicer član Toyote, ki je svojo kariero pričel kot mehanik pri Mazdi. Kljub temu je dejal, da je vse skupaj noro. »Mi smo dirkači in moramo to tudi ostati,« je se dodal Nemec.

FIA je nova pravila uvedla zato, ker želi na ta način znižati stroške, hkrati pa naj bi se ekipe na ta način počasi privadile na nov sistem tekmovalstva, ki bo v veljavo stopil leta 1997, ko bodo uvedli se več sprememb, predvsem pa bodo dodatno zmanjšali moč motorjev. Izmed dirkačev je bil zelo jezen tudi François Delecour, ki je gledalcem celo svetoval, naj na dirke ne hodijo več, saj ne bodo imeli česa videti. »Zaradi varčevanja z gumami moramo odslej voziti veliko bolj previdno. Ker so tudi motorji sibkejši, ni težko zaključiti, da bodo rallyju odslej manj razburljivi in spektakularni. Na letošnjem Monte Carlu sem celo razmisljal, da bi vse skupaj pustil in začel raje nastopati na vztrajnostnih rallyjih, kot je denimo Pariz - Dakar. Mnogi so se mi ob tem smejali, toda avtomobili na teh tekmovaljih so mnogo boljši od naših,« je dejal lanski zmagovalce Monte Carla.

Simon Demšar

NOVICE

Floridski Panterji v gosteh premagali Boston Bruins

NEW YORK - Razultati srečanj v NHL: Boston Bruins - Florida Panthers 1:2; New York Rangers - Ottawa Senators 6:2; Dallas Stars - Toronto Maple Leafs 1:2; Edmonton Oilers - Detroit Red Wings 2:4; San Jose Sharks - Chicago Black Hawks 2:1. Vrstni red (vzhodna konferenca) - atlantska divizija: Florida 6, N.Y. Islanders 5, Philadelphia 5, Tampa Bay 4, N.Y. Rangers 4, Washington 3, New Jersey 1; severovzhodna divizija: Pittsburgh 10, Quebec 8, Buffalo 7, Boston 6, Montreal 5, Hartford 4, Ottawa 2; (zahodna konferenca) - centralna divizija: Detroit 10, Toronto 7, Chicago 6, St. Louis 6, Dallas 5, Winnipeg 3; pacifiška divizija: San Jose 8, Anaheim 6, Calgary 5, Edmonton 4, Vancouver 3, Los Angeles 3.

NBA: Utah ne pozna ovir

UTAH - Jazzi so pometli tudi z Minnesoto in tako zabeležili 13 zaporedno zmago, Phoenix je zmagal na težkem gostovanju pri Cavaliersih, presenetljiv uspeh pa so dosegli Netsi v Portlandu. Izidi, ponedeljek: Cleveland - Phoenix 82:89 (Brandon 20; Barkley 20); Utah - Minnesota 115:80 (K.Malone 25, Stockton 14 asistenc; Rider 19); Philadelphia - Seattle 104:109 (Burton 27; Perkins 31, Schrempf 23); Miami - Atlanta 92:95 (Askins 19; Smith 23, Long 20); Detroit - Clippers 102:95 (Hill 27, Dumars 26; Vaughn 30); Portland - New Jersey 98:99 (Strickland 24, Drexler 22; Coleman 27). (VJ)

JADRANJE / AMERICA'S CUP

Stars & stripes premagal Young Americo

Young America odstopila zaradi okvare vitlov - Nastop v razredu izzivalcev odpovedan

SAN DIEGO - V Kaliforniji so v drugem krogu kvalifikacij za nastop v najbolj eminentnem tekmovalju jadralcev, America's Cup izvedli polovično četrto regato, saj so morali nastop v razredu izzivalcev zaradi vetra odpovedati. Med branilci naslova je Dennis Conner na jadrnici Stars & Stripes premagal Young Americo pod vodstvom Kevina Mahaneya, ki je moral odstopiti zaradi okvare vitlov. Posadki na Young Americi je v uteho le dejstvo, da je imel Conner v trenutku, ko je na Americi odpovedal še drugi vitel, že prednost treh minut. Stars & Stripes ima z zmago enako število točk kot Young America.

Vrstni red branilcev: 1

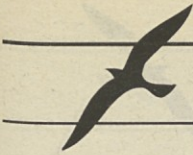

Stars & stripes v akciji med včerajšnjo regato (telefoto AP)

Young America (Kevin Mahaney), Stars & Stripes (Dennis Conner) 5, 2. America III 3 - odstop.

Vrstni red izzivalcev: 1. Team New Zealand 8, 2. Nippon Challenge 6, 3. One Australia 5, Tag

Heuer Challenge 5, 5. Sydney'95 2, 6. France 2 (Marc Pajot) 1, 7. Rioja de Espana 0.

PO UBOJU V GENOVI

Konec tedna prekinitev tudi na krajevni ravni

Ukrep Conija velja tudi za prijateljska srečanja

Sklep izvršnega odbora Coni, da v nedeljo, 4. februarja suspendira vsa športna tekmovanja na vsedržavnem ozemlju v znak protesta zaradi stopnjevanja nasilja okrog nogometnih stadionov, ki je v Genovi doživelo svoj višek z ubojem 18-letnega Vincenza Spagnola, velja za tekmovanja vseh vrst, vključno prijateljska. Izjemo predstavljajo samo mednarodna tekmovanja in pa konjske dirke.

Nedeljsko kolo v A ligi so prestavili na 11. februar, drugoligasi pa naj bi igrali v sredo, 22. februarja, čeprav so njihovi predstavniki že predlagali predsedniku združenja poklicnih klubov Nizzoli, da bi bilo prestavljeno kolo na sporedu v nedeljo, 19. marca.

Odbojarska zveza je sporočila, da finalnega dela tekmovanja za italijanski pokal, ki je na sporedu v petek in soboto v Rimu, ne bodo odložili. Moskva A1 liga je imela v nedeljo predviden počitek, 16. kolo v A2 ligi pa so prestavili na četrtek, 16. februarja, žensko A1 ligo na četrtek, 23. marca, žensko A2 ligo pa na četrtek, 9. marca.

Košarkarska zveza bo nove datume predstavljanih tekem sploščila danes.

Kot rečeno velja ukrep tudi za vse ostale nižje lige in mladinske kategorije, tako da bodo konec tedna tudi pri nas prazna vsa igrišča in sportne dvorane. Sklep velja tudi za sobotna srečanja. Nogometna in košarkarska zveza se nista sporocili, kdaj bodo nadoknadili srečanja. Izvršni svet združenja amaterskih

drustev bo o tem sklepal na srečanju, ki bo 4. februarja v Rimu. Pri košarkarski zvezi v Rimu pa so nam sporočili, da bi lahko tekme v državni C1 ligi, v kateri nastopa tudi Jadran, odigrali že prihodnjo sredo, 8. februarja. Končen sklep bo vsekakor padel danes.

Deželna odbojarska zveza ima glede tega vprašanja že izdelan program. Tekme 13. kola v državnih ligah (B1, B2 in C1) bodo v soboto, 15. aprila, se pravi med veliko nočjo, kar je že sprožilo val negodovanja med odborniki in igralci. Srečanja deželnih C2 in D lige bodo v nedeljo, 11. februarja, ko je bil predviden odmor med prvim in povratnim delom prvenstev. Za tekme na pokrajinski in mladinski ravni se morajo društva dogovoriti med sabo in nov datum sporočiti zvezi do prihodnjega ponedeljka.

»Končno je sportni svet glasno rekel ne. Zacelo se je s pretepi in ranjenci, zdaj so na vrsti žrtve. Seveda ustavitev vseh sportnih tekmovanj je samo simbolično dejanje, vendar pa je pomembno, da teh dogodkov ne sprejemamo z apatijo, kot da bi slo za nekaj čisto navadnega, s čimer se mora naša družba sprijazniti. Drugo vprašanje pa je, kako to nasilje izkoreniniti. To so navadni zločinci, ki izkoriščajo odmevnost nogometa in se skrivajo med množico, zato da se lahko izživljajo. Potem pa se počutijo kot junaki«, ukrep komentira predsednik deželnega odbora Coni dr. Emilio Felluga.

KOŠARKA / V KORAČEVEM POKALU

Tržaški Illycaffé v Španiji s prednostjo 11 točk, drevi igrata še Filodoro in Stefanel

V »uroclubu« bo drevi ljubljanska Smelt Olimpija igrala v Solunu proti domačemu moštvu Paok

TRST - Tržaški Illycaffé bo drevi v Španiji igral povratno četrtfinalno tekmo Koračevega pokala proti ekipi Caceresa, ki so jo tržaški košarkarji premagali doma na prvem srečanju z 11 točkami razlike (93:82). Bo ta prednost zadostovala za uvrstitev v polfinale? Tržaško moštvo si je skoraj gotovo kvalifikacijo zapravila že na prvi tekmi, saj je vodila že za 20 točk in je nato proti koncu srečanja dovolila Spancem, da so razliko zmanjšali na »samih« 11 točk. Uvrstitev v polfinale bi bila za tržaškega prvotiga seveda lep uspeh in prodor košarkarskega Trsta na evropsko sceno.

Milanski Stefanel se bo podal v Atene s kar solidnim izhodiščnim položajem 14 točk. Vprašljivo pa je, če bo ta prednost zadostovala na vročem igrišču Panioniosa, kjer so temperamentni navijači že velikokrat »krojili« rezultat.

Pred lažjo nalogo v tem pokalu bo drevi bolonjski Filodoro, ki bo gostil Albo iz Berlina. Bolonjčani so na prvem srečanju izgubili le za štiri točke (73:77) in imajo seveda danes veliko priložnost, da se uvrstijo v polfinale. Pri Albi igra tudi slovenski reprezentant Alibegović, ki je na prvem srečanju v Berlinu dal 15 točk in je bil eden boljših v domačem moštvu.

Favorit za polfinale je tudi francoski Orthez, ki bo danes igral proti turski ekipi Ulker iz

Istanbula, proti kateri je na prvem srečanju izgubil le za 7 točk (65:72).

V 11. kolu »eurocluba« bo drevi v Solunu tekma med ekipama spodnjega dela A skupine, med domačo ekipo Paok in ljubljansko Smelt Olimpijo. Obe ekipi sta dejansko že odrezani od boja za uvrstitev med prvo četverico, zmaga pa bi bila za oboje predvsem prestižnega pomena. In drevišnjem srečanju je favorit za zmago grško moštvo, čeprav zadnje case ne igra najbolje, tako da je vodstvo celo prejšnji teden odslovilo srbskega trenerja Dragana Sakoto. Po domačem porazu v prejšnjem kolu proti Scavoliniju pa bi bil uspeh v Solunu za ljubljansko

ekipo vsekakor najboljši lek za vzdusje v moštvu, ki zadnje case ni ravno najbolj vedro.

Oba italijanska kluba, Scavolini in Buckler pa bosta zaposlena jutri.

Moštvo iz Pesara, ki po 10 kolih vodi v A skupini, bo gostovalo v Tel Avivu, kjer se bo spoprijelo z Makabijem, ki je na domačih tleh skoraj nepremagljiv. Za Makabi bo to srečanje izredno pomembno za uvrstitev v prvo četverico.

Pred nič lažjo nalogo ne bo jutri niti bolonjski Buckler, ki je nepricakovano izgubil doma v prejšnjem kolu proti zagrebški Ciboni. V tem kolu pa bo igral proti Barceloni, ki si ne sme dovoliti spodrsrljaja na domačem igrišču.

NOVICE

Davisov pokal: žreb v četrtek

NEAPELJ - Edino športno tekmovanje, ki bo ta konec tedna v Italiji, je teniški dvoboj za Davisov pokal med Italijo in Republiko Cesko, ki bo od četrta do nedelje v Neapelju. Žreb parov za to srečanje bo v četrtek ob prisotnosti neapeljskega župana Bassolina.

V Aucklandu izpadla 8. nosilka

AUCKLAND - Na teniskem turnirju v Aucklandu z nagradnim skladom 107.500 dolarjev je v prvem krogu izpadla osma nosilka Kanadčanka Patricia Hy Boulais. Premagala jo je Avstralka Nicole Bradke s 5:7, 6:1 in 6:4. Prva nosilka Francozinja Julie Halard, ki je 16. igralka na svetu, je ugnala Avstralko Kristin Godridge s 6:2, 6:2. Uspešna je bila tudi 2. nosilka Američanka Ginger Helgeson Nilsen.

Grafova še vedno prva

MONTE CARLO (Reuter) - Vrstni red lestvice WTA: 1. Graf (Nem), 2. Sanchez Vicario (Spa), 3. Pierce (Fra), 4. Martinez (Spa), 5. Novotna (Čes), vrstni red zaslužkaric: 1. Pierce (Fra) 299.166 dolarjev, 2. Sanchez Vicario (Spa) 210.894, 3. Zvereva (Blr) 99.829, 4. Davenport (ZDA) 96.822, 5. Novotna (Čes) 91.248.

Ancona odslovila Castellani

ANCONA - Vodstvo nogometnega drugoligaša Ancone je dokaj nepričakovano odslovilo tehničnega vodjo Itala Castellanija, ki je zelo poznan v italijanskem nogometnem krogu kot zelo agilen predvsem na »nogometni borzi«.

Se pred kratkim ga je tehnik »Guerin Sportivo« nagradil kot drugega najuspešnejšega tehničnega vodjo B lige za Angelozzajem (Andria), trenerja Ancone Perottija pa kot najboljšega trenerja te lige. In prav iz solidarnosti do Castellanija je Perotti uvedel tiskovni molk.

PLAVANJE / NA MOČNEM MITINGU NA BAVARSKEM

Borovci so se dobro odrezali

Matteo Feruglio in Danjel Pettiroso stopila na zmagovalni oder

Borovi plavalci so konec prejšnjega tedna v kraju Bad Reichenhall na Bavarskem sodelovali na množičnem mednarodnem mitingu, na katerem je nastopilo 46 društev iz Nemčije, Avstrije, Italije, Slovenije, Madžarske, Argentine, Hrvaske in Slovaske. V dveh tekmovalnih dneh so izvedli kar 1458 startov v raznih kategorijah, tekmovalci pa so se pomerili v šestih disciplinah na razdalji 100 metrov z elektronskim merjenjem časov. Da je bilo tekmovanje hkrati tudi zeloakovostno, se posebej v starejših kategorijah, potrjuje tudi nastop 26-letnega Nemca Christiana

Trögerja, cigar ime se pojavlja na svetovnih jakostnih lestvicah, 100 m kravl pa je preplaval v vsega spostovanja vrednem času 49:82. Me dekleti pa je zlasti izstopala stirinajstletna Nemka Janina Kristine Götz, ki je zmagala kar v šestih preizkušnjah.

Mladi borovci so se v svojih kategorijah dobro odrezali in vsi izboljšali svoje osebne rekorde, Matteo Feruglio (dvakrat) in Danjel Pettiroso pa sta tudi stopila na zmagovalni oder. Posebno odličan je bil nastop Feruglia v prsnem slogu za letnik 1982. S časom 1:19, 64 je zasedel drugo mesto in izenačil letošnji naj-

boljši čas v FJK v svoji kategoriji. Milos Kalc je bil na isti razdalji četrti v času 1:22, 01. Feruglio je v delfinu osvojil bronasto kolajno (1:18, 15), Danjel Pettiroso pa je bil tretji v prsnem slogu za letnik 1984, kjer je bila sicer konkurenca manj številčna.

Svojo nadarjenost je potrdila tudi Biserka Cesar z 8. mestom v hrbtnem slogu za letnike 1983 (1:22, 64) in 15. mestom v prostem slogu (1:14, 80), to pa sta rezultata, ki je ne uvrstata daleč od deželnega vrha. S svojim nastopom so povsem zadovoljili tudi Walter Bullo, Oskar Perosa in Nicoletta Corossez.

AMATERSKI NOGOMET / TEDENSKI PREGLED

Juventina sama na drugem mestu Prvi poraz Zarje na domačih tleh

Zaule se je spet približal Sovodnjam - D. Luxa (Primorje): »Premalo odločni«

Tudi v zadnjem kolu amaterskih nogometnih prvenstev niso slovenske ekipe posebno blestele. Kot vedno pa so tudi izjeme. **Juventina, ocena 8**, je dosegla tretjo zaporedno zmago in je sedaj sama na drugem mestu z dvema točkama zaostanka za vodilno Torviscoso, proti kateri bo igrala na domačih tleh čez dve nedelji. V 1. amaterski ligi so **Sovodenjci, ocena 6+**, doma le izenačili, kar je takoj izkoristil Zaule, da se je z zmago približal ekipi predsednika Marsona. Razlika med ekipama znaša sedaj samo dve točki.

V C skupini 1. amaterske lige je bil na vrsti derbi med **Vesno, ocena 7**, in **Primorjem, ocena 5**. Srečanje se je končalo z zmago domaćinov, ki so bolje izkoristili sicer redke priložnosti za zadetek. S to zmago se Krizani približujejo vrhu, sedaj so na 5. mestu. Prosečani pa s trinajstimi točkami ostajajo na spodnjem delu lestvice. Slabše se piše le Buiesejm in Donatellu, ki imata po 12 oziroma 8 točk. Drugi zaporedni poraz (prvega na domačih tleh) pa so doživeli **Zarjani, ocena 5**, ki so se tako oddaljili od vrha in zasedajo trenutno četrto mesto s štirimi točkami zaostanka za vodilno Colugno. V 2. amaterski ligi bodo morali gajevci ponovno igrati med tednom, saj je bila nedeljska tekma proti Villessem odložena zaradi blatnega terena. **Kras, ocena 5**, je doma izgubil prvič po 20. no-

vembru. **Primorec, ocena 6/7**, pa je proti Pro Farri tretjič zapored igrar neodločeno. Situacija na dnu lestvice pa je za vse tri slovenske ekipe se vedno nevarna. Villesse ima 14, Kras in Primorec imata 13, Gaja 12 in Fogliano 8 točk. Gaja in Villesse pa imata seveda tekmo manj.

V 3. amaterski ligi moramo zal ponovno zabeležiti poraz **Doline, ocena 5** in **Mladosti, ocena 5**, medtem ko je **Breg, ocena 6/7**, ujel točko, potem ko se je regularni čas že zdavnaj končal in povrh tega še iz 11-metrovke.

Statistični podatki: stevilo tekem 9 (1 derbi), zbrane točke 7, 2 zmagi, 3 remiji, 5 porazov, zadetki 8, prejeti zadetki 14, izključeni 6, 11-metrovke na razpolago 1.

Poleg na derbiju med Primorjem in Zarjo bo v prihodnjem kolu zelo zanimivo tudi na srečanjih Fortitudo - Sovodnje, Colugna - Vesna, Mariano - Kras, San Lorenzo - Gaja in CGS-Breg.

Eden izmed najbolj reprezentativnih igralcev Primorja je brez dvoma Dimitrij Luxa (na sliki), letnik 1972, ki je zelo zgodaj začeli igrati nogomet in je vedno ostal zvest proseskemu moštvu

Kako bi komentiral nedeljski derbi z Vesno?

»V prvem polčasu smo igrali slabo, ker je med nami vladal kaos oziroma neorganizira-

nost. V odmoru pa nam je trener Krizman dal drugačna navodila in v drugem polčasu smo le igrali bolje, zal pa imamo kot vedno težave v napadu.«

V nedeljo ste vendar imeli nekaj priložnosti za zadetek?

»Priložnosti smo res imeli, a jih nismo znali konkretizirati, ker smo premalo odločni. Nas napadalec Bragagnolo pa je bil večkrat osamljen.«

Primorje je mlada ekipa. V nedeljo na primer ste imeli na klopi samo mladince. Ali je tudi to vzrok za tako težko situacijo?

»Seveda, mladi so se neizkušeni. Ne pokažejo tega, kar bi zmogli. Lahko bi tudi pokazali več dobre volje, več volje do dela, več karakterja.«

Prihodnjo nedeljo vas čaka nov derbi, tokrat z Zarjo.

»Bodisi mi bodisi oni smo zadnji dve tekmi izgubili, zato si ne smemo privoščiti novih spodrsrljajev. Derbi bo zaradi tega se bolj pomemben in čeprav bomo igrali za zmago bi se lahko tudi zadovoljili s točko.« (E.B.)

LOKOSTRELSTVO

V Spilimbergu lepa ekipna uveljavitev Zarjinih članov

V Spilimbergu je bilo v nedeljo prvo lokostrelsko dvoransko tekmovanje na 18 m v novi sezoni pri nas. Na 12. trofeji »Città del mosaico« je lepo uveljavitev dosegla Zarja, ki je zasedla dobro drugo mesto na društveni lestvici. V konkurenci 33 tekmovalcev je debitant med člani Moreno Granzotto dosegel dobro 4. mesto (542 krogov), Stojan Razem je bil sedmi (531), Aleksander Razem pa deveti (527), kar je dalo izkupiček 1600 točk. Bolje - 1653 točk - se je odrezal samo goriski klub Isonzo, za katerega tekmuje tudi 18-letni Matteo Bisiani, ki je tekmovanje oplemenitil s sijajnim dosežkom 587 krogov (293+294), kar je le štiri kroge manj od svetovnega rekorda Alessandra Rivolte.

V Spilimbergu so tekmovali tudi v ostalih kategorijah. Med veterani je član Našega prapora Marino Giorgio (498 krogov) zasedel prvo mesto, med narasčajnicami je zmagala Zarjina tekmovalka Katja Razem (516) pred klubsko tovarisico Kristino Bercè (374), med najmlajšimi se je uveljavila Janina Cotić (Nas prapor, 407 točk), v zvrsti compound sta bila člana Našega prapora Michele Scotta in Dario Cotić 21. oziroma stirindevajseti.

Obvestila

SZ JADRAN

obvesca, da zaradi prekinitve vseh prvenstev odpade avtobusni izlet v soboto v Cittadello ob prvenstveni tekmi Pio X Cittadella - Jadran TKB.

NAMIZNI TENIS / TOP 12 V AREZZU

Bersanova se je dobro upirala eliti

Proti Morettijevi (št. 9) poraz po 5 nizih

Krasova igralka Ana Bersan je konec tedna nastopila na turnirju absolutne kategorije Top 12 v Arezzu. To pravico si je pridobila kot drugouvrščena na predhodnem turnirju drugokategornikov Cou v Alassiu. V svoji skupini je bila z Bulatovo (št. 1), Cristino Semenza (št. 4), Wej Jian (št. 5), Morettijeva (št. 9) in Lazzerijeva (št. 48). Slednjo je krasovka, ki nosi št. 19 na novih jakostnih lestvicah, premagala s 3:1 v nizih. Z Morettijeva (2:3) je izgubila peti set na set razliki 19:21. Cristini Semenza je odrgala set v svojo korist, s primadono italijanskega namiznega tenisa Bulatovo je sicer izgubila, vendar si

ji je za las izmuznil niz, ki ga je naturalizirana italijanska prvakinja obrnila v svojo korist, to je 22:24. S tem se je uvrstila na 9. do 10. mesto med najboljšimi igalkami. V drugi skupini je nastopila tudi Panova, ki je Bersanovo premagala na turnirju v Arezzu. Tudi ona je spravila v zep le eno zmago. V polfinalu so se za tem srečale Bulatova proti Negrisoli in Semenza proti Arrisijevi, v finalu pa Bulatova in Arrisi. Ponovno je zmagala Bulatova. Na to prijetno doživetje se bo Ana Bersan zelo rada se večkrat spomnila. Pravi, da se bo na naslednjem kvalifikacijskem turnirju skusala ponovno uvrstiti

na čim višje mesto, da bi ponovila izkušnje Top 12.

Tretjega zaporednega turnirja za četrto kategorijo, ki je bil konec tedna v Zgoniku v organizaciji društva San Giusto, so se udeležili tudi stiri Krasovi igralci. Igor Colja in Boris Stocca sta dosegla od 17. do 20. mesta, Bojan Simoneta pa je podlegel izkušnejšim igralcem svoje skupine. Kras je na turnirju osvojil tudi dve medalji. Bron Edi Bolè, s čimer upamo, da se mu bo odprla zmagovalna pot tudi v ekipnem delu prvenstva in zlato za edino žensko Krasovo predstavnico Ireno Rustja.

(J.J.)

SMUČANJE / POKRAJINSKI DEL TROFEJE DEŽEL

Lep organizacijski uspeh SK Brdine

Naša društva so lahko zadovoljna tudi z rezultati - Bogato nagrajevanje in zakuska

Prva letošnja smučarska tekma FISU v organizaciji naših društev je popolnoma uspela. Smučarski klub Brdina, ki je bil s pomočjo ostalih slovenskih zamejskih društev organizator pokrajinske faze Trofeje dežel za člane in veterane, je lahko zadovoljen z uspehom bodisi organizacijskim bodisi sportnim. Na tekmo se je vpisalo kar 112 trzaskih smučarjev. Najstarejši smučar je pripadal letniku 1914 in je v svoji kategoriji tudi zmagal. Tekma se je odvijala na progi Nazionale Monte Sierra. Na višinski razliki 250 m je bilo postavljenih 31 veleslalomskih vratc. Proga je bila precej ledena in termometer je kazal -13 stopinj.

Vsi naši tekmovalci so

se dobro odrezali, posebno pa treba omeniti 1. mesto Natase Volpi v kategoriji dam. Na tej tekmi so bili prisotni tudi trije naši sodniki, kar dokazuje, da tudi na tem področju ne zaostajamo za drugimi klubi. Vsi trzaski tekmovalci so bili zadovoljni s potekom tekme, tudi zato, ker so bili nagajeni s pokali prvi trije. Zmagovalce je nagradil predsednik pokrajinskega odbora ZSSDI za Trst Livio Valencic. Ob koncu je bila na vrsti zakuska, ki jo je priredil smučarski klub Brdina. Upajmo, da bo to tekmovanje kakor klub organiziral tudi prihodnje leto.

Na društveni lestvici se je uveljavil Sci club 70, zadovoljni pa so lahko tudi naši klubi, čeprav se nobe-

nemu ni posrecila uvrstitve v nadaljnjo fazo. (E.M.)

Rezultati

Dame C2:1. Natasa Volpi (Brdina) 89.76.

Dame C1: 1. Renata Steffè (Cai XXX Ottobre) 72.51, 2. Manja Pavsic (Brdina) 78.22, 5. Alda Suber (Brdina) 94.51.

Seniores: 1. Roberta Sgubin (Cai 70) 67.22, 2. Sarah Sossi (Devin) 69.79.

Veterani A4: 1. Paolo Kulterer (Cai Trieste) 71.00, 3. Pavel Fachin (SPDT) 79.86, 7. Edoardo Bratos (Brdina) 91.74.

Kategorija B1: 1. Silvano Frisori (Cai XXX Ottobre) 72.19, 5. Giordano Puric (Devin) 82.70.

Veterani A2: 1. Mauro Meno (Cai Trieste) 71.26, 3. Natale Culot (Devin) 72.79.

Veterani A3: 1. Gianni Paladini (Cai Trieste) 65.91, 3. Stojan Sossi (Devin) 69.03, 6. Mariano Suber (Brdina) 78.73, 9. Sergio Ferluga (Brdina) 85.89, 11. Luigi Popovic (Brdina) 87.85.

Veterani A1: 1. Ezio Ferrin (Cai 70) 63.06, 4. Nenad Petrović (Brdina) 70.38, 7. Paolo Ghezzi (Mladina) 84.46, 8. Rodolfo Purich (Brdina) 92.84, 9. Walter Polissa (Brdina) 95.05.

Seniores: 1. Clemente Isaia (Cai 70) 58.83, 4. Christian Volpi (Brdina) 62.62, 7. Peter Ferluga (Brdina) 63.62, 12. David Sossi (Devin) 65.97, 16. Massimo Baldan (Devin) 69.70, 19. Miran Gustin (SPDT) 71.84, 20. Miran Zobec (Breg) 72.65, 21. Claudio Peric (Devin) 73.89, 24. Maurizio Peric (Devin) 74.51, 25. Massimiliano Gregori (Brdina) 74.86, 26. Martin Andolsek (Brdina) 76.01, 28. Marco Piccini (Brdina) 77.96.

Društvena lestvica: 1. Sci Club 70; 2. XXX ottobre; 3. Brdina; 6. Devin; 9. SPDT; 10. Breg; 11. Mladina.

KOŠARKA / V GORIŠKI IN TRŽAŠKI SKUPINI DEŽELNIH MLADINCEV

Jadranovci »povozili« tudi Arte Visoka poraza Bora in Cicibone

Samec (23), Rustja (15) in Giacomini (32) najboljši strelci naših ekip

Jadran TKB - Ardita 87:51 (39:15)

JADRAN: Koren 8 (4:6 za 2, - za 3, - pm), Emili 10 (5:13, 0:1, 0:4), Gobbo (-, -, 0:2), Samec 23 (4:10, 5:8, -), Pro 5 (1:3, 1:2, -), Grbec 13 (3:6, 1:4, 4:4), Klabjan 16 (8:15, 0:3, -), Krizman 10 (5:7, 0:1, 0:1), trener Vatovec.

PM 4:11. SON: 5. 3T: Samec 5, Grbec 1, Pro 1.

Jadranovi mladinci so brez težav premagali tudi drugouvrščeno Ardito in so s tem napravili odločilen korak naprej do uvrstitve v deželno fazo. Tekma z Ardito je bila izenačena le v uvodnih minutah, nato so jadranovci mnogo bolje igrali v obrambi in si priigrali lepo prednost, ki so jo nato do konca polčasa povečali na 24 točk. V nadaljevanju se je Jadranova prednost le večala, tako da je ob koncu srečanja znsala kar 36 točk. Od posameznikov bi omenili Stefana Samca, ki je bil s 23 točkami najboljši strellec našega moštva ter je bil zelo natančen pri metu za tri točke in je imel kar 6 blokad. (Kaf)

Santos - Bor Radenska 102:62 (43:30)

SANTOS: Ursic 20 (4:6), Sussi 13, Daros 6, De Carli 1 (1:2), Mezzina 17 (2:2), Barzellato 4, Iuliano 4 (2:2), Vercelli 10 (2:2), Bartoli 4 (0:2), Vidal 7 (2:4), Cotterle 16 (0:1); trener Cavazzon. PM 13:21. SON: 20.

BOR: Valenti 2, Pozar 8 (1:4), Jogan 8 (2:4), W. Sancin 10 (2:8), Ursic 3, Galeone, Lapel 2 (2:2), Rustja 15 (1:1), Del Monaco, Zuppin 14 (1:4); trener F.Sancin.

PM 7:23. SON: 19. 3T: Rustja 2, Cupin 1, Pozar 1, Ursic 1.

Borovi mladinci so tekmo igrali povsem nezbrano in brez vsake motivacije. Na srečo je vsaj Zuppin igral na dostojni ravni (14 točk v prvem polčasu), ostali pa so že takoj odpovedali. Do pravega poloma je prislo predvsem v prvih desetih minutah drugega dela tekme. Resnici na ljubo so tokrat igralci Santosa zadevali kot za stavo iz vseh pozicij. Nasim pa, ki že dalj časa ne trenirajo, ni slo nič od rok in tako so domacini z delnim izidom 35:14 odločili tekmo v svojo korist. Borovci so v zadnjih minutah nadaljevali s slabo igro tudi proti rezervnim igralcem Santosa, kar je bilo za Sancinove fante res

ponizujoče. (Mat)

Cicibona - Don Bosco 75:137 (38:76)

CICIBONA: Giacomini 32 (5:8), Messini 27 (7:9), Verri 11 (3:5), Sartori 1 (1:2), Kovač, Lipovec 2, Korošic 2 (0:2); trener Jogan.

PM 16:26. SON: 14. 3T: Giacomini 1.

DON BOSCO: Visciano 12 (0:4), Orlando, Ceglian 29, Pitteri 14, Scrigner 10 (2:2), Sillari 4, Michelone 23 (3:3), Krizman 17, Bartoli 9 (1:1), Conte 7 (0:2), Pasian 12; trener Lugnani.

PM 6:12. SON: 19. 3T: Ceglian 5, Pitteri 2, Krizman 1, Conte 1.

Sodnika: Cozzolino in Bernes (oba Ts)

Proti se nepremagani postavi Don Bosca so

mladinci Cicibone, v primerjavi s tekmo iz prvega dela, pokazali precejšen napredek, čeprav se kljub dobri volji niso izognili zelo visokemu porazu (v prvem delu je poraz presegel mejo 100 točk razlike - 146:44, tokrat pa so belozeleni igrali boljše vsaj v napadu ter zgubili z razliko 60 točk). Kaksen bo refren tekme so gostje jasno pokazali že v prvi minuti igre, ko so s tremi zaporednimi trojkami povedli z 9:0, v 5. minuti pa je bil izid že 23:5. Cicibonasi so premagali začetni sok ter z Messinjem, Giacominijem in Verrijem izvedli nekaj dobrih akcij v napadu, v obrambi pa so bili nasi fantje kot statisti na gle-

Marko Emili (Jadran)

daliskem odru, saj so igralci Don Bosca mnogo boljši, tako telesno kot tehnično. Polčas so nasi zaključili s 40 točkami zaostanka, vse do 30. minute jim je tudi uspešno ohraniti to razliko, v zadnjem delu tekme pa so gostje spet povečali prednost. (VJ)

Propaganda: od naših peterk uspešen le Dom La Goriziana Minibakset: med najmlajšimi v derbiju Sokol boljši od Bora

PROPAGANDA

NA GORISKEM

Dom La Goriziana - Acli Ronke B 105:38 (56:18)

DOM: Cozzucoli 26 (0:1), Klanjscek, Spacal 14, Golob 24, Gergolet 14 (0:2), Grauner 10, Zulian 2, Figelj 10, Paraschos, Bensa 6, trener Semolic.

Proti drugi ekipi iz Ronk so domovci ponovno visoko zmagali. Tekma je bila v glavnem enosmerna, saj so »belo-rdeci« z učinkovitim pressingom prestregli veliko število zog in z lahkoto polnili nasprotnikov kos, tako da je bil že v prvi četrtini rezultat 32:8. Tu se je predvsem izkazal Cozzucoli s 16 točkami in visokim odstotkom v metu (8:13). V nadaljevanju se je prednost domovcev se večala in bili smo priča tudi nekaterim zelo atraktivnim akcijam, predvsem s strani Graunerja in Goloba. Tudi tokrat gre pohvala vsem domovcem, ki posvečajo vedno večjo pozornost skupiski igri in ne samo individualnim akcijam. Prepričani smo, da bodo s takim pristopom zares dosegli najvišja mesta na končni lestvici.

NA TRZASKEM

SKUPINA A

Don Bosco - Sokol 84:42 (34:20)

SOKOL: Sosić, Rogelja 4, Šusteršič 7 (1:1), Rebula 8 (2:5), Frandoli 9 (1:4), Dolja 6 (2:4), Semec 8, Emili, Cernjava, Hrovatin.

Tudi v drugem kolu je nabrezinsko moštvo doživelo visok poraz, saj se je ponovno srečalo z eno izmed najboljših ekip. Kakovostna razlika je bila res prevelika, da bi lahko naši fantje upali v uspeh. Morda tudi zaradi tega so nekateri sokoli, ki so nosilci igre tudi v prvenstvu dečkov, stopili na igrišče precej nekoncentrirano. Vrstile so se tako neverjetne napake, ki so se bolj olajšale domacine. Edini, ki je le delno izstopal in dal svoj običajni doprinos, je bil Kristjan Rebula. Omenili bi tudi, da je Jure Rogelja povsem zadovoljil na svojem krstnem nastopu in dosegel tudi 4 točke. (A.T.)

Libertas A - Jadran Eurosava 99:58 (37:10, 61:22, 83:42)

JADRAN: Grilanc 12, Jevnikar, Gustin 10, Piccini 10, Suhadolc Mitja 10, Suhadolc Matjaž 12, Vidali, Pavat, Cunja, Hrovatin, Belčić 4.

Mladi jadranovci so v tem prvenstvu stopili na igrišče proti starejšim ter fizično močnejšim nasprotnikom ter na žalost doživeli že drugi poraz. Na začetku tekme so jadranovci storili preveč prekrškov ter dali možnost gostiteljem, da visoko povedijo. V tretji četrtini pa so poskusili presenetiti nasprotnike z dobro obrambo ter boljšim napadom. To pa jim ni uspelo. Pohvaliti pa moram celo ekipo, ker se je kljub premoci nasprotnikov dobro upirala. (Martin Gustin)

SKUPINA B

Servolana - Bor B Autocarozzeria Boris 40:55 (17:28)

BOR B: Mirceta 8 (2:6), Pison 8 (0:5), Kodric 8, Milosevic 3 (1:2), Premru 4, Derganc 2, Pitacco 7 (1:8), Floridan 9 (1:2), Druzina 2, Sunerga 4. TRENER: Canciani. PM: 5:23.

V prvi težki peizkušnji so se borovci B ekipe zelo dobro odrezali in zmagali predvsem zaradi skupinske igre. Ze po prvi četrtini so imeli borovci lepo prednost. V drugi in tretji četrtini pa so se domacini približali le na nekaj točk. V zadnjem delu so se nasi zopet zbrali in tekmo končali s precej visoko prednostjo. (Niko Stokelj)

EWIWA MINIBASKET

NAJMLAJŠI

Sokol - Bor 35:13

SOKOL: Kosmina, Umari, Lansetti 3, Hrovatin 13, Brščak 5, Kosmina 2, Tranpuž 9, Rogelja 2, Legisa, Sila.

BOR: Novak 2, Morelj, Kralj 4, Udovic, Kneipp 3, Rebula 2, Furlani 1, Sanna, Filinčeri, Chrevatin 1, Ferluga Silvio in Matjaž.

V derbiju so slavili zmago sokolovci, ki so vodili od vsega začetka in tako tudi zasluzeno zmagali. Pri Sokolu moramo pohvaliti Hrovatina, Trampuza in Rogeljo. Pri Boru pa so se zelo potrudili mali Chrevatin, Furlani in Jan Rebula.

STAREJSI

Bor - Dardi 43:31

BOR: Dolhar 2, Floridan 16, Kemperle 10, L. Pozar 1, Jevnikar 2, Madonia, Baruca 2, D. Pozar 6, Peric 1, Rebula 2, Zanano.

Borovci so le s težavo premagali solo Dardi. Celo tekmo so jim bili sovratniki enakovredni. Prvo četrtino pa so celo zgubili 6:14. Poznalo se je, da so bili cel teden na solskem zimovanju. Prebudili so se v zadnjih treh minutah, zanesljivo povedli in zmagali.

Poletovi hokejisti tokrat najbližji zmagi

Thiene - Polet 4:3 (1:3)

STRELEC ZA POLET: Russo 3.

POLET: Serri, Marinuzzi, M. Kokorovec, S. Kokorovec, Stigli, Zotti, Roselli, Russo, Rados, trener Fonda.

Proti vodilni ekipi Thiene so Poletovi hokejisti igrali doslej svojo najboljšo tekmo v tem prvenstvu in le za las niso poskrbeli za velik podvig.

V prvem polcasu so poletovci odlično igrali in že po 5 minutah povedli z razigranim Paolom Russom, ki je kmalu nato dal se drugi zadetek. Gostitelji so nato zmanjšali zaostanek na 1:2, odlični Russo pa je se tretjič presenetil domacega vratarja in tako je opensko mostvo nepricakovano, toda zasluzeno po prvem polcasu vodilo kar s 3:1.

V drugem polcasu so domaci hokejisti, ob navijanju vec kot temperamentnega občinstva, navali na Poletova vrata. Izvedli so skoraj 50 strelav proti Poletovemu vratarju, izid pa se ni spremenil do 4 minute pred koncem. Tedaj se je Poletov vratar Rados poskodoval koleno. Igrisca sicer ni zapustil, toda izgubil je potrebno zbranost. Gostitelji so najprej stanje izenacili in 30 sekund pred koncem srečanja dosegli se zmagoviti zadetek.

K zmagi domacinov je nekoliko pripomogel tudi sodnik, ki je bil dokaj pristranski in predvsem pikolovski. Poletovi hokejisti so na tem srečanju pokazali lep napredek, kar adaje upati za nadaljnje nastope v tej ligi.

Aids in človekove pravice

Ni rečeno, da je virus HIV zadnji, ki je napadel človeštvo in ima tako hude posledice

O »kugi 20.stoletja« - aids se veliko govori in piše, a kaže, da smo se vedno premalo seznanjeni z vsemi njegovimi razsežnostmi. Eno takih področij so pravni problemi v zvezi s to boleznijo in s tem povezane človekove pravice. Le nekaj deset nanometrov velik virus je namreč temeljito pretresel sodobno razumevanje človekovih pravic. O tem oziroma konkretno o kazenskem pravu so govorili lansko spomlad na svetovnem kongresu o virusu HIV v Poznanju na Poljskem, kjer se je pokazalo, da je aids ne le medicinski, temveč prav tako velik pravni problem. Tudi pri oblikovanju nove slovenske kazenske zakonodaje so se postavila vprašanja, ali je treba na primer naklepno ali malomarno okuženje drugega z virusom HIV inkriminirati kot samostojno kaznivo dejanje ali pa se to lahko vključi v znane institute kazenskega prava. »Aids in virus HIV nista v prvi vrsti pravni problem,« pravi Damjan Korošec, dipl. jur., mladi raziskovalec na Katedri za kazenskopravne znanosti Pravne fakultete v Ljubljani. Res pa je, da je to »hvaležna« tema tudi za kazensko, družinsko in odškodninsko pravo, kakor tudi za diskusijo o vlogi države ter smislu prava in represije, pa tudi za raziskave tako imenovanega menedžmenta strahu - kako se odzvati na strah pred virusom: ali streljati nanj z vsemi »topovi« prava ali kako drugače. Ni dvoma, pravi naš sogovornik, da je virus HIV izziv tudi za kazensko-pravno zakonodajo; med drugim se virus namreč lahko zlorabi tudi kot »orožje«.

Kdaj je pravzaprav prišlo do »povezave« med virusom HIV in človekovimi pravicami?

Z virusom HIV in človekovimi pravicami se ukvarjamo od samega začetka, torej od odkritja virusa. Pravi »datum« odkritja je lahko sporen, saj je bil aids že pred začetkom 80-tih let, a zanj nismo vedeli. Dejstvo pa je, da so znanstveniki ta srednje velik virus palicaste oblike prvic izolirali sredi 80-tih let. Sklop bolezenskih simptomov, ki se kot zadnji stadij infekcije s tem virusom lahko pojavi pri človeku, pa je v medicinskih krogih kmalu po prvih znanih bolnikih v New Yorku in Kaliforniji dobil naziv aids - Acquired Immune Deficiency Syndrome. Svet Evrope je zelo promptno reagiral na pojav nove bolezni, ker jo je jemal kot vzorčni primer novih bolezni, ki nas lahko se čakajo. Nikjer namreč ni rečeno, da je to zadnji virus, ki je napadel človeštvo in ki ima tako hude posledice. V zadnjem času smo bili deležni nekakšne »renesanse« kuge, pa posebnih »ljudozrskih bakterij,« in lahko se nam zgodi, da nas napade virus, ki bo vsaj tako smrtonosen kot je HIV. V tem smislu je virus HIV neke vrste preizkusni kamen za bodoče pravne odzive na povzročitelje podobnih bolezni.

Kje se konkretno srečamo s problemi v zvezi s tem virusom?

Osrednji problem, ki tare marsikatero državo in teoretike, je glede obveznih zdravniških pregledov in testov. Mnoge države danes zahtevajo obvezne preglede pri imigracijskih tokovih, taki zakoni pa niso tuji niti Evropi. Na Bavarskem so na primer skušali uvesti obvezne teste na virus HIV za tujce na meji in za azilante. Vendar po veljavnem mnenju judikature Sveta Evrope in organov, ki se s tem ukvarjajo, prisilno dokazovanje za okuženost z virusom HIV ne pride v postev, kar izrecno velja tudi za tako imenovane rizične skupine: homoseksualce, biseksualce, hemofilike, prostitutke, vojaške obveznike, begunce, zapornike, intravenozne narkomane... To pomeni, da obvezen pregled odpade tudi na državnih mejah, pri sprejemu v solo, v domove ostarelih in podobno, medtem ko je sprejem v službo drug problem. Seveda pa lahko

obvezen test posameznikom naloži sodišče.

Kako pa je s prostovoljnimi zdravniškimi pregledi?

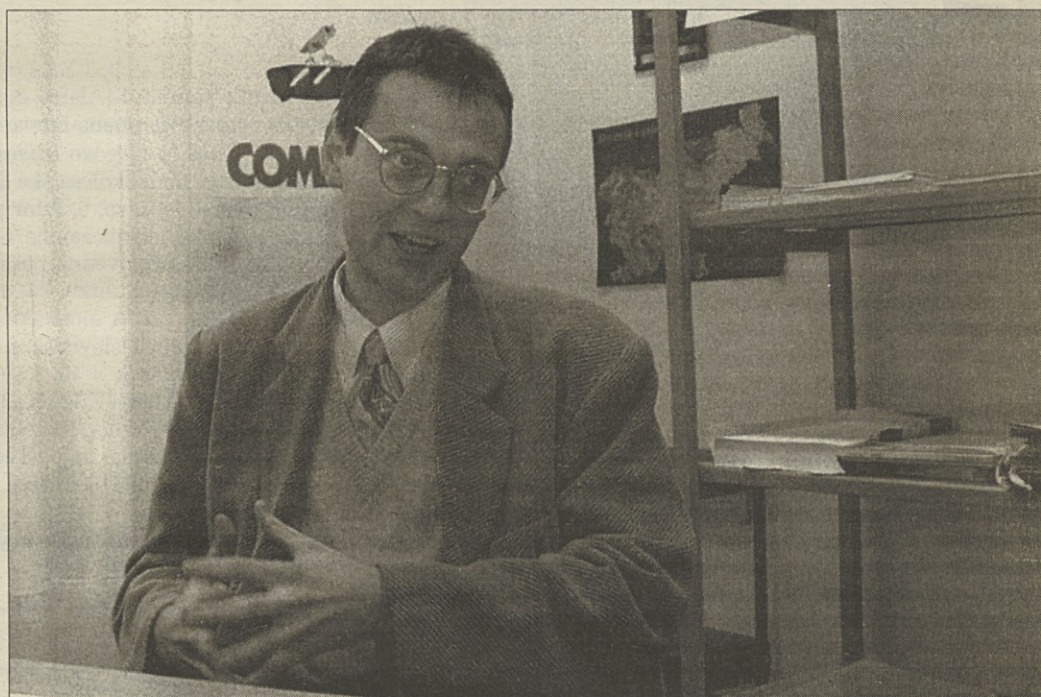
Prostovoljnost je filozofski problem. Prostovoljni zdravniški pregledi so lahko dovoljeni, če so zares prostovoljni. Po mnenju organov Sveta Evrope so namreč dopustni le pod pogojem, da so zakoniti, da je v vseh fazah postopka pravno in dejansko varovana zaupnost podatkov in da je podan tako imenovani »informed consent« preiskovanca. Vsekakor bo treba ta pojem se razčistiti. Prostovoljni zdravniški pregledi na okuženost s HIV so lahko zakonito postavljeni kot

ljudje morajo načeloma uživati enake pravice in dolžnosti kot ostali, dokler aids ne izbruhne v taki obliki, da lahko govorimo o bolezni. Ko pa se to zgodi, jih moramo obravnavati kot bolnike. Seveda pa nastane problem, če taki ljudje postanejo posebej neodgovorni in začnejo svojo okuženost uporabljati kot orožje. Sebe dojemajo kot »tempirano bombo«, kar v resnici tudi so. Ob tem kaže omeniti še drugo »plat«: kadar človek, inficiran z virusom HIV, ne izkoristi svoje okuženosti, pač pa drugi zvedo, da je okužen, in ga masivno diskriminirajo.

Pri pravici do azila, ki sicer ni klasična človekova pravica, prav tako velja, da prosilec ne sme biti zavrnjen samo na podlagi dejstva, da je okužen. Za zavrnitev so lahko številni drugi razlogi, sama okuženost pa ne. Enako velja tudi za svobodo gibanja sploh.

Država je dolžna objektivno in izčrpno informirati prebivalce o virusu HIV in aidsu. Toda pri tem so najbrž možne tudi manipulacije in izkoriščanje oziroma zloraba podatkov?

Država mora svoje prebivalce ustrezno informirati o virusu HIV, o stopnji nevarnosti, o številu okuženih itd. To ni nikakršna »državna tajna«. Pri tem pa moram posebej poudariti problem, ki ga imenujem zloraba javnega interesa. Država namreč lahko posebej poudarja določene segmente informacije - koliko je okuženih homoseksualcev, na primer. Če se to vedno znova potencira in podčrta, gre za zlorabo javnega interesa, ker izkrivlja resničnost informacije in usmerja na področje, ki ni osrednje. Ločevati pa moramo

zelo bistveno za razpravo o HIV; tudi HIV-pozitivni lahko sklenejo zakonsko zvezo. Če pa se nekdo zeli poročiti in ve, da je okužen, a tega partnerju ne pove, se postavi vprašanje veljavnosti take zakonske zveze. To vprašanje je tudi sociološke narave.

Zlasti pri posvojitvi ali umetni osemenitvi načeloma zakonsko ne moremo zvrniti določenih kategorij ljudi. Lahko pa gledamo skozi otrokove koristi in rečemo, da najbrž ni v korist zdravega otroka, da ga posvoji dva HIV-pozitivna posvojitelja. Toda malo je verjetno, da bi do česa takega v praksi sploh prišlo.

Kako pa je pri nosečnosti in abortusu, če je bodoča mati okužena z virusom HIV? Ali v takem primeru pride v postev zahteva, da splavi?

Prehod virusa z matere na plod je zelo verjeten, vendar je vse bolj možno, da HIV-pozitivna nosečnica rodi dokazano neokuzenega, HIV-negativnega, torej zdravega otroka. Skratka: od nosečnice v nobenem primeru ne moremo zahtevati, da splavi, pa tudi morebitnih priporočil, kaj sele obveznih sterilizacij HIV-okuzenih oseb ni mogoče z ničimer pravno opravičiti. Nacionalni zakon, ki bi določal kaj podobnega, bi grobo kršil tudi temeljno človekovo pravico ustvariti si družino. Problem pa nastane pri izbiri načina poroda: pri naravnem načinu poroda je možnost okužbe otroka ob samem porodu večja kot pri carskem rezu, pa se vprašanje je, ali zdravnik lahko mater prisili v carski rez. Sicer pa pri taki nosečnosti vsaj v kazenskem pravu ne vemo povsem jasno, koga varujemo - zarodek kot del matere ali kot samostojen predmet varstva. Zanimivo je tudi vprašanje dojenja. Zelo feministični krogi v Evropi namreč pravijo, da je to materina pravica. To je absurdno - če že, potem je to otrokova pravica, pa se to je vprašanje. V okoliščinah, ko obstajajo kakovostni nadomestki za materino mleko, je tudi o tem skorajda groteskno govoriti. Problem pa je, kako mater, okuženi s HIV, prepričati, da bi dojila, in ali je možno v takem primeru staršem odvzeti otroka.

Pri nas sicer tega se ne poznamo, v svetu pa se postavlja vprašanje, ali imajo delodajalci pravico zahtevati od svojih uslužbencev ali kandidatov za službo podatke, iz katerih bi

bilo razvidno, ali so okuženi z virusom HIV.

Svet Evrope pravi, da delodajalci načeloma tega nimajo pravice zahtevati. Nekatere službe pa so take, da družba ne bi mogla mirno spati, če bi vedela, da na teh delovnih mestih delajo HIV-okuzeni. Na primer v gostinstvu, v neposredni proizvodnji zdravil in nekaterih higienskih proizvodov, pri delu z bolniki v zdravstvu, pri delu z duševno prizadetimi bolniki in podobno. Tu se lahko mobilizira kaznovalni aparat celo za tiste, ki iz malomarnosti zaposlujejo ljudi, ki so okuženi. Problem zase je pravica do zdravstvene pomoči, ki okuženim s HIV ne sme biti okrnjena pod nobenim pogojem. Države morajo zagotoviti vse potrebno, da do opustitve pomoči ne bi prihajalo, po potrebi pa se takšne opustitve tudi kazenskopravno sankcionirajo. Raziskave v svetu so namreč pokazale, da v praksi zdravniki zavračajo pomoč HIV-okuzenim. Je pa vprašanje, kdaj lahko zdravnik bolj mirno dela - takrat, ko ve, da je njegov pacient okužen, ali takrat, ko tega ne ve. V Ameriki je raziskava v dveh vzorčnih bolnišnicah - v eni so zahtevali test na HIV pred vsako operacijo, v drugi pa ne - pokazala, da so celo zdravniki, ki so vedeli, da bodo izvajali samo majhen kirurški poseg na okuženem pacientu, tako pretiravali z varnostnimi ukrepi, da je kvaliteta storitve znatno trpela.

Problematici v zvezi s HIV pa so za nas pravnik tisti, ki so v zmoti glede svoje okuženosti. V kazenskem pravu se moramo vprašati, ali je bila zmotna posledica malomarnosti. Zato tudi delimo okužene, ki se svoje okuže-

nosti zavedajo, in tiste, ki se je ne zavedajo. Kdaj lahko govorimo o malomarnosti, zavestni ali nezavestni, pa je bolj doktrinarno vprašanje.

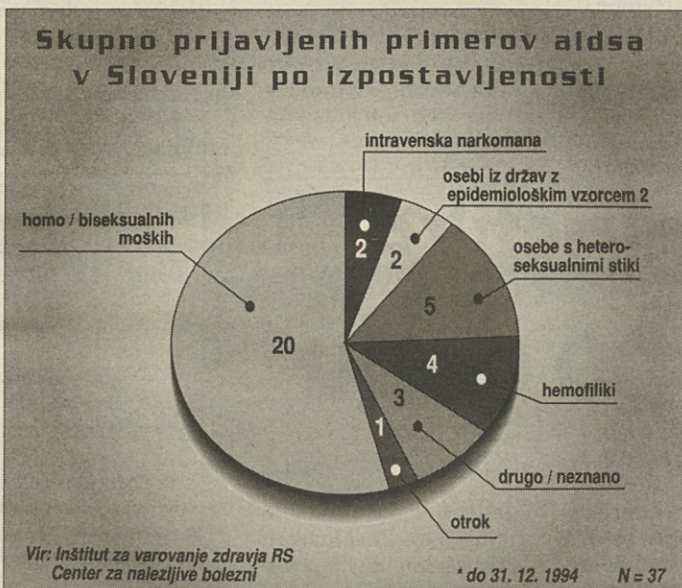
Kakšna kazniva dejanja pa lahko stori okuženi s HIV?

V tujini poznajo konkretne primere, kot je na primer uporaba okužene krvi kot sredstvo storitve pri ropu, izsiljevanju, pa umoru, poskusu detomora. Zlasti slednje je zelo problematično in težko dokazljivo. Umor z virusom HIV je možen - čisto preprosto s spolnim odnosom z namenom, da bos nekoga okužil. Je pa vprašanje, ali ta namen vsebuje tudi naklep, da bos dotičnega ubil. Ne moremo namreč govoriti o avtomatizmu med okužbo in smrtjo, saj se ni ugotovljeno, ali vsi okuženi tudi res zbolijo. Poskus umora bo zelo težko dokazati, pa tudi tožiti in soditi za dokončan umor ne moremo, če je žrtev še živa. Lahko bi obsodili za posebno hudo telesno poškodbo, a je potem vprašanje, če dotični kasneje umre, kaj zdaj - dvakrat namreč ne moremo soditi o isti stvari. Problemov je kolikor hocete, in če bo enkrat takih virusov več, bo zelo »pestro«.

Se je domača praksa že srečala s kakšnim primerom, povezanim z virusom HIV ali aidsom?

Po mojem vedenju sodišča se ne, in je tudi zelo malo verjetno, da bi v kazenskem pravosodju do česa takega prišlo. Kajti pri dveh odkritih okuženih s HIV na leto je možnosti na srečo zelo malo.

Katarina Novak
Foto: Joze Suhadolnik

legitimen pogoj za krvodajalstvo, donorstvo materinega mleka, organov, tkiv, celic, zlasti semena. A tudi tukaj je pogoj ozaveščena privolitve dajalca ter zakonodajno in praktično varovanje zaupnosti podatkov. Pri tem je razumljivo priporočilo, da mora biti možnost za prostovoljni zdravniški pregled s strani države zagotovljena najširši javnosti, po potrebi tudi brezplačno.

S katerimi problemi pri urejanju človekovih pravic v zvezi z virusom HIV pa se pravna teorija in praksa se srečuje ta?

Med pomembnimi vprašanji je vprašanje osamitve in pridržanja ali hospitalizacije okuženih s HIV zgolj zaradi njihove okuženosti. To velja tudi pri izvrševanju kazenske sankcije zapora. Ti

med pravico dobiti informacijo in pravico do izobrazbe. Pravica do izobrazbe pomeni možnost doseči neko državno priznano stopnjo izobrazbe, kar pa se okuženim z virusim HIV otezuje. Okužen otrok bo imel zelo verjetno tudi v Sloveniji hude težave z vpisom v na primer osnovno šolo.

Zanimivo vprašanje je sklenitev zakonske zveze istospolnih ali inficiranih s HIV n posvojitve otroka?

Po pozitivni slovenski zakonodaji sklenitev homoseksualne zakonske zveze ni dovoljena. Svet Evrope pravi, da je dopustno sklenitev zakonske zveze istospolnim prav tako v skladu s trenutnim razumevanjem človekovih pravic kot zavračanje take možnosti. Sicer to vprašanje ni

Od leta 1986 do konca lanskega decembra je bilo Institutu za varovanje zdravja RS prijavljenih skupno 37 primerov aidsa in se dodatnih 51 primerov diagnosticirane infekcij s HIV brez razvitega obolenja (med njimi tudi pri mladoletni deklici, pri kateri je bila okužba prenesena vertikalno z matere).

Letna incidenčna stopnja se je gibala med 0,5 in 3,5 na milijon prebivalcev, kar je še zelo malo v primerjavi z mnogimi državami v Zahodni Evropi. Med prijavljenimi je bilo 34 primerov pri moških in le trije pri ženskah, več kot polovica moških pa je bilo starih med 25 in 39 let. Leta 1992 je bil prijavljen prvi primer aidsa pri otroku, ki se ni dopolnil prvega leta starosti.

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: O svojih težavah boste potarnali komu, ki vam je blizu. Vajine vezi bodo odslej se trdneje in med vaju se nikoli več ne bo zavlekel črv nezaupanja. Potarnajte se komu.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Ukradli si boste nekaj casa za sprostitev. Telo vam bo hvaležno, duša pa se bo razmahnila do neslutnih visin. Znova boste obudili željo po cilju, ki ste ga že pokopali.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Novi znanec vam bo izjemno všeč, tako po človeški kot poslovni plati. Ko se bo zanj vnelo se vaše srce, se boste zaceli brzdati. Nikar se ne bojte, tokrat vas srce ne zavaja.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Dirjali boste od postaje do postaje in prezirali lepote ob poti. Upočasnite tempo in uživajte v potovanju, kajti vas cilj je prijetna pot in ne končna postaja.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Sivino vasega vsakdana bo pregnal nekdo, ki ste ga imeli za nedomiselnega. Prepustite se njegovi domišljiji in uživajte, pa se bo kmalu razživela tudi vam.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Samozavestni boste kot že dolgo ne. Radi boste v družbi, zlasti med tistimi, pred katerimi se boste lahko pohvalili s svojimi uspehi. Toda: lastna hvala, cena mala.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Z domiselno potezo boste popravili napako, ki ste jo imeli za nepopravljivo. Res je, da bo vsaj pol zasluge pripadalo drugim, vendar se zaradi tega ne odrecite svojim.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Prevzela vas bo skrb zaradi nepriljubljenosti. Sploh ni res, da ste nepriljubljeni, res je le to, da drugim ne dovolite, da bi vam pokazali svojo naklonjenost.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Sprva boste tarnali in mrzlično iskali izhod za umik, nato pa boste pogumno stisnili zobe in zlahka premagali težave tega dne. Zvečer vas čaka prijetna nagrada.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Nekdo, ki vam zavida, vam bo hotel zmesati strene. Vrnil se bo v vaše posele in vam začel deliti nasvete. Pravoceno ga boste spregledali in ga oddaljili od sebe.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Pozornost občudovalcev vam bo hkrati godila in vas težila. Nikar ne igrajte skromnosti in se že enkrat spopadite s svojo sramežljivostjo. Zasluzite si več kot dobivate.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Pogresali boste družbo starih prijateljev in ugodje starega okolja, hkrati pa se boste zavedali, da vrnitve ni več. Ne jadikujte; stara lepota bo v luci nove - grda.

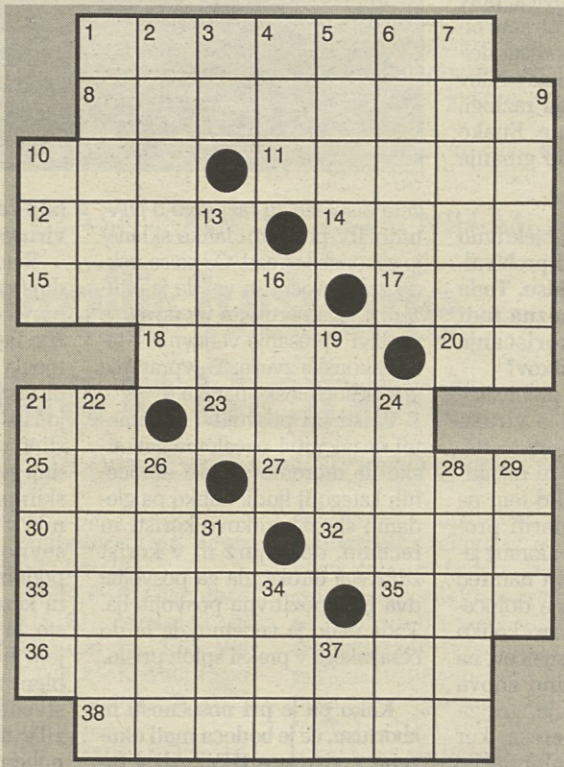
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. reč, stvar, 8. grelnik pri centralnem gretju s toplo vodo, 10. domača pernata žival, 11. jedaca, 12. severnoitalijanska knezja rodovina, 14. pokrajina na severovzhodu Slovaske ob vznožju Visokih Tater, 15. glavno mesto balkanske države, 17. luka v Izraelu, 18. krmna rastlina, 20. površinska mera, 21. kemijski znak za stroncij, 23. ime dolgoletnega kenjskega predsednika Kenyatte, 25. glas, sum, 27. reka v severni Franciji, ki se izliva v Rokavski preliv, 30. želatina iz alg, 32. španski nogometni klub iz Madrida, 33. človek, ki poklicno skrbi za red, 35. uničevalka železa, 36. ameriški filmski igralec in popevkar (John), 38. oskrbovalec prasic.

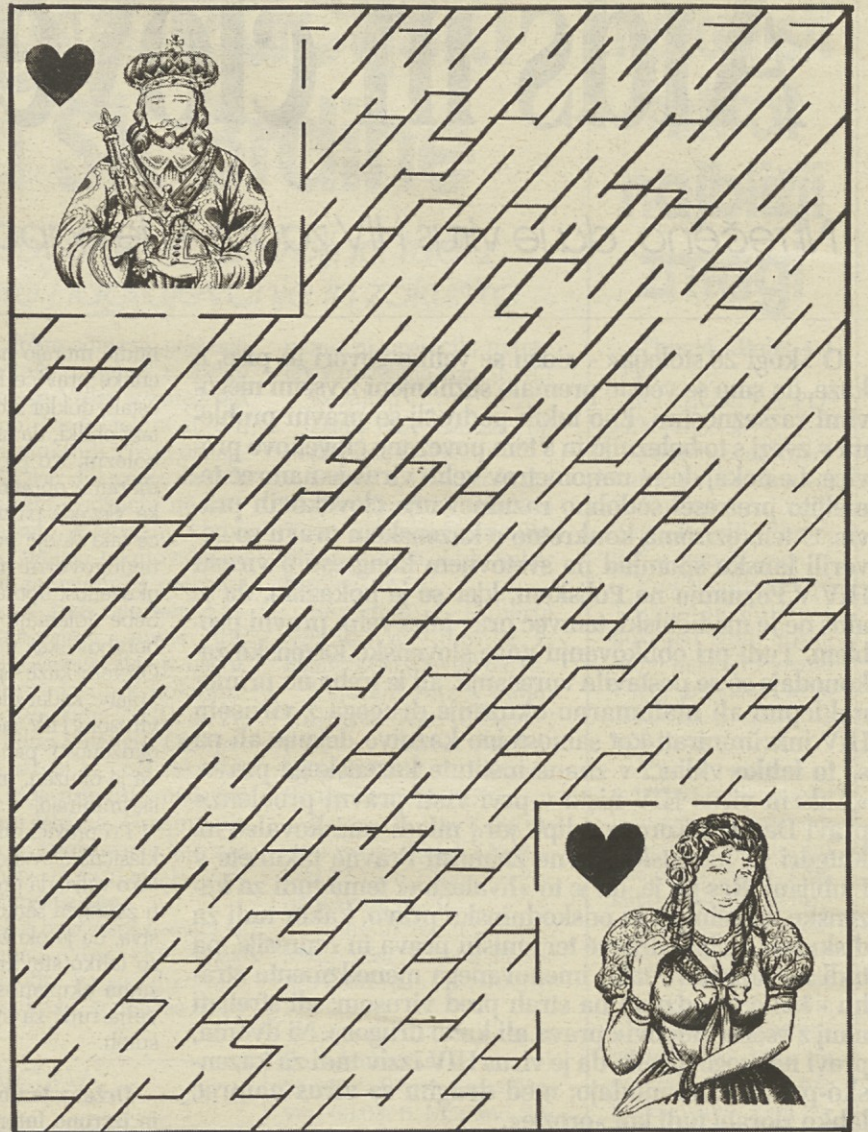
Navpčno:

1. francoski voznik formule 1 (Alain), 2. tiskarsko sito, 3. krajša oblika angleskega imena Edward, 4. enkratni sprejem zraka v pljuca in njegovo iztisnjenje, 5. četrti planet nasega osonca, 6. del kolesarske dirke, 7. akord na prvi stopnji tonske lestvice, 9. kdor prodaja grobo domače sukno 10. grška boginja zemlje, Gaja, 13. junak Vergilove pesnitve, 16. pripovedna pesnitev, 19. rimski bog ljubezni, 21. začetek dirke, 22. ameriška filmska igralka (Mimi), 24. zakon molčecnosti italijanske mafije, 26. naplació, ara, 28. slovenski narodni preporoditelj na Koroskem, ki se je v 19. stoletju zavzemal za Zedinjeno Slovenijo (Matija-Ziljski), 29. ime slovenske mladinske pisateljice Peroci, 31. reka v Pakistanu (iz črk Riva), 34. krajša oblika angleskega imena Ronald, 37. avtomobilska oznaka Ljubljane.

redar, rja, Travolta, svinjar.
Vodoravno: predmet, radiator, gos, hrana, Este, Sps, Atena, Aka, repa, ar, Sr, Jomo, ton, Somme, agar, real.

Katera pot je prava?

ŠAH

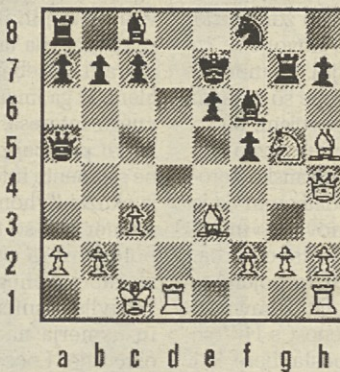
Kobr - Bohac / CSR 1958

Plaz belih figur je usmerjen na črnega kralja, ki je ostal brez rokade sredi sahovnice. Beli, ki je na potezi, razmišlja kako bi najhitreje in učinkovito zaključil brezupen položaj črnega kralja. Pri tej akciji mu ni mar za materialne žrtve, zato bo le pravilna prva poteza belega pripeljala do željenega cilja!

Resitev naloge

Da bi lahko na polje c5 pripeljal lovca, se je beli odločil za nenavadno, toda učinkovito potezo z damo 1.Da4!! Igrana poteza obenem napoveduje tudi mat črnemu kralju na polju e8. Tako je črni hitro spoznal strup bele dame /na 1...Da4: 2.Lc5 mat/ in ni mu preostalo drugega kot, da je podpisal predajo!

Silvo Kovac

KITAJSKA

Tovarne za predelavo plastike v nafto rastejo kot gobe po dežju

Skrivnost uspeha je v novem katalizatorju - Možnosti za reciklažo je več

Kitajski delavci si zaradi ledenega vetra, ki piha iz Sibirije, obraze zavijajo v sale. Njihovo delo je zbiranje odpadne plastike, ki jo v svojem obratu v nafto predeluje pekingska družba Golden River Petroleum Products.

Predelovalni postopek je izumil strokovnjak za računalnike Jang Jali. »Plastika je povsod, kjer so ljudje, na vseh koncih sveta,« je povedal. Podjetje Golden River je zacelo obratovati septembra lani, kmalu pa ga je Jang prodal in postavil novega, ki ga je prav tako kupila neka večja družba. Tretje podjetje stoji v mestu Qiqihar na severovzhodu province Heilongjiang.

Za tovarne za predelavo plastike se zanimajo tudi nekatera druga kitajska mesta, predvsem industrijska,

ki imajo težave z veliko količino plastičnih odpadkov. Zanimanje so pokazala tudi podjetja iz Tajske in Singapure, Janga pa je obiskala celo delegacija z Danske. Mož se zaveda, da ni izumil nekaj povsem novega, saj take tovarne že obratujejo, predvsem v Nemčiji in nekaterih drugih evropskih državah. Poudarja le, da je izumil najcenejši in najmanj zapleten postopek za predelavo plastike.

Na dvorišču so vedno ogromne količine plastičnih odpadkov. Na Kitajskem, kjer je delovna sila zelo poceni, ljudje nabirajo vse mogoče plastične predmete in jih s samokolnicami vozijo na posebna zbirališča.

»Pomislil sem: če je plastika narejena iz nafte, zakaj ne bi iz plastike dobi-

vali nafte,« je izjavil Jang in odgovoril na vprašanje, zakaj se je odločil, da računalništvo zamenja z izumiteljstvom. Katalizator, ki ga je razvil po več kot treh letih, je tisti čudežni, skrivnostni del, katerega sestavo skrbno skriva. Ni ga se prijavil na patentnem uradu, ker se boji, da kitajski patentni urad skrivnosti ne bi varoval; zato razmišlja, da bi katalizator patentiral v tujini.

Delavci katalizacijski prah zmesajo s plastičnimi ostanki v velikih rezervoarjih, kjer med ogrevanjem poteka kemična reakcija. Rezervoarje pa segrevajo s pečmi na premog, ki ga imajo Kitajci ogromno. Ko se zmes segreje do določene temperature, se spremeni v nafto. Narascanje temperature opazujejo v sosednji so-

bi prek računalnikov; Jang pravi, da je prav ta del procesa njegova sibka točka. Dražja električna ali plinska energija bi bila namreč bolj učinkovita, lažje bi tudi uravnavali temperaturo. Na zahodu ne bi uporabljali premoga, zato je Jang že izdelal tekoči trak, ob katerem bi delalo manj ljudi. Ko temperatura doseže najvišjo točko, olje brizgne iz rezervoarja, skozi cevi steče v hladilne naprave, od tod pa v nekakšen rafinerijski predel, v katerem se spremeni v bencinsko ali dizelsko gorivo. Od tam gre lahko naprej v prodajo - naftnim družbam ali neposredno na bencinske crpalke. Direktor tovarne Wang Jinkui je povedal, da vse prodajo državi, saj je kakovost proizvoda dobra.

»Postopek vseskozi

izboljšujemo,« ponosno zatrjuje Jang. Pred kratkim so danskemu kupcu poslali že neosvncen bencin, ki ustreza evropskim standardom. Jang ocenjuje, da znasa produkcijska proizvodnja za tono predelane goriva 153 dolarjev, enaka količina rafinirane nafte pa državno rafinerijo stane od 236 do 271 dolarjev. Za predelavo tone plastičnih odpadkov porabijo tristo kilogramov premoga. Tovarna Golden River lahko na dan predela deset do dvajset ton odpadkov, iz katerih dobijo najmanj sedem ton nafte. Če bi plastične odpadke pred procesom očistili, bi dobili večjo količino nafte, vendar bi bila proizvodnja dražja.

»Prizadevamo si za bolj gospodarno in učinkovito proizvodnjo. Ker je Kitaj-

LABIRINT znanja

Ime in priimek: _____

Telefon in naslov: _____

Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:

RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana, za LABIRINT ZNANJA

Kviz »Labirint znanja« je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

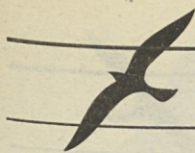
Izpolnite prijavnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izzrebani, se bo v torek zvečer pri vas oglašil telefon in nezni glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavlja Alenka Sivka in Tomaz Srsen. Pravilni odgovori pa prinasajo ceden kupček denarja...

ska država v razvoju, naše cilja se nismo dosegli,« je dodal.

Poudaril je, da je proizvodni sistem najbolj primeren za tovarne, ki na leto ne predelajo več kot šest tisoč ton plastike, čeprav je res, da postavitev predelovalne tovarne ne stane več kot milijon dolarjev. V Nemčiji bi tovarna za predelavo 120 tisoč ton plastike stala približno pet milijonov dolarjev. »Cena je zelo vabljiva,« je izjavil neki danski poslovnež.

Res pa je, da tovarna onesnažuje ozračje zaradi izogrevanja premoga. Sicer so ostanki izgorelega premoga v peči tudi uporabni - iz njega izdelujejo barvo.

»Ljudje vedno več uporabljajo plastične izdelke, zato narasca količina plastičnih odpadkov, ki onesnažujejo okolje. Nas postopek je le eden od načinov za recikliranje, seveda pa moramo tudi nekaj zasluziti,« je poudaril Jang. J. Macartney, Reuter

LJUBLJANA

Slovenska prestolnica ima bogato zgodovino (6)

Prve operne predstave in ustanovitev Filharmonije

V sredo 17. stoletja sodi tudi pojav opernih predstav. Ko je leta 1660 Ljubljano obiskal cesar Leopold I., so njemu v čast pripravili neko italijansko opero.

V tem času je Ljubljana dala glasbenike, ki so s svojim delom vplivali na razvoj evropske glasbe, na primer Janeza Krstnika Dolarja in Izaka Pasa. Leta 1701 je bila v mestu ustanovljena Academia philharmonicorum, ki je gojila predvsem italijansko glasbo. Za njenega ustanovitelja velja Berthold pl. Hoffer. Mestni glasbeniki v akademijo niso bili vključeni, čeprav so sodelovali pri njenih predstavah. Akademija je bila plemisko združenje, v svoje vrste pa je kasneje vključila tudi akademsko izobražene meščane. Filharmoniki so izvajali tako cerkveno kot tudi posvetno

glasbo. Igrali so ob različnih priložnostih, na primer ob obiskih cerkvenih dostojanstvenikov ali posvetnih knezov, pri nastavljanju deželnih glavarjev in podobno. Njihovo glasbo je bilo tako slišati v cerkvah, na javnih trgih, v stanovski palači in v mestni hiši. Filharmonija, ki

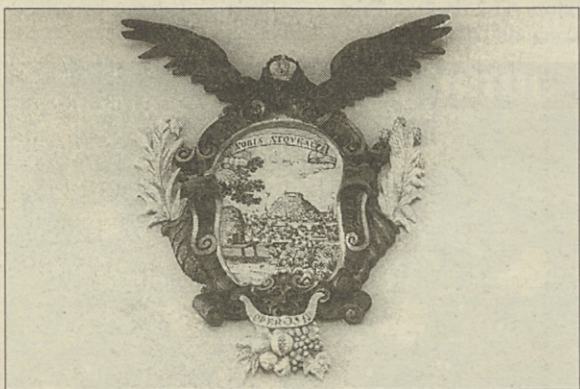
je bila pomemben dejavnik pri sirjenju in uveljavljanju glasbenega baroka pri nas, je delovala do leta 1769.

Za likovno področje je bila ustanovljena Academia incultorum, kjer so se proslavili domači slikarji, na primer Valentin Metzinger, Fortunat Bergant in

Anton Cebej. Sredi 17. stoletja je postala v mestu intenzivna tudi gledališka dejavnost z izmeničnimi nastopi italijanskih in nemških gledaliških skupin. V začetku 18. stoletja so v mestni hiši kot prvi gledališki prostor uporabljali se danes ohranjeno dvorano skupščinske meščanov. Predstave so se odvijale tudi v Auerspergovem dvorcu in v stanovski palači. Od leta 1765 naprej so italijanski gostje svoje opere predstavljali v stanovskem gledališču, ki so ga zgradili ob napovedanem obisku cesarja Franca Stefana Lotarinskega. Leta 1768 se je poleg italijanskih predstav v Ljubljani prvič pojavila nemška gledališka družba, ki jo je vodil dunajski gledališki podjetnik Felix Berner.

(V. S.)

Se nadaljuje

Grb operosov, dvorana SAZU-ja (Foto: D. Anđelić)

MEH ZA SMEH

Judovske šale

V parni kopeli se Judu zazdi, da vidi pred seboj zadnjico svojega prijatelja. Za salo ga z vso močjo udari po sedalu. Zrtev se obrne in Jud vidi, da je udaril rabina. »Oprostite,« se ves blede od strahu začne opravičevati storilec, »res nisem vedel, da ste rabin.«

»Nic huđega,« ga miri rabin, »tam, kjer ste me počili, sploh nisem rabin.«

Ovdoveli rabin sklene, da se bo spet poročil. Njegovega sinu zadeva ne gre v račun in očetu očita: »Tudi tvoj kolega v Lublinu je vdovec, vendar pa izjavlja, da bo po slej poročen samo s toro (pentatevh, judovski sveti spisi).«

Rabin pa nazaj ves zadovoljen: »No, vidis, ce je tisti iz Lublina poročen s toro, kaj hoces potem od mene? Saj vendar ves, da je izrecno napisano: Ne zeli si svojega bližnjega zene!«

Za moralna vprašanja občutljiv Jud očita rabinu: »Rabin, malo bolj boste morali paziti na svoje učence v verski soli. Videl sem jih, kako se sprehajajo z dekleti po poljih.«

Rabin: »In kaj potem? To počnejo tudi drugi fantje.«

Jud: »Drugi fantje, dragi rabin, ne studirajo svetih spisov!«

Rabin pa nazaj: »Tako torej, zdaj bi radi mojim učencem

GENIJI V ŠOLSKIH KLOPEH

Carl von Ossietzky (1889-1938)

V Nemčiji se je v tistem času po starih letih ljudske sole začel niti nižja stopnja srednje sole. Za vstop na višjo srednjo solo je bilo treba opraviti zrelostni izpit, ki je bil v nemškem rajhu pomemben se zlasti zato, ker je omogočal krajše službo vojskega roka. Tisti, ki so bili pripisani na višjo srednjo solo oziroma so opravili ustrezen izpit so tako dobili privilegij, ki je najprej veljal samo v Prusiji, nato pa po vsej Nemčiji, privilegij, da lahko postanejo enoletni prostovoljci. Poudarek je na prostovoljci: zakon je od »enoletnikov« zahteval, da se prostovoljno prijavijo v vojaško službo in da sami skrbijo za svojo nastanitev, vzdrževanje in obleko. To je bila prepreka, na kateri se je Ossietzky spotaknil, vsaj kar zadeva njegovo uradnisko kariero. Potem ko je osem let zulil solske klopi si je kot stiraletnik v verouku in zgodovini zaslužil prav dobro, v angleščini in francoscini dobro, v nemščini, fiziki in kemiji zadostno oceno, nezadovoljivo oceno pa je dobil iz računstva, geometrije in algebre. »Le kaj naj bo iz tebe,« mu je rekel njegov učitelj matematike, »če se pitagorejskega izreka ne razumeš!« S takšnim spricevalom je Ossietzky zapustil realko. Njegov mecen mu je sicer omogočil, da se je na izpit za »enoletnika« pripravil na zasebni soli. Vendar mu zadeva ni šla od rok. Po treh letih se je po tem Ossietzky, ki je bil star že skoraj osemnajst let, pri hamburskih sodnih oblasteh potegoval za službo. V življenjepisu, ki ga je napisal za to priložnost, je priznal, da so bila njegova prizadevanja, da bi opravil izpit za »enoletnika«, brez haska, da pa si bo se naprej prizadeval opraviti ga, vendar v prostem času, kajti »moja leta in moje razmere nujno terjajo od mene, da začnem poklicno življenje.«

Se nadaljuje

MARINA FURLAN

Amritsar - središče sikhovstva (3)

Ob vznožju nadvoza moramo izstopiti iz vozila ter se do vrha vzpetine sprehoditi ob riks, ki jo voznik poriva pes. Verjetno so bili ob izgradnji nadvoza edini nesrečni prav vozniki riks na mišični pogon. Koliko več truda in časa jih stane to peščenje navkreber, ko bi po ravnem lahko že prikolesarili do cilja. V najstarejši del mesta se pripelje skozi obokani vhod in že se znajdemo na trgu, ki spominja na veliko kmečko dvorice, katerega prebivalci se vsi medsebojno poznajo ter prav zato se hitreje opazijo prihod tujkov, torej tujcev v tem primeru. Zivljenje se za trenutek ustavi in vsi poslušajo, kako voznika riks prepričujemo, naj nas ne čakata, nato opazujejo, kako kupujemo in kot sestradane opice poziramo banane. Nato se izgubimo v kratki ulici, ki vodi do templja, posvečenega boginji Durgi in obutek opazovanosti končno popusti. Če so bile slike »Zlatega templja«, ki sem jih pred časom videla v neki reviji, kolikaj verodostojne, je tloris Durginega templja dokaj zvesta kopija svojega slavnjšega »sorodnika«

tuja. Morda pa je res ne pozna. Le kakšna zgodba se skriva za tem prizorom? Nekdo zaguga zvon pod obokanim hodnikom, ki se zaključuje na mostu, po katerem je možno priti do osrca tempeljskega kompleksa. V stranski nizi se na hodniku svetijo z zlatimi nitkami prepletena oblčila Durginega kipca, ki je - glede na to, da se celotno svetišče imenuje po tej boginji - precej majhen in po moji zahodnjaski logiki postavljen na dokaj neuglednem mestu. Morda pa je se kje kateri? Most se zaključuje z najpomembnejšo in najvidnejšo stavbo: nekakšnim otočkom sredi umetnega jezera. Jezero oz. bazen z vseh starih strani objemajo stikajoče se stavbe iz belega marmorja, v katerih mimoidoci lahko od blizu ali skozi steklo občudujejo nadnaravno velike kipe Rame, Krišne, Ganesa, Hanumana in ostalih predstavnikov hindujskega pantheon. Vsako božanstvo je upodobljeno v enem izmed svojih najznatnejših položajev ter obarvano z živahnimi - morda nekoliko kicastimi - kom-

Cim prestopimo prvi prag, ki označuje sirse tempeljsko območje, moramo čevlje prepustiti čuvaju. Nato nekajkrat potacamo po plitvem koritcu, v katerem si - kot pred vstopom v bazen - splaknemo noge, in končno se znajdemo na dvorišču, tlakovanim z belim kamnom (ali je to morda marmor?). Mlada zenska sedi na tleh in pred jokavega malčka poriva hrano v posodici iz sušenih bananovih listov. Otrok se čudno obnaša: odklanja hrano in se drži daleč od zenske - kot bi mu bila

binacijami barv. Na templju sredi jezera se v popoldanskem soncu sveti pozlačena kupola, okoli njega pa nekaj zivozelenih dreves. Stavba je posvečena božanski dvojici: Laksmi - Narajan (Laksmi je boginja blaginje, medtem ko je Narajan bolj znan z imenom Višnu in predstavlja zaščitnika vseh bitij in vesolja nasploh). Notranjost templja je izredno barvita, kipi pa bogato okrašeni ter odeti v oblčila iz blaga, prepletenega z zlatimi nitkami.

Se nadaljuje

M O J S T R I D E T E K T I V I

Agatha Christie

Nemejski lev (4)

"Res se ne zdi verjetno, " je pritrdil Poirot. "Toda ker je pes izginil, medtem ko je ona pazila nanj, se je treba do kraja prepričati o njeni pistenosti. Je že dolgo pri vas? "

"Skoraj eno leto. Imela je odlična priporočila. Pri stari lady Hartingfield je bila do njene smrti, mislim, da deset let. Potem je nekaj časa skrbela za bolešno sestro. Zares dobro bitje, ampak prava trapa, kot sem se rekla."

Tisti trenutek se je vrnila gospodica Carnaby. Bila je malo bolj zasopla, prinesla je odrezano vrstico za psa, jo nadvse slovesno izročila Poirotu in ga pričakujoče pogledala. Poirot si je vrstico skrbno ogledal.

"Mais oui, " je rekel. "Brez dvoma je bila prerezana."

Zenski sta se vedno nekaj pričakovali.

Vrvice je slovesno spravil v zep. Zenski sta si olajšano oddahnili. Očitno je storil, kar sta pričakovali.

III

Hercule Poirot je imel navado, da je vse skrbno preveril.

Ceprav se je zdelo neverjetno, da bi bila gospodica Carnaby lahko kaj drugega kot precej prismojena in zmedena zenska, je Poirotu vendar uspelo, da je o njej povprašal nekam strogo damo, ki je bila nekakinja pokojne lady Hartingfield.

"Amy Carnaby? " je vprašala gospodica Maltravers. "Seveda se je odlično spominjam. Dobra duša je bila in je teta Juliji popolnoma ustrezala. Nadvse rada je imela pse in odlično je brala na glas. In takna je bila, bolnici ni nikoli ugovarjala. Kaj je z njo? Upam, da ni v kakšni stiski. Pred približno enim letom sem ji napisala priporočilo za neko zensko, ki se je pisala na H..."

Poirot je naglo pojasnil, da je gospodica Carnaby se vedno v tisti službi. Prišlo je, je rekel, do majhne nerodnosti zaradi izgubljenega psa.

"Amy Carnaby ima pse nadvse rada. Moja teta je imela pekinskega psika.

Zapustila ji ga je, in gospodica Carnaby mu je bila nadvse vdana. Mislim, da je bila popolnoma strta, ko je poginil. O, da, dobra duša je. Seveda pa ni ravno intelektualka."

Hercule Poirot je pritrdil, da gospodica Carnaby najbrž res ne bi bilo mogoče reci intelektualka.

Potem je poiskal čuvaja parka, s katerim je gospodica Carnaby govorila tisto usodno popoldne. Ni bilo težko. Moz se je pripetljaja spominjal.

"Dama srednjih let, precej rejena, bila je strasno razburjena, izgubila je svojega pekinskega psika. Na videz mi je zelo znana. Skoraj vsak popoldan pride s psom v park. Videl sem, ko ga je pripeljala. Bila je vsa iz sebe, ko ga je izgubila. Pritekla je k meni in vprašala, ali sem videl koga s pekinskim psikom! Lepo vas prosim! Povem vam, da je park poln psov vseh pasem, terierjev, pekinskih, tistih nemških, ki so podobni klobasi, se borzojev! Vse sorte jih imamo. Kako naj si zapomnim enega pekinskega? "

Hercule Poirot je zamisljeno priki-mal.

Odsel je na Bloomsbury Road Square. Stevilke 38, 39 in 40 so bile spojene v Zasebni kotel Balaclava. Poirot je sel po vhodnih stopnicah in odprl glavna vrata. Pozdravila sta ga temacnost in duh po zelju, ki se kuha, vanj pa se je mešal vonj, ki je spominjal na prekajene slanike od zajtrka. Na levi je bila miza iz mahagonija, na njej pa usihajoca krizantema v lončku. Nad mizo je bila velika, ozka stenska omarica s predalčki, obitimi z zelenim suknom; v predalčke so bila zataknjena pisma. Poirot je nekaj trenutkov zamisljeno strmel v omarico. Potem je odsunil vrata na desni. Vodila so v neke vrste dnevno sobo, polno majhnih miz in neudobnih naslanjajev, prevlečenih s kretonom neprijetnega vzorca. Tri stare dame in en star gospod jeznege videza so dvignili glave in se strupeno zazrl v prisleka. Hercule Poirot je zardel in se umaknil.

Sel je po hodniku naprej in prišel do stopnišča. Na desni se je hodnik razce-

pil v pravem kotu in se odprl v prostor, ki je bil očitno jedilnica.

Malo naprej so bila vrata, na katerih je pisalo "Uprava".

Poirot je potkal. Ko ni bilo odgovora, je vrata odprl in pogledal noter. V sobi je bila velika pisalna miza, pokrita s papirji, cloveka pa nobenega. Stopil je nazaj na hodnik in vrata spet zaprl. Odsel je v jedilnico.

Po njej se je motovilo dekle zalostnega obraza, v umazanem predpasniku in s kosarico nožev in vilic, ki jih je polagala na mize.

Hercule Poirot je opravičujoče se rekel:

"Oprostite, ali bi lahko govoril z upravnico?"

Dekle ga je motno pogledalo.

"Ne vem."

Hercule Poirot je rekel:

"V pisarni ni nikogar."

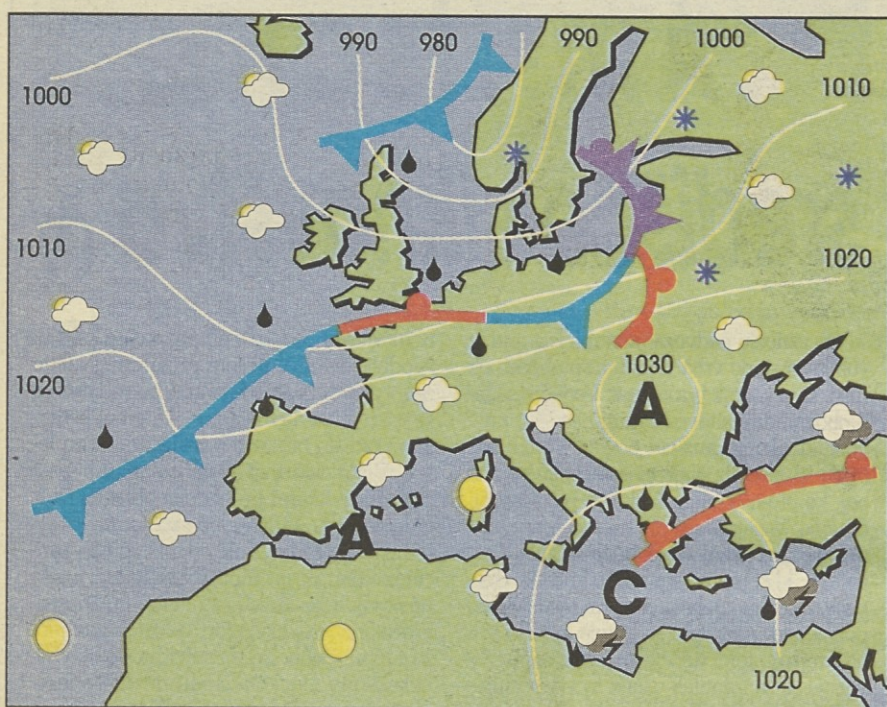
"Ne vem, kje je."

"Morda pa, " je potrpežljivo in vztrajno rekel Hercule Poirot, "bi jo lahko poiskali."

Se nadaljuje

EVROPA / SPET DEŽ NA SEVERU

Vremenska slika:

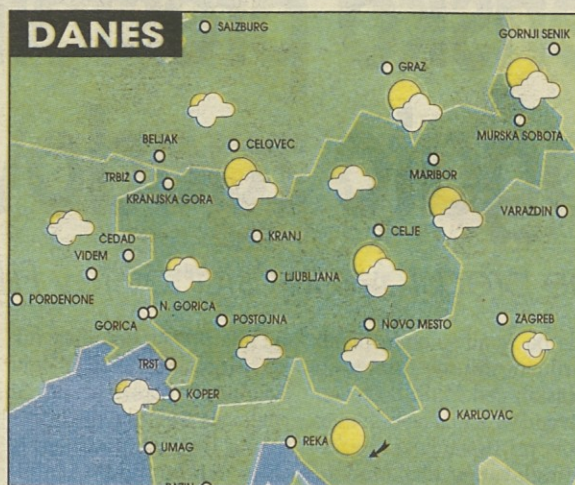
Nad Sredozemljem in južno Evropo je območje visokega zračnega pritiska. V visinah začena od severozahoda k nam spet dotekati toplejši zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod

ALPE JADRAN / SONČNO

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	MEGLA

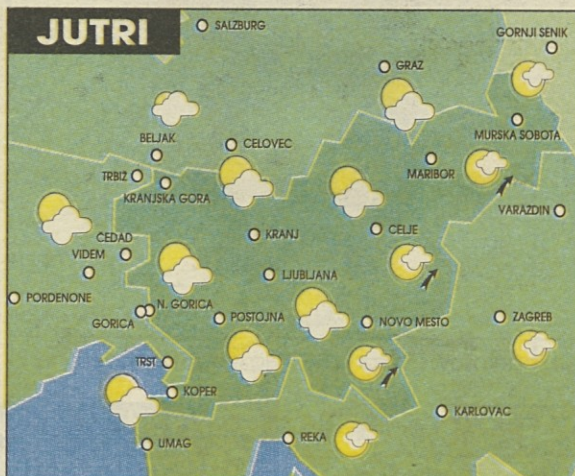

Slovenija:

Večinoma sončno bo, le občasno se bo zmerno pooblačilo. Najvišje dnevne temperature od 2 do 7, na Primorskem do 10 °C.

Sosednje pokrajine:

Prevladovalo bo jasno vreme, le v krajih severno od nas se bo zmerno pooblačilo. Burja ob Jadranu bo oslabe-la.

V Sloveniji:

Delno jasno z zmerno oblačnostjo bo. Zjutraj po nizinah megla. V noči na petek se bo prehodno pooblačilo. Suho bo.

Obeti:

V petek bo pretežno jasno, na Primorskem bo pihala burja.

TEMPERATURE
ALPE JADRAN

včeraj ob 8. in ob 14. uri

LJUBLJANA.....	3/8
TRST.....	10/-
CELOVEC.....	1/-
BRNIK.....	6/8
MARIBOR.....	3/6
CELJE.....	2/7
NOVO MESTO.....	4/7
NOVA GORICA.....	3/11
MUR. SOBOTA.....	2/5
PORTOROŽ.....	10/10
POSTOJNA.....	4/5
ILIRSKA BISTRICA.....	6/6
KOČEVJE.....	3/-
ČRNOMELJ.....	6/7
SLOV. GRADEC.....	3/5
BOVEC.....	-/-
RATEČE.....	-0/4
VOGLJ.....	-5/-5
KREDARICA.....	-13/-13
VIDEM.....	9/-
GRADAC.....	2/-
MONOSTER.....	1/-
ZAGREB.....	4/-
REKA.....	-/-

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 8. in ob 14. uri

HELSINKI.....	-9/-5
STOCKHOLM.....	-14/-6
MOSKVA.....	-2/2
BERLIN.....	-1/8
VARSAVA.....	-2/7
LONDON.....	2/7
AMSTERDAM.....	-1/6
BRUSELJ.....	0/6
PARIZ.....	-1/9
DUNAJ.....	0/11
ZÜRICH.....	-4/8
ZENEVA.....	3/9
RIM.....	9/14
MILAN.....	-1/9
BEOGRAD.....	7/14
BARCELONA.....	8/19
ISTAMBUL.....	8/11
MADRID.....	4/15
LIZBONA.....	14/17
ATENE.....	8/17
BUCAREST.....	3/8
MALTA.....	13/16
PRAGA.....	-3/8

BIOPROGNOZA

Vpliv vremena na večino ljudi bo ugoden in spodbuden, le vremensko najbolj občutljivi ljudje bodo imeli manjše težave, kot so utrujenost, nerazpoloženost in razdražljivost.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 7.25 in zšlo ob 17.06. Dan bo dolg 9 ur in 41 minut. Luna bo vzšla ob 7.48 in zšla ob 19.17.

SNEŽNE RAZMERE dne 31.1.

	cm		cm
Rogla	70 - 90	Kanin	50 do 170
Krvavec	do 60	Straža na Bledu	20
Vogel	125	Zelenica	20 - 30
Kranjska Gora	15 - 35	Golte	do 40
Mariborsko Pohorje	do 60	Cerkno	53
Velika planina	do 25	Kope	50
Soriska planina	60	Kobla	10 do 40

Na omenjenih smučiscih, razen na Rakitni, naprave obratujejo. Na Straži na Bledu je možna nočna smuka. Tekaske proge so urejene na Rogli, Golteh, Kopah, Mariborskem Pohorju, Soriski planini in v Kranjski Gori. Smučarski avtobus vozi na Mariborsko Pohorje, Vogel, Kobla, Veliko planino, Cerkno in v Kranjsko Goro.

PLIMOVANJE

Danes: ob 4.11 najnižje -27 cm, ob 9.52 najvišje 44 cm, ob 16.22 najnižje -61 cm, ob 22.55 najvišje 47 cm.

Jutri: ob 4.46 najnižje -27 cm, ob 10.25 najvišje 38 cm, ob 16.49 najnižje -55 cm, ob 23.24 najvišje 45 cm.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Naj živi leto prašiča!

HONGKONG - Končalo se je leto psa, naj živi novo leto prašiča! V Hongkongu je novo leto pozdravilo na tisoče in tisoče umetnih ognjev, znak nepopisnega veselja Kitajcev, da se je vendarle zaključilo nesrečno leto psa.

Po kitajskem koledarju se je novo leto začelo 31. januarja in to v znamenju velike sreče, ki jo pripisujejo prašiču. Sicer je letos po kitajskem koledarju tudi »prestopno« leto s posebnim poletnim mesecem, da se Kitajci prilagodijo sončnemu letu, ki je daljše od kitajskega luninega leta. To se zgodi samo vsakih 19 let in je vezano na velike nesreče in katastrofe: zadnje »prestopno« leto je bilo leta 1976, ko je v strahovitem potresu na Kitajskem izgubilo življenje več kot 200 tisoč ljudi. Astrologi z daljnega Vzhoda pa nimajo nobenih dvomov: tokrat bo sreča prašica prevladala nad nesrečo prestopnega leta in obetajo se »izredni finančni posli, zaslužek, veselje in uživanje«. Knjiga horoskopov, ki je pravkar izšla v Hongkongu in v Parizu, napoveduje pravi gospodarski razcvet, predvsem pa napoveduje vsem ali skoro vsem veliko srečo.

Bill Clinton, ki se je rodil v znamenju ognjenega psa, bo letos »učinkoviteje uveljavil koristi svoje družine«, seveda če mu bodo republikanci to dovolili. Kovinski konj Boris Jelcin pa bo »imel dovolj denarja, da bo kupil vse, kar si že dolgo časa želi«; glede na katastrofalni gospodarski položaj ruske federacije, bo moral biti letošnji prašic izredno radodaren s kremeljskim voditeljem.

Med 12 zivalmi kitajskega horoskopa, ki s petimi osnovnimi elementi ustvarjajo 60-letni horoskopski cikel, je prav gotovo najbolj pozitivni znak zmaj. Francois Mitterand je ognjeni zmaj in mu napovedujejo »iskrivo leto, ko bo uveljavil svoje izredne sposobnosti«. Podobno velja tudi za Deng Xiaopinga, ki je tudi zmaj, vendar leseni; v njegovi prihodnosti bosta prevladala fantazija in ust-

varjalnost. Vemo pa, da sta tako Mitterand kot Deng težko bolna in verjetno potrebujeta predvsem zdravja.

Fidel Castro in kraljica Elizabeta II. sta ognjena tigr in bosta leto »veliko tvegala«, kar je nedvomno res, saj se jima stolca močno majeta. Za nesrečnega kovinskega bivola, kot je princesa Diana, bo novo leto prav gotovo negativno, za njenega princa Charlesa

pa bo nasprotno, leto sreče - morda končno v obsevu ljubljene Camille. Jasera Arafata - zemeljsko kačo - in Jicaka Rabina - vodnega psa - čaka leto brez posebnih novosti. Prav gotovo manj nesrečno leto pa se obeta kovinski opici - papežu Janezu Pavlu II.: življenjskost bo prevladala nad vsako boleznijo.

Na sliki (telefot AP) praznovanje kitajskega novega leta.

Temperaturna
nihanja
najstarejšega
drevesa na
svetu

SYDNEY - Ameriški znanstveniki so z analizami debela 10500 let starega bora, ki so ga našli na Tasmaniji, ugotovili, da je v zadnjih 30 letih prišlo do neobičajnega zvišanja temperature. Ed Cook, znanstvenik s Columbia University, je s pomočjo tega najstarejšega drevesa na svetu pregledal temperaturne spremembe v zadnjih 3800 letih. Podobne temperature kot sedaj so bile na Tasmaniji pred 2000 leti.

Novi dokazi,
da je odkrita
grobnica res
Aleksandrova

KAIRO - Tajnik egipčanskega visjega sveta za arheološko dediščino Abdel Halim Nuredin je po povratku z oaze Siva navedel, da novi dokazi potrjujejo, da je grška arheologinja Lena Suvalci v tej oazi res odkrila grobnico Aleksandra Velikega. Makedonski stil ogromne grobnice in napisi na treh odkritih obeležjih, ki izredno omenjajo Aleksandra Velikega, ne dopuscajo dvomov. Kot dodaten dokaz je Nuredin navedel, da v tej oazi ni umrl noben egipčanski kralj in niti višji funkcionar, tako da je matematično gotov, da so prav v Sivi pokopali Aleksandra Velikega.